

ภาค ๑. บทสวดทำวัตรเช้า บทเจริญพระพุทธมนต์

บททำวัตรเช้า แปล

เมื่อหัวหน้าจุดเทียน ธูป จิ๋นนิ่งคุกเข้าประนมมือพร้อมกัน

คำกราบพระรัตนตรัย

อะระหังสัมมาสัมพุทธโธ ภาคะวา,	พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลส
	เพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง
พุทัง ภาคะวันตัง อะภิวาเทมิ,	ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิก
	บาน ฯ (กราบ ๑ ครั้ง)
สวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม,	พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว
ธัมมัง นะมัสสามิ,	ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม ฯ (กราบ ๑ ครั้ง)
สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สวากะสังโฆ,	พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว
สังฆัง นะมามิ,	ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ ฯ (กราบ ๑ ครั้ง)

บุพพะภาคะนะมะการะ

(คำแสดงความนอบน้อมพระพุทธเจ้าเป็นเบื้องต้น)

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภาคะวะโต บุพพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เสฯ

รับ) นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต,	ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
อะระหะโต,	ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส
สัมมาสัมพุทธัสสะ.	ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ฯ (กล่าว ๓ ครั้ง)

พุทธาภินิหาร

(บทสวดดีพระพุทเจ้า)

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธาภินิหาร กะโรมะ เสฯ

(รับ) โย โส ตะถาคะโต	พระตถาคตเจ้านั้น พระองค์ใด
อะระหัง	เป็นผู้ไกลจากกิเลส
สัมมาสัมพุทธโ	เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง
วิชชาจะระณะสัมปันโน	เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ
สุคะโต	เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี
โลกะวิทู	เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ	เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า
สัตถา เทวะมะนุสสาณัง	เป็นครูผู้สอน ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
พุทโ	เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม
ภะคะวา	เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์
โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง	พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด
สมาระกัง สะพริหะกัง,	ได้ทรงทำความดับทุกขให้แจ้ง ด้วยพระปัญญา
สัสสะมะณะพราหฺมะณิเญ ปะชัง	อันยิ่งเองแล้ว
สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภินิหารา	ทรงสอนโลกนี้พร้อมทั้งเทวดา มาร พรหม และ
สัจฉิกัตวา ปะเวเทสิ,	หมู่สัตว์
โย อัมมัง เทเสสิ	พร้อมทั้งสมณะพราหมณ์ พร้อมทั้งเทวดา
	และมนุษย์ให้รู้ตาม
	พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด ทรงแสดงธรรม
	แล้ว
อาทิกัลยาณัง	ไพเราะในเบื้องต้น
มัชฌะกัลยาณัง	ไพเราะในท่ามกลาง
ปะริโยสานะกัลยาณัง,	นั่น ไพเราะในที่สุด
สาตถัง สะพัตถะชานัง	ทรงประกาศพรหมจรรย์ คือแบบ

เกาะตะปะริปูนัง ปะริสุทัง

พริ้มมะจะรียัง ปะกาเสสิ,

ตะมะหัง ะกะวันตัง

อะกิปุชะยามิ

ตะมะหัง ะกะวันตัง สิริสะ นะมามิ.

แห่งการปฏิบัติ อันประเสริฐ บริสุทธิ

บริบูรณ์ สิ้นเชิง

พร้อมทั้งอรรถะ (คำอธิบาย) พร้อมทั้ง
พยัญชนะ (หัวข้อ)

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระผู้มี

พระภาคเจ้า พระองค์นั้น

ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์
นั้น ด้วยเศียรเกล้า ฯ

(กราบรำลึกพระพุทธรูป ๑ ครั้ง)

ธัมมาภิกขุติ

(บทสวดดีพระธรรม)

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมาภิกขุติง กะโรมะ เสา ฯ

(รับ) โย โส สักขาโต

ะกะวะตา ธัมโม,

สันทิฏฐิโก

อะกาลิโก

เอหิปัสสิโก,

โอปะนะยิโก

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ,

ตะมะหัง ธัมมัง อะกิปุชะยามิ,

ตะมะหัง ธัมมัง สิริสะ นะมามิ.

พระธรรมนั้นใด เป็นธรรมที่พระผู้มี

พระภาคเจ้า ได้ตรัสไว้ ดีแล้ว

เป็นธรรมที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้
ด้วยตนเอง

เป็นธรรมที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล

เป็นธรรมที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด

เป็นธรรมที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว

เป็นธรรมที่ผู้รู้ ก็รู้ได้เฉพาะตน

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระธรรมนั้น

ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้น ด้วยเศียรเกล้า ฯ

(กราบรำลึกพระธรรมคุณ ๑ ครั้ง)

สังฆาภิกขุ

(บทสดุดีพระสงฆ์)

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆาภิกขุติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) โย โส สุปะฏิปันโน	พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
กะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,	ปฏิบัติดีแล้ว
อุชุปะฏิปันโน กะคะวะโต	พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
สาวะกะสังโฆ,	ปฏิบัติตรงแล้ว
ญายะปะฏิปันโน กะคะวะโต	พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
สาวะกะสังโฆ,	ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว
สามิจิปะฏิปันโน กะคะวะโต	พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
สาวะกะสังโฆ	ปฏิบัติสมควรแล้ว
ยะทิทัง	ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ
จัตตาริ ปุริสะยุคานิ	คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่
อัญญะ ปุริสะปุคคะลา,	นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๔ บุรุษ
เอสะ กะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,	นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
อาหุเนยโย	เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา
ปาหุเนยโย	เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ
ทักษิณียโย	เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน
อัญชะลีกะระณีโย,	เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ,	เป็นเนื่อบุญของโลก, ไม่มีบุญอื่นยิ่งกว่า
ตะมะหัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ	ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระสงฆ์หมู่ นั้น
ตะมะหัง สังฆัง สิริสา นะมามิ.	ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมู่ นั้นเศียรเกล้า ฯ

(กราบรำลึกพระสังฆคุณ ๑ ครั้ง แล้วนั่งพับเพียบ)

ระตนะตัตตะยัปปะณามะคาถา

(คำฉันท์นอบน้อมพระรัตนตรัย)

(นำ) หันทะ มะยััง ระตนะตัตตะยัปปะณามะคาถาโย เจวะ

สังเวคะปะริกิตตะนะ ปาฐัญจะ ภาณามะ เส ฯ

(ถ้าจะสวดครั้งเดียว คือลงแค่ ปะภาวะสัทธา ไม่ต่อ อีระ ตะถาคะโต ก็นำเพียง
ครั้งเดียวว่า หันทะ มะยััง ระตนะตัตตะยัปปะณามะคาถาโย ภาณามะ เสฯ)

(รับ) พุทโธ สุสฺสฺสโธ –	พระพุทเจ้าผู้บริสุทธิ์ มีพระกรุณา
กะรุณามะหัณณะ โว	ดุจดั่งมหาสมุทร
โยจจันตะสุทฺธัพพะระญาณะ –	พระองค์ใด มีตาคือญาณอันประเสริฐ
โลจะโน	หมดจดถึงที่สุด
โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะฆาตะโก	เป็นผู้ฆ่าเสียซึ่งบาป และอุปกิเลสของโลก
วันทามิ พุทฺธัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,	ข้าพเจ้าไหว้พระพุทเจ้าพระองค์นั้น โดย
	ใจเคารพเอื้อเฟื้อ
ธัมโม ปะทีโป วียะ ตัสสะ สัตถุโน	พระธรรมของพระศาสดา สว่างรุ่งเรือง
	เปรียบดวงประทีป
โย มัคคะปากามะตะเกทะภินนะโก	จำแนกประเภท คือ มรรค ผล นิพพาน ส่วนใด
โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตตะทีปะโน	ซึ่งเป็นตัวโลกุตตระ และส่วนใดที่ชี้แนว
	แห่งโลกุตตระนั้น
วันทามิ ธัมมัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,	ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ
สังฆो สุขะตตารฺกยะติเขตตะสฺสญฺญิตो	พระสงฆ์เป็นนาบุญ อันยิ่งใหญ่น่าบูชา
	อันดีทั้งหลาย
โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพทะโก	เป็นผู้เห็นพระนิพพาน ตรัสรู้ตามพระสุคตหมู่ใด
โลลัปปะทีโน อะริโย สุขะเมธะโส	เป็นผู้ละกิเลสเครื่องโลเล เป็นพระอริยเจ้า
	มีปัญญาดี
วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,	ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่หนึ่ง โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ
อิจเจวะเมกัันตะภิปุชเณยยะกัง	บุญใด ที่ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งวัตถุสาม
วัตถุตัตตะยัง วันทะยะตาริกังสังขะตัง	คือพระรัตนตรัย อันควรบูชายิ่งโดยส่วน
บุญญัมมะยา ยัง มะมะ สัพพะปัททะวา	เดียว ได้กระทำแล้วเป็นอย่างยิ่งเช่นนี้

มา โหนตุ เว ตัสสะ

ปะภาวะสิทธิยา.

ขออุปัทวะ (ความชั่ว) ทั้งหลาย จงอย่ามีแก่
ข้าพเจ้าเลย

ด้วยอำนาจความสำเร็จ อันเกิดจากบุญนั้น ๆ

สังเวคะปริกิตตะนะปาฐะ

(บทสวดแสดงธรรมสังเวชในเบญจชั้นธ)

อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปันโน

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,

ธัมโม จะ เทสิโต นิยยานิโก

อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก

สัมโพธะคามิ สุคะตูปะเวทิตโต,

มะยันตัง ธัมมัง สุตฺวา เอวํ ชานามะ,

ชาติปิ ทุกขา

ชะราปิ ทุกขา

มะระณัมปิ ทุกขัง,

โสกะปะริเทวะทุกขะ โทมะนัสสุปา –

ยาสาปิ ทุกขา,

อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข

ปิเยหิ วิปะโยโค ทุกโข,

ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง,

พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้ว ในโลกนี้

เป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดย

พระองค์เอง

และพระธรรมที่ทรงแสดง เป็นธรรมเครื่อง

ออกจากทุกข์

เป็นเครื่องสงบกิเลส เป็นไปเพื่อปริญพพาน

เป็นไปเพื่อความรู้พร้อม เป็นธรรมที่

พระสุคตประกาศ

พวกเราเมื่อได้ฟังธรรมนั้นแล้ว จึงได้รู้อย่างนี้ว่า

แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์

แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์

แม้ความตายก็เป็นทุกข์

แม้ความโศก ความรำไรรำพัน ความไม่

สบายกาย ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ

ก็เป็นทุกข์

ความประสบกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจ

ก็เป็นทุกข์

ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจ

ก็เป็นทุกข์

มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้น

นั่นก็เป็นทุกข์

สังขิตเตนะ ปัญจุปาทานักขันธา ทุกขา,
เสยยะถิทัง,
รูปปาทานักขันโธ,
เวทะนูปาทานักขันโธ,
สัณฺณูปาทานักขันโธ,
สังขารูปาทานักขันโธ,
วิญญานูปาทานักขันโธ,
เยสัง ปะริญญายะ,
ธะระมานโน โส ภาคะวา,
เอวัง พะหลัง สาวะเก วิเนติ,
เอวัง ภาคา จะ ปะนัสสะ ภาคะวะโต
สาวะเกสุ อะนุสาสะนี พะหุลา
ปะวัตตะติ,
รูปัง อะนิจจัง,
เวทะนา อะนิจจา,
สัณฺญา อะนิจจา,
สังขารา อะนิจจา,
วิญญานัง อะนิจจัง,
รูปัง อะนัตตา,
เวทะนา อะนัตตา,
สัณฺญา อะนัตตา,
สังขารา อะนัตตา,
วิญญานัง อะนัตตา,
สัพเพ สังขารา อะนิจจา,
สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ
เต (ตา)* มะยัง โอตินณามะหะ
ชาตียา
ชะรามะระณณะ,
โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ

ว่าโดยย่อ อุปาทานขันธทั้ง ๕ เป็นตัวทุกข์
ได้แก่ สิ่งเหล่านี้ คือ
ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือรูป
ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือเวทนา
ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือสัณฺญา
ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือสังขาร
ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือวิญญาน
เพื่อให้สาวกกำหนดรอบรู้อุปาทานขันธ เหล่านี้เอง
จึงพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เมื่อยังทรงพระชนม์อยู่
ย่อมทรงแนะนำสาวกทั้งหลาย เช่นนี้เป็นส่วนมาก
อนึ่งคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น
ย่อมเป็นไป ในสาวกทั้งหลาย ส่วนมาก
มีส่วนคือการจำแนกอย่างนี้ว่า
รูปไม่เที่ยง
เวทนา ไม่เที่ยง
สัณฺญา ไม่เที่ยง
สังขาร ไม่เที่ยง
วิญญาน ไม่เที่ยง
รูป ไม่ใช่ตัวตน
เวทนา ไม่ใช่ตัวตน
สัณฺญา ไม่ใช่ตัวตน
สังขาร ไม่ใช่ตัวตน
วิญญาน ไม่ใช่ตัวตน
สังขารทั้งหลายทั้งปวง ไม่เที่ยง
ธรรมทั้งหลายทั้งปวง ไม่ใช่ตัวตน ดังนี้
พวกเราทั้งหลาย เป็นผู้ถูกรอบงำแล้ว
โดยความเกิด
โดยความแก่ และความตาย
โดยความโศก ความรำไรรำพัน ความไม่สบาย

โถมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ,
ทุกโขติณณา
ทุกขะปะเรตา,
อัมเปวะนามิมัสสะ เภวะลัสสะ ทุกขักขันธัส
สะ อันตะกิริยา ปัญญาเยถาติ.

กาย ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจทั้งหลาย
เป็นผู้ถูกความทุกข์ หยั่งเอาแล้ว
เป็นผู้มีความทุกข์ เป็นเบื้องหน้าแล้ว
ทำไฉน การทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้
จะพึงปรากฏชัด แก่เราได้

*หมายเหตุ: อนึ่งถ้าสตรีสวด เต มะยัง นั้น ให้เปลี่ยนเป็น ตา มะยัง

สำหรับพระภิกษุ – สามเณรสวด

จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง
ภะคะวันตัง อุททิสสะ
อะระหันตัง สัมมาสัมพุทฺธัง,
สัทธา อะคารีสีมา
อะนะการิยัง ปัพพะชิตา
ตัสสีมิง ภะคะวะติ
พรัหฺมะจะริยัง จะรามะ,
ภิกขุณฺณํ สิกขาสาชีวะสะมาปันนา,
ตัง โน พรัหฺมะจะริยัง
อิมัสสะ เภวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ
อันตะกิริยาเย สังวัตตะตฺตุติ.

เราทั้งหลาย อุทิศเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า
ผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบโดยพระองค์เอง
แม้ปรินิพพานนานแล้ว พระองค์นั้น
เป็นผู้มีศรัทธา ออกบวชจากเรือน
ไม่เกี่ยวข้องด้วยเรือนแล้ว
ประพตฺติซึ่งพรหมจรรย์ ในพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น
ถึงพร้อมด้วยสิกขาและธรรมเป็นเครื่องเลี้ยง
ชีวิตของภิกษุทั้งหลาย (ของสามเณรทั้งหลาย)
ขอให้พรหมจรรย์ของเราทั้งหลายนั้น
จงเป็นไปเพื่อการทำที่สุด
แห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้ เทอญฯ

สำหรับอุบาสก, อุบาสิกา (คฤหัสถ์) สวด

จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง
ภะคะวันตัง สະระณัง คะตา
ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ,
ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะนัง
ยะถาสะติ ยะถาพะลัง
มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิปัชชามะ,

เราทั้งหลาย ผู้ถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า
แม้ปรินิพพานนานแล้วพระองค์นั้น เป็นสรณะ
ถึงพระธรรมด้วย ถึงพระสงฆ์ด้วย
จักทำในใจอยู่ ปฏิบัติตามอยู่
ซึ่งคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น
ตามสติกำลัง

สา สา โน ปะฏิปัตติ

อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกข์ขันธัสสะ

อันทะกิริยาเย สังวัตตะตุ.

ขอให้ความปฏิบัตินั้นๆ ของเราทั้งหลาย

จงเป็นไปเพื่อการทำที่สุด

แห่งกองทุกข์ ทั้งสิ้นนี้ เทอญ ฯ

ตั้งขณิกะปัจจะเวกขณะวิธี

(คำสวดพิจารณาปัจจัย ๔ ขณะบริโภคน้ำ)

(นำ) หันทะ มะยัง ตั้งขณิกะปัจจะเวกขณะ ปาฐัง ภาณามะ เส ฯ

(บทพิจารณาเครื่องนุ่งห่ม)

(รับ) ปะฏิสังขา โยนิโส จีวะรัง ปะฏิเสวามิ,

ยาวะเทวะ สัตถัสสะ ปะฏิฆาตายะ,

อุณ्हัสสะ ปะฏิฆาตายะ,

ทั้งสมะกะสะวาตาตะปะสิริงสะปะสัมผัส -

สานัง ปะฏิฆาตายะ,

ยาวะเทวะ หิริโกปินะปะฏิฉานะนัตถัง ฯ

เราย่อมพิจารณาโดยแยบคายแล้ว นุ่งห่มจีวร

เพื่อบำบัดความหนาว

เพื่อบำบัดความร้อน

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุบ ลม

แดดและสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

และเพื่องเพื่อกปิดอวัยวะอันให้เกิด

ความละอาย ฯ

(บทพิจารณาอาหาร)

ปะฏิสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปะฏิเสวามิ,

เนวะ ทวายะ

นะ มะทายะ

นะ มัณฑะนายะ

นะ วิภูสะนายะ,

ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ จิตฺติยา

ยาปะนายะ

วิหิงสุปะระติยา

พริหัมมะจะรียานุกะหะยะ,

อิตติ ปุราณญะ เวทะนัง ปะฏิหังขามิ,

เราย่อมพิจารณาโดยแยบคายแล้ว ฉันท

ปิณฑะปาต

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเพลิดเพลिन สนุกสนาน

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเมาเมามัน เกิดกำลัง พลัง

ทางกาย

ไม่ให้เป็นไปเพื่อประดับ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อตกแต่ง

แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่งกายนี้

เพื่อความเป็นไปได้ของอรรถภาพ

เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย

เพื่อบรรเทาทุกข์แก่การประพฤติพรหมจรรย์

ด้วยการทำอย่างนี้, เราย่อมระงับเสียได้ซึ่ง

ทุกข์เวทนาเก่าคือความหิว

นะวิญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ
ยาตร์รา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา
จะ ผาสุวิหาโร จาติ ฯ

และไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น
อนึ่ง ความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอัตภาพนี้ด้วย
ความเป็นผู้หาโทษมิได้ด้วย และ
ความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วย จักมีแก่เรา ดังนี้ ฯ

(บทพิจารณาที่อยู่อาศัย)

ปะฏิสังขา โยนิโส เสนาสนะนัง ปะฏิเสวามิ,
ยาวะเทวะ สัตถัสสะ ปะฏิฆาตายะ,
อุณ्हัสสะ ปะฏิฆาตายะ,
ทั้งสมะกะสะวาตาตะปะสีริงสะปะสัมผัส -
สถานัง ปะฏิฆาตายะ,
ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะวิโนทะนัง
ปะฏิสัลลานารามัตถัง ฯ

เราย่อมพิจารณาโดยแยบคายแล้วจึงใช้สอย
เสนาสนะ
เพียงเพื่อบำบัดความหนาว
เพื่อบำบัดความร้อน
เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม
แดดและสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย
เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายอันจะพึงมีจากดิน
ฟ้า อากาศ และเพื่อความเป็นผู้นอนดีอยู่ได้
ในที่หลีกเร้นสำหรับภavana ฯ

(บทพิจารณายารักษาโรค)

ปะฏิสังขา โยนิโส คิลานะปัจจะยะ -
เภสัชชะปะริกขารัง ปะฏิเสวามิ,
ยาวะเทวะ อุปปันนานัง เวยาพาธิกานัง
เวทะนานัง ปะฏิฆาตายะ,
อัปปยาปัณณะปะระมะตยาติ ฯ

เราย่อมพิจารณาโดยแยบคายแล้วบริโภคน
เภสัชบริหารอันเกื้อกูลแก่คนไข้
เพียงเพื่อบำบัดทุกขเวทนา อันบังเกิดขึ้นแล้วมี
อาหารต่างๆ เป็นมูล
เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่ง
ดังนี้ ฯ

โอวาทะปาฏิโมกขาทิปาฐ

(นำ) หันทะ มะยัง โอวาทะปาฏิโมกขะคาถาโย ภะณามะ เส ฯ

ขันตี ประมะมัง ตะโป ตีติกขา,
นิพพานัง ประมะมัง วัทนต์ พุทธา,

นะ หิ ปัพพะชิตโต ประรูปะฆาติ,
สมะโน โหติ ประรัง วิหะฐะยันโต,
สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง,
กุสะลัสสปะสัมปะทา,
สะจิตตะปะริโยทะปะนัง,
เอตัง พุทธาณะ สาสะนัง,

อะนูปะวาโท อะนูปะมาโต,
ปาฏิโมกเข จะ สังวะโร,
มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสสัง,
ปันตัญจะ สะยะนาสะนัง,
อะธิจิตเต จะ อาโยโค,
เอตัง พุทธาณะ สาสะนันติ

ขันตี คือความอดกลั้น เป็นตบะอย่างยิ่ง
ท่านผู้รู้ทั้งหลาย กล่าวพระนิพพานว่าเป็น
ธรรมอันยิ่ง

ผู้ฆ่าสัตว์อื่นอยู่ ไม่ถือว่าเป็นบรรพชิตเลย
ผู้เบียดเบียนสัตว์อื่นอยู่ ไม่ถือว่าเป็นสมณะเลย
การไม่ทำบาปทั้งปวง

การทำกุศลให้ถึงพร้อม
การชำระจิตของตนให้ขาวรอบ
ธรรม ๓ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของ
พระพุทเจ้าทั้งหลาย;

การไม่กล่าวร้าย การไม่ทำร้าย
การสำรวมในปาฏิโมกข์
ความเป็นผู้รู้จักประมาณในการบริโภค
การนอน การนั่ง ในที่อันสงัด
ความหมั่นประกอบในการทำจิตให้ยิ่ง
ธรรม ๖ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของ
พระพุทเจ้าทั้งหลาย ฯ

บทพิจารณาสังขาร

สัพเพ สังขารา อะนิจจา,

สัพเพ สังขารา ทุกขา,

สัพเพ ธัมมา อนัตตา,

อะธวัง ชีวิตัง,

ธวัง มะระณัง,

อะวัสสัง มะยา มะริตัพพัง,

มะระณะปะริโยสานัง เม ชีวิตัง,

ชีวิตัง เม อะนียะตัง,

มะระณัง เม นิยะตัง,

วะตะ,

อะยัง กาโย,

อะจิรัง,

อะเปตะวิญญาณ,

อุทโท,

อะธิเสสสะติ,

ปะฐะวิง,

กะลิงคะรัง อิวะ,

นิรัตถัง,

อะนิจจา วะตะ สังขารา,

อุปปาทะวะยะธัมมิโน,

อุปปัชชิตตะวา นิรุจันติ,

สังขารคือร่างกาย จิตใจและรูปธรรม

นามธรรม ทั้งหมดทั้งสิ้น มันไม่เที่ยง เกิดขึ้น

แล้ว ดับไป มีแล้วหายไป

สังขารคือร่างกาย จิตใจและรูปธรรม

นามธรรม ทั้งหมดทั้งสิ้น มันเป็นทุกข์ ทนยาก

เพราะเกิดขึ้นแล้ว แก่ เจ็บ ตายไป

สิ่งทั้งหลายทั้งปวง ทั้งที่เป็นสังขาร และมีใช่

สังขาร ทั้งหมดทั้งสิ้น ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ควร

ถือว่าเราว่าของเรา ว่าตัวว่าตนของเรา

ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน

ความตายเป็นของยั่งยืน

อันเราจะพึงตายเป็นแน่แท้

ชีวิตของเรามีความตายเป็นที่สุตรอบ

ชีวิตของเรา เป็นของไม่เที่ยง

ความตายของเรา เป็นของเที่ยง

ควรที่จะสังเวช

ร่างกายนี้

มิได้ตั้งอยู่นาน

ครั้นปราศจากวิญญาณ

อันเขาทิ้งเสียแล้ว

จักนอนทับ

ซึ่งแผ่นดิน

ประดุจดั่งว่าท่อนไม้และท่อนฟืน

หาประโยชน์มิได้ ฯ

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ

มีความเกิดขึ้นและ มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา

ครั้นเกิดขึ้นแล้ว ย่อมดับไป

เตสัง รูปะสะโม สุโข,

ความเข้าไปสงบระงับสังขารทั้งหลาย เหล่านั้น
เป็นสุขอย่างยิ่ง

อะภินหะปัจจะเวกขณะ

(สิ่งที่พุทธบริษัทพึงพิจารณาอยู่เนืองๆ ๕ ประการ)

(นำ) หันทะ มะยัง อะภินหะปัจจะเวกขณะปะรัง ภาณามะ เส ฯ

ชะรา ธัมมโหม์หิ ชะรัง อะนะตีโต (ตา),

เรามีความแก่เป็นธรรมดา

จะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้

พฺยาธิ ธัมมโหม์หิ พยาธิง อะนะตีโต (ตา),

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา

จะล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้

มะระณะ ธัมมโหม์หิ มะระณัง อะนะตีโต (ตา),

เรามีความตายเป็นธรรมดา

จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนา เปหิ นานาภาโว

เราจะละเว้นเป็นต่างๆ คือว่าเราจักต้องได้

วินาภาโว,

พลัดพรากจากของรักของเจริญใจทั้งสิ้นไป

กัมมัสสะโกมฺ,

เรามีกรรมเป็นของๆ ตน

กัมมะทายาโท (ทา),

มีกรรมเป็นผู้ให้ผล

กัมมะโยนิ,

เรามีกรรมเป็นแดนเกิด

กัมมะพันธฺ,

เรามีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์

กัมมะปะฏิสะระโณ (ณา),

เรามีกรรมเป็นที่พึงอาศัย

ยังกัมมัง กะริสสามิ,

เราทำกรรมอันใดไว้

กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา,

เป็นบุญหรือเป็นบาป

ตัสสะ ทายาโท (ทา) ภาวิสสามิ,

เราจักเป็นทายาทคือว่าจะต้องได้รับผล

ของกรรมนั้นสืบไป

เอวัง อัมเหติ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตัพพัง,

เราทั้งหลาย ควรพิจารณาอย่างนี้ทุกวันๆ เลิด ฯ

ภาระสูตรคาถา

(บทสวดพิจารณาเบญจขันธ์เป็นของหนัก)

(นำ) หันทะ มะยัง ภาระสูตรคาถาโย ภาณามะ เส ฯ

ภารา หะเว ปัญจักขันธา	ขันธ์ทั้ง ๕ เป็นของหนักเนื้อ
ภาระหาโร จะ ปุคคะโล	บุคคลแหละเป็นผู้แบกของหนักพาไป
ภาราทานัง ทุกขัง โลเก	การแบกถือของหนักเป็นความทุกข์ในโลก
ภาระนิกเขปะนัง สุขัง	การสลัดของหนักทิ้งลงเสีย เป็นความสุข
นิกชิปีตฺวา คะรุง ภารัง	พระอริยเจ้าสลัดทิ้งของหนักลงเสียแล้ว
อัญญัง ภารัง อะนาทียะ	ทิ้งไม่หยาบฉวยเอาของหนักอันอื่นขึ้นมาอีก
สम्मุลลัง ตณฺหัง อัพพุทฺหะ	เป็นผู้ถอนตัณหาขึ้นได้กระทั่งราก
นิจฉาโต ปะริณิพพุตติ.	เป็นผู้หมดสิ่งปรารถนา ดับสนิทไม่มีส่วนเหลือดังนี้ ฯ

บทสวดถวายพรพระ

ไตรสรณคมน

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

(กล่าว ๓ ครั้ง)

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ	ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้าเป็นสรณะ
ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ	ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นสรณะ
สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ	ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นสรณะ
พุทฺธัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ	แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้า เป็นสรณะ
พุทฺธัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ	แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรม เป็นสรณะ
พุทฺธัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ	แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์ เป็นสรณะ
ตะตฺถัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ	แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้า เป็นสรณะ

ตะตียัมปิ รัมมัง สะระนัง คัจฉามิ

ตะตียัมปิ สังฆัง สะระนัง คัจฉามิ

อิติปิโส ภะคะวา,

อะระหัง,

สัมมาสัมพุทโธ,

วิชชาจะระณะสัมปันโน,

สุคะโต,

โลกะวิทู,

อะนุตตะโร บุริสสะทัมมะสาระถิ,

สัตถา เทวะมะนุสสานัง,

พุทโธ,

ภะคะวา ติ,

สัรวากาโต ภะคะวะตา รัมโม,

สันทิฏฐิโก,

อะกาลิโก,

เอหิปัสสโก,

โอปะนะยิโก,

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ ฯ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต, พระสงฆ์

สาวะกะสังโฆ,

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต,

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรม

เป็นสรณะ

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์

เป็นสรณะ

เพราะเหตุอย่างนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น

เป็นผู้ไกลจากกิเลส

เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี

เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง

เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใคร
ยิ่งกว่า

เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม

เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ดังนี้ ฯ

พระธรรมนั้นใด, เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้
ตรัสไว้ ดีแล้ว

เป็นธรรมที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้ด้วยตนเอง

เป็นธรรมที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ ไม่จำกัดกาล

เป็นธรรมที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด

เป็นธรรมที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว

เป็นธรรมที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน ดังนี้ ฯ

สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด

ปฏิบัติดีแล้ว

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด

สาวะกะสังโฆ,	ปฏิบัติตรงแล้ว
ญายะปะฏิปันโน ะคะวะโตะ,	พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมูไต่
สาวะกะสังโฆ,	ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว
สามีจิปะฏิปันโน ะคะวะโตะ,	พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมูไต่
สาวะกะสังโฆ,	ปฏิบัติสมควรแล้ว
ยะทิทัง,	ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ
จัตตาริ บุริสะยุดานิ อัมมฐะ บุริสะปุคคะลา,	คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๘ บุรุษ
เอสะ ะคะวะโตะ สาวะกะสังโฆ,	นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
อาหุเนยโย,	เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา
ปาหุเนยโย,	เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ
ทักขิณียโย,	เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน
อัญชะลีกะระณีโย,	เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ	เป็นนื่อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่าดังนี้ ฯ

พุทธชัยมงคลคาถา

พาหุง สะหัสสะมะภินิมิตเตสาธุธันตัง คีรีเมขะ	พระจอมมุนี ทรงใช้ธรรมวิธีมีทาน
ลึง อุตตะโฆระสะเสนะมารัง ทานาทิธัมมะวิ	บารมีเป็นต้น พิชิตพญามารผู้เนรมิต
นา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ะวะตุ เต	แขนมากตั้งพัน ถืออาวุธครบมือ ชี้อ้าง
ชะยะมังคะลานิ ฯ	ครีเมขละ พร้อมด้วยเสนามารที่ส่งเสียง
	ให้ร้องกึกก้อง ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น
	ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน
มาราติเรกะมะภิชุฉินิตะสัพพะรัตติง โฆรัมปะ	พระจอมมุนีได้ทรงใช้ขันตวิธิต่างที่ทรงฝึกมาดี
นาหะวะกะมักขะมะถัทธะยักขัง ขันตีสุทนต์	พิชิตอาฬวกยักษ์ ผู้กระด้าง ปราศจาก
วิธินา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ะวะตุ เต	ความอดทน ดุร้าย ที่มาสู้รบกับพระองค์
ชะยะมังคะลานิ ฯ	อย่างทรหดยิ่งกว่ามารทั้งปวงตลอดราตรี

นาฬาคีรี คชะวะรัง อะตัมัตตะภูตัง ทาวคคิ
จักกะมะสะนีวะ สุทธารุณันตัง เมตตัมพุเสกะวิ
นา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะตุ เต
ชะยะมังคะลานิ ฯ

อุกขิตตะชัคคะมะติหัตถะสุทธารุณันตัง ธาวันติ
โยชะนะปะถังคฺคิมาละวันตัง อิทธิภิสังขะตะมะ
โน ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะตุ เต
ชะยะมังคะลานิ ฯ

กัถวานะ กัฏฐะมุทะรัง อิวะ คัปปินียา จิญจา
ยะ ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชเณ สันเตนะ
โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะตุ
เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

สัจจัง วิหาเย มะตีสัจจะกะวาทะเกตุง วาทาภิ
โรปิตะมะนัง อะตออันธะภูตัง ปัญญาปะทีปะชะ
ลิโต ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะตุ เต
ชะยะมังคะลานิ ฯ

นันทะปะนันทะภุชะตัง วิพุธัง มะหิทธิง ปุตเต
นะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต อิทธูปะเท
สะวิธินา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะตุ
เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

ทุคคาหะทิฏฐิภุชะเคนะ สุทฺถุสสะหัตถัง พริหัมมัง
วิสุทฺธิชุตติมิทธิพะกาภิธานัง ญาณาคะเทนะ

ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมี
แก่ท่าน

พระจอมมุนีทรงใช้วิธีรดน้ำ คือ เมตตา
พิชิตพญาช้างชื่อ นาฬาคีรี ที่กำลังตกมัน ดุร้าย
ยิ่งนัก ประดุจไฟป่า จักราวุธและสายฟ้า ด้วย
เดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนีทรงบันดาลอิทธิฤทธิ์ทางใจ
พิชิตจอมโจรองคฺคิมาล ซึ่งถือดาบเงื่อง่า
วิ่งไล่ฆ่าพระพุทธรองศ์สิ้นระยะทาง ๓ โยชน์
ได้ราบคาบ ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น

ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนี ทรงใช้วิธีสงบพระทัย
พิชิตนางจิญจมาณวิกา ผู้ที่เอาไม้กลมๆ
มาผูกท่อน ทำอาการประหนึ่งว่ามีครรภ์
ใส่ร้ายพระพุทธรเจ้าท่ามกลางฝูงชนด้วยเดช
แห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนีผู้สว่างด้วยแสงแห่งปัญญาทรง
พิชิตสัจจนิกฺครนถ์ ผู้มีนิสัยตลบตะแลง เป็นนัก
โต้วาทีชั้นยอด แต่ขาดสัจจะเป็น คนมีดบอดยิ่ง
นัก ตั้งใจมาได้วาทะหักล้าง พระพุทธรองศ์ ด้วย
เดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนีทรงมีพุทธบัญชาให้
พระโมคคัลลานะ พุทธบุตรใช้วิธีแสดงฤทธิ์
ที่เหนือกว่า ปราบพญานาคชื่อนันทะปันนทะ
ผู้มีความรู้ผิด มีฤทธิ์มาก ด้วยเดชแห่งชัยชนะ
นั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนี ทรงได้ชัยชนะเหนือ
ท้าวพภาพรหม ผู้ตรึงทิฏฐิ คือความเห็นผิด
ว่าตนบริสุทธิ์ มีฤทธิ์รุ่งโรจน์ ด้วยวิธีวาง

วิธีนา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะตุ เต
ชะยะมังคะลานิ ฯ
เอตปิ พุทธะชะยะมังคะละอัฏฐะคาถา โย วา
จะโน ทินะทิเน สะระเต มะตันที หิต்வานะเน
กะวิวิธานิ จุปัททะวานิ โมกขัง สุขัง อะธิคะเมย
ยะ นะโร สะปัญโญ ฯ

พระโอสถ คือเทศนาญาณ ด้วยเดชแห่ง
ชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน
นรชนใดไม่เกียจคร้านสวดพุทธชัยมงคล
คาถา ทั้ง ๘ ประการนี้เป็นประจำ
ทุกๆ วัน นรชนนั้นจะพึงละเอียดได้
ซึ่งอุปัทวันตรายทั้งหลายมีประการต่างๆ
เป็นอเนก พึงบรรลุถึงพระนิพพานอันเป็นสุข

ชะยะปริตร (มหากาฯ)

มะหาการุณโก นาโถ
หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปุเรตฺวา ปาละมี สัพพา
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง,
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ
ชะยันโต โพธิยา มูเล
สักรยานัง นันทิวัทธมโน
เอวัง ต்வัง วิชะโย โหหิ
ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
อะปะราชิตะปัลลังเก
สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
อะภิสะเก สัพพะพุทธานัง
อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ ฯ

สุนัขขัตตัง สุมังคะลัง
สุปะภาตัง สุขุภฺฐิตัง,
สุชะโณ สุขุหุตโต จะ
สุยฺยัญฺจ ปรีหิมะจาริสุ,

พระโลกนาถพุทธเจ้าผู้ทรงพระมหากรุณาธิคุณ
ทรงบำเพ็ญพระบารมีครบถ้วน
เพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์
ทรงบรรลุพระสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยม
ด้วยสัจวาจาขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน
ขอท่านจงมีชัยชนะในชัยมงคลพีธี เหมือนพระ
จอมมุนีพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นที่เคารพ
ยินดีของเหล่าพระประยูรญาติศากยะ
ทรงชนะมารที่ควงไม้โพธิ์ฉะนั้น (ขอให้ท่าน
บรรลุถึงความเป็นเลิศ เปิกบานใจ)
เหมือนพระจอมมุนีพุทธเจ้า ทรงบรรลุธรรมอัน
ประเสริฐ เปิกบานพระทัยเหนือบัลลังก์
แห่งชัยชนะ ณ ภาคพื้นปฐพีเป็นที่ตรัสรู้
แห่งพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ฉะนั้น
(วันเวลาใดก็ตามที่คนเราประพลดีด้วย กาย
วาจา และใจ วันเวลานั้น) เป็นฤกษ์ดี มงคลดี
ยามรุ่งดี ยามตื่นดี ขณะดี ครุดี ทานที่ถวายแด่

ปะทักซิณัง กายะกัมมัง
วาจากัมมัง ปะทักซิณัง,
ปะทักซิณัง มะโนกัมมัง
ปะณิธิ เต ปะทักซิณา,
ปะทักซิณานิ กัตถวานะ
ละภันตัตเถ ปะทักซิणे ฯ

เหล่าท่าน ผู้ประพฤติพรหมจรรย์ ก็เป็นทานที่
ถวายเป็นแล้ว กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม
และความตั้งใจ (ที่ทำให้วันเวลานั้น)
ล้วนเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งเมื่อทำสิ่งที่ดีแล้ว
ย่อมได้รับแต่ผลดี

สัพพะมังคะละคาถา

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
สัพพะพุทธานุภาวนะ
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
สัพพะธัมมานุภาวนะ
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
สัพพะสังฆานุภาวนะ
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ฯ

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดีทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ
ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดีทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ
ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ขอความสวัสดีทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

กระณิยะเมตตะปริตร

พุทฺธมนต์เพื่อความเป็นมิตรและเมตตาแก่เทวดา มนุษย์ และอมนุษย์ทั้งหลาย ทำให้หลับ
เป็นสุข ตื่นเป็นสุข ไม่ฝันร้าย เป็นที่รัก เทพพิทักษ์รักษา ไม่มีภัยอันตราย จิตเป็นสมาธิง่าย ใบหน้า
ผ่องใส มีสิริมงคล ไม่หลงสติในเวลาเสียชีวิต และเป็นพรหมเมื่อบรรลุมุตตามาน

กระณิยะมัตถะกุสะเลนะยันตัง สันตัง	ภิกษุผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ประสงค์ จะ
ปะทัง อะภิสะเมจจะ, สักโก อชฺช จะ สุหุชฺช จะ	บรรลุแดนสงบพึงอบรมศึกษา ๓ ภิกษุ นั้นจึง
สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานิ สันตุสสะโก	เป็นผู้อาจหาญ ซื่อตรงดี แน่วแน่ ว่าง่าย
จะ สุกะโร จะ อัมปะกัจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ,	อ่อนโยน หมดความยึดถือตัว อนึ่งจึงเป็นผู้
สันตินทริโย จะ นิปะโก จะ อัมปะคัพโกลุ เลสุ	สันโดษ เลี้ยงง่าย มีกิจธุระน้อย ดำเนินชีวิต
อะนะนุคิทธิ นะ จะ ขุททัง สะมาจะเร ภิญฺจิ	เรียบง่าย มีอินทรีย์สงบ มีปัญญาพาตัวรอด ไม่
เยนะ วิญญู ปะเร อุปะวะเทยุง, สุชีโน วา	คะนองกายวาจา ไม่พัวพันกับตระกูลทั้งหลาย
เขมิโน โหนตุ สัพเพ สัตตา ะวันตุ สุขิตัตตา	ไม่พึงประพฤตสิ่งเล็กน้อยอะไร ๆ ที่จะเป็น
	เหตุให้ผู้รู้ตำหนิ (พึงแผ่เมตตาไปใน สรรพสัตว์
	ทั้งปวงว่า) ขอสรรพสัตว์ทั้งปวง จงเป็นผู้มี
	ความสุขกายสุขใจ ปราศจากภัยทั้งปวงเกิด
เย เกจิ ปาณะภูตัตถิ ตะสา วา ถาวะรา วา	สัตว์มีชีวิตทั้งหลาย ทั้งที่เป็นผู้หวาดสะดุ้ง (มี
อะนะวะเสสา, ทิฆา วา เย มะหันตา วา	กิเลส) ทั้งที่มั่นคง (หมดกิเลส) บรรดามีทั้งหมด
มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะถุลา ทิฏฐา วา เย จะ	ทั้งที่มีกายยาว ใหญ่ ปานกลาง สั้น ละเอียด
อะทิฏฐา เย จะ ทูเร ะสันติ อะวิทูเร, ภูตา วา	หรือหยาบ ทั้งที่เคยเห็นหรือไม่เคยเห็น อยู่ไกล
สัมมะเวสี วา สัพเพ สัตตา ะวันตุ สุขิตัตตา	หรือใกล้ ที่เกิดแล้ว หรือกำลังแสวงหาที่เกิด
นะ ปะโร ปะรัง นิคุพเพละ นาติมัญญะ	สัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น จงมีความสุขกายสุขใจ
กัตถะจิ นัง ภิญฺจิ, พยาโรสะนา ปะฐิฆะสัญญา	เกิด บุคคลไม่พึงหลอกลวงกัน ไม่พึงดูหมิ่นใคร
นาญญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเณยยะ	ในที่ไหนๆ ไม่พึงปรารถนาทุกข์แก่กันและกัน
	ด้วยการเบียดเบียน หรือด้วยใจมุ่งร้าย
มาตา ยะถา นิยัง ปุตตัง อายุสา เอกะปุตตะมะ	มารดาถนอมบุตรคนเดียวของตนด้วยชีวิตนใด
นุรักเข เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ มานะสัมภาวะเย	บุคคลพึงเจริญเมตตาจิตไม่มีประมาณในสัตว์
อะปะริมาณัง	ทั้งปวงฉันนั้น

เมตตัญจะ สัพพะโลกัสสิมัง มานะสัมภาเวเย
อะปะริมาณัง, อุทัง อะโธ จะ ติริยัญจะ
อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง.
ติฏฐัญจะรัง นิสินโน วา สะยาโน วา
ยาวะตัสสะ วิคะตะมิทฺโธ, เอตัง สะติง
อะธิฏฐะเยยะ พรัหมะเมตัง วิหารัง อิธะมาหุ.

ทิฏฐัญจะ อะนุปะคัมมะ สีละวา ทัสสะเนนะ
สัมปันโน, กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง นะ หิ
ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุนะเรตติ ๑

บุคคลพึงเจริญเมตตาจิต อันไม่มีประมาณ ไม่มี
ขอบเขต ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู ในสัตว์โลก ทั้งสิ้น
ทั้งเบื้องบน เบื้องต่ำ และเบื้องขวาง
ผู้เจริญเมตตาจิตเช่นนี้ ไม่ว่าจะยืน เดิน นั่ง
หรือนอนอยู่ก็ตาม จงเป็นผู้ปราศจากความ
ท้อแท้เหน็ดเหนื่อย จะตั้งสติไว้ได้นานเท่าที่
ต้องการ พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสว่า การอยู่
ด้วยเมตตาเช่นนี้ เป็นความประเสริฐที่ประเสริฐ
บุคคลผู้แผ่เมตตาจิตนั้นจะไม่กลัวกราย
ความเห็นผิด เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยศีล ถึงพร้อม
ด้วยความเห็นชอบ เมื่อขจัดความยินดีในกาม
ทั้งหลายได้แล้ว ย่อมไม่กลับ มาสู่ การเกิดใน
ครรรค์อีกแน่นอน ๑

ธัมมะนิยามะสูตรปาฐะ

เอวัมเม สุตัง

เอกัง สะมะยัง ภาคะวา
สาวัตถิยัง วิหะระติ เขตตะเวเน
อนาถะปิณฑิกัสสะ อารามะ
ตัตตระ โข ภาคะวา
ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ
ภะทันเตติ เต ภิกขุ
ภะคะวะโต ปัจจัสโสสุง
ภะคะวา เอตะทะโวจะ
อุปปาทา วา ภิกขะเว
ตะถาคะตานัง อะนุอุปปาทา วา
ตะถาคะตานัง

อันข้าพเจ้าคือพระอานนท์เถระ ได้สดับแล้ว
อย่างนี้
สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้า
เสด็จประทับอยู่ที่เขตวันมหาวิหาร
อารามของอนาถปิณฑิกะเศรษฐีในเมืองสาวัตถิ
ในการนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ภิกษุเหล่านั้นทูลรับว่า
ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสคำนี้ว่า
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
เพราะเหตุที่พระตถาคตทั้งหลาย
จะบังเกิดขึ้นก็ตามหรือไม่บังเกิดขึ้นก็ตาม

ฐิตา วะ สา ธาตุ
ธัมมัญญูฐิตะตา
ธัมมะนิยามะตา
สัพเพ สังขารา อะนิจจาติ.
ตั้ง ตะถาคะโต
อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ
อะภิสัมพุชณิตวา อะภิสะเมตวา
อาจิกะขะติ เทเสติ
ปัญญะเปติ ปญฺญะเปติ
วิะระระติ วิะระชะติ
อุตตานีกะโรติ
สัพเพ สังขารา อะนิจจาติ.
อุปปาทา วา ภิกขะเว
ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา
ตะถาคะตานัง
ฐิตา วะ สา ธาตุ
ธัมมัญญูฐิตะตา
ธัมมะนิยามะตา
สัพเพ สังขารา ทุกขาติ.
ตั้ง ตะถาคะโต
อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ
อะภิสัมพุชณิตวา อะภิสะเมตวา
อาจิกะขะติ เทเสติ
ปัญญะเปติ ปญฺญะเปติ
วิะระระติ วิะระชะติ
อุตตานีกะโรติ
สัพเพ สังขารา ทุกขาติ.
อุปปาทา วา ภิกขะเว
ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา

ธรรมธาตุนั้น ย่อมตั้งอยู่นั้นเทียว
คือความตั้งอยู่แห่งธรรมดา
คือความเป็นกฎตายตัวแห่งธรรมดา
ว่าสังขารทั้งหลายทั้งปวง ไม่เที่ยง ดังนี้
ตถาคตย่อมรู้พร้อมเฉพาะ
ย่อมถึงพร้อมเฉพาะ ซึ่งธรรมธาตุนั้น
ครั้นรู้พร้อมเฉพาะแล้วถึงพร้อมเฉพาะแล้ว
ย่อมบอก ย่อมแสดง
ย่อมบัญญัติ ย่อมตั้งขึ้นไว้
ย่อมเปิดเผย ย่อมจำแนกแจกแจง
ย่อมทำให้เป็นเหมือนการหายของทีที่ว่า
ว่าสังขารทั้งหลายทั้งปวง ไม่เที่ยง ดังนี้
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
เพราะเหตุที่พระตถาคตทั้งหลาย
จะบังเกิดขึ้นก็ตามหรือไม่บังเกิดขึ้นก็ตาม
ธรรมธาตุนั้น ย่อมตั้งอยู่นั้นเทียว
คือความตั้งอยู่แห่งธรรมดา
คือความเป็นกฎตายตัวแห่งธรรมดา
ว่าสังขารทั้งหลายทั้งปวง เป็นทุกข์ ดังนี้
ตถาคตย่อมรู้พร้อมเฉพาะ
ย่อมถึงพร้อมเฉพาะ ซึ่งธรรมธาตุนั้น
ครั้นรู้พร้อมเฉพาะแล้วถึงพร้อมเฉพาะแล้ว
ย่อมบอก ย่อมแสดง
ย่อมบัญญัติ ย่อมตั้งขึ้นไว้
ย่อมเปิดเผย ย่อมจำแนกแจกแจง
ย่อมทำให้เป็นเหมือนการหายของทีที่ว่า
ว่าสังขารทั้งหลายทั้งปวง เป็นทุกข์ ดังนี้
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
เพราะเหตุที่พระตถาคตทั้งหลาย

ตะถาคะตานัง

ฐิตา วะ สา ธาตุ

ธัมมัญญูฐิตะตา

ธัมมะนิยามะตา

สัพเพ สังขารา ทุกขาติ.

ตัง ตะถาคะโต

อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ

อะภิสัมพุชณิตวา อะภิสะ เมตวา

อาจิกะชติ เทเสติ

ปัญญะเปติ ปญฺญะเปติ

วิวะระติ วิกะชติ

อุตตานีกะโรติ

สัพเพ ธัมมา อนัตตาติ.

อิหะมะโว จะ ภะคะวา

อัตตะมณา เต ภิกขุ

ภะคะวะโต ภาสิตัง

อะภินันทุนติ

จะบังเกิดขึ้นก็ตามหรือไม่บังเกิดขึ้นก็ตาม

ธรรมาตุนั้น ย่อมตั้งอยู่นั้นเทียว

คือความตั้งอยู่แห่งธรรมตา

คือความเป็นกฎตายตัวแห่งธรรมตา

ว่าสังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์ ดังนี้

ตถาคต ย่อมรู้พร้อมเฉพาะ

ย่อมถึงพร้อมเฉพาะ ซึ่งธรรมาตุนั้น

ครั้นรู้พร้อมเฉพาะแล้วถึงพร้อมเฉพาะแล้ว

ย่อมบอก ย่อมแสดง

ย่อมบัญญัติ ย่อมตั้งขึ้นไว้

ย่อมเปิดเผย ย่อมจำแนกแจกแจง

ย่อมทำให้เป็นเหมือนการหายของทีคว่า

ว่าธรรมทั้งหลายทั้งปวง เป็นอนัตตา ดังนี้

พระผู้มีพระภาคเจ้าครั้นได้ตรัสดังนี้แล้ว

ภิกษุเหล่านั้นพากันมีใจอื่นเรง

บันเทิงไปกับพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้า

ดังนี้แล

พระอภิธรรม

พระอภิธรรมนี้ถือเป็นหลักธรรมชั้นสูงในพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงโปรดพุทธมารดา และเหล่าเทวดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เพียงครั้งเดียว นิยมสวดในงานศพ มี ๗ คัมภีร์

พระสังคินี

(ว่าด้วยปรมัตถธรรมที่ถูกจัดรวมเป็นหมวดเป็นหมู่)

กุสะลา ธัมมา,

อะกุสะลา ธัมมา,

อัปฺยากะตา ธัมมา,

ธรรมที่เป็นกุศล ก็มี

ธรรมที่เป็นอกุศล ก็มี

ธรรมที่ไม่เป็นทั้งกุศลและอกุศล ก็มี

กะตะเม ธัมมา กุสะลา ฯ
ยัสฺมิง สะมะเย
กามาวะจะรังฺ กุสะลัง จิตตัง
อุปปันนัง โหติ โสมะนัสสะสะหะคะตัง
ญาณะสัมปะยุตตัง
รูปารัมมะณัง วา
สัททารัมมะณัง วา
คันธารัมมะณัง วา,
ระสารัมมะณัง วา,
โผฏฐัพพารัมมะณัง วา,
ธัมมารัมมะณัง วา
ยัง ยัง วา ปะนารัพพะ,
ตัสฺมิง สะมะเย
ผัสโส โหติ,
อะวิกเขโป โหติ,
เย วา ปะนะ ตัสฺมิง
สะมะเย อัญญะปิ
อตัถิ ปะฏิจะสะมุปปันนา
อะรูปิโน ธัมมา,
อิเม ธัมมา กุสะลา ฯ

ธรรมที่เป็นกุศล เป็นไฉน
ในสมัยใด
จิตที่เป็นกามาวจร ซึ่งเป็นกุศล
ประกอบไปด้วยโสมนัส
สัมปะยุตด้วยญาณ
มีรูปเป็นอารมณ์
มีเสียงเป็นอารมณ์
มีกลิ่นเป็นอารมณ์
มีรสเป็นอารมณ์
มีสิ่งที่มากระทบให้รับรู้เป็นอารมณ์
มีธรรมเป็นอารมณ์
หรือปรารภอารมณ์ใดๆ เกิดขึ้นในสมัยใด
ในสมัยนั้น
ผัสสะก็เกิดขึ้น
ความฟุ้งซ่านก็เกิดขึ้น
หรือสภาวะธรรมเหล่าใดแม้อื่น
ในสมัยนั้น
ซึ่งอาศัยกันและกันเกิดขึ้น
ซึ่งเป็นสภาวะธรรมที่ไม่มีรูป (นามธรรม)
สภาวะธรรมเหล่านี้ เชื่อว่าเป็นกุศล

พระวิภังค์

ปัญจักขันธา
รูปักขันโธ
เวทนากขันโธ
สัณฺญากขันโธ
สังขารักขันโธ
วิญญานักขันโธ ฯ

ขันธ ๕ คือ
รูปขันธ
เวทนาขันธ
สัณฺญาขันธ
สังขารขันธ
วิญญานขันธ

ตัดทะ กะตะโม รูปักขันโธ
ยังกิญฺจิ รูปัง
อะติตานาคะตะ ปัจจุปปันนัง
อัมมัตตัง วา,
พะหิทธา วา
โอฬาริกัง วา
สุขุมัง วา
หีนัง วา
ปะณัตตัง วา
ยัง ทูเร วา สันติเก วา,
ตะเทกัซณฺเฑ อะภิสัญญะหิตฺวา อะภิสังขิปิตฺวา,
อะยัง วุจจะติ รูปักขันโธ ฯ

บรรดาขันธ ๕ นั้น รูปขันธ เป็นไฉน
รูปอย่างใดอย่างหนึ่งคือ
รูปที่เป็นอดีต รูปที่เป็นอนาคตรูปที่เป็นปัจจุบัน
รูปที่เป็นภายในตน
รูปที่เป็นภายนอกตน
รูปหยาบ
รูปละเอียด
รูปชั้นต่ำ
รูปชั้นประณีต
รูปไกลหรือรูปใกล้
ประมวลย่อเข้าเป็นกองเดียวกัน
นี้เรียกว่า รูปขันธ

พระธาตุกะลา

ว่าด้วยธรรมะจัดระเบียบความสัมพันธ์ โดยถือธาตุเป็นหลัก

สังคะโห อะสังคะโห

สภาวะธรรม ที่จัดว่าสงเคราะห์เข้ากันได้และ
สงเคราะห์เข้ากันไม่ได้ ได้แก่

สังคะหิเตนะ อะสังคะหิตัง

สภาวะธรรม ที่จัดว่าสงเคราะห์เข้ากันได้
กับสภาวะธรรมที่สงเคราะห์เข้ากันไม่ได้

อะสังคะหิเตนะ สังคะหิตัง

สภาวะธรรมที่สงเคราะห์เข้ากันไม่ได้
กับสภาวะธรรมที่สงเคราะห์เข้ากันได้

สังคะหิเตนะ สังคะหิตัง

สภาวะธรรมที่สงเคราะห์เข้ากันได้
กับสภาวะธรรมที่สงเคราะห์เข้ากันได้

อะสังคะหิเตนะ อะสังคะหิตัง

สภาวะธรรมที่สงเคราะห์เข้ากันไม่ได้
กับสภาวะธรรมที่สงเคราะห์เข้ากันไม่ได้

สัมปะโยโค วิปะโยโค

สภาวะธรรมที่จัดว่าประกอบเข้ากันได้
(และ) ที่ประกอบเข้ากันไม่ได้ ได้แก่

สัมปะยุตเตนะ วิปปะยุตตัง

วิปปะยุตเตนะ สัมปะยุตตัง

อะสังคะหิตัง ฯ

สภาวะธรรมที่จัดว่าประกอบเข้ากันไม่ได้

กับสภาวะธรรมที่ประกอบเข้ากันได้

สภาวะธรรมที่จัดว่าประกอบเข้ากันได้

แต่สงเคราะห์

เข้ากันไม่ได้ กับสภาวะธรรมที่ประกอบเข้ากัน
ไม่ได้

พระปุคคะละปัญญาตติ

(ว่าด้วยบัญญัติ ๖ อย่าง และแสดงรายละเอียดเฉพาะบัญญัติอันเกี่ยวกับบุคคล)

ฉะ ปัญญาตติโย

ชั้นระปัญญาตติ

อายะตะนะปัญญาตติ

ธาตุปัญญาตติ

สังจะปัญญาตติ

อินทริยะปัญญาตติ

ปุคคะละปัญญาตติฯ

กิตตาวะตา ปุคคะลานัง

ปุคคะละปัญญาตติฯ

สมะยะวิมุตโต

อะสมะยะวิมุตโต

กุปปะจัมโม,

อะกุปปะจัมโม,

ปะริหะณะจัมโม,

อะปะริหะณะจัมโม,

เจตะนาภัพโป

อะนุรักขะนาภัพโป

ปุณฺณชะโน

โคตฺตระภู

บัญญัติมี ๖ ประการคือ

ชั้นบัญญัติ

อายตน์บัญญัติ

ธาตุบัญญัติ

สังจะบัญญัติ

อินทริย์บัญญัติ

บุคคลบัญญัติ

สำหรับบุคคลทั้งหลาย

บุคคลบัญญัติ มีบุคคลเช่นไรบ้าง

บุคคลผู้หลุดพ้นทุก

บุคคลผู้มีได้หลุดพ้นทุก

บุคคลผู้มีธรรมอันกำเริบได้

บุคคลผู้มีธรรมอันกำเริบไม่ได้

บุคคลผู้มีธรรมอันเสื่อมได้

บุคคลผู้มีธรรมอันเสื่อมไม่ได้

บุคคลผู้เอาใจใส่ต่อธรรมที่ได้

บุคคลผู้ตามรักษาซึ่งธรรมที่ได้

บุคคลผู้หนาแน่นด้วยกิเลส

บุคคลผู้กำลังจะก้าวเป็นพระอริยเจ้า

กะยู่ปะระโต

อะกะยู่ปะระโต

ภัพพาอะมะโน

อะภัพพาอะมะโน

นิยะโต

อะนิยะโต

ปะฏิปันนะโก

ผะเลฏฐิโต,

อะระหา,

อะระหัตตายะ ปะฏิปันโน

บุคคลผู้มีความกลัวเป็นเบื้องหน้า

บุคคลผู้ไม่มีความกลัวเป็นเบื้องหน้า

บุคคลผู้ไม่มีสิ่งกั้นทางทางแห่งมรรคผล

บุคคลผู้มีสิ่งกั้นทางทางแห่งมรรคผล

บุคคลผู้มีความคิดแน่นอน

บุคคลผู้มีความคิดไม่แน่นอน

บุคคลผู้ยังปฏิบัติอยู่

บุคคลผู้ตั้งอยู่ในพระอริยมรรคแล้ว

บุคคลผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์

บุคคลผู้ปฏิบัติเพื่อความเป็นพระอรหันต์

พระกะถาวัตถุ

(ว่าด้วยคำถาม-ตอบในหลักธรรม เพื่อเป็นหลักในการตัดสินใจพระปรมัตถธรรม)

ปุคคะโล อุปะลัพะกะติ

สัจฉิกัตถะ ปะระมัตถะนาติ

อามันตา ฯ

โย สัจฉิกัตถะ ปะระมัตถะ

ตะโต โส ปุคคะโล อุปะลัพะกะติ

สัจฉิกัตถะ ปะระมัตถะนาติ

นะ เหว้ง วัดตัพเพ ฯ

อาชานาหิ นิคคะหัง,

หัญจิ ปุคคะโล อุปะลัพะกะติ

สัจฉิกัตถะ ปะระมัตถะนะ,

มีคำถามว่า ท่านยังรู้บุคคลทั้งชาย ทั้งผู้หญิงได้

โดยความหมายที่แท้จริง และความหมายขึ้น

สูงสุดใช่ไหม?

มีคำตอบแล้วว่าใช่

มีคำถามว่า สภาวธรรมใด มีความหมายที่แท้จริง

มีความหมายขึ้นสูงสุด

เพราะสภาวธรรมนั้น ท่านจึงยังรู้บุคคลนั้นได้

โดยความหมายที่แท้จริง และความหมายขึ้น

สูงสุดใช่ไหม?

มีคำตอบว่า ไม่ควรกล่าวอย่างนั้น

ผู้ถามกล่าวต่อไปว่า ท่านจงรับเสียซึ่งความผิดอัน

เกิดจากคำพูดที่ขัดแย้งกันเองของท่าน

เพราะหากท่านยังรู้บุคคลได้ ดังนั้น

โดยความหมายที่แท้จริง และความหมาย ขึ้น

สูงสุด

เตนะ วะตะ เร วัตตัพเพ
โย สัจฉิกัตถิ ปะระมัตถิ

ตะโต โส ปุคคะโล อุปะลัพะติ
สัจฉิกัตถะปะระมัตถะณาติฯ

มิจฉา ฯ

ท่านก็ควรกล่าวเฉพาะความหมายนั้นไปเลยสิว่า
สภาวะธรรมใด มีความหมายที่แท้จริง
มีความหมายชั้นสูงสุด
เพราะสภาวะธรรมนั้น ข้าพเจ้าจึงยังรู้บุคคลนั้นได้
โดยความหมายที่แท้จริง และโดยความหมายชั้น
สูงสุด ดังนี้
คำพูดของท่านนั้นก็ผิด (ไม่ตรงกันทั้งเบื้องต้น อ
สะ มิจฉาฯ ปี และเบื้องปลาย)

พระยะมะกะ

(ว่าด้วยประมัตถธรรมคือ จิตและสิ่งที่อาศัยจิตเกิดคือเจตสิก)

เย เกจิคุสะลา ธัมมา
สัพเพ เต คุสะละมุลา
เย วา ปะนะ คุสะละมุลา
สัพเพ เต ธัมมา คุสะลา
เย เกจิคุสะลา ธัมมา
สัพเพ เต คุสะละมุเลนะ เอกะมุลา

เย วา ปะนะ คุสะละมุเลนะ เอกะมุลา
สัพเพ เต ธัมมา คุสะลา

สภาวะธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่งที่เป็นกุศล
สภาวะธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศลมูล
สภาวะธรรมเหล่าใด เป็นกุศลมูล
สภาวะธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล
สภาวะธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่งที่เป็นกุศล
สภาวะธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลอย่างเดียวกัน
กับกุศลมูล
สภาวะธรรมเหล่าใด มีมูลอย่างเดียวกันกับกุศล
สภาวะธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล

พระมะหาปฏฐาน

(ว่าด้วยสิ่งที่เป็นปัจจัยเกื้อกูลสนับสนุนกันและกัน ๒๔ อย่าง)

เหตุปัจจัยโย
อาร์มมะณะปัจจัยโย
อะธิปะติปัจจัยโย
อะนันตะระปัจจัยโย

ธรรมที่มีเหตุเป็นปัจจัย
อารมณ์เป็นปัจจัย
มืออธิบดีเป็นปัจจัย
ปัจจัยที่ไม่มีอะไรคั่นในระหว่าง

สมะนันตะระปัจจะโย
สะหะชาตะปัจจะโย
อัญญะมัญญะปัจจะโย
นิสสะยะปัจจะโย
อุปะนิสสะยะปัจจะโย
ปุเรชาตะปัจจะโย
ปัจฉาชาตะปัจจะโย
อาเสวะนะปัจจะโย
กัมมะปัจจะโย
วิปากะปัจจะโย
อาหาระปัจจะโย
อินทริยะปัจจะโย
ฌานะปัจจะโย
มัคคะปัจจะโย
สัมปะยุตตะปัจจะโย
วิปะยุตตะปัจจะโย
อตฺถิปัจจะโย
นตฺถิปัจจะโย
วิคะตะปัจจะโย
อะวิคะตะปัจจะโย

ปัจจัยมีที่สุดเสมอ
ธรรมที่เกิดพร้อมกับปัจจัย
เป็นปัจจัยของกันและกัน
มีนิสสัยเป็นปัจจัย
มีอุปนิสสัยเป็นปัจจัย
มีการเกิดก่อนเป็นปัจจัย
มีการเกิดหลังเป็นปัจจัย
มีการเสพก่อนเป็นปัจจัย
มีกรรมเป็นปัจจัย
มีวิบากกรรมเป็นปัจจัย
มีอาหารเป็นปัจจัย
มีอินทริย์เป็นปัจจัย
มีฌานเป็นปัจจัย
มีมรรคเป็นปัจจัย
มีการประกอบกันเป็นปัจจัย
ไม่มีการประกอบกันเป็นปัจจัย
ธรรมที่มีปัจจัย
ธรรมที่ไม่มีปัจจัย
มีการอยู่ปราศจากเป็นปัจจัย
การอยู่ไม่ปราศจากเป็นปัจจัย

บังสุกุลตาย

(ใช้ชักบังสุกุลงานศพ)

อะนิจจา ะตะ สังขาร
อุปปาทะวะยะธัมมิโน
อุปปชชิตฺวา นิรุชฌันติ
เตสัง วุปะสสะโม สุโข ฯ

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ
มีอันเกิดขึ้นและมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา
บังเกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป
การเข้าไปประจับสังขารเหล่านั้นเสียได้ย่อมเป็น
ความสุข

สัพเพ สัตตา

มะรันติ จะ

มะริงสุ จะ มะริสสะเร

ตะเถวาหัง มะริสสามิ

นัตถิ เม เอตถะ สังสะโย

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง

ที่ตายไปแล้วก็ดี ที่กำลังตายอยู่ เดียวนี้

ก็ดี ที่จะตายต่อไปอีกก็ดี

แม้ตัวของเรา ก็จะตายอย่างนั้นเหมือนกันนั่นแล

ความสงสัยในเรื่องความตายนี้ ย่อมไม่มีแก่เรา

เลย

บังสุกุลเป็น

(ใช้ชักบังสุกุลงานทำบุญสะเดาะเคราะห์ต่ออายุและทำบุญอุทิศ)

อะจิรัง วัตะยัง กาโย

ปะฐูวิง อะธิเสสสะติ

ฉุทโท อะเปตะวิญญาโน

นิรัตถังวะ กะลิงคะลัง ฯ

อีกไม่นานหนอ ร่างกายอันนี้

จักนอนทับซึ่งแผ่นดิน

ครั้นปราศจากวิญญาณอันเขาทิ้งเสียแล้ว

ย่อมประจักษ์ดังว่าท่อนไม้และท่อนฟืนหาประโยชน์

มิได้

บทปลงสังขาร

มนุษย์เราเอ๋ย

ค้นหาหน่วงหนัก

ห้วงนั้นพันผูก

จะได้ไปนิพพาน

งามแล้วทุกประการ

เอ็นน้อยเก้าพัน

ชนคิ้วก็ขาว

หน้าตาแววออก

เหมือนดอกไม้โรย

พระอนิจจัง

ผู้ตีเชษฐใจ

ตายไปเป็นผี

เกิดมาทำไม

หน่วงชักหน่วงไว้

ห้วงลูกห้วงหลาน

ข้ามพันภพสาม

แก่เฒ่าหนึ่งยาน

มันมาทำเชษฐใจ

นัยน์ตาก็มัว

ดูน่าบัดสี

ไม่มีเกสร

พระอนัตตา

ก็ตายเหมือนกัน

ลูกเมียผัวรัก

นิพพานมีสุข

ฉันทไปมิได้

ห้วงทรัพย์สินศฤงคาร

ยามหนุ่มสาวน้อย

แต่ล้วนเครื่องเหม็น

ให้ร้อนให้เย็น

เส้นผมบนหัว

จะนั่งก็โอย

จะเข้าที่นอน

เราท่านเกิดมา

เงินทองทั้งนั้น

เขาชักหน้าหนี

อยู่โยมิไป

ค้นหาผูกพัน

จงสละเสียเถิด

หน้าตาแฉ่มซ้อย

เอ็นใหญ่เก้าร้อย

เมื่อยวบทั้งตัว

ดำแล้วกลับหงอก

จะลูกก็โอย

พึงสอนภาวนา

รังแต่จะตาย

มิติตัวไป

เขาเหม็นซากผี

เปื่อยเน่าพุพอง	หมู่ญาติพี่น้อง	เขาหามเอาไป	เขาวางลงไว้
เขานั่งร้องไห้	แล้วกลับคืนมา	อยู่แต่ผู้เดียว	ป่าไม้ชายเขียว
เหลียวไม่เห็นใคร	เห็นแต่ฝูงแร้ง	เห็นแต่ฝูงกา	เห็นแต่ฝูงหมา
ยื้อแย่งกันกิน	คูน่าสมเพช	กระดุกกือเอ๋ย	เรียรายแผ่นดิน
แร้งกาหมากิน	เอาเป็นอาหาร	เที่ยงคืนสงัด	ตื่นขึ้นมึนนาน
ไม่เห็นลูกหลาน	พี่น้องเผ่าพันธุ์	เห็นแต่นกเค้า	จับเจ้าเรียงกัน
เห็นแต่นกแสก	ร้องแรกแหกขวัณ	เห็นแต่ฝูงผี	ร้องให้หากัน
มนุษย์เราเอ๋ย	อย่าหลงนักเลย	ไม่มีแก่นสาร	อุตส่าห์ทำบุญ
ค้าจนเอาไว้	จะได้ไปสวรรค์	จะได้ทันพระพุทธเจ้า	จะได้เข้านิพพาน

อะหัง วันทาமி สัพพะโส อะหัง วันทาโม นิพพานะปัจจะโย โหตุฯ

ปตติทานะคาถา

(นำ) หันทะ มะยัง ปตติทานะ คาถาโย ภาณามะ เส ฯ

(เชิญเถิด พวกเราทั้งหลาย จงสวดคาถาแผ่ส่วนบุญกันเถิด)

(รับ) ยา เทวะตา สันติ วิหาระวาสินี, ญเป ฆะเร โปธิฆะเร ตะหิง ตะหิง, ตา ธัมมะทาเนนะ ภาวันตุ ปุชิตา, โสตถิง กะโรนเตธะ วิหาระมณฺฑลเ เถรา จะ มัชฌา นะวะกา จะ ภิกขะโว, सारามิกา ทานะปะตี อุปาสะกา, คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อิสสระรา, สัปปาณะภูตา สุขิตา ภาวันตุ เต. ชะลาพุชา เยปิ จะ อัมมทะสัมภะวา,	เทวดาทั้งหลายเหล่าใด ที่อยู่ประจำในวิหาร สิ่งสถิตที่เรือนพระสถูป ที่เรือนโพธิ์ ในที่นั้นๆ เทวดาเหล่านั้น เป็นผู้อันเราทั้งหลาย บูชาแล้ว ด้วยธรรมทาน ขอจงทำซึ่งความสวัสดิ์ในมณฑลวิหารนี้ พระภิกษุทั้งหลาย ที่เป็นเถระก็ดี ที่เป็นปาน กลางก็ดี ที่เป็นผู้ใหม่ก็ดี อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย ที่เป็นทานาบดี พร้อมด้วยอารามิกชนก็ดี ที่เป็นชาวบ้านก็ดี ชาวเมืองก็ดี ชาวนิคมก็ดี ที่เป็นอิสระก็ดี ชนทั้งหลายเหล่านั้น จงเป็นผู้มีความสุข ทุก เมื่อเกิด. สัตว์ทั้งหลาย ที่เกิดเกิดจากครรภ์ก็ดี
---	---

สังเสทชะตา อะละโวปะปาติกา,
นียยานิกัง อัมมะวะรัง ปะฏิจะ เต,
สัพเพปิ ทุกข์สสะ กะโรนตุ สังขะยัง.

ฐาตุ จิรัง สะตัง อัมโม,
อัมมัทธะรา จะ ปุคคะลา,

สังโฆ โหตุ สมะคโค วะ,
อัตถายะ จะ หิตายะ จะ.

อัมเห รักขะตุ สัมมัมโม,
สัพเพปิ อัมมะจาริโน,

วุฑฺฒิง สัมปาปุณเณยยามะ,

อัมเม อะริยัปปะเวทิตะ.
ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ,
ปาณิโน พุทธะสาสะเน,
สัมมา ธารัง ปะเวจฉันโต,
กาเล เทโว ปะวัสสะตุ,
วุฑฺฒิภาวายะ สัตตานิ,
สะมิทัง เนตุ เมทะนิง,
มาตา ปิตา จะ อตฺถะรัง,

เกิดจากไขก็ดี
ที่เกิดในเถ้าโคลก็ดี ที่เกิดเป็นโอปปาติกะก็ดี
(เกิดเป็นพรหม เทวดา และเกิดในนรก)
สัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น ได้อาศัยธรรมอัน
ประเสริฐ เป็นนียยานิกธรรม ประกอบใน
อันนำผู้ปฏิบัติให้ออกจากสังสารทุกข์
สัตว์ทั้งหลาย จงทำความสิ้นไป แห่งทุกข์ทั้ง
ปวงฯ แม้ทั้งหมด จงกระทำซึ่ง ความสิ้นไป
พร้อมแห่งทุกข์เถิด
ขอพระธรรมของสัตบุรุษทั้งหลาย จงดำรงอยู่
ตลอดกาลนาน
อนึ่งขอบุคคลทั้งหลายผู้ทรงไว้ซึ่งธรรม
จงมีอายุยืน
ขอพระสงฆ์จงมีความสามัคคี
พร้อมเพรียงกันในอันทำซึ่งประโยชน์และ
สิ่งอันเกื้อกูลเถิด
ขอพระสัทธรรมจงรักษาไว้ซึ่งเราทั้งหลาย
แล้วจงรักษาไว้ซึ่งบุคคลทั้งหลาย
ผู้ประพฤตซึ่งธรรมทั้งปวง
ขอเราทั้งหลาย พึงถึงพร้อมซึ่งความเจริญ
ในธรรม
ที่พระอริยเจ้าประกาศไว้แล้วเถิด.
ขอสรรพสัตว์ทั้งปวง
จงเป็นผู้เลื่อมใส ในพระพุทธานุสา
ขอฝนทั้งหลายจงหลั่งลงมา
โดยชอบตักต้องตามฤดูกาล
ขอฝนจงนำความสำเร็จมาสู่แผ่นดิน
เพื่อความเจริญแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย
มารดา บิดา ย่อมรักษาบุตร

นิจจัง รักขันติ ปุตตะกัง,
เอวัง ัมมณะ ราชาน,
ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา.

ที่เกิดในตนเป็นนิจ ฉันได
ขอพระราชทานทั้งหลาย จงรักษาประชาราษฎร์
โดยธรรม ในกาลทุกเมื่อ ฉันนั้น เทอญ.

คำแผ่เมตตาให้ตัวเอง

อะหัง สุขิโต โหมิ
อะหัง นิททุกโข โหมิ
อะหัง อะเวโร โหมิ
อะหัง อပ္พาปัชโหม โหมิ
อะหัง อนินิโส โหมิ
สุขี อุตตานัง ปะริหะรามิ ฯ

ขอให้ข้าพเจ้ามีความสุข
ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากความทุกข์
ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากเวร
ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากความลำบาก
ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากอุปสรรค
ขอให้ข้าพเจ้ารักษาตนให้มีความสุข
ตลอดกาลนานเทอญ

คำแผ่เมตตาให้แก่สรรพสัตว์

สัพเพ สัตตา
อะเวรา โหนตุ
อပ္พาปัชฌา โหนตุ
อนินิสา โหนตุ
สุขี อุตตานัง ปะริหะรันตุ ฯ

สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ
ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น
จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กัน
และกันเลย
จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้เบียดเบียน
ซึ่งกันและกันเลย
จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์
กายทุกข์ใจเลย
จงมีความสุขกาย สุขใจ รักษาตนให้พ้น
จากทุกข์ภัย อันตรายใดๆ ทั้งสิ้นเทอญ

บทแผ่ส่วนกุศล

อิหัง เม มาตาปิตูนัง โหตุ
สุชิตา โหนตุ มาตาปิเตโร
อิหัง เม ญาติีนัง โหตุ
สุชิตา โหนตุ ญาติะโย

อิหัง เม ครูปัชฌายาจริยานัง
โหตุ สุชิตา โหนตุ
ครูปัชฌายาจริยา
อิหัง สัพพะเทวะตานัง โหตุ
สุชิตา โหนตุ สัพเพเทวา
อิหัง สัพพะเปตานัง โหตุ
สุชิตา โหนตุ สัพเพเปตา
อิหัง สัพพะเวรีนัง โหตุ
สุชิตา โหนตุ สัพเพเวรี

อิหัง สัพพะสัตตตานัง โหตุ
สุชิตา โหนตุ สัพเพ สัตตา

ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่มารดา บิดาของ
ข้าพเจ้า ขอให้มารดา บิดาของข้าพเจ้ามี
ความสุข ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติ
ทั้งหลายของข้าพเจ้า ขอให้ญาติทั้งหลายของ
ข้าพเจ้ามีความสุข
ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่ครูอุปัชฌาย์อาจารย์
ของข้าพเจ้า ขอให้ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของ
ข้าพเจ้ามีความสุข ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่
เทวดาทั้งหลายทั้งปวง ขอให้เทวดาทั้งหลายทั้ง
ปวงมีความสุข
ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่เปรตทั้งหลายทั้งปวง
ขอให้เปรตทั้งหลายทั้งปวงมีความสุข ขอส่วน
บุญนี้จงสำเร็จแก่เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายทั้ง
ปวง ขอให้เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายทั้งปวงมี
ความสุข
ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง
ขอให้สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงมีความสุขทั่วหน้ากัน
เทอญ

กรวดน้ำให้เจ้ากรรมนายเวร

ข้าพเจ้าขออุทิศบุญกุศล จากการเจริญภาวนาพระพุทธรูปนี้ให้แก่เจ้ากรรม นายเวร
ทั้งหลายของข้าพเจ้า ที่ข้าพเจ้าได้เคยล่วงเกินท่านไว้ ตั้งแต่อดีตชาติจนถึง ปัจจุบันชาติ ท่านจะอยู่
ภพใดหรือภูมิใดก็ตาม ขอให้ท่านได้รับผลบุญนี้ แล้วโปรด อโหสิกรรมและอนุโมทนาบุญแก่ข้าพเจ้า
ด้วยอำนาจบุญนี้ด้วยเทอญ

คำอธิษฐานขอโหรากรรม

ข้าพเจ้าขอโหรากรรม กรรมใดที่ทำให้แก่ผู้ใดในชาติใดๆ ก็ตาม ขอให้ เจ้ากรรมนายเวรโปรดโหรากรรมให้แก่ข้าพเจ้า อย่าได้จองเวรจองกรรมต่อไปเลย แม้แต่กรรมใดที่ใครๆ ทำแก่ข้าพเจ้าก็ตาม ข้าพเจ้าขอโหรากรรมให้ทั้งสิ้น ยกถวาย พระพุทธเจ้าเป็นอภัยทาน เพื่อจะได้ไม่มีเวรกรรมต่อไป ด้วยอานิสงส์แห่งอภัยทานนี้ ขอให้ข้าพเจ้า ครอบครัว บุตรหลาน ตลอดจนวงศา ฅณาญาติ และผู้มีอุปการะคุณ ของข้าพเจ้า มีความสุข ความเจริญ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี และ สิ่งที่ชอบด้วยเทอญ ฯ

ภาค ๒. บทสวดทำวัตรเย็น บทเจริญพระพุทธมนต์

บททำวัตรเย็น แปล

บุพเพภาคะนมะการ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต,
อะระหะโต,
สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์
ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส
ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ฯ (กล่าว ๓ จบ)

ไตรสรณคมน์

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่
ระลึกถึง

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

ทุติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอา
พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

ทุติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรม
เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

ทุติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์
เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

ตะติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอา
พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรม
เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

ตะติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์
เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

คำกราบพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะคะคะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิง
กิเลส เพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบ ได้โดย
พระองค์เอง

พุทธัง ะคะคะวันตัง อภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้
เบิกบาน (กราบ ๑ ครั้ง)

สัวากขาโต ะคะคะวะตา ธัมโม,

พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสไว้ดีแล้ว

ธัมมัง นะมัสสามิ.

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม. (กราบ ๑ ครั้ง)

สุปะฏิปันโน ะคะคะวะโต

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

สาวะกะสังโฆ,

ปฏิบัติดีแล้ว

สังฆัง นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ ๑ ครั้ง)

บุพพะภาคะนะมะการะ

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ะคะคะวะโต บุพพะภาคะนะมะการัญเจะ

พุทธานุสสะตินะยัญเจะ ะกะโรมะ เส ฯ

เชิญเถิด เราทั้งหลายทำความนอบน้อมอันเป็นส่วนเบื้องต้น

แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าเถิด ฯ

(รับ) นะโม ตัสสะ ะคะคะวะโต,

ขอนอบน้อมแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น

อะระหะโต,

ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ฯ (กล่าว ๓ ครั้ง)

พุทธานุสสติ

(บทสวดระลึกถึงพระพุทธรูป)

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธานุสสติดินะยัง กะโรมะ เสฯ

(รับ) ตัง โข ปะนะ ะคะวันตัง เอวัง	ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้า
กัลยาณ กิตติสัทโท อัပ္ภุคคะโต,	นั้น ได้ฟังไปแล้วอย่างนี้ว่า
อิติปิ โส ะคะวา	เพราะเหตุอย่างนี้ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น
อะระหัง	เป็นผู้ไกลจากกิเลส
สัมมาสัมพุทธโ	เป็นผู้ตรัสรู้ด้วยพระองค์เองโดยชอบ
วิชชาจะระณะสัมปันโน	เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ
สุคะโต	เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี
โลกะวิทู	เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ	เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้อย่าง
	ไม่มีใครยิ่งกว่า
สัตถา เทวะมะนุสสานัง	เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
พุทธโ	เป็นผู้รู้ ผู้อื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม
ะคะวาติ	เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอน
	สัตว์ดังนี้ ฯ

พุทธานุสสติ

(คำฉันท์สวดระลึกถึงพระพุทธรูป)

(นำ)หันทะ มะยัง พุทธานุสสติดัง กะโรมะ เส ฯ

(รับ)พุทธรูปะวาระหันตะวะระตาทิกุณณายุตโต	พระพุทธรูปเจ้าประกอบแล้วด้วยพระคุณ
	มีความประเสริฐแห่งอรหันตคุณ เป็นต้น
สุทธานุญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตัตโต	มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณ
	และพระกรุณาอันบริสุทธิ
โพเธสิ โย สุชนะตัง กะมะลังวะ สุโร	พระองค์ไต่ ทรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน
	ดุจอาทิตย์ทำบ่าวให้บาน

วันทามะหัง ตะมะระณัง
สิระสา ชินนทัง,
พุทโธ โย สัพพะปาณีนัง
สระระณัง เขมะมุตตะมัง
ปะฐะมานุสสะติฏฐานัง
วันทามิ ตัง สิเรนะหัง

พุทธัสสาหัสสิมิ ทาโส (ทาสี) วะ
พุทโธ เม สามิกิสสะโร
พุทโธ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ
วิชาตา จะ หิตัสสะ เม,
พุทธัสสาหัง นิยยาเทมิ
สระริรัญชีวิตัญญิจัง
วันทันทโธหัง*(ตีหัง) จะริสสามิ
พุทธัสเสวะ สุโธติตัง,
นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง
พุทโธ เม สระระณัง ะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
วัฑฒะยัง สัตถุ สาสะเน,
พุทธัง เม วันทะมาเนนะ (นายะ) ยัง
ปญญัง ปะสุตัง อิตะ
สัพเพปิ อันตะรายา เม
มาहेสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(หมอบกราบลงกล่าวคำพร้อมกัน)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา
พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
พุทโธ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทเธ ฯ

ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์ ผู้ไม่มีกิเลส
พระองค์นั้น ด้วยเศียรเกล้า
พระพุทธเจ้าพระองค์ใด เป็นสรณะอันเกษม
สูงสุด ของสัตว์ทั้งหลาย
ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น
อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่หนึ่ง
ด้วยเศียรเกล้า
ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า
พระพุทธเจ้าเป็นนาย มีอิสระเหนือข้าพเจ้า
พระพุทธเจ้าเป็นเครื่องกำจัดทุกข์
และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า
ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้
แต่พระพุทธเจ้า
ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม
ซึ่งความตรัสรู้ดีของพระพุทธเจ้า
สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระพุทธเจ้าเป็น
สรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยการกล่าวคำดังนี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญ
ในพระศาสนาของพระศาสดา
ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระพุทธเจ้า
ได้ชวนชวายนบุญใด ในบัดนี้
อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า
ด้วยเดชแห่งบุญนั้น ฯ

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี
กรรมน่าตึดยนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว
ในพระพุทธเจ้า
ขอพระพุทธเจ้า จงดซึ่งโทษล่องเกินอันนั้น
เพื่อการสำรวมระวัง ในพระพุทธเจ้า กาลต่อไป ฯ

ธัมมานุสสติ

(บทสวดระลึกถึงคุณของพระธรรม)

(นำ) หันทะ มะยังธัมมานุสสติเนยัง กะโรมะ เสฯ

เชิญเถิด เราทั้งหลาย ทำความขบคาถา พรรณนาเฉพาะพระธรรมเถิด ฯ

(รับ) สักขาตะตาหิคุณะโยคะวะเสนะ พระธรรม เป็นสิ่งที่ประเสริฐ เพราะประกอบ

เสยโย

ด้วยคุณ คือ ความที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสไว้ดีแล้ว เป็นต้น

โย มัคคะปาเกปะริยัตติวิโมกขะเภโท

เป็นธรรมอันจำแนกเป็น มรรค ผล ปริยัติ
และนิพพาน

ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธารี

เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรม จากการตก
ไปสู่โลกที่ชั่ว

วันทามะหัง ตะมะหะรัง

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้น

วะระธัมมะเมตัง,

อันเป็นเครื่องขจัดเสียซึ่งความมืด

ธัมโม โย สัพพะปาณินัง

พระธรรมใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุด

สละระณัง เขมะมุตตะมัง

ของสัตว์ทั้งหลาย

หุตินานุสสะติฏฐานัง

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น อันเป็นที่ตั้ง

วันทามิ ตัง สีเรนะหัง,

แห่งความระลึกองค์ที่สองด้วยเศียรเกล้า

ธัมมัสสาหัง ทาโส (ทาสิ) วะ

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม

ธัมโม เม สามิกิสสะโร

พระธรรมเป็นนายมีอิสระเหนือข้าพเจ้า

ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ

พระธรรมเป็นเครื่องกำจัดทุกข์

วิชาตา จะ หิตัสสะ เม,

และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

ธัมมัสสาหัง นิยยาเทมิ

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระธรรม

สละริรัญชีวิตัญญิจัง

ข้าพเจ้าผู้ให้อยู่จกประพุดติดตาม

วันทันทะหัง (ตีหัง) จะริสสามิ

ซึ่งความเป็นธรรมดีของพระธรรม

ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง,

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็น -

นัตถิ เม สละระณัง อัญญัง

สรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า

ธัมโม เม สละระณัง วะรัง

ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ข้าพเจ้าจึงเจริญ

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

วัดเขมยั้ง สัตถุ สาสะเน,
ธัมมิง เม วันทะมานะเน (นายะ)
ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อีระ
สัพเพปิ อันตะรายา เม
มาहेสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

ในพระศาสนาของพระศาสดา
ข้าพเจ้าผู้ให้อยู่ซึ่งพระธรรม
ได้ชวนชวายนบุญใดในบัดนี้
อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า
ด้วยเดชแห่งบุญนั้น ฯ

(หมอบกราบลงกล่าวคำพร้อมกัน)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา
ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
ธัมโม ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม ฯ

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี
กรรมน่าดีเตือนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแจ้ง
ในพระธรรม
ขอพระธรรม จงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น
เพื่อการสำรวมระวัง ในพระธรรม ในกาล
ต่อไป ฯ

สังฆานุสสติ

(บทสวดระลึกถึงคุณของพระสงฆ์)

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) สุปะฏิปันโน ะกะวะโต
สาวะกะสังโฆ,
อุชุปะฏิปันโน ะกะวะโต
สาวะกะสังโฆ,
ญายะปะฏิปันโน ะกะวะโต
สาวะกะสังโฆ,
สามีจิปะฏิปันโน ะกะวะโต
สาวะกะสังโฆ,
ยะทิทัง
จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ
ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ะกะวะโต
สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมุ่ใด
ปฏิบัติดีแล้ว
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
หมุ่ใด ปฏิบัติตรงแล้ว
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมุ่ใด
ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมุ่ใด
ปฏิบัติสมควรแล้ว
ได้แก่บุคคลเหล่านี้ คือ
คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๘ บุรุษ
นั้นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

อาหุเนยโย
ปาหุเนยโย
ทักขิณเยโย
อัญชะลิกะระณียะ,
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา
เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ
เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน
เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี
เป็นเนื่อบาบุญของโลก ไม่มีบาบุญอื่น
ยิ่งกว่า ดังนี้ ฯ

สังฆาภิกษิตี

(คำฉันท์สดุดีพระสงฆ์)

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆาภิกษิติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) สัทธัมมะโช
สุปะฏิปัตติคณาทิยุตโต
โยภุสฺสัพพะโส
อะริยะปุกะละสังฆะเสฏฺฐโฐ
สีลาทิธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต

วันทามะหัง ตะมะรียานะ
คะณัง สุสฺสทัง,
สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง
สละระณัง เขมะมุตตะมัง
ตะตียานุสสะติฏฺฐานัง
วันทามิ ตัง สีเรนะหัง,
สังฆัสสาหัสฺสมิ ทาโส (ทาสี) ะ
สังโฆ เม สามิกิสสะโร
สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ
วิธาทา จะ หิตัสสะ เม,
สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ
สะวีริญฺชิวิตฺตญฺจิหัง

พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสัทธรรม ประกอบ
ด้วยคุณมีความปฏิบัติดี เป็นต้น
เป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐ
๘ จำพวก
มีกายและจิต อันอาศัยธรรม มีศีล เป็นต้น
อันบรร
ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยเจ้าเหล่านั้น
อันบริสุทธิ์ด้วยดี
พระสงฆ์หมู่ใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุด
ของสัตว์ทั้งหลาย
ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หม่นั้น อันเป็นที่ตั้ง
แห่งความระลึกองค์ที่สามด้วยเศียรเกล้า
ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์
พระสงฆ์เป็นนาย มีอิสระเหนือข้าพเจ้า
พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้
ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า
ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระสงฆ์

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ
สังฆัสโสปะฏิปันนะตัง
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง
สังโฆ เม สรรณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
วัฑฒะยัง สัตถุ สาสะเน,
สังฆัง เม วันทะมานะ (นายะ)
ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิระ
สัพเพปิ อันตะรายา เม
มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(หมอบกราบลงกล่าวคำพร้อมกัน)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา
สังฆะ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
สังโฆ ปะฎิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังฆะ ฯ

หมายเหตุ: สตรีพึงสวด

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม
ซึ่งความปฏิบัติดีของพระสงฆ์
สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นสรณะ
อันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญ
ในศาสนา ของพระศาสดา
ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระสงฆ์
ได้ชวนชวายนบุญใด ในบัดนี้
อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า
ด้วยเดชแห่งบุญนั้น ฯ

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี
กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว
ในพระสงฆ์
ขอพระสงฆ์ จงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น
เพื่อการสำรวมระวัง ในพระสงฆ์ ในกาล
ต่อไป ฯ

ทาสี แทน ทาสี

วันทันตีหัง แทน วันทันโตหัง

วันทะมานายะ แทน วันทะมานะ

อะต๊ะปะจจะเวกขณะวิธี

(บทพิจารณาปัจจัย ๔ ที่บริโภคใช้สอยแล้ว)

(นำ) หันทะ มะยัง อะต๊ะปะจจะเวกขณะ ปาฐัง ภาณามะ เว ฯ

(ภายหลังใช้เครื่องนุ่งห่ม)

(รับ) อัชชะ มะยา อะปะจจะเวกขิต์วา	จีวรใดอันเรานุ่งห่มแล้ว
ยัง จีวะรัง ปะริภุตตัง,	ไม่ทันพิจารณาในวันนี้
ตัง ยาวะเทวะ สัตถัสสะ ปะภูฆาตายะ,	จีวรนั้นเรานุ่งห่มแล้ว เพียงเพื่อบำบัด
	ความหนาว
อุณ्हัสสะ ปะภูฆาตายะ,	เพื่อบำบัดความร้อน
ทังสะมะกะสะวาตตะปะสิริง-	เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง
สะปะสัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ,	ลม แดด และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย
ยาวะเทวะ	และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะอันให้เกิดความ
หิริโกปิณะปะภูจฉาทะนัตถัง ฯ	ละอาย ฯ

(พิจารณาภายหลังการฉันบิณฑบาต)

อัชชะ มะยา อะปะจจะเวกขิต์วา	บิณฑบาตใดอันเราฉันแล้ว ไม่ทันพิจารณา
โย ปิณฑะปาโต ปะริภุตโต,	ในวันนี้
โส เนวะ ทวายะ	บิณฑบาตนั้นเราฉันแล้ว ไม่ใช่เป็นไปเพื่อ ความ
	เพลิดเพลินสนุกสนาน
นะ มะทายะ	ไม่ใช่เป็นไปเพื่อความเมามัน เกิดกำลัง พลัง
	ทางกาย
นะ มัตถะนายนะ	ไม่ใช่เป็นไปเพื่อประดับ
นะ วิภูสณายนะ,	ไม่ใช่เป็นไปเพื่อตกแต่ง
ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ ฐิตียา	แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่ง
	กายนี้
ยาปะนายนะ	เพื่อความเป็นไปได้ของอรรถภาพ
วิหิงสุปะระติยา	เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย
พรัหัมมะจะรียานุคคะหายะ,	เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพาสพรหมจรรย์
อิตติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะภูทังขามิ	ด้วยการทำอย่างนี้ เราย่อมระงับเสียได้ซึ่ง

นะวิญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ,
ยาตร์รา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา
จะ ผาสุวิหาโร จาติ ฯ

ทุกขเวทนาเก่าคือความหิว
และไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น
อนึ่ง ความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอัตภาพ
นี้ด้วย ความเป็นผู้หาโทษมิได้ด้วย และ
ความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วย จักมีแก่เรา
ดังนี้ ฯ

(พิจารณาภายหลังการใช้สอยเสนาสนะ)

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง
เสนาสนะนัง ปะริภุตฺตัง,
ตัง ยาวะเทวะ สีตัสสะ ปะภูฆาตายะ,

อุณฺ्हัสสะ ปะภูฆาตายะ,
ทังสะมะกะสะวาตาตะปะสีริง-
สะปะสัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ,
ยาวะเทวะ อุตฺตุปะริสสะยะวิโนทะนัง
ปะภูสัลลานารามัตถัง ฯ

เสนาสนะใดอันเราใช้สอยแล้ว
ไม่ทันพิจารณาในวันนี้
เสนาสนะนั้น เราใช้สอยแล้ว เพียงเพื่อ
บำบัดความหนาว
เพื่อบำบัดความร้อน
เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง
ลมแดดและสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย
เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายอันจะพึงมี
จากดินฟ้าอากาศ และเพื่อความเป็นผู้ยินดี
อยู่ได้ในที่หลีกเร้นสำหรับภาวนา ฯ

(พิจารณาภายหลังบริโภคนิโคคิลานเภสัช)

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย
คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร
ปะริภุตฺโต,

โส ยาวะเทวะ อุปปันนานัง
เวยาพาธิกานัง เวทะนานัง
ปะภูฆาตายะ,
อัปฺพยาปัชฌะปะระมะตายาติ ฯ

คิลานเภสัชบริขารใด อันเราบริโภคแล้ว
ไม่ทันพิจารณาในวันนี้

คิลานเภสัชบริขารนั้น เราบริโภคแล้ว
เพียงเพื่อบำบัดทุกขเวทนาอันบังเกิดขึ้น
แล้วมีอาพาธต่างๆ เป็นมูล
เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็น
อย่างยิ่ง ดังนี้ ฯ

ชุมนุมเทวดา (หลวง)

(ใช้ในการสวดสืบทองตำนาน)

สะพานตา จักกะวาฬเส
อัคราจารย์นตุ เทเวตา
สัทธัมมิง มุนิราชัสสะ
สุณันตุ สักกะโมกษะทั้ง ๆ
สักเค กาเม จะ รูปะ คิริสิขะระตะณ
จันตะลิกเข วิมาน
ทีเปรัฏฐะ จะ คาเม ตะรุวะนะคะหะเน

ภุมมา จายันตุ เทวา ชะละละละวิสะเม
ยักกะคันธัพพะนาคา

ติฏฐันตา สันติเก ยัง มุนิวัระจะจะนัง
สาธะโว เม สุณันตุ ฯ

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา

ธัมมัสสะวะนะกะโล อะยัมภะทันตา

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา ฯ

ขออัญเชิญเทวดาในจักรวาลทั้งหลายโดยรอบ
มาสู่สถานที่นี้ ฟังพระสัจธรรมของพระ
จอมมุนี ซึ่งชี้ทางสวรรค์และนิพพาน
ขอเชิญเหล่าเทพเจ้าซึ่งสถิตอยู่ในสวรรค์
ชั้นกามภพก็ดี รูปภพก็ดี และกัมมเทวดา
ซึ่งสถิตอยู่ในวิมานหรือยอดภูเขา และ
หุบผา ในอากาศ ในเกาะ ในแวนแคว้น ใน
บ้าน พฤษภา และป่าช้าในเรือนและใน
ไร่นาก็ดี

และยักษ์ คนธรรพ์ นาคซึ่งสถิตอยู่ในน้ำ
บนบก และที่อันไม่เรียบราบก็ดี อยู่ในที่ไกล
เคียง จงมาประชุมพร้อมกันในที่นี้ คำใด
เป็นของพระจอมมุนี ท่านสาธุชนทั้งหลาย
จงสดับคำแสดงนั้น

อีกทั้งเทพเจ้าที่สถิตอยู่ในสถานที่ใดๆ
จงมาประชุมพร้อมกันในสถานที่นี้
คำใดเป็นของพระมุนีผู้ประเสริฐ
ท่านสาธุชนทั้งหลาย จงสดับคำแสดงนั้น

ดูก่อน ท่านผู้เจริญทั้งหลาย
กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม

ดูก่อน ท่านผู้เจริญทั้งหลาย
กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม

ดูก่อน ท่านผู้เจริญทั้งหลาย
กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม ฯ

บุพพะภาคะณะมะการะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต

อะระหะโต

สัมมาสัมพุทธัสสะ.

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มี

พระภาคเจ้าพระองค์นั้น

ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส

ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

(กล่าว ๓ จบ)

ไตรสรณคมน์

พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

พุทฺธัมปิ พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ

พุทฺธัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

พุทฺธัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะตฺถัมปิ พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะตฺถัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะตฺถัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่

ระลึกถึง

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นที่พึ่งที่

ระลึกถึง

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้า

เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรม

เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์

เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้า

เป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรม เป็น

ที่พึ่งที่ระลึกถึง

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์ เป็นที่

พึ่งที่ระลึกถึง

นะมะกะระสัทธิดาภา

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัณฺฐ
สามัง วัช พุทฺธ สุกะโต วิมุตโต
มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยฺนโต
ปาเปสสิ เขมํ ณะนํ ตัง วิเนยฺยัง

พุทฺธัง วัชรํ ตัง สิริสะ นะมามิ
โลกัสสะ นาถึญจะ วินายะกัณฺจะ
ตันเตชะสา เต ชะยะสัทธิดิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.

อัมโม ะโซ โย วิยะ ตัสสะ สัตถุ
ทสเสสิ โลกัสสะ วิสุทฺธิมคคัง
นียยานิโก อัมมะระรัสสะ ธารี
สาตาวะโห สันติกะโร สุจิณฺโณ ฯ

อัมมัง วัชรํ ตัง สิริสะ นะมานิ
โมหปปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง
ตันเตชะสา เต ชะยะสัทธิดิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.

สัทธัมมะเสนา สุกะตานุโค โย
โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะเซตา
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ
สวากขาตะอัมมัง วิทิตัง กะโรติ.

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด มีพระปัญญาจักขุ ขจัด
มลทินคือโมหะได้แล้ว ตรัสรู้เป็น พระพุทธเจ้า
โดยพระองค์เอง เสด็จไปได้
หลุดพ้นอย่างประเสริฐแล้ว ทรงเปลื้องหมู่ ชนที่
สามารถแนะนำได้ให้พ้นจากบ่วงมาร
นำมาให้ถึงความเกษมด้วย
ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระพุทธเจ้า
ผู้ประเสริฐพระองค์นั้น ผู้เป็นที่พึ่ง และเป็น ผู้นำ
ชาวโลก ด้วยเดชพระพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ขอท่านประสพชัยชนะ และขอ
อันตรายทั้งปวงจงพินาศไป
พระธรรมใด เป็นประหนึ่งธงชัย ของพระ
ศาสดาพระองค์นั้นชี้ทางแห่งความบริสุทธิ์
แก่โลก นำหมู่สัตว์ให้ออกจากกองทุกข์
ทรงไว้ซึ่งชนผู้ทรงธรรม ผู้ประพฤติดีแล้ว
ย่อม นำความสงบสุขมาให้
ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระธรรมอัน ประเสริฐ
นั้น อันทำลายเสียซึ่ง โมหะ
ระงับความเร่าร้อนลงเสียได้ ด้วยเดช
พระธรรมนั้น ขอท่านจงประสพชัยชนะ
อันตรายทั้งปวงจงพินาศไป
พระสงฆ์ใด เป็นกำลังประกาศพระสัทธรรม
ดำเนินชีวิตตามแบบอย่างบรมศาสดา
ผู้เสด็จไปได้แล้ว ผจญเสียซึ่งอุปกิเลสอันลามก
ของโลก เป็นผู้สงบเองด้วย ทั้งยังสามารถ
แนะนำผู้อื่นให้เข้าถึงความสงบได้ด้วย
เผยแผ่พระธรรมที่พระบรมศาสดาประกาศ
ดีแล้วให้มีผู้รู้ตาม

สังฆัง วัระวันตัง สีระสา นะมามิ
พุทธานุพุทธีง สะมะสีละทิฏฐัง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.

ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระสงฆ์ผู้ประเสริฐนั้น
ผู้ตรัสรู้ตามพระพุทเจ้า ผู้มีศีลและทิฏฐิเสมอกัน
ด้วยเดชพระสงฆ์นั้น ขอท่านจงประสพชัยชนะ
และขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไปเทอญ.

สัมพุทเธ

คำนมัสการพระพุทเจ้า ๓,๕๘๔,๑๙๒ พระองค์

สัมพุทเธ อัญญะวิสัยจะ
ทวาทะสัจจะ สะหัสสะเก
ปัญจะสะตะสะหัสสานิ
นะมามิ สีระสา อะหัง
เตสัง ฌัมมัญจะ สังฆัญจะ
อาทะเรนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาเวนะ
หันทวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปิ
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

สัมพุทเธ ปัญจะปัญญาสัจจะ
จะตุวิสะติสะหัสสะเก
ทะสะสะตะสะหัสสานิ
นะมามิ สีระสา อะหัง
เตสัง ฌัมมัญจะ สังฆัญจะ
อาทะเรนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาเวนะ
หันทวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปิ
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

สัมพุทเธ นะวุตตะระสะเต

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสัมพุทเจ้า
๕ แสน ๑ หมื่น ๒ พัน ๒๘
พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า

ขอนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วย
ของพระสัมพุทเจ้าเหล่านั้นด้วยความเคารพ
ด้วยอำนาจแห่งการกระทำความนอบน้อม
จงจัดเสียซึ่งสิ่งอันไม่เป็นมงคลทั้งปวง
แม้อันตรายทั้งหลาย เป็นอนек
จงพินาศสิ้นไป ฯ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสัมพุทเจ้า
๑ ล้าน ๒ หมื่น ๔ พัน ๕๕
พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า

ขอนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์
ด้วย ของพระสัมพุทเจ้าเหล่านั้นโดยเคารพ
ด้วยอำนาจแห่งการกระทำความ
นอบน้อมจงจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งปวง
แม้อันตรายทั้งหลาย เป็นอนек
จงพินาศ สิ้นไป ฯ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสัมพุทเจ้า

อัฐฐะจิตตาฬีสะสะหัสสะเก
วีสะติสะตะสะหัสสานิ
นะมามิ สิริสะสา อะหัง
เตสัง ธิมมัญจะ สังฆัญจะ
อาทะเรนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาเวนะ
หันทวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปี
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

๒ ล้าน ๔ หมื่น ๘ พัน ๑๐๙
พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า

ขอนอบน้อมพระธรรมด้วยพระสงฆ์ด้วย
ของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้นด้วยความเคารพ
ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม
จงจัดเสียซึ่งสิ่งที่ไม่เป็นมงคลทั้งปวง
แม้อันตรายทั้งหลาย เป็นอนันต์
จงพินาศสิ้นไป ฯ

นะโมการะอัฐฐะกะคาถา

สวดนอบน้อมพระรัตนตรัย

นะโม อะระหะโต สัมมา-
สัมพุทธัสสะ มะเหสีโน
นะโม อุตตะมะธัมมัสสะ
สวากขาตัสสะเว เตนิระ
นะโม มะหาสังฆัสสาปิ
วิสุทธะสีละทิฏฐิโน
นะโม โอมัตถ์ยารัทธิสสะ
ระตะนัตถ์ยัสสะ สาธุกัง
นะโม โอมะกาตัสสะ
ตัสสะ วัตถุตถ์ยัสสะปิ
นะโม การัปปะภาเวนะ
วิคัจฉันตุ อุปัททะวา
นะโม การานุภาเวนะ
สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา
นะโมการัรัสสะ เตชะเน
วิธิมหิ โหมิ เตชะวา ฯ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมา-
สัมพุทธเจ้าผู้แสวงหาประโยชน์อันยิ่งใหญ่
ขอนอบน้อมแด่พระธรรมอันสูงสุด
ในพระศาสนานี้ ที่พระองค์ตรัสดีแล้ว
ขอนอบน้อม แด่พระสงฆ์หมู่ใหญ่
ผู้มีศีลและทิฏฐิอันบริสุทธิ์
ขอนอบน้อม แด่พระรัตนตรัย ที่ปรารถแล้ว
โอม (คือ อ.อุ.ม.) ขอจงสำเร็จประโยชน์
ขอนอบน้อมแด่พระรัตนตรัย (หมวดวัตถุ ๑)
อันล่องพ้นโทษต่ำช้านั้น
ด้วยความประกาศการกระทำความนอบน้อม
ขออุปัทวะทั้งหลาย จงปราศจากไป
ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม
ขอความสุขสวัสดิ์ จงมีทุกเมื่อ
ด้วยเดชแห่งการกระทำความนอบน้อม
ขอข้าพเจ้าจงเป็นผู้มีเดช ในการประกอบ
มงคลพิธีเถิด ฯ

มังคะละสูตรตั้ง

พุทธมนต์สำหรับคุ้มครองรักษาให้มีสิริมงคล ๓๘ ประการ
และให้มีความสำเร็จถึงความเจริญ

อะเสวะนา จะ พาลานัง	การไม่คบคนพาล ๑
ปณิติตานัญจะ เสวะนา	การคบบัณฑิต ๑
ปูชา จะ ปูชนียานัง	และการบูชาบุคคลที่ควรบูชา ๑
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ	นี้เป็นอุดมมงคล ฯ
ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ	การอยู่ในประเทศอันสมควร ๑
บุพเพ จะ กะตะปัญญะตา	ความเป็นผู้มีปัญญาอันกระทำแล้วในกาลก่อน
อัตตะสัมมาปะณิธิ จะ	และการตั้งตนไว้ชอบ ๑
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ	นี้เป็นอุดมมงคล ฯ
พาหุสัจจะญจะ สิปปัญจะ	เป็นผู้มีการศึกษามาก ๑ เป็นผู้มีความวิปัสสนา ๑
วินะโย จะ สุสิกขิโต	เป็นผู้มีระเบียบวินัย ที่อบรมมาดี ๑
สุภาสิตา จะ ยา วาจา	และการพูดจาปราศรัยดี ๑
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ	นี้เป็นอุดมมงคล ฯ
มาตาปิตุอุปัฏฐานัง	การเลี้ยงดูมารดาและบิดา ๑
ปุตตะทารัสสะ สังคะโห	การสงเคราะห์บุตร ๑ การสงเคราะห์ภรรยา ๑
อะนาถา จะ กัมมันตา	และการงานไม่คั่งค้าง ๑
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ	นี้เป็นอุดมมงคล ฯ
ทานัญจะ ธัมมะจะรียา จะ	การให้ทาน ๑ การประพฤติธรรม ๑
ญาคะกานัญจะ สังคะโห	การสงเคราะห์ญาติ ๑
อะนะวัชชานิ กัมมานิ	และการกระทำอันไม่มีโทษ ๑
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ	นี้เป็นอุดมมงคล ฯ
อาระตี วิระตี ปาปา	การงดเว้นจากความชั่ว ๑
มัชชะปาณา จะ สัณญะโม	ความสำรวมจากการดื่มน้ำเมา ๑
อัปปะมาโท จะ ธัมเมสุ	และความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย ๑
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ	นี้เป็นอุดมมงคล ฯ
การะโว จะ นิวาโต จะ	การมีความเคารพ ๑ การอ่อนน้อมถ่อมตน ๑
สันตุกฺขี จะ กะตัญญูตา	มีความสันโดษ ๑ มีความกตัญญู ๑

กาเลนะ ธัมมัสสะวะนัง

เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ

ขันตี จะ โสวะจัสสะตา

สะมะณันญจะ ทัสสะนัง

กาเลนะ ธัมมะซากัจฉา

เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ

ตะโป จะ พรัหมะจะริยัญจะ

อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง

นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ

เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ

พฺจุจัสสะ โลกะธัมเมहि

จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ

อะโสกัง วิระชัง เขมัง

เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ

เอตาทิสานิ กัตถวานะ

สัพพัตถะมะปะราชิตา

สัพพัตถะ โสตถิ คัจฉันติ

ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ ฯ

และการฟังธรรมตามกาล

นี้เป็นอุดมมงคล ฯ

ความอดทน ๑ ความเป็นผู้ว่าง่าย ๑

การได้พบเห็นสมณะทั้งหลาย ๑

และการสนทนาธรรมตามกาล ๑

นี้เป็นอุดมมงคล ฯ

มีความเพียร ๑ ประพฤติพรหมจรรย์ ๑

การเห็นอริยสัจ ๑

และการทำพระนิพพานให้แจ้ง ๑

นี้เป็นอุดมมงคล ฯ

ผู้มีจิตถูกโลกธรรม

กระทบแล้ว ไม่หวั่นไหว ๑

จิตไม่มีความโศกเศร้า ๑ ปราศจากธุลี ๑

และจิตถึงความปลอดโปร่ง ๑

นี้เป็นอุดมมงคล

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พากันกระทำมงคลเช่นนี้แล้ว

จะเป็นผู้ไม่ปราศัยข้าศึกทุกหมู่เหล่า

ย่อมถึงความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถาน

นี้เป็นมงคลสูงสุดของเทวดาและมนุษย์

ทั้งหลาย ฯ

ระตะนะสูตรตั้ง

พุทฺธมนต์สำหรับใช้จัดปัดเป่า คุ้มครองป้องกัน โรคภัยไข้เจ็บ และป้องกันอันตรายต่างๆ

ยังฺกิญฺจิ วิตถัง อีธะ วา หุรัง วา

สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณัตถัง

นะ โน สะมัง อัตถิ ตะถาคะเตนะ

อิหัมปิ พุทฺเธ ระตะนัง ปะณัตถัง

ทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่ง ในโลกนี้

หรือในโลกอื่น หรือรัตนะอันสูงค่าใน

สรวงสวรรค์ ทรัพย์หรือรัตนะนั้นที่จะ

มีค่าเสมอด้วยพระตถาคตเจ้านั้นไม่มีเลย

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ชะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณัตถัง
ยะทังคะคา สักกะมะณี สะมาหิโต
นะ เตะนะ อัมเมนะ สะมัตถิ กิณฺจ
อิทัมปิ อัมเม ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยัมพุทธะเสฏฺฐิ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธิมานันตะริกิณฺญะมาหุ
สะมาธินา เตะนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ อัมเม ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย ปุคคะลา อัญฺญะ สะตัง ปะสัณฺฐา
จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
เต ทักขิณเอยยา สุคะตัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย สุปะยุตตะตา มะนะสา ทัพเพนะ
นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
เต ปัตติปัตตะตา อะมะตัง วิคัยหะ
ลัทธา มุธา นิพพุติง ภูญชะมานา

ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอย่างสูงใน
พระพุทธเจ้าประการหนึ่ง ด้วยสัจวาจาน
ขอความสวัสดีจึงมี ฯ

พระศากยมุณีเจ้าผู้มีพระหฤทัยตั้งมั่น
ทรงบรรลุธรรมอันเป็นที่สิ้นกิเลส สิ้นราค
เป็นอมตะ ประณิตนั้นแล้ว สิ่งใดจะ
เสมอด้วยพระธรรมนั้นไม่มีเลย แม้ข้อนี้
ก็เป็นพระรัตนคุณอย่างสูงในพระธรรม
ประการหนึ่ง ด้วยสัจวาจานี้ขอความ
สวัสดีจึงมี ฯ

สมาธิอื่นใด จะเสมอด้วยสมาธิที่พระพุทธเจ้า
ผู้ประเสริฐทรงสรรเสริญว่า เป็นธรรม
สะอาดหมดจด และที่บัณฑิตทั้งหลาย
ยอมรับว่าสามารถให้ผลต่อเนื่องได้โดย
ลำดับนั้น ไม่มี แม้ข้อนี้ก็จะเป็นพระรัตนคุณ
อย่างสูงในพระธรรม ประการหนึ่ง ด้วย
สัจวาจานี้ขอความสวัสดีจึงมี ฯ

พระสาวกของพระสุคตเจ้า ผู้เป็นอริยบุคคล
๘ จำพวก อันแบ่งเป็น ๔ คู่ ซึ่งสัตตบุรุษ
ทั้งหลายสรรเสริญแล้ว ท่านเหล่านั้นเป็น
ผู้ควรแก่ทักษิณาทาน ทานที่ถวายแด่
พระอริยสาวกเหล่านั้นย่อมมีผลมาก
แม้ข้อนี้ก็จะเป็นพระรัตนคุณอย่างสูงใน
พระสงฆ์ประการหนึ่ง ด้วยสัจวาจานี้
ขอความสวัสดีจึงมี ฯ

ในศาสนาของพระโคตมพุทธเจ้าเจ้าย่อมมี
พระอริยบุคคลผู้มุ่งบำเพ็ญเพียรด้วยจิต
อันเข้มแข็ง เป็นผู้ปราศจากกิเลส บรรลु
อรหัตตผลเข้าสู่อมตนิพพาน ได้รับผล

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ชีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมมะวัง
วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวัสมิง
เต ชีณะพีชา อะวิรุพหิฉันทา
นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

แห่งความดับกิเลสสนิท เสวยวิมุตติสุขอยู่
ข้อนี้ก็เป็นที่พระรัตนคุณอย่างสูงใน
พระสงฆ์ประการหนึ่ง ด้วยสัจจวาจานี้ ขอ
ความสวัสดีจึงมี ฯ

พระอริยบุคคล ผู้มีกรรมเก่าหมดสิ้นแล้ว
กรรมอันเป็นเหตุให้เกิด ในภพใหม่ก็ไม่มี
ท่านเหล่านั้นมีจิตเปื้อนหายในอันที่จะเกิด
ในภพต่อไป ขจัดพิษคือกิเลสให้สิ้นไปแล้ว
ปราศจากความพอใจในความอันจะทำให้
เกิดอีก มีปัญญาแหลมคม ย่อมนิพพาน
เหมือนประทีปดับไป แม้ข้อนี้ ก็เป็น
เพราะรัตนคุณอย่างสูงในพระสงฆ์
ประการหนึ่ง ด้วยสัจจวาจานี้ ขอความ
สวัสดีจึงมี ฯ

กะระณียะเมตตะสูตรตั้ง

พุทฺธมนต์เพื่อความเป็นมิตรและเมตตาแก่เทวดา มนุษย์ และอมนุษย์ทั้งหลาย
ทำให้หลับเป็นสุข ไม่ฝันร้าย เป็นที่รัก เทพพิทักษ์รักษา ไม่มีภัยอันตราย
จิตเป็นสมาธิง่าย ใบน้าผ่องใส มีสิริมงคล ไม่หลงสติในเวลาเสียชีวิต

กะระณียะมัตถะกุสะเลนะ
ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ,
สักโก อุชฺฐะ จะ สุหุชฺฐะ จะ
สุวะโจ จัสสะ มะทุ อะนะติมานิ
สันตุสสะโก จะ สุกะโร จะ
อัปปะกิจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ,
สันตินทริโย จะ นิปะโก จะ
อัปปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุกิโธ
นะ จะ ขุททัง สะมาจะเร กิณฺณจิ

ภิกษุผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ประสงค์
จะบรรลุแดนสงบ พึงอบรม สิกขา ๓ ภิกษุ
นั้นจึงเป็นผู้อาจหาญ ชื่อตรงดี แน่วแน่
ว่าง่าย อ่อนโยน หมดความยึดถือตัว
อนึ่ง จึงเป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย มีกิจธุระ
น้อย ดำเนินชีวิตเรียบง่าย มีอินทรีย์สงบ
มีปัญญาพาตัวรอด ไม่คั่นองกายวาจา
ไม่พัวพันกับตระกูลทั้งหลาย
ไม่พึงประพฤตีสสิ่งเล็กน้อยอะไร ๆ ที่จะเป็น

เยนะ วิญญู ปะเร อุปะวะเทยุง,
สุชีโน วา เขมิโน โหตุ
สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตัตตา

เย เกจิ ปาณะภูตติ
ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา,
ทีฆา วา เย มะหันตา วา
มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะถุลา
ทิฏฐา วา เย จะ อะทิฏฐา
เย จะ ทูเร วัสะนติ อะวิทูเร,
ภูตา วา สัมปะเวสี วา
สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตัตตา
นะ ปะโร ปะรัง นิกุพเพละ
นาติมัญญะละ กัตตะจิ นัง กิญจิ,
พยาโรสะนา ปะฐีฆะสัญญา
นาญญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเณยยะ
มาตา ยะถา นิยัง ปุตตัง
อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข,
เอวัมปิ สัพพะภุเตสุ
มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง

เมตตัญจะ สัพพะโลกัสสัม
มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง,
อุทัง อะโธ จะ ติริยัญจะ
อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง.
ติฏฐัญจะรัง นิสินโน วา
สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิทโธ,
เอตัง สะติง อะธิญญะยะ
พรัหมะเมตัง วิหารัง อิตะมาหุ.

เหตุให้ผู้รู้ดำหนิ (พึงแผ่เมตตาไปในสรรพ
สัตว์ทั้งปวงว่า ขอสรรพสัตว์ทั้งปวง จงเป็น
ผู้มีความสุขกาย สุขใจ ปราศจากภัยทั้งปวง แล้ว
เถิด

สัตว์มีชีวิตทั้งหลาย ทั้งที่เป็นผู้หวาดสะดุ้ง
(มีกิเลส) ทั้งที่มั่นคง (หมดกิเลส) บรรดา
ทั้งหมด ทั้งที่มีกายยาว ใหญ่ ปานกลาง
สั้น ละเอียด หรือหยาบ
ทั้งที่เคยเห็นหรือไม่เคยเห็น อยู่ไกลหรือ
ใกล้ ที่เกิดแล้ว หรือกำลังแสวงหาที่เกิด
สัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น จงมีความสุขกาย
สุขใจ เถิด

บุคคลไม่พึงหลอกลวงกัน ไม่พึงดูหมิ่นใคร
ในที่ไหนๆ ไม่พึงปรารถนาทุกข์แก่กันและกัน
ด้วยการเบียดเบียน หรือด้วยใจมุ่งร้าย

มารดาอนอมบุตรคนเดียวของตนด้วยชีวิต
ฉันใดบุคคลจึงเจริญเมตตาจิตไม่มีประมาณ
ในสัตว์ทั้งปวง ฉันนั้น

บุคคลพึงเจริญเมตตาจิต อันไม่มีประมาณ
ไม่มีขอบเขต ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู ในสัตว์โลก
ทั้งสิ้น ทั้งเบื้องบน เบื้องต่ำ และเบื้องขวาง

ผู้เจริญเมตตาจิตเช่นนี้ ไม่ว่าจะยืน เดิน นั่ง
หรือนอนอยู่ก็ตาม จะเป็นผู้ปราศจาก
ความท้อแท้เหน็ดเหนื่อย จะพึงตั้งสติไว้ให้
นานเท่าที่ต้องการ พระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ทิวัญญจะ อะนุปะคัมมะ สีละวา
ทัสสะเนนะ สัมปันโน,
กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง
นะ หิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตติ ฯ

ตรัสว่า การอยู่ด้วยเมตตาเช่นนี้ เป็นความ
ประพจน์ที่ประเสริฐ
บุคคลผู้แผ่เมตตาจิตนั้นจะไม่ล้าไปสู่
ความเห็นผิด เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยศีล ถึง
พร้อมด้วยความเห็นชอบ เมื่อขจัดความ
ยินดีในกามทั้งหลายได้แล้ว ย่อมไม่กลับ
มาสู่ การเกิดในครรภ์อีกแน่นอน ฯ

ขันธะปะริตตะคาถา

(พุทธมนต์สำหรับป้องกันภัยจากอสรพิษ และสัตว์ร้ายอื่นๆ)

วิรูปักเขหิ เม เมตตัง	ข้าพเจ้าขอมีไมตรีจิตกับพวกงูตระกูล วิรูปักษ์
เมตตัง เอราปะเถหิ เม	ข้าพเจ้าขอมีไมตรีจิตกับพวกงูตระกูล เอราบท
ฉัพพาปุตเตหิ เม เมตตัง	ข้าพเจ้าขอมีไมตรีจิตกับพวกงูตระกูล ฉัพพาบุตร
เมตตัง กัณหาโคตะมะเกหิ จะ	ข้าพเจ้าขอมีไมตรีจิตกับพวกงูตระกูล กัณหาโคตมะ
อะปาทะเกหิ เม เมตตัง	ข้าพเจ้าขอมีไมตรีจิตกับสัตว์ที่ไม่มีเท้า
เมตตัง ทิปาทะเกหิ เม	ข้าพเจ้าขอมีไมตรีจิตกับสัตว์ ๒ เท้า
จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง	ข้าพเจ้าขอมีไมตรีจิตกับสัตว์ ๔ เท้า
เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม	ข้าพเจ้าขอมีไมตรีจิตกับ สัตว์มีเท้ามาก
มา มัง อะปาทะโก หิงสิ	ขอสัตว์ที่ไม่มีเท้า อย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า
มา มัง หิงสิ ทิปาทะโก	ขอสัตว์ที่มี ๒ เท้า อย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า
มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ	ขอสัตว์ที่มี ๔ เท้า อย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า
มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท	ขอสัตว์ที่มีเท้ามาก อย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า

สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา	ขอสรรพสัตว์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย
สัพเพ ภุตา จะ เกวละลา	สัตว์ผู้เกิดแล้วทั้งหมดทั้งสิ้น
สัพเพ ภัทธานิ ปัสสันตุ	จงประสบแต่ความเจริญทั่วกัน
มา ภิญฺจิ ปาปะมาคะมา,	บาปทุกข์ร้อนอย่าได้มาถึงสัตว์ผู้ใด ผู้หนึ่งเลย
อัปปะมาโณ พุทฺโธ	พระพุทธเจ้า ทรงพระคุณหาประมาณมิได้
อัปปะมาโณ ฌัมโม	พระธรรม ทรงพระคุณหาประมาณมิได้
อัปปะมาโณ สังโฆ	พระสงฆ์ ทรงพระคุณหาประมาณมิได้
ปะมาณะวันตานิ สิริงสะปานิ	บรรดาสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย คือ งู แมงป่อง
อะหิ วิจฺฉิกา สะตะปะที	ตะขาบ แมงมุม ตั๊กแตน และหนู
อุณณานาภี สะระพู มุสิกา	เป็นสัตว์ที่ประมาณได้
กะตา เม รักษา กะตา เม ปะริตตา	ข้าพเจ้าได้ทำการรักษาตัวแล้ว ป้องกันตัวแล้ว
ปะฎิกกะมันฺตุ ภุตานิ	ขอสัตว์ทั้งหลายจงพากันหลีกเลี่ยงเสียเถิด
โสหัง นะโม ะกะวะโตะ	เพราะข้าพเจ้าได้ทำความนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า
นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง ฯ และพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๗ พระองค์ ฯ	

โมระปริตตั้ง

(พุทธมนต์สำหรับป้องกันภัยจากผู้คิดร้ายไม่ให้มาถึงตน)

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา	พระอาทิตย์เป็นดวงตาของโลก
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปะภาโส	เป็นเจ้าผู้ยิ่งใหญ่มีรัศมีสีทอง สาดส่องปฐพีให้
ตั้ง ตั้ง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง	สว่างอยู่ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์
ปะฐะวิปะภาสัง,	
ตะยัสสะ คุตตะ วิหะเรมุ ทิวะสัง	ดวงนั้นในวันนี้ ข้าพเจ้าทั้งหลายได้รับการ
	คุ้มครองจากท่านแล้ว พึงอยู่เป็นสุขตลอดวัน
เย พราหมณะ เวทะคุ สัพพะธัมเม	พราหมณ์ เหล่าใดถึงเวทในธรรมทั้งปวง
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ	ข้าพเจ้าขอนอบน้อมในท่านเหล่านั้น
	และคุ้มครองข้าพเจ้าด้วย
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา	ขอนอบน้อมแด่พระพุทธรเจ้าทั้งหลาย
	ขอนอบน้อมแด่พระโพธิญาณ
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา	ขอนอบน้อมแด่ท่านผู้หลุดพ้นแล้ว และ
	ขอนอบน้อมแด่วิมุตติธรรม
อิมัง โส ปริตตัง กัตวา โมโร จะระติ	นกยูงโพธิสัตว์ครั้นสาธยายแล้ว
เอสะนา ฯ	จึงออกแสวงหาอาหาร ฯ
อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา	พระอาทิตย์เป็นดวงตาของโลก
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปะภาโส	เป็นเจ้าผู้ยิ่งใหญ่มีรัศมีสีทอง สาดส่องปฐพี
	ให้สว่างแล้วอัสดงไป
ตั้ง ตั้ง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง	ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์ดวงนั้น
ปะฐะวิปะภาสัง,	
ตะยัสสะ คุตตะ วิหะเรมุ รัตติง	ในวันนี้ข้าพเจ้าทั้งหลายได้รับการคุ้มครองจากท่านแล้วพึง
	อยู่เป็นสุขตลอดคืน
เย พราหมณะ เวทะคุ สัพพะธัมเม	พราหมณ์เหล่าใดถึงเวทในธรรมทั้งปวง
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ	ข้าพเจ้าขอนอบน้อมในท่านเหล่านั้น และคุ้มครองข้าพเจ้า
	ด้วย

นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา	ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อมแด่พระโพธิญาณ
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา	ขอนอบน้อมแด่ท่านผู้หลุดพ้นแล้ว และขอนอบน้อมแด่วิมุตติธรรม
อิมัง โส ปะริตตัง กัตวา โมโร วาสะมะ	นกยูงโพธิสัตว์ครั้นสาธยายแล้ว จึงนอนพักผ่อน ฉะนั้นแล
กัปปะยิตี ฯ	

วิญญะกะปะริตตัง

อตฺถิ โลเก สีละคุโณ	คุณธรรมคือศีล สัจจะ ชีวิตที่สะอาด
สัจจัง โสเจยยะนุททยา	(ความสุจริต) และความเอ็นดูอาทร
เตนะ สัจเจนะ กาหามิ	ปรากฏอยู่จริงในโลก
สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง	เราขอทำสักกิริยาอันยิ่งด้วยสัจธรรมนั้น
อาวัชชิตวา ธัมมะพะลัง	เราครุ่นคิดถึงพละานุภาพแห่งพระสัจธรรม
सरित्वा पुप्फगे चिने	น้อมรำลึกถึงปางพระชินพุทธเจ้าในอดีตกาล
สัจจะพะละมะวัสสาเย	อาศัยพละานุภาพ แห่งสัจธรรมที่มีอยู่
สัจจะกิริยะมะกาสะหัง	ขอทำสักกิริยาว่า
สันติ ปักขา อะปัตตะนา	ปึกทั้งหลายของเรามีอยู่ แต่ยังไม่แข็งแรง
สันติ ปาทา อะวัญจะนา	พอที่จะบินได้ เค้าทั้งสองข้างของเราก็มีอยู่ แต่ยังไม่แข็งแรงพอที่จะเดินได้ พ่อแม่ก็พากันบินหนีไป
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา	
ชาตะเวทะ ปะฎีกะมะ	ออกไปเสียแล้ว พระเพลิงเอ๋ย ขอท่านจงดับเสียเถิด
สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง	พร้อมกับที่เรากระทำสักกิริยา เปลวเพลิงที่ลุกโชน
มะหาปชชะลิโต ลิกขี	ใหญ่หลวงนัก ก็พลันดับไปเป็นพื้นที่

วัชเชสิ โสหะสะ กะรีสาณิ

อุทะกัง ปัตวา ยะถา สิกขี

สัจจนะ เม สะโม นัตถิ

เอสา เม สัจจะปาละมีติ.

๑๖ กรีสะ เหมือนเปลวไฟตกลงน้ำแล้วมอดดับไป

ฉะนั้น

สิ่งที่เสมอกับสังขารของเราไม่มี

นี่คือสัจจามีของเรา

อาฏานาฏิยะปริตตัง

(พุทธมนต์สำหรับป้องกันภัยจากอมนุษย์และภูติผีปีศาจ)

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ

จักขุมันตัสสะ สิริมะโต

สิขิสสะปิ นะมัตถุ

สัพพะภูตานุกัมปิโน

เวสสะกุสสะ นะมัตถุ

นหะตะกัสสะ ตะปัสสิโน

นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ

มาระเสนาปะมัททิโน

โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ

พราหมะณัสสะ วุสีมะโต

กัสสะปัสสะ นะมัตถุ

วิปะมุตตัสสะ สัพพะธิ

อังคิระสัสสะ นะมัตถุ

สักกะปุตตัสสะ สิริมะโต

โย อิมัง ธัมมะมะเทเสสิ

สัพพะทุกขาปะนุทะนัง

เย จาปิ นิพพทา โลเก

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระวิปัสสิพุทธเจ้า

ผู้ทรงพระจักขุ ทรงพระสิริ

ขอนอบน้อมแด่พระสิขีพุทธเจ้า

ผู้นุเคราะห์สัตว์ทั้งปวง

ขอนอบน้อมแด่พระเวสสุพุทธเจ้า

ผู้ทรงชำระกิเลส ได้แล้ว มีพระตบะ

ขอนอบน้อมแด่พระกะกุสันธพุทธเจ้า

ผู้ทรงอย่ามีมารและเสนาแห่งมารได้

ขอนอบน้อมแด่พระโกนาคะมะนะพุทธเจ้า

ผู้ลอยบาป อยู่จบพรหมจรรย์แล้ว

ขอนอบน้อมแด่พระกัสสปพุทธเจ้า

ผู้หลุดพ้นแล้วจากกิเลสทั้งปวง

ขอนอบน้อมแด่พระศากยบุตรพุทธเจ้า

ผู้ทรงพระฉัพพรรณรังสี ผู้ทรงสิริ

ผู้ทรงแสดงธรรม

อันเป็นเครื่องจัดทุกข์ทั้งปวง

อนึ่ง พระพุทธเจ้าเหล่าใดผู้ดับแล้วในโลก

ยะถาภูตัง วิปัสสิสุง

เต ชะนา อะปิสุณา

มะหันตา วีตะสาระทา

หิตัง เทวะมะนุสสานัง

ยัง นมะสสันติ โคตะมัง

วิชาจะระณะสัมปันนัง

มะหันทัง วีตะสาระทัง

วิชาจะระณะสัมปันนัง

พุทธี วันทามะ โคตะมันติ

นะโม เม สัพพะพุทธานัง

อุปปันนानัง มะหะสิณัง

ตณ्हังกะโร มะหาวิโร

เมธังกะโร มะหาเยโส

สละระณังกะโร โลกะหิโต

ทีปังกะโร ชุตติระโร

โกณฑัญญะ ชะนะปาโมกโข

มังคะโล ปุริสาสะโก

สุมะโน สุมะโน อีโร

เรวะโต ระติวัฑฒะโก

โสภิตะ คุณะสัมปันโน

อะโนมะทัสสี ชะนุตตะโม

ปะทุโม โลกะปัทธะโต

นาระโท วัระสาระถี

ปะทุมุตตะโร สัตตะสาโร

ทรงเห็นแจ้งแล้วตามเป็นจริง

พระพุทเจ้าเหล่านั้น เป็นผู้ไม่ส่อเสียด

เป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายนอบน้อม

พระโคตมพุทเจ้าผู้เป็นโคตมะโคตร

ผู้ทรงเกื้อกูลเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ผู้ทรงถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติ

เป็นผู้ยิ่งใหญ่ ไม่สะทกสะท้าน

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอนมัสการพระโคตมพุทเจ้า

ผู้ทรงถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระพุทเจ้า

ทั้งหลายทั้งปวง

ผู้แสวงหาคุณอันใหญ่ ซึ่งได้ปฏิบัติแล้ว คือ

พระตณ्हังกร ผู้กล้าหาญ

พระเมธังกร ผู้มียศใหญ่

พระสละระณังกร ผู้เกื้อกูลแก่โลก

พระทีปังกร ผู้ทรงไว้ซึ่งปัญญาอันรุ่งเรือง

พระโกณฑัญญะ ผู้เป็นประมุขแห่งหมู่ชน

พระมังคะละ ผู้เป็นผู้องอาจ

พระสุมะนะ ผู้เป็นนักปราชญ์มีพระหทัยงดงาม

พระเรวะตะ ผู้เพิ่มพูนความยินดี

พระโสภิตะ ผู้สมบูรณ์ด้วยพระคุณ

พระอะโนมะทัสสี ผู้สูงสุดอยู่ในหมู่ชน

พระปะทุมะ ผู้ทำโลกสว่าง

พระนาระทะ ผู้เป็นสารถีประเสริฐ

พระปะทุมุตตะระ ผู้เป็นที่พึ่งของหมู่สัตว์

สุเมธ อัมปะณิกคโค
สุชาโต สัพพะโลกคโค
ปิยะทัสสี นระสาโณ
อัทธะทัสสี การุณโก
ธัมมะทัสสี ตะโมนุโท
สิทธิธโต อะสะโม โลก
ติสโส จะ วะทะตัง วะโร
ปุสโส จะ วะระโท พุทโธ
วิปัสสี จะ อะนูปะโม
สิขี สัพพะหิโต สัตถา
เวสสภู สุขะทายะโก
กะกุสันโธ สัตถะวาโ
โกนาคะมะโน ระณัญชะโ
กัสสะโป สิริสัมปันโน
โคตะโม สักกะปุงคะโว ฯ
นัตถิ เม สະระณัง อัญญัง
พุทโธ เม สະระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สະระณัง อัญญัง
ธัมโม เม สະระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สະระณัง อัญญัง
สังโฆ เม สະระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

พระสุเมธ ผู้หาบุคคลเปรียบมิได้
พระสุชาตะ ผู้เลิศกว่าสัตว์โลกทั้งปวง
พระปิยะทัสสี ผู้ประเสริฐกว่าหมู่มน
พระอัทธะทัสสี ผู้มีพระกรุณา
พระธรรมทัสสี ผู้บรรเทาความมืด
พระสิทธิธตะ ผู้หาบุคคลเสมอมิได้ในโลก
พระติสสะ ผู้ประเสริฐกว่านักปราชญ์ทั้งหลาย
พระปุสสะ ผู้ประทานธรรมอันประเสริฐ
พระวิปัสสี ผู้หาที่เปรียบมิได้
พระสิขี ผู้เป็นศาสดาเกื้อกูลแก่สรรพสัตว์
พระเวสสภู ผู้ประทานความสุข
พระกะกุสันธะ ผู้ทำสัตว์ให้ออกจากกันดาร คือกิเลส
พระโกนาคะมะณะ ผู้หักเสียซึ่งข้าศึก คือกิเลส
พระกัสสปะ ผู้สมบูรณ์ด้วยสิริ
พระโคตมะ ผู้ประเสริฐแห่งศากยราช ฯ
ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
พระพุทเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยสัจวาจา
ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน
ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยสัจวาจา
ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน
ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยสัจวาจา

โหดุ เต ชะยะมังคะลััง ฯ

ยังกิณฺจิ ระตะนัง โลเก

วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ

ระตะนัง พุทธะสะมัง นัตถิ

ตัสมา โสถถิ ภาวันตุ เต

ยังกิณฺจิ ระตะนัง โลเก

วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ

ระตะนัง ัมมะสะมัง นัตถิ

ตัสมา โสถถิ ภาวันตุ เต

ยังกิณฺจิ ระตะนัง โลเก

วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ

ระตะนัง สังฆะสะมัง นัตถิ

ตัสมา โสถถิ ภาวันตุ เต ฯ

สัักกัตฺวา พุทธะระตะนัง

โอะสะถัง อุตตะมัง วะรัง

หิตัง เทวะมะนุสสานัง

พุทฺธะเตเชนะ โสถถินา

นัสสันตุปัททะวา สัพเพ

ทุกขา วูปะสะเมนตุ เต

สัักกัตฺวา ัมมะระตะนัง

โอะสะถัง อุตตะมัง วะรัง

ปะริพาหุปะสะมะนัง

ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน ฯ

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย

บรรดามีในโลก

รัตนะนั้นันเสมอด้วยพระพุทธเจ้าไม่มี

เพราะเหตุนี้้น ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จง
มีแก่ท่าน

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย

บรรดามีในโลก

รัตนะนั้นันเสมอด้วยพระธรรมไม่มี

เพราะเหตุนี้้น ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จง
มีแก่ท่าน

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย

บรรดามีในโลก

รัตนะนั้นันเสมอด้วยพระสงฆ์ไม่มี

เพราะเหตุนี้้น ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จง
มีแก่ท่าน ฯ

เพราะทำความเคารพพระพุทธรัตนะ

ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสถอันประเสริฐเยี่ยมยอด

เกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ด้วยเดชแห่งพระพุทธเจ้า

ขออุปัททวะทั้งหลายทั้งปวงจงพินาศไป

ขอให้ทุกข์ทั้งหลายของท่านจงสงบไปโดย
ความสวัสดิ์

เพราะทำความเคารพพระธรรมรัตนะ

ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสถอันประเสริฐเยี่ยมยอด

สำหรับระงับความกระวนกระวาย

ธัมมะเตเชนะ โสตถิโน
นัสสันตูปัททวา สัพเพ
ภะยา วูปะสะเมนตุ เต

สัฏกัถวา สังฆะระตะนัง
โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง
สังฆะเตเชนะ โสตถิโน
นัสสันตูปัททวา สัพเพ
โรคา วูปะสะเมนตุ เต ฯ

ด้วยเดชแห่งพระธรรม
ขออุปัททวะทั้งหลายทั้งปวงจงพินาศไป
ขอภัยทั้งหลายของท่านจงสงบไป โดย
ความสวัสดิ
เพราะทำความเคารพพระสังฆรัตนะ
อันเป็นดังโอสถอันอุดมประเสริฐ
ควรแก่การบูชา ควรแก่การต้อนรับด้วยวัตถุ
ด้วยเดชแห่งพระสงฆ์
ขออุปัททวะทั้งหลายทั้งปวงจงพินาศไป
ขอโรคทั้งหลายของท่านจงสงบไป โดย
ความสวัสดิ ฯ

อังคฺลิมาละปะริตตัง

(พุทฺธมนต์สำหรับทำนํ้ามนต์ให้คลอดบุตรง่าย)

ยะโตหัง ภะคินี อะริยาเย
ชาติยา ชาโต
นาภิขานามิ สัณฺญิจจะ ปาณัง
ชีวิตา โวโรเปตา ฯ
เตนะ สัจจะนะ โสตถิ เต
โหตุ โสตถิ คัพภัสสะ ฯ

ดูก่อนน้องหญิง ตั้งแต่เวลาเราเกิดแล้ว
โดยอริยชาตินี้
จะแก่งปลงชีวิต
จากสัตว์ทั้งที่รู้เลยมหาได้
ด้วยสัจจวาจานี้ ขอความสวัสดิจึงมีแก่ท่าน
ขอความสวัสดิจึงมีแก่ครรภ์ของท่านเถิด ฯ

โพชฌังคะปริตตัง

(พุทธมนต์สำหรับสวดรักษาโรคภัยไข้เจ็บ)

โพชฌังโก สะติสังขาโต	โพชฌงค์ คือสติ
ธัมมานัง วิจะโย ตะธา	ธรรมวิจะยะ
วิริยัมปติปัสสัทธิ โพชฌังคา จะ	วิริยะ ปติ ปัสสัทธิ
ตะธาปะเร	และข้ออื่นอีกก็คือ
สมาธูปะกัชะโพชฌังคา	สมาธิ และอุเบกขาสัมโพชฌงค์
สัตเตเต สัพพะทัสสินา	ธรรม ๗ ประการเหล่านี้ เป็นธรรมอันพระมุนีเจ้า
มุนินา สัมมะทักขาตา	ผู้ทรงเห็นแจ้งซึ่งธรรมทั้งปวงตรัสไว้ชอบแล้ว
ภาวิตา พะหุลีกะตา	อันบุคคลฝึกฝนแล้ว กระทำให้มากแล้ว
สังวัตตันติ อะภิญญายะ	ย่อมเป็นไปเพื่อความรู้ยิ่ง
นิพพานายะ จะ โพธิยา	และเพื่อตรัสรู้ซึ่งพระนิพพาน
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ	ขอความสวัสดิ์จึงบังเกิดมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ
เอกัสมิง สมะเย นาโถ	ในสมัยหนึ่ง พระโลกนาถพุทธเจ้า
โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง	ทอดพระเนตรพระโมคคัลลานะ และ
คิลานะ ทุกขิเต ทิสีวา	พระกัสสปะ อาพาธได้รับทุกขเวทนา
โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ	จึงทรงแสดงโพชฌงค์ ๗ ประการ
เต จะ ตัง อะภินันทิตวา	ท่านทั้งสององค์ชื่นชมยินดีพระธรรมเทศนา
โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ	แล้วหายจากโรคในทันที
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ	ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ
เอกะทา ธัมมะราชาปิ	ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าผู้เป็นพระธรรมราชา
แคลัญเณนาภิปิโธ	ทรงพระประจวร
จุนทัตถะเรนนะ ตัญญูเวยะ	จึงรับสั่งให้พระจุนทะเถระแสดงโพชฌงค์

ภะณเปตวานะ สาทะรัง

สัมโมทิตฺวา จะ อาพาธา

ตัมहा วุฏฐาสี ฐานะโส

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

ปะหีนา เต จะ อาพาธา

ติณณันนัมปิ มะหะสิณัง

มัคคาหะตะกิเลสา วะ

ปัตตานุปัตติธัมมะตัง

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

ถวายเป็นความเคารพ

พระองค์ทรงเข้มแข็งพระทัย

หายจากความประชวรนั้น โดยพลัน

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้

ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ

เรื่องการอาพาธของพระพุทธเจ้าและของ

พระเถระทั้งหลาย ผู้แสวงหาคุณอันใหญ่

แม้ทั้ง ๓ องค์นั้น ถูกละได้แล้ว ดุจกิเลสที่ถูกอริยมรรค

กำจัดลงราบแล้ว

ถึงแล้วซึ่งความไม่เกิดเป็นธรรมดา

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้

ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ

อะภะยะปะริตตัง

(พุทฺธมนต์สำหรับป้องกันฝันร้าย แก่กลางร้ายให้เป็นดี)

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ

โย จามะนาโป สะกฺกณัสสะ สัทโท

ปาปคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง

พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ

โย จามะนาโป สะกฺกณัสสะ สัทโท

ปาปคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง

ธัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ

โย จามะนาโป สะกฺกณัสสะ สัทโท

ล้างชั่วร้ายและอัปมงคลใด

เสียงนกที่ไม่ชอบใจ บาปเคราะห์

อันใด และความฝันร้ายที่น่าปรารถนา

ด้วยพุทธานุภาพ ขอความเลวร้ายเหล่านั้น จงพินาศไป

ล้างชั่วร้ายและอัปมงคลใด

เสียงนกที่ไม่ชอบใจ บาปเคราะห์

อันใด และความฝันร้ายที่น่าปรารถนา

ด้วยธรรมานุภาพ ขอความเลวร้ายเหล่านั้น จงพินาศไป ฯ

ล้างชั่วร้ายและอัปมงคลใด

เสียงนกที่ไม่ชอบใจ บาปเคราะห์

ปาปัคคะโห ทุสสุป็นัง อะกันตัง
สังฆานุภาเวนนะ วินาสะเมณฑุ ๑

อันใด และความฝันร้ายที่ไม่น่าปรารถนา
ด้วยสังฆานุภาพ ขอความเลวร้ายเหล่านั้น จงพินาศไป ๑

พระคาถาอุณ्हิสสะวิชะยะคาถา

(เพื่อต่ออายุยึดชะตา)

อัทถิ อุณ्हิสสะ วิชะโย

ธัมโม โลเก อะนุตตะโร

สัพพะสัตตะหิตัตถายะ

ตัง ตวัง คัณหาหิ เทวะเต

ปะริวัชเช ราชะทณฺเฑ

อะมะนุสเสหิ ปาวะเก

พะยัคฆะ นาคะ วิเส ภูเต

อะกาละมะระเณนะ วา

สัพพะสัมา มะระณา มุตโต

ฐะเปตวา กาละมาริตัง

ตัสเสวะ อานุกาเวนนะ

โหตุ เทโว สุชี สะทา

สุทระสีลัง สะมาทายะ

ธัมมัง สุจะริตัง จะเร

ตัสเสวะ อานุกาเวนนะ

โหตุ เทโว สุชี สะทา

ลิกขิตัง จินติตัง ปุชัง

ธาระณัง วาจะนัง คะรุณ

ปะเรสัง เทสะนัง สุตฺวา

ตัสสะ อายุ ปะวัฑฒะตีติ ๑

ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตรตั้ง

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตรตั้ง ภาณามะ เส ๑

เอวัมเม สุตัง ๑ เอกัง สะมะยัง ภาคะวา พาราณะสิยัง วิหะระติ อิลิปะตะเน มิคะทาเย ๑
ตัตตระ โข ภาคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ อามันเตสิ ๑

เทวัมเม ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิเตนะ นะ เสวิตัพพา โย จายัง กาเมสุ กามะสุชัลลิกานุโยโค
หิโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย อะนัตถะสัณฺหิโต โย จายัง อัตตะกิละมะถานุโยโค ทุกโข อะนะ
ริโย อะนัตถะสัณฺหิโต ๑

เอเต เต ภิกขเว อุโธ อันเต อะนุปะคัมมะ มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะเถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทธา จักขุกระระณี ญาณะกะระณี อุปะสสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สัง
วัตตะติ ฯ

กะตะมา จะ สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะเถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกระระณี
ญาณะกะระณี อุปะสสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

อะยะมะวะ อะริโย อัญ्ञัคิโก มัคโค ฯ เสยยะถิหัง ฯ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา
สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ ฯ

อะยัง โข สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะเถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกระระณี
ญาณะกะระณี อุปะสสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง ฯ ชาตปิ ทุกขา ชะราปิ ทุกขา มะระณัมปิ ทุก
ขัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา อปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปะโยโค
ทุกโข ยัมปิฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง สังขิตเตนะ ปัญญาทานักขันธา ทุกขา ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขะสมุทโธ อะริยะสัจจัง ฯ ยายัง ตัณหา โปโนพพะวิกา นันทิ
ราคะสะหะคะตา ตัตตะระ ตัตตราภินันทิ ฯ เสยยะถิหัง ฯ กามะตัณหา ภะวะตัณหา วิภะวะตัณหา ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง ฯ โย ตัสสาเยวะ ตัณหาเย อะเสสะ
วิราคะนิโรธะ จาโค ปะภินิสัคโค มุตติ อะนาละโย ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ฯ

อะยะมะวะ อะริโย อัญ्ञัคิโก มัคโค ฯ เสยยะถิหัง ฯ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา
สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ ฯ

อิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุ อุทะปาติ
ญาณัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเม
สุ จักขุ อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเม
สุ จักขุ อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

อิหัง ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุ อุตตะ
ปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุ
เตสุ อัมเมสุ จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ
ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสัจจัง ปะหีนันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
อัมเมสุ จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

อิหัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุ อุตตะ
ปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง สัจจิกัตัพพันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเต
สุ อัมเมสุ จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง สัจจิกะตันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
อัมเมสุ จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

อิหัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัม
เมสุ จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันติ เม ภิกขเว ปุพ
เพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ
อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาวิตันติ เม ภิกขเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก
อุตตะปาติ ฯ

ยาวะกั๊ญจะ เม ภิกขเว อิมะสุ จะตุสุ อะริยะสัจเจสุ เอวันติปะริวัฏฐัง ทวาทะสาการัง ยะ
ถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ สุวิสุทธัง อะโหสิ ฯ

เนวะ ตาวาหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรหมะเก สัสสะมะณะพราหมะณิ
ยา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง ฯ

ยะโต จะ โข เม ภิกขเว อิมสุ จะตุสุ อะริยะสัจเจสุ เอวันติปะริวัณ्हัง ทวาทะสาการัง ยะ
ถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทัง อะโหสิ ฯ

อะถาหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหมะเก สัสสะมะณะพราหมะณียา ปะ
ชาเย สะเทวะมะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง ฯ

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาติ อะกุปปา เม วิมุตติ อะยะมันติมา ชาติ นัตถิทานิ
ปุนัพพะวัตติ ฯ

อิทมะโวจะ ภะคะวา ฯ อัตตะมะนา ปัญจะวัคคียา ภิกขุ ภะคะวะโต ภาสีตัง
อะภินันทุ ฯ อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากะระณัสมิง ภัญญะมาเน อายัสมะโต โกณฑัญญัสสะ วิระ
ชัง วีตะมะลลัง ธัมมะจักขุ อุทะปาติ ยังภิญจิ สะมุทะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ ฯ

ปะวัตติเต จะ ภะคะวะตา ธัมมะจักเก ภูมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ เอตัมภะคะวะตา
พาราณะสียัง อัสสีปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อปปะฏิวัตติยัง สะมะเณ
นะ วา พราหมะณะนะ วา เทวะนะ วา มาเรนะ วา พรหมุณา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ฯ

ภูมานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

จาตุมมะหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ จาตุมมะหาราชิกานัง เทวานัง
สัททัง สุตวา

ดาวะติงสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ ดาวะติงसानัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ยามา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ตุลิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ ตุลิตานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

นิมมานะระตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ปะระนิมิตะวะสะวัตตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ ปะระนิมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง
สัททัง สุตวา ฯ

(สวดต่อว่า พรหมะกายิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ. แล้วลง

*** เอตัมภะคะวะตา พาราณะสียัง อัสสีปะตะเน ฯลฯ)

พรหมะปารีสัชชา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ พรหมะปารีสัชชานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

พรหมะบุโรหิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ พรหมะบุโรหิตานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

มหาพรัหมมา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ มหาพรัหมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

ปะริตตภา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ ปะริตตภาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

อัปปะมาณาภา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ อัปปะมาณาภาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

อาภัสสะรา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ อาภัสสะรานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

ปะริตตะสุภา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ ปะริตตะสุภาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

อัปปะมาณะสุภา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ อัปปะมาณะสุภาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

สุกะภิน္ณะกา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ สุกะภิน္ณะกาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

เวหัพพะลา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ เวหัพพะลาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

อะวิหา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ อะวิหานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

อะตฺปปา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ อะตฺปปานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

สุทฺธสสา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ สุทฺธसानัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

สุทฺธสี เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ สุทฺธสีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

อะกะนิฏฐะกา เทวา สัททะมนุสสาเวสูง ฯ

*** เอตัมภะคะวะตา พาราณะสียัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติ
ตัง อัปปะภูตัตถิยัง สะมะเณนะ วา พราหะมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหมุณา วา เกนะ
จิ วา โลกัสมินติ ฯ

อิติหะ เตนะ ขะเณนะ เตนะ มุหุตเตนะ ยาวะ พรัหมะโลกา สัทโท อัพภุคคัจฉิ ฯ อะยฺญะ
ทะสะสะหฺสสี โลกะธาตุ สังกัมปิ สัมปะกัมปิ สัมปะเวธิ ฯ อัปปะมาโณ จะ โอฬาโร โอภาโส โลเก
ปาตุระโหสิ อะตักกัมเมวะ เทวานัง เทวานุภาวัง ฯ

อะละโข ภะคะวา อุทานัง อุทานสิ อัญญาสิ ะตะ โภ โภณทัญญุ อัญญาสิ ะตะ โภ โภณ
ทัญญุติ ฯ

อิติหิทัง आयัสมะโต โภณทัญญุสสะ อัญญาโณณทัญญุเตววะ นามัง อะโหสีติ ฯ

พระอภิธรรม

พระอภิธรรมนี้ถือเป็นหลักธรรมชั้นสูงในพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ได้ ทรงแสดงโปรด พุทธมารดาและเหล่าเทวดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เพียงครั้งเดียวนิยม สวดในงานศพ มี ๗ คัมภีร์

พระสังคินี

(ว่าด้วยปรมัตถธรรมที่ถูกจัดรวมเป็นหมวดเป็นหมู่)

กุสะลา ฉัมมา,	สภาวะธรรมที่เป็นกุศล
อะกุสะลา ฉัมมา,	สภาวะธรรมที่เป็นอกุศล
อัพยากะตา ฉัมมา,	สภาวะธรรมที่เป็นอัพยากัต (กลาง)
กะตะเม ฉัมมา กุสะลา ฯ	สภาวะธรรมที่เป็นกุศล เป็นโนน
ยัสมิง สะมะเย,	ในสมัยใด
กามาวะจะรัง กุสะลัง จิตตัง	จิตที่เป็นกามาวจร ซึ่งเป็นกุศล
อุปปันนัง โหติ โสমনัสสะสะหะคะตัง	ประกอบไปด้วยโสมนัส
ญาณะสัมปะยุตตัง	สัมปะยุตด้วยญาณ
รูปารัมมะณัง วา	มีรูปเป็นอารมณ์
สัททารัมมะณัง วา	มีเสียงเป็นอารมณ์
คันธารัมมะณัง วา	มีกลิ่นเป็นอารมณ์
ระสารัมมะณัง วา	มีรสเป็นอารมณ์
โผฏฐัพพารัมมะณัง วา,	มีสิ่งที่มากระทบให้รู้เป็นอารมณ์
ฉัมมารัมมะณัง วา	มีธรรมเป็นอารมณ์
ยัง ยัง วา ปะนาร์พะกะ,	หรือปรารภอารมณ์ใดๆ เกิดขึ้นในสมัยใด
ตัสมิง สะมะเย	ในสมัยนั้น
ผัสโส โหติ,	ผัสสะก็เกิดขึ้น
อะวิกเขโป โหติ,	ความฟุ้งซ่านก็เกิดขึ้น
เย วา ปะนะ ตัสมิง	หรือสภาวะธรรมเหล่านี้มีขึ้น
สะมะเย อัญญะปิ	ในสมัยนั้น

อัติถิ ปะภูจิจะสะมุปปันนา
อะรุปีโน ธิมมา,
อิเม ธิมมา กุสะลา ฯ

ซึ่งอาศัยกันและกันเกิดขึ้น
ซึ่งเป็นสภาวะธรรมที่ไม่มีรูป (นามธรรม)
สภาวะธรรมเหล่านี้ ชื่อว่าเป็นกุศล

พระวิภังค์

(ว่าด้วยปรมัตถธรรมที่แยกออกเป็นข้อๆ)

ปัญจักขันธา

ขันธ ๕ คือ

รูปักขันโธ

รูปขันธ

เวทนากขันโธ

เวทนาขันธ

สัญญาักขันโธ

สัญญาขันธ

สังขารักขันโธ

สังขารขันธ

วิญญานักขันโธ ฯ

วิญญานขันธ

ตัตถะ กะตะโม รูปักขันโธ

บรรดาขันธ ๕ นั้น รูปขันธ เป็นไฉน

ยังักิญจิ รูปัง

รูปร่างใดอย่างหนึ่งคือ

อะตีตานาคะตะ ปัจจุปปันนัง

รูปที่เป็นอดีต รูปที่เป็นอนาคต รูปที่เป็น
ปัจจุบัน

อัชฌัตตัง วา,

รูปที่เป็นภายในตน

พะหิทธา วา,

รูปที่เป็นภายนอกตน

โอฬาริกัง วา

รูปหยาบ

สุขุมัง วา,

รูปละเอียด

หีนัง วา

รูปชั้นต่ำ

ปะณัตถัง วา,

รูปชั้นประณีต

ยัง ทูเร วา สันติเก วา,

รูปไกลหรือรูปใกล้

ตะเทกัฆมัง อะภิสัญญะหิตวา อะภิสังขิปิตวา,

ประมวลย่อเข้าเป็นกองเดียวกัน

อะยัง วุจจะติ รูปักขันโธ ฯ

นี้เรียกว่า รูปขันธ

พระธาตุกะลา

(ว่าด้วยธรรมะจัดระเบียบความสัมพันธ์ โดยถือธาตุเป็นหลัก)

สังกะโท อะสังกะโท	สภาวะธรรม ที่จัดว่าสังเคราะห์เข้ากันได้ และ สังเคราะห์เข้ากันไม่ได้ ได้แก่
สังกะหิเตนะ อะสังกะหิตัง	สภาวะธรรม ที่จัดว่าสังเคราะห์เข้ากันได้ กับ สภาวะธรรมที่สังเคราะห์เข้ากันไม่ได้
อะสังกะหิเตนะ สังกะหิตัง	สภาวะธรรมที่สังเคราะห์เข้ากันไม่ได้ กับ สภาวะธรรมที่สังเคราะห์เข้ากันได้
สังกะหิเตนะ สังกะหิตัง	สภาวะธรรมที่สังเคราะห์เข้ากันได้ กับ สภาวะธรรมที่สังเคราะห์เข้ากันได้
อะสังกะหิเตนะ อะสังกะหิตัง	สภาวะธรรมที่สังเคราะห์เข้ากันไม่ได้ กับ สภาวะธรรมที่สังเคราะห์เข้ากันไม่ได้
สัมปะโยโค วิปะโยโค	สภาวะธรรมที่จัดว่าประกอบเข้ากันได้ (และ) ที่ประกอบเข้ากันไม่ได้ ได้แก่
สัมปะยุตเตนะ วิปะยุตตัง	สภาวะธรรมที่จัดว่าประกอบเข้ากันได้ กับ สภาวะธรรมที่ประกอบเข้ากันไม่ได้
วิปะยุตเตนะ สัมปะยุตตัง	สภาวะธรรมที่จัดว่าประกอบเข้ากันไม่ได้ แต่ สังเคราะห์
อะสังกะหิตัง ฯ	เข้ากันไม่ได้ กับสภาวะธรรมที่ประกอบเข้ากัน ไม่ได้

พระปุกะละบัญญัติ

(ว่าด้วยบัญญัติ ๖ อย่าง และแสดงรายละเอียดเฉพาะบัญญัติอันเกี่ยวกับบุคคล)

ฉะ ปัญญัตติโย	บัญญัติมี ๖ ประการคือ
ชั้นระปัญญัตติ	ชั้นบัญญัติ
อายะตะนะปัญญัตติ	อายตนะบัญญัติ
ธาตุปัญญัตติ	ธาตุบัญญัติ
สัจจะปัญญัตติ	สัจจะบัญญัติ
อินทริยะปัญญัตติ	อินทริยบัญญัติ
ปุกะละปัญญัตติ ฯ	บุคคลบัญญัติ
กิตตาวะตา ปุกะละลาณัง	สำหรับบุคคลทั้งหลาย
ปุกะละปัญญัตติ ฯ	บุคคลบัญญัติ มีบุคคลเช่นไรบ้าง
สะมะยะวิมุตโต	บุคคลผู้หลุดพ้นทุกสมัย
อะสะมะยะวิมุตโต	บุคคลผู้มิได้หลุดพ้นทุกสมัย
กุปะจัมโม,	บุคคลผู้มีธรรมอันกำเริบได้
อะกุปะจัมโม,	บุคคลผู้มีธรรมอันไม่กำเริบได้
ปะริหานะจัมโม,	บุคคลผู้มีธรรมอันเสื่อมได้
อะปะริหานะจัมโม,	บุคคลผู้มีธรรมอันไม่เสื่อมได้
เจตะนาภัพโพ	บุคคลผู้เอาใจใส่ต่อธรรมที่ได้
อะนุรักขะนาภัพโพ	บุคคลผู้ตามรักษาซึ่งธรรมที่ได้
ปุกุชชะโน	บุคคลผู้หนาแน่นด้วยกิเลส
โคตระภู	บุคคลผู้กำลังจะก้าวเป็นพระอริยเจ้า
ภะยุปะระโต	บุคคลผู้มีความกลัวเป็นเบื้องหน้า
อะภะยุปะระโต	บุคคลผู้ไม่มีความกลัวเป็นเบื้องหน้า
ภัพพาอะมะโน	บุคคลผู้มีสิ่งกั้นทางแห่งมรรคผล
อะภัพพาอะมะโน	บุคคลผู้ไม่มีสิ่งกั้นทางแห่งมรรคผล

นียะโต	บุคคลผู้มีคติแน่นอน
อะนียะโต	บุคคลผู้มีคติไม่แน่นอน
ปะฏิปันนะโก	บุคคลผู้ยังปฏิบัติอยู่
ผละภูริโต,	บุคคลผู้ตั้งอยู่ในพระอริยผลแล้ว
อะระหา,	บุคคลผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์
อะระหัตตายะ ปะฏิปันโน	บุคคลผู้ปฏิบัติเพื่อความเป็นพระอรหันต์

พระกะถาวัตถุ

(ว่าด้วยคำถาม-ตอบในหลักธรรม เพื่อเป็นหลักในการตัดสินพระปรมาัตถธรรม)

ปุคคะโล อุปะลัพะติ	มีคำถามว่า ท่านยังรู้บุคคลทั้งชาย ทั้งผู้หญิงได้
สัจฉิกัตถะ ปะระมัตถะนาติ	โดยความหมายที่แท้จริง และความหมายชั้นสูงสุดใช่ไหม?
อามันตา ฯ	มีคำตอบแล้วว่าใช่
โย สัจฉิกัตถะ ปะระมัตถะ	มีคำถามว่า สภาวธรรมใด มีความหมายที่แท้จริง
ตะโต โส ปุคคะโล อุปะลัพะติ	เพราะสภาวธรรมนั้น ท่านจึงยังรู้บุคคลนั้นได้
สัจฉิกัตถะ ปะระมัตถะนาติ	โดยความหมายที่แท้จริง และความหมายชั้นสูงสุดใช่ไหม?
นะ เหวัง วัตตัพเพ ฯ	มีคำตอบว่า ไม่ควรกล่าวอย่างนั้น
อาชานาหิ นิคคะหัง,	ผู้ถามกล่าวต่อไปว่า ท่านจงรับเสียซึ่งความผิดอันเกิดจากคำพูดที่ขัดแย้งกันเองของท่าน
หัญจิ ปุคคะโล อุปะลัพะติ	เพราะหากท่านยังรู้บุคคลได้ ดังนั้น

สัจฉิกัตถะ ประมัตถะ,

เตนะ วะตะ เร วัตตัพเพ

โย สัจฉิกัตถะ ประมัตถะ

ตะโต โส ปุคคะโล อูปะลัปปะติ

สัจฉิกัตถะ ประมัตถะนาติ ฯ

มิจฉา ฯ

โดยความหมายที่แท้จริง และโดยความหมาย
ชั้นสูงสุด

ท่านก็ควรกล่าวเฉพาะความหมายนั้นไปเลยสิ
ว่า

สภาวะธรรมใด มีความหมายที่แท้จริง มี
ความหมายชั้นสูงสุด

เพราะสภาวะธรรมนั้น ข้าพเจ้าจึงหยั่งรู้บุคคล
นั้นได้

โดยความหมายที่แท้จริง และโดยความหมาย
ชั้นสูงสุด ดังนี้

คำพูดของท่านนั้นผิด (ไม่ควรกันทั้งเบื้องต้น
และเบื้องปลาย)

พระยะมะกะ

(ว่าด้วยประมัตถธรรมคือ จิตและสิ่งที่อาศัยจิตเกิดคือเจตสิก)

เย เกจิ กุสะลา อัมมา

สัพเพ เต กุสะละมุลา

เย วา ปะนะ กุสะละมุลา

สัพเพ เต อัมมา กุสะลา

เย เกจิ กุสะลา อัมมา

สัพเพ เต กุสะละมุเลนะ เอกะมุลา

เย วา ปะนะ กุสะละมุเลนะ เอกะมุลา

สัพเพ เต อัมมา กุสะลา

สภาวะธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่งที่เป็นกุศล

สภาวะธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศลมูล

สภาวะธรรมเหล่าใด เป็นกุศลมูล

สภาวะธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล

สภาวะธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่งที่เป็นกุศล

สภาวะธรรมเหล่านั้นทั้งหมด มีมูลอย่างเดียวกันกับ
กุศลมูล

สภาวะธรรมเหล่าใด มีมูลอย่างเดียวกันกับกุศลมูล

สภาวะธรรมเหล่านั้นทั้งหมด เป็นกุศล

พระมหาปฏิฐาน

(ว่าด้วยสิ่งที่เป็นปัจจัย เกื้อกูลสนับสนุนกันและกัน ๒๔ อย่าง)

เหตุปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเป็นเหตุ
อาร์มมะณะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยเป็นอารมณ์
อะธิปะติปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยเป็นใหญ่
อะนันตะระปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความติดต่อไม่มีระหว่าง
สะมะนันตะระปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความติดต่อกันไม่มีระหว่าง
สะหะชาตะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเกิดพร้อมกัน
อัญญะมัญญะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเป็นปัจจัยแก่กันและกัน
นิสสะยะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยเป็นที่อาศัย
อุปะนิสสะยะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยเป็นที่อาศัยอย่างยิ่ง
ปุระชาตะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเกิดก่อน
ปัจฉาชาตะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเกิดทีหลัง
อาเสวะนะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเสพบ่อยๆ
กัมมะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยกรรม
วิปากะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยวิบาก
อาหาระปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยเป็นอาหาร
อินทริยะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเป็นอินทรี
ฌานะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเป็นฌาน
มัคคะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเป็นมรรค
สัมปะยุตตะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความประกอบ
วิปะยุตตะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความไม่ประกอบ
อัติปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเป็นภาวะที่มีอยู่
นัตติปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความเป็นภาวะที่ไม่มีอยู่
วิคะตะปัจจัยโย	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความปราศจากไป
อะวิคะตะปัจจัยโย ฯ	สภาวะธรรมที่เป็นปัจจัยโดยความไม่ปราศจากไป

บังสุกุลตาย

(ใช้ชักบังสุกุลงานศพ)

อะนิจจา วัตะ สะขาร่า
อุปปาหะวะยะธัมมิโน,
อุปปัชชิตวา นิรุชฌันติ
เตสัง วูปะสะโม สุโข ฯ
สัพเพ สัตตา
มะรันติ จะ
มะริงสุ จะ มะริสสะเร
ตะเถวาหัง มะริสสามิ
นัตถิ เม เอตถะ สังสะโย

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ
มีอันเกิดขึ้นและมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา
บังเกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป
การเข้าไปประจักษ์สังขารเหล่านั้นเสีย ได้ย่อมเป็นความสุข
สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง
ที่กำลังตายอยู่ก็ดี
ที่ตายไปแล้วก็ดี ที่จะตายต่อไปอีกก็ดี
แม้ตัวอย่างเราก็จะต้องตายอย่างนั้นเหมือนกันนั่นแล
ความสงสัยในเรื่องความตายนี้ ย่อมไม่มีแก่เราเลย

บังสุกุลเป็น

(ใช้ชักบังสุกุลงานทำบุญสะเดาะเคราะห์ต่ออายุและทำบุญอุทิศ)

อะจิรัง วัตะยัง กาโย
ปะฐะวัง อะธิเสสสะติ
จุทโธ อะเปตะวิญญานโน
นิรัตถังวะ กะลิงคะรัง ฯ

ไม่นานหนอ ร่างกายนี้
จักนอนทับซึ่งแผ่นดิน
ครั้นปราศจากวิญญานอันเขาทิ้งเสียแล้ว
ย่อมเป็นประดุจดั่งว่าท่อนไม้และท่อนฟืนหา
ประโยชน์มิได้ ดังนี้แล

พุทธชัยมงคลคาถา

พาหุง สะหัสสมะภินิมิตตสาธุธัตถัง
ครีเมขลลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาภิรมมะவிธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

มาราติเรกะมะภิชฌนิตะสัพพะรัตติง
โฆรัมปะนาฬะวะกะมักขะมะถัทธะยักขัง
ขันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นาฬาคิริง คะชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
ทาวักคิจักกะมะสะนีวะ สุทธารุณันตัง
เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

อุกขิตตะกัฏฐะคะมะติหัตถะสุทธารุณันตัง
ธาวันตีโยชะนะปะถังकुลิมาละวันตัง
อิทธิภิสังขะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

กัตวานะ กัมมชฎะมุทะรัง อิวะ คัพภินียา
จิณฺญาเยะ พุทฺฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชเณ

พระจอมมุนี ทรงใช้วิธีธรรมมีทาน
บารมีเป็นต้น พิชิตพญามารผู้เณรมิต
แขนมากตั้งพัน ถืออาวุธครบมือ ชี้อ้าง
ครีเมขลละ พร้อมด้วยเสนาที่ส่งเสียง
โห่ร้องกึกก้อง ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น
ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนีได้ทรงใช้ขันตีวิธีที่ทรงฝึกมาดี
พิชิตอาฬวกยักษ์ ผู้กระด้าง ปราศจาก
ความอดทน ดุร้าย ที่มาสู้รบกับพระองค์
อย่างทรหดยิ่งกว่ามารทั้งปวงตลอดราตรี
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมี
แก่ท่าน

พระจอมมุนีทรงใช้วิธีรตนน้ำ คือ เมตตา
พิชิตพญาช้างชื่อ นาฬาคีรี ที่กำลังตกมัน
ดุร้ายยิ่งนัก ประดุจไฟป่า จักรอาวุธและ
สายฟ้า ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น
ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนี ทรงบันดาลอิทธิฤทธิ์ทางใจ
พิชิตโจรจอมองคุลิมาล ซึ่งดุร้ายเงื้อมดาบ
วิ่งไล่ตามพระองค์เป็นระยะทาง ๓ โยชน์
ให้ราบคาบ ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น
ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนี ทรงใช้วิธีสงบพระทัย
พิชิตนางจิณฺจมาณวิกา ผู้ที่เอาไม่กลมๆ

สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

สัจจัง วิหาเย มะตีสัจจะกะวาตะเกตุง
วาทาภิโรปิตะมะนัง อะตออันธะภูตัง
ปัญญาปะทีปะชะลิโต ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นันทโปปนันทะภุชะคัง วิพุธัง มะหิทธิง
ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
อิทธูปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

ทุคคาหะทิฏฐิภุชะเคนะ สุทัฏฐะหัตถัง
พรหมัง วิสุทฺธิชุตติมัทธิพะกาภิธานัง
ญาณาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

เอตาปี พุทธะชะยะมังคะละอัฏฐะคาถา
โย วาจะโน ทินะทิเน สะระเต มะตันที
หิตวานะเนกะวิวิธานิ จุปฺพทะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิกะเมยยะ นะโร สะปัญโญ ฯ

มาผูกทอ้ง ทำอาการประหนึ่งว่ามีครรภ์
ใส่ร้ายพระพุทธเจ้าท่ามกลางฝูงชน
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมี
แก่ท่าน

พระจอมมุนีผู้สว่างด้วยแสงแห่งปัญญา
ทรงพิชิตสังกนิครนถ์ ผู้มีนิสัยตลบตะแลง
เป็นนักไต่คว้าที่ชั้นยอด แต่ขาดสัจจะ เป็น
คนมีดบอดยิ่งนัก ตั้งใจมาไต่คว้าทะหักล้าง
พระพุทธองค์ ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น
ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนี ทรงมีพุทธปัญญาให้พระโมคคัล-
ลานะ พุทธบุตรใช้ฤทธิ์แสดงฤทธิ์ที่เหนือกว่า
ปราบพญานาค ชื่อนันทโปปนันทะ ผู้มีความ
รู้ผิด มีฤทธิ์มาก ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น
ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

พระจอมมุนี ทรงได้ชัยชนะเหนือท้าว
พกาพรหม ผู้รัดรังทิฏฐิ คือความเห็นผิด
ว่าตนบริสุทธิ์ มีฤทธิ์รุ่งโรจน์ ด้วยวิธีวาง
พระโอสถ คือเทศนาญาณ ด้วยเดชแห่ง
ชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

นรชนใดไม่เกียจคร้าน สวดพุทธชัยมงคล
คาถา ทั้ง ๘ ประการนี้เป็นประจำ
ทุกๆ วัน นรชนนั้นจะพึงสละเสียได้ ซึ่ง
เป็นอเนก พึงบรรลุลึงพระนิพพานอัน
เป็นสุข

ชะยะปริตร (มหากาฯ)

มะหาการุณโก นาโถ
หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปุเรตวา ปาละมี สัพพา
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง,
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ

ชะยันโต โพธิยา มูเล
สักยานัง นันทิวาทมะโน
เอวัง ต்வัง วิชะโย โหหิ
ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
อะปะราชิตะปัลลังเก
สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
อะภิสะเก สัพพะพุทธานัง
อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ ฯ
สุนักขัตตัง สุมังคะลัง
สุปะภาตัง สุหุณฺณุตัง,
สุกะโณ สุมุหุตโต จะ
สุยิณฺฐัง พริหัมมะจาริสุ,
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
วาจากัมมัง ปะทักขิณัง,
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะณินิ เต ปะทักขิณา,
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

พระโลกนาถพุทธเจ้าผู้ทรงพระมหากรุณาธิคุณ
ทรงบำเพ็ญพระบารมีครบถ้วน เพื่อประโยชน์แก่
สรรพสัตว์ทรงบรรลुพระสัมโพธิญาณ อันยอดเยี่ยม
ด้วยสัจจวาจานี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน
ขอท่านจงมีชัยชนะในชัยมงคลพิธี เหมือนพระจอม
มุณีพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นที่เคารพ
ยินดีของเหล่าพระประยูรญาติศากยะ ทรงชนะมารที่
โค่นต้นไม้โพธิ์นั้น
(ขอให้ท่านบรรลุถึงความเป็นเลิศ เบิกบานใจ)
เหมือนพระจอมมุณีพุทธเจ้า ทรงบรรลุธรรมอัน
ประเสริฐ เบิกบานพระทัยเหนือบัลลังก์แห่งชัยชนะ
ณ ภาควัฒนปฐพีเป็นที่ตรัสรู้แห่งพระพุทธเจ้าทุก
พระองค์นั้น
(วันเวลาใดก็ตามที่เราประพาสดีด้วย กาย วาจา และ
ใจ วันเวลานั้น) เป็นฤกษ์ดี มงคลดี
ยามรุ่งดี ยามตื่นดี ขณะดี ครุดี
ท่านที่ถวายเป็นอุปัชฌาย์ผู้ประพาสดีพรหมจรรย์ ก็
เป็นท่านที่ถวายเป็นอุปัชฌาย์ดีแล้ว
กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม และความตั้งใจ
(ที่ทำให้ในวันเวลานั้น) ล้วนเป็นสิ่งที่ดี
ซึ่งเมื่อทำสิ่งที่ดีแล้ว
ย่อมได้รับแต่ผลดี

เทเวศายะอุโยชนะคาถา

(พุทธมนต์สำหรับส่งเทวดากลับเทวสถาน)

ทุกขัปปัตตา จะ นิททุกขา	ขอสัตว์ทั้งหลายแม้ทั้งปวงที่มีทุกข์ จงหายทุกข์
ภะยัปปัตตา จะ นิพภะยา	ที่มีภัย จงหายภัย ที่มีโรค จงหายโรค
โสภัปปัตตา จะ นิสโสกา	ทุกถ้วนั่ว
โหนตุ สัพเพปิ ปาณิน,	
เอตตาวะตา จะ อัมहेหิ	ขอเหล่าเทวดาทั้งปวง จงอนุโมทนาบุญที่
สัมภะตัง ปุญญะสัมปะกัง	พวกข้าพเจ้าร่วมกันสร้าง
สัพเพ เทวานุโมทนต์,	
สัพพะสัมปัตติสัทธียา	เพื่อความสำเร็จแห่งสมบัติทั้งปวง
ทานัง ทะทนต์ สัทธายะ	ขอเหล่าเทวดามีศรัทธาให้ทาน รักษาศีล
สีลัง รักขันตุ สัพพะทา	ยินดีในภาวนา ตลอดกาลทุกเมื่อ
ภาวะนาภีระตา โหนตุ	ขอเหล่าเทวดาที่มาชุมนุม
คัจฉันตุ เทเวศาคะตา ฯ	จงกลับไปเถิด
สัพเพ พุทธา พระลัปปัตตา	ข้าพเจ้าขอผู้กมนต์คุ้มครองรักษาโดย
ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง	ประการทั้งปวง ด้วยเดชแห่งกำลังของ
อะระหังตานัญจะ เตชะนะ	พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ผู้ทรงพระกำลัง
รักขัง พันธามิ สัพพะโส ฯ	ด้วยเดชแห่งกำลังของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้ง
	หลาย และด้วยเดชแห่งกำลังของพระอรหันต์
	ทั้งหลาย

คาถามงคลจักรวาลใหญ่

สิริอิติมะติเตโฆชะยะสิทธิมะหิทธิมะหาคุณาปะริมิตะปุญญาธิการัสสะ สัพพันตะรายะนิวาระณะ
สมัตถัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะทะวัตติงสะมะหาปุริสะลักขะณานุภาวณะ

ด้วยอานุภาพ แห่งลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ ของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงพระบุญญาธิการอันกำหนดมิได้ ด้วยพระฤทธิ์อันใหญ่ และพระคุณอันใหญ่ อันสำเร็จด้วยพระสิริ พระปัญญาเป็นเครื่องตั้งมั่น พระปัญญาเป็นเครื่องรู้ พระเดชและพระชัยผู้สามารถห้ามเสียซึ่งสรรพอันตราย

อะสีตยานุพยุชนานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งอนุพยุชนะ ๘๐ ประการ
อัญจุตตะระสะตะมังคะลานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งมงคล ๑๐๘ ประการ
ฉัพพัชฌันธะรังษิยานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระรัศมีมีพรรณ ๖ ประการ
เกตุมาลานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระเกตุมาลา
ทะสะปะระมิตานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระบารมี ๑๐ ประการ
ทะสะอุปะปะระมิตานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระอุปะบารมี ๑๐ ประการ
ทะสะปะระมัตตะปะระมิตานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระปรมัตถบารมี ๑๐ ประการ
สีละสะมาธิปัญญานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งศีล สมาธิ ปัญญา
พุทธานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธรัตตะ
ธัมมานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมรัตตะ
สังฆานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระสังฆรัตตะ
เตชานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระเดช
อิทธานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระฤทธิ์
พะลานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระกำลัง
ญะยยะธัมมานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระญะยยธรรม
จะตุราสีติสะหัสสะธัมมิกขันธานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมขันธ ๘ หมื่น ๔ พัน
นะวะโลกุตตะระธัมมานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งโลกุตตรธรรม ๙ ประการ
อัญจุคิกะมัคคานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ
อัญจุสะมาปัตติยานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระสมาบัติ ๘ ประการ
ฉะพะภิกขุญานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระอภิกขุ ๖ ประการ
จะตุสัจจะญาณานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระญาณในอริยสัจ ๔
ทะสะพะละญาณานุภาวณะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระทศพลญาณ

สัพพัญญุตญาณานุกาเวนนะ
เมตตากะรุณามุทิตาอุเปกขานุกาเวนนะ

สัพพะปะริตตานุกาเวนนะ
ระตะนัตตะยะสสะระณานุกาเวนนะ
ตฺยหัง สัพพะโรคะโสกุปัททวะ -
ทุกขะโทมะนัสสุปายาสา วินัสสันตุ

สัพพะอันตะรายาปิ วินัสสันตุ
สัพพะสังกัปปา ตฺยหัง สะมิขณันตุ
ทีฆายุกา ตฺยหัง โหตุ
สตะวัสสะชีเวนนะ สะมังคิโก
โหตุ สัพพะทา
อากาสะปัพพะตะวะนะภูมิตะฬา -
มะหาสะมุททา อารักขะกา เทวะตา

สะทา ตุมहे อะนุรักขันตุ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุกาเวนนะ
สะทา โสเถถี ภะวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุกาเวนนะ
สะทา โสเถถี ภะวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง

ด้วยอานุภาพแห่งพระสัพพัญญุตญาณ
ด้วยอานุภาพแห่งพระเมตตา พระกรุณา พระมุทิตา
พระอุเบกขา
ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตรทั้งปวง
ด้วยอานุภาพแห่งการระลึกถึงพระรัตนตรัย
ขอโรค ความเศร้าโศก ความอุปัทว -
ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ และความคับแค้นใจ ทั้ง
ปวงของท่าน จงสิ้นสูญไป
แม้เหล่าอันตรายทั้งปวง จงสิ้นสูญไป
ขอความดำริทั้งหลายของท่านจงสำเร็จด้วยดี
ขอความเป็นผู้มีอายุยืนจงมีแก่ท่าน
ขอท่านจงมีความเพียบพร้อม
ด้วยชีวิตอยู่ ๑๐๐ ปี ตลอดกาล
ขอทวยเทพทั้งหลาย ผู้คุ้มครองสถิตอยู่ใน
อากาศและบรรพต ไพรสมณฆ์ ภูมิสถาน แม่น้ำคงคา
และมหาสมุทร
จงตามรักษาท่านทั้งหลายทุกเมื่อเถิด ฯ
ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธานุภาพทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน
ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน
ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน

รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาวณะ
สทา โสตถี ภะวันตุ เต
นักขัตตะยักขะภูตานัง
ปาปคคะหะนิวาระณา,
ปะริตตัสสานุภาวณะ
หันตวา เตสัง อุปัททะเว,

นักขัตตะยักขะภูตานัง
ปาปคคะหะนิวาระณา,
ปะริตตัสสานุภาวณะ
หันตวา เตสัง อุปัททะเว,

นักขัตตะยักขะภูตานัง
ปาปคคะหะนิวาระณา,
ปะริตตัสสานุภาวณะ
หันตวา เตสัง อุปัททะเว ฯ

ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน
ความป้องกัน บาปเคราะห์ทั้งหลาย
จากพวกนักษัตรและยักษ์ และภูตได้มีแล้ว
ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตร จงกำจัด
เสียซึ่งอุปัทวะทั้งหลาย ของพวกนักษัตร และยักษ์
และภูตเหล่านั้น

ความป้องกัน บาปเคราะห์ทั้งหลาย
จากพวกนักษัตรและยักษ์ และภูตได้มีแล้ว
ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตร จงกำจัด
เสียซึ่งอุปัทวะทั้งหลาย จากพวกนักษัตร และยักษ์
และภูตเหล่านั้น

ความป้องกัน บาปเคราะห์ทั้งหลาย
จากพวกนักษัตรและยักษ์ และภูตได้มีแล้ว
ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตร จงกำจัดเสีย
ซึ่งอุปัทวะทั้งหลาย จากพวกนักษัตร และยักษ์ และ
ภูตเหล่านั้น

คาถามงคลจักรวาลน้อย

สัพพะพุทธานุภาวณะ
สัพพะธัมมานุภาวณะ
สัพพะสังฆานุภาวณะ
พุทเธระตะนัง ธัมมะระตะนัง
สังฆะระตะนัง
ติณณัง ระตะนानัง อานุภาวณะ

ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง
ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ด้วยอานุภาพแห่งพระรัตนตรัย คือ
พระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ

จะตุราสี่ตีสหัสสะ-

ธัมมิกขันธานุภาเวนนะ

ปิฎกัตตะยานุภาเวนนะ

ชินะสาวะกานุภาเวนนะ

สัพเพ เต โรคา

สัพเพ เต ภะยา

สัพเพ เต อันตะรายา

สัพเพ เต อุปัทธะวา

สัพเพ เต ทุนนิมิตตา

สัพเพ เต อะวะมังคะลา

วินัสสันตุ

อายุวัทธะโก

ธะนะวัทธะโก สิริวัทธะโก

ยะสะวัทธะโก พะละวัทธะโก

วัณณะวัทธะโก

สุขะวัทธะโก โหตุ สัพพะทา ฯ

ทุกขะโรคะภะยา เวรา

โสกา สัตตจุปปัทธะวา

อะเนกา อันตะรายาปี

วินัสสันตุ จะ เตชะสา

ชะยะสิทธิ ธะนัง ลาภัง

โสทธิ ภาคะยัง สุขัง พะลัง

สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ

โภคัง วุฑฒิ จะ ยะสะวา

สะตะวัสสา จะ อายุ จะ

ชีวะสิทธิ ะวันตุ เต ฯ

ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมชั้นี เปดหมื่น

สี่พัน

ด้วยอานุภาพแห่งพระไตรปิฎก

ด้วยอานุภาพแห่งพระสาวกของพระชินเจ้า

สรรพโรคทั้งหลายของท่าน

สรรพภัยทั้งหลายของท่าน

สรรพอันตรายทั้งหลายของท่าน

สรรพอุปัทวะทั้งหลายของท่าน

สรรพพนมิตร้ายทั้งหลายของท่าน

สรรพอวมงคลทั้งหลายของท่าน

จงพินาศไป

ความเจริญอายุ

ความเจริญทรัพย์ ความเจริญสิริ

ความเจริญยศ ความเจริญกำลัง

ความเจริญวรรณะ

ความเจริญสุข จงมี (แก่ท่าน) ตลอดกาลทุกเมื่อเถิด

ความทุกข์ ความมีโรคภัย เวร ความเศร้าโศก

ศัตรู และอุปัทวะทั้งหลาย

ทั้งอันตรายทั้งหลายเป็นจำนวนมาก

จงพินาศไปด้วยเดช (แห่งพระรัตนตรัยนั้น)

ความสำเร็จ ชัยชนะ ทรัพย์ ลาภ

ความสวัสดิ์ ความมีโชค ความสุข พละกำลัง

สิริ อายุ วรรณะ โภคสมบัติ

ความเจริญ ความมียศ

การมีอายุยืนร้อยปี และความสำเร็จใน

การดำรงชีวิตจงมีแก่ท่าน ฯ

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาวนะ
สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รั
กขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาวนะ
สะทา โสตถี ภะวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาวนะ
สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ

ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ
ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ
ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง ขอความ
สวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

กรวดน้ำตอนเย็น

อุทติสสนาธิฏฐานะคาถา

(นำ) หันทะ มะยัง อุทติสสนาธิฏฐานะคาถาโย ภะณามะ เส ฯ
เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงสวดคาถาอุทติสและอธิษฐานเถิด ฯ

(รับ) อิมินา ปุญญะกัมเมนะ
อุปัชฌายา ครูตตะรา
อาจะริยุปะการา จะ
มาตาปิตา จะ ญาตะกา (ปิยา มะมัง)
สุริโย จันทิมา ราชา
คุณวันตา นะราปี จะ
พรหมะมารา จะ อินทา จะ
โลกะปาลา จะ เทวะตา
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ

ด้วยบุญนี้ อุทิศให้
อุปัชฌาย์ ผู้เลิศคุณ
และอาจารย์ ผู้เกื้อหนุน
ทั้งพ่อแม่ และปวงญาติ
สุรจันทร และราชา
ผู้ทรงคุณ หรือสูงชาติ
พรหม มาร และอินทราช
ทั้งทวยเทพ และโลกบาล
ยมราช มนุษย์มิตร

มัจฉัตตา เวริกาปิ จะ
สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ
ปัญญานิ ปะกะตานิ เม
สุขัง จะ ติวัง เทนตุ
ชิปปัง ปาเปละ โว มะตัง ฯ
อิมินา ปัญญะกัมเมนะ
อิมินา อุททิเสนะ จะ
ชิปปาหัง สุลละเณ เจวะ
ตัมหุปาทานะเนทะนัง
เย สันตานิ หินา ธัมมา
ยาระ นิพพานะโต มะมัง
นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ
ยัตถะ ชาโต ภาเว ภาเว
อุชฺจิตตัง สะติปัญญา
สัลเลโข วิริยัมหิโน

มารา ละกันตุ โนกาสัง
กาตุญจะ วิริเยสุ เม
พุทธาติปะวะโร นาโถ
ธัมโม นาโถ ะรุตตะโม
นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ
สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง
เตโสตะมานุภาเวนะ
มาโรกาสัง ละกันตุ มา ฯ
(ทะสะปัญญานุภาเวนะ
มาโรกาสัง ละกันตุ มา)

ผู้เป็นกลาง ผู้จงผลาญ
ขอให้เป็สุขสานต์ ทุกทัวหน้า อย่าทุกข์ท
บุญผอง ที่ข้าทำ จงช่วยอำนวยศุภผล
ให้สุข สามอย่างล้น
ให้ลถึง นิพพานพลัน
ด้วยบุญนี้ ที่เราทำ
แลอุทิศ ให้ปวงสัตว์
เราพลันได้ ซึ่งการตัด
ตัวตณหา อุปาทาน
สิ่งชั่ว ในดวงใจ
กว่าเราจะ ถึงนิพพาน
มลายสิ้น จากสันดาน
ทุกๆ ภพ ที่เราเกิด
มีจิตตรง และสติ ทั้งปัญญา อันประเสริฐ
พร้อมทั้ง ความเพียรเลิศ เป็นเครื่องชูค
กิเลสหาย
โอกาส อย่าพึงมี แก่หมู่มาร ลินทั้งหลาย
เป็นช่อง ประทุษร้าย ทำลายล้าง ความเพียรจม
พระพุทผู้บวรนาถ
พระธรรมที่พึงอันอุดม
พระปัจเจกะพุทสม ท
บพระสงฆ์ ที่พึงผยอง
ด้วยอานุภาพนั้น
ขอหมู่มารอย่าได้ช่อง
ด้วยเดชะบุญ ทั้งสิบป้อง
อย่าเปิดโอกาส แก่มารเทอญ ฯ

เจริญเมตตาพรหมวิหาร ๔

(นำ) หันทะ มะยัง เมตตาผะระณัง กะโรมะ เส

อะหัง สุขิโต โหมิ

อะหัง นิททุกโข โหมิ

อะหัง อะเวโร โหมิ

อะหัง อภัยาปัชฌ โหมิ

อะหัง อะนีโฆ โหมิ

สุขี อัตตานัง ปะริหะรามิ ฯ

สัพเพ สัตตา สุขิตา โหนตุ

สัพเพ สัตตา อะเวรา โหนตุ

สัพเพ สัตตา อภัยาปัชฌา โหนตุ

สัพเพ สัตตา อะนีฆา โหนตุ

สัพเพ สัตตา สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ

สัพเพ สัตตา สัพพะทุกขา ปะมุจันตุ

สัพเพ สัตตา ลัทธะสัมปัตติโต

มาวิคัจฉันตุ

สัพเพ สัตตา กัมมัสสะกา

กัมมะทายาทา

กัมมะโยนิ

กัมมะพันธุ

กัมมะปะฏิสะระณา

ยังกัมมัง กะริสสันติ

กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา

ตัสสะ ทายาทา ภาวิสสันติ ฯ

ขอให้ข้าพเจ้าจงมีความสุข

ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากความทุกข์

ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากเวร

ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากความลำบาก

ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากอุปสรรค

ขอให้ข้าพเจ้าจงรักษาตนให้มีความสุข

ตลอดกาลนานเทอญ

สัตว์ทั้งปวงจงเป็นสุขเกิด

สัตว์ทั้งปวงจงเป็นผู้ไม่มีเวรต่อกันเกิด

สัตว์ทั้งปวงจงเป็นผู้ไม่มีเบียดเบียนเกิด

สัตว์ทั้งปวงจงเป็นผู้ไม่มีทุกข์เกิด

สัตว์ทั้งปวงจงรักษาตนให้มีความสุขเกิด

สัตว์ทั้งปวงจงพ้นจากทุกข์ทั้งปวงเกิด

สัตว์ทั้งปวงจงอย่าไปปราศจากสมบัติ

อันตนได้แล้วเกิด

สัตว์ทั้งปวงมีกรรมเป็นของของตน

มีกรรมเป็นผู้ให้ผล

มีกรรมเป็นแดนเกิด

มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์

มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย

จักกระทำความอื่นใด

เป็นบุญหรือเป็นบาป

จักเป็นผู้รับผลของกรรมนั้นสืบไป ฯ

กรวดน้ำให้เจ้ากรรมนายเวร

ข้าพเจ้าขออุทิศบุญกุศล จากการเจริญภาวนาพระพุทธรูปนี้ให้แก่เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายของข้าพเจ้า ที่ข้าพเจ้าได้เคยล่วงเกินท่านไว้ ตั้งแต่อดีตชาติจนถึงปัจจุบันชาติ ท่านจะอยู่ภพใดหรือภูมิใดก็ตาม ขอให้ท่านได้รับผลบุญนี้ แล้วโปรดอโหสิกรรมและอนุโมทนาบุญแก่ข้าพเจ้าด้วยอำนาจบุญนี้ด้วยเทอญ

คำอธิษฐานอโหสิกรรม

ข้าพเจ้าขออโหสิกรรม กรรมใดที่ทำไว้แก่ผู้ใดในชาติใดๆ ก็ตาม ขอให้เจ้ากรรมนายเวรโปรดอโหสิกรรมให้แก่ข้าพเจ้า อย่าได้จองเวรจองกรรมต่อไปเลย แม้แต่กรรมใดที่ใครๆ ทำแก่ข้าพเจ้าก็ตาม ข้าพเจ้าขออโหสิกรรมให้ทั้งสิ้น ยกถวายพระพุทธเจ้าเป็นอภัยทาน เพื่อจะได้ไม่มีเวรกรรมต่อไป ด้วยอานิสงส์แห่งอภัยทานนี้ ขอให้ข้าพเจ้า ครอบครั้ว บุตรหลาน ตลอดจนวงศาคณาญาติ และผู้มีอุปการะคุณของข้าพเจ้า มีความสุข ความเจริญ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี และ สิ่งที่ชอบด้วยเทอญ ฯ

ให้ทานก่อนกิน ถือศีลก่อนไป ทำใจก่อนนอน

(๓ จบ)

ภาค ๓. บทสวดท ๙ พระสูตร ปฐมโพธิกาล

ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงเมื่อ ๒๖๐๐ ปีที่แล้ว

การสวดมนต์ภาวนาเป็นหนึ่งในวัตรปฏิบัติของชาวพุทธ ที่พระพุทธองค์ทรงกระทำ แนะนำ และมีการสืบสานอย่างแพร่หลาย ถือเป็นหนึ่งในรูปแบบการเจริญสติภาวนาที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในทุกวันนี้

ในวาระแห่งการเฉลิมฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ พุทธศักราช ๒๕๕๕ นี้ หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จึงได้ประมวลและเรียบเรียง "บทสวดมนต์ ๙ พระสูตร ปฐมโพธิกาล ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงเมื่อ ๒๖๐๐ ปีที่แล้ว" ด้วยเห็นว่าเป็นบทสวด ภาวนาสำคัญที่พระพุทธองค์ทรงกระทำ และแสดงในวาระแรกสุด แก่เหล่าสาวกชุดแรกๆ หลังทรงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ล้วนแต่เป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา และ ส่งผลอย่างยิ่งใหญ่แก่เหล่าสาวกที่ได้สดับพระธรรม ที่ทรงแสดงนั้น ดังที่ได้เรียบเรียงให้เห็นถึงความเป็นมาและ อานิสงส์แห่งการแสดงและสดับพระธรรมนั้นเมื่อ ๒๖๐๐ ปีที่แล้ว

ในการเรียบเรียงครั้งนี้ ได้จัดเรียงตามลำดับการแสดง ของพระพุทธองค์ตั้งแต่บทแรกในคินเพ็ญวิสาขบูชาแรก ผ่าน อาสาฬหบูชาแรก และสิ้นสุดบทที่ ๙ ในคินเพ็ญมาฆบูชาแรก โดยแสดงที่มาจากพระไตรปิฎก เพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อของผู้สนใจ พร้อมด้วยการเรียบเรียงแสดงความ เป็นมาอย่างสังเขป เพื่อประกอบการเจริญสติภาวนา พร้อมคำแปลที่ได้คัดลอกจากหลายแหล่ง ได้แก่ พระไตรปิฎก หนังสือสวดมนต์ฉบับสวนโมกขพลาราม คู่มือพุทธบริษัท ฉบับสมบูรณ์ โดยธรรมสภา ธรรมะในพุทธศาสนาตามรอยบาทพระศาสดา อินเดีย-เนปาล (ฉบับปรับปรุง ๒๕๕๐) โดยพระราชาธรรมาธิบดี (วีรยุทธ์ วีรยุทธ) โดยได้รับเมตตาจาก พระมหาชัยวัฒน์ ปญฺญาวชิโร วัดสร้อยทอง ช่วยสอบทานความถูกต้องสมบูรณ์ให้ และจัดพิมพ์เป็นหนังสือสวดมนต์ฉบับพกพา สำหรับการสวดมนต์ภาวนา โดยทั่วไปในโอกาสอันสำคัญยิ่งนี้ รวมทั้งในงานเทศกาล พุทธศิลา งานวัดลอยฟ้า ที่ภาคีเครือข่ายชาวพุทธทั่วประเทศ กว่าร้อยองค์กรได้มาร่วมกันจัดขึ้น ณ รอยัลพารากอนฮอลล์ ศูนย์การค้าสยามพารากอน กรุงเทพมหานคร ระหว่าง วันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งสามารถเลือกสลับ สวดได้ตามแต่เวลาจะอำนวย ซึ่งหากสวดครบทั้ง ๙ บท อย่างต่อเนื่อง จะใช้เวลาประมาณ ๓ ชั่วโมง

ขอทุกท่านได้ใช้หนังสือสวดมนต์นี้อย่างสมคุณค่า แห่งพระสูตรที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงแสดงเป็นปฐม เมื่อ ๒๖๐๐ ปีที่แล้ว จนพระพุทธานุภาพได้ประดิษฐานมาถึง ทุกวันนี้ ในวาระอันสำคัญยิ่ง พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปีนี้ ด้วยการน้อมนำให้การสวดมนต์ภาวนาให้เป็นไปด้วยอาการแห่งการ เจริญในไตรสิกขา : ศีล สมาธิ และ ปัญญา อย่างครบถ้วนตาม ที่พระพุทธรองค์ทรงมีพระเมตตาชี้แนะไว้สืบไป.

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

วิสาขบูชา พุทธศักราช ๒๕๕๕

คำบูชาพระรัตนตรัย

(คำกล่าว บูชาพระรัตนตรัย)

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะคะคะวา,	พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, ดับกิเลส เพ็ง ทุกข์สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ;
พุทัง ะคะคะวันตัง อะภิวาเทมิ.	ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิก บาน. (กราบ)
สวากขาโต ะคะคะวะตา ธัมโม,	พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว ;
ธัมมัง นะมัสสามิ.	ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม. (กราบ)
สุปะฏิปันโน ะคะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,	พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว ;
สังฆัง นะมามิ.	ข้าพเจ้าอ่อนน้อมพระสงฆ์. (กราบ)

บุพพภาคนมการ

(หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ะคะคะวะโต ปุพพะภา	เจริญเถิด เราทั้งหลาย จงทำความนอบน้อม
คะนะมะการัง กะโรมะ เส.)	อันเป็นส่วนเบื้องต้นแด่พระพุทธเจ้าเถิด
นะโม ตัสสะ ะคะคะวะโต,	ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า
	พระองค์นั้น ;
อะระหะโต,	ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส ;
สัมมาสัมพุทธัสสะ.	ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง.

(๓ ครั้ง)

อิทัปปัจจะยตาปฏิจจสมุปปาทปาฐะ

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๖ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๘

สังยุตตนิกาย นิทานวรรคสังยุต

นิทานสังยุต ๒. อาหารวรรค

ปัจจุยสูตรที่ ๑๐

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกบรรพชาทิ้งฝั่งแม่น้ำอนาโณมาหลังจากการบรรพชาแล้ว ทรงเข้าไปศึกษากับอาหารดาบส และอุทกดาบส แต่มองพบว่ามิใช่หนทางตรัสรู้ จึงทรงปฏิบัติตามความนิยมสมัยนั้นคือการบำเพ็ญทุกรกิริยาด้วยการทรมานตนให้ได้รับความลำบากเพื่อหวังปลดปล่อยกิเลสเป็นเวลาถึง ๖ ปี จนแทบจะสิ้นพระชนม์ สุดท้ายทรงพบว่าการทรมานตน ก็ยังไม่ใช่หนทางตรัสรู้ ระหว่างที่ทรงทรมานตนนี้มีนักบวช ปัญจวัคคีย์มาอยู่คอยปรนนิบัติ เมื่อทรงเลิกการบำเพ็ญทุกรกิริยา ปัญจวัคคีย์ก็ปลีกหนีไป พระองค์จึงทรงมีเวลาไตร่ตรอง และพิจารณาธรรมอย่างสงบตามลำพัง พระองค์ได้ทรงตั้งพระสติและเดินทางสายกลาง คือ การปฏิบัติในความพอเหมาะ พอควร ในตอนเช้าวันเพ็ญเดือน ๖ ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี พระมหาบุรุษประทับที่โคนต้นไทรด้วยอาการสงบ นางสุชาดา คิดว่าเป็นเทวดาจึงถวายข้าวมธุปายาส ทรงฉันแล้วเสด็จไปริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ตอนเย็นวันนั้นเองพระองค์ได้กลับมายังต้นโพธิ์

พบคนหาบหญ้าชื่อโสตถิยะ คนหาบหญ้าได้ถวายหญ้า ๘ กำมือให้พระองค์ปูลาดเป็นอาสนะ ณ ใต้ต้นโพธิ์ แล้วประทับหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก ทรงตั้งจิตอธิษฐานว่า "แม้เลือดในกายของเราจะเหือดแห้งไปเหลือแต่หนัง เอ็น กระดูก ก็ตาม ถ้ายังไม่พบโพธิญาณแล้วจะไม่ยอมหยุดความเพียรโดยลูกจากที่นี่เป็นอันขาด" เมื่อทรงตั้งจิตอธิษฐานแล้ว พระองค์ก็ทรงสำรวมจิตให้สงบแน่วแน่ พระองค์เริ่มบำเพ็ญเพียรทางจิต และในที่สุดทรงชนะความลัภะพระทัยจิตพ้นจากกิเลสทั้งปวง ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระชนมายุ ๓๕ พรรษา ในวันเพ็ญเดือน ๖ วิสาขมาส ธรรมที่พระองค์ตรัสรู้นั้น คือ อิทัปปัจจะย-ตาปฏิจจสมุปปาท

อิทัปปัจจะยตาปฏิจจสมุปปาทปาฐะ

(หันทะ มะยัง ปะฏิจจะสะมุปปาทะปาฐัง ภาณามะ เส.)

เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงกล่าวปฏิจจสมุปปาทปาฐะเรื่องกฎอิทัปปัจจะยตา
ในปฏิจจสมุปปาทธรรมทั้งหลาย เป็นต้นเกิด

กะตะโม จะ ภิกขะเว, ปะฏิจจะสะมุปปาโท

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ก็ปฏิจจสมุปปาท เป็น
อย่างไรเล่า ?

(๑) ชาติปปัจจะยา ภิกขะเว ชะรามะระณัง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะชาติเป็นปัจจัย ชะ
รามะระณะย่อมมี.

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเหตุที่พระตถาคต
ทั้งหลาย, จะบังเกิดขึ้น ก็ตาม,

อะนุปปาทา วา ตะถาคะตานัง,

จะไม่บังเกิดขึ้น ก็ตาม,

ฐิตาวะ สา ธาตุ,

ธรรมชาตุนั้น ย่อมตั้งอยู่แล้ว นั้นเทียว,

ธัมมัญญูฐิตะตา,

คือความตั้งอยู่แห่งธรรมดา,

ธัมมะนิยามะตา,

คือความเป็นกฎตายตัวแห่งธรรมดา,

อิทัปปัจจะยตา,

คือความที่เมื่อมีสิ่งนี้สิ่งนี้ เป็นปัจจัย, สิ่งนี้สิ่ง
นี้ จึงเกิดขึ้น.

ตัง ตะถาคะโต

ตถาคตย่อมรู้พร้อมเฉพาะ

อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ,

ย่อมถึงพร้อมเฉพาะ, ซึ่งธรรมชาตุนั้น, ครั้นรู้
พร้อมเฉพาะแล้ว ถึงพร้อมเฉพาะแล้ว,

อาจิกขะติ เทเสติ,

ย่อมบอก ย่อมแสดง,

ปัญญะเปติ ปญฺญะเปติ,

ย่อมบัญญัติ ย่อมตั้งขึ้นไว้,

วิะระติ วิระชะติ,

ย่อมเปิดเผย ย่อมจำแนกแจกแจง,

อุตตานิกะโรติ,

ย่อมทำให้เป็นเหมือนการหยายของที่คว่ำ,

ปัสสะถาติ จาหะ,

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า,

ชาติปปัจจะยา ภิกขะเว ชะรามะระณัง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู,
เพราะชาติเป็นปัจจัย, ชะรามะระณะย่อมมี.

** อิติ โข ภิกขะเว,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเหตุดังนี้แล,

ยา ตั้ตระ ตะเถตา,

อะวิตะเถตา,

อะนัญญเถตา,

อิทัปปัจจะยะตา,

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว ปะฏิจะสสมุปปาโท,

(๒) ภาวะปัจจะยา ภิกขะเว ชาติ,

ปัสสะเถติ จาหะ, ภาวะปัจจะยา ภิกขะเว ชาติ,

(๓) อุปาทานะปัจจะยา ภิกขะเว ะโ,

ปัสสะเถติ จาหะ, อุปาทานะปัจจะยา ภิกขะเว ะโ,
โ,

(๔) ตัณหาปัจจะยา ภิกขะเว อุปาทานัง,

ปัสสะเถติ จาหะ, ตัณหาปัจจะยา ภิกขะเว อุปา
ทานัง,

(๕) เวทนาปัจจะยา ภิกขะเว ตัณหา,

ธรรมธาตุใด ในกรณีนั้น, อันเป็น ตถตา, คือ
ความเป็นอย่างนั้น,

เป็น อวิตถตา, คือความไม่ผิดไปจากความ
เป็นอย่างนั้น,

เป็น อนัญญตถตา, คือความไม่เป็นไปโดย
ประการอื่น,

เป็น อิทัปปัจจยตา, คือความที่เมื่อมีสิ่งนี้สิ่งนี้
เป็นปัจจัย, สิ่งนี้สิ่งนี้ จึงเกิดขึ้น.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ธรรมนี้ เราเรียกว่า
ปัจจิสมุปปาต, (คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ
อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น).

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะภพเป็นปัจจัย,
ชาติย่อมมี.(*)

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะภพ
เป็นปัจจัย, ชาติย่อมมี.(**)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะอุปาทานเป็น
ปัจจัย, ภพย่อมมี.(*)

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะ
อุปาทานเป็นปัจจัย, ภพย่อมมี.(**)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะตัณหาเป็นปัจจัย,
อุปาทานย่อมมี.(*)

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะตัณหา
เป็นปัจจัย, อุปาทานย่อมมี.(**)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเวทนาเป็นปัจจัย,
ตัณหาย่อมมี.(*)

ปัสสะเถติ จาหะ, เวทะนาปัจจะยา ภิกขะเว ตัณหา, และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะเวทนา
เป็นปัจจัย, ตัณหาย่อมมี.(**)

(๖) ผัสสะปัจจะยา ภิกขะเว เวทนา, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะผัสสะเป็นปัจจัย,
เวทนาย่อมมี.(*)

ปัสสะเถติ จาหะ, ผัสสะปัจจะยา ภิกขะเว เวทนา, และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะผัสสะ
เป็นปัจจัย, เวทนาย่อมมี.(**)

(๗) สฬายะตนะปัจจะยา ภิกขะเว ผัสโส, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะสฬายตนะเป็น
ปัจจัย, ผัสสีย่อมมี.(*)

ปัสสะเถติ จาหะ, สฬายะตนะปัจจะยา ภิกขะเว ผัสโส, และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู,
เพราะสฬายตนะเป็นปัจจัย, ผัสสีย่อมมี.
(**)

(๘) นามะรูปะปัจจะยา ภิกขะเว สฬายะตนะ, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะนามรูปเป็นปัจจัย
, สฬายตนะย่อมมี.(*)

ปัสสะเถติ จาหะ, นามะรูปะปัจจะยา ภิกขะเว สฬายะตนะ, และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะนาม
รูปเป็นปัจจัย, สฬายตนะย่อมมี.(**)

(๙) วิญญานะปัจจะยา ภิกขะเว นามะรูปัง, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะวิญญานเป็น
ปัจจัย, นามรูปย่อมมี.(*)

ปัสสะเถติ จาหะ, วิญญานะปัจจะยา ภิกขะเว นามะรูปัง, และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะ
วิญญานเป็นปัจจัย, นามรูปย่อมมี.(**)

(๑๐) สังขาระปัจจะยา ภิกขะเว วิญญานัง, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะสังขารเป็นปัจจัย,
วิญญานย่อมมี.(*)

ปัสสเถาติ จาหะ, สังขาระปัจจะยา ภิกขะเว
วิญญูณัง,

(๑๑) อะวิชาปัจจะยา ภิกขะเว สังขารา,

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง,

อะนุปปาทา วา ตะถาคะตานัง,

ฐิตาวะ สา ธาตุ,

ธัมมัญญูฐิตะตา,

ธัมมะนิยามะตา,

อิทัปปัจจะยะตา,

ตั้ง ตะถาคะโต อะภิสัมพุชณะติ

อะภิสะเมติ,

อะภิสัมพุชณิตวา อะภิสะเมตวา,

อาจิกขะติ เทเสติ,

ปัญญะเปติ ปญฺเฐเปติ,

วิะระระติ วิะระชะติ,

อุตตานิกะโรติ,

ปัสสเถาติ จาหะ, อะวิชาปัจจะยา ภิกขะเว สังขาร,
รา,

อิติ โข ภิกขะเว,

ยา ตัตตระ ตะถะตา,

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะสังขาร
เป็นปัจจัย, วิญญูณย่อมมี.(**)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะอวิชาเป็นปัจจัย
, สังขารทั้งหลายย่อมมี.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเหตุที่พระตถาคต
ทั้งหลาย, จะบังเกิดขึ้น ก็ตาม,

จะไม่บังเกิดขึ้น ก็ตาม,

ธรรมาตุนั้น ย่อมตั้งอยู่แล้ว นั้นเทียว,

คือความตั้งอยู่แห่งธรรมา,

คือความเป็นภฏตายตัวแห่งธรรมา,

คือความที่เมื่อมีสิ่งนี้สิ่งนี้ เป็นปัจจัย, สิ่งนี้สิ่ง
นี้ จึงเกิดขึ้น.

ตถาคตย่อมรู้พร้อมเฉพาะ

ย่อมถึงพร้อมเฉพาะ, ซึ่งธรรมาตุนั้น,

ครั้นรู้พร้อมเฉพาะแล้ว ถึงพร้อมเฉพาะแล้ว,

ย่อมบอก ย่อมแสดง,

ย่อมบัญญัติ ย่อมตั้งขึ้นไว้,

ย่อมเปิดเผย ย่อมจำแนกแจกแจง,

ย่อมทำให้เป็นเหมือนการหายของทีคว่า,

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย, ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะอวิชา
เป็นปัจจัย, สังขารทั้งหลายย่อมมี.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเหตุดังนี้แล,

ธรรมาตุดี ในกรณีนั้น, อันเป็น ตถตา, คือ
ความเป็นอย่างนั้น,

อะวิตะถตา,

อะนัญญะถตา,

อิทัปปัจจะยตา,

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว

ปะฏิจจะสะมุปปาโท,

อิติ.

เป็น อวิตถตา, คือความไม่ผิดไปจากความ
เป็นอย่างนั้น,

เป็น อนัญญถตา, คือความไม่เป็นไปโดย
ประการอื่น,

เป็น อิทัปปัจจยตา, คือความที่เมื่อมีสิ่งนี้สิ่งนี้
เป็นปัจจัย, สิ่งนี้สิ่งนี้ จึงเกิดขึ้น.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ธรรมนี้ เราเรียกว่า
ปฏิจจสมุปบาท, (คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ
อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น),

ดังนี้แล.

(หมายเหตุ) เมื่อต้องการสวดเต็ม ข้อที่ ๑ สวดเต็มอย่างไร

ข้อที่ (๒)-(๑๐) ก็สวดเต็มอย่างนั้น แต่สำหรับ

ข้อ (๑๑) นั้น พิมพ์ไว้เต็มอย่างข้อที่ (๑) แล้ว

ปฐมพุทธภาสิตคาถา

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๗

ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ-ธรรมบท-อุทาน-อิติวุตตกะ-สุตตนิบาต

คาถาธรรมบท ชราวรรคที่ ๑๑

อรรถกถา ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท ชราวรรคที่ ๑๑

อรรถกถา ๙. เรื่องปฐมโพธิกาล [๑๒๕]

เมื่อพระพุทธองค์ทรงตรัสรู้หมดกิเลส ลัดอาสวะทั้งปวงใน เวลาค่อนรุ่งอรุณ ที่ได้ตื่นพระศรี
มหาโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ตำบลอุรุเวลา แคว้นมคธ ทรงเปล่งอุทาน เย้ยถนัดด้วยความเบิก
บานพระทัย เป็นพระคาถาว่า “อเนกชาติ สัสารี.....ตณฺหณํ ขยมชฺฌคา” ต่อมาพระอานนท์ทูลถาม
จึงทรงตรัสเล่าให้พระอานนท์ฟังอีกครั้ง

(หัตถะ มะยัง ปะฐะมะพุททะภาสิตะคาถาโย ภาณามะ เส.)

อะเนกะชาติสังสารัง สันธาวิสสัง อะนิพพิสัง,
กะหะการัง คะเวสันโต ทุกขา ชาติ ปุนัปปุนัง,
กะหะการะกะ ทิฏโฐสิ ปุนะ เคหัง นะ กาหะสิ,
สัพพา เต ผาสูกา ภาคคา คะหะภูฏัง วิสังขะตัง,
วิสังขาระคะตัง จิตตัง ตัณหานัง ขะยะมัชฌะคา.

เมื่อเรายังไม่พบญาณ ได้เล่นท่องเที่ยวไปใน
สังสารเป็นอนЕКชาติ;
แสวงหาอยู่ซึ่งนายช่างปลูกเรือน, คือตัณหา
ผู้สร้างภพ; การเกิดทุกคราวเป็นทุกข์ซ้ำไป.
นี่แน่ะ นายช่างปลูกเรือน เรา รู้จักเจ้าเสียแล้ว;
เจ้าจะทำเรือนให้เราไม่ได้อีกต่อไป.
โครงเรือนทั้งหมดของเจ้าเราหักเสียแล้ว; ยอด
เรือนเราก็ม้วนเสียแล้ว;
จิตของเราถึงแล้วซึ่งสภาพที่อะไรปรุงแต่งไม่ได้
อีกต่อไป; มันได้ถึงแล้วซึ่งความสิ้นไปแห่งตัณหา
(คือถึงนิพพาน).

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๔ พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๔

๑. โปธิกา ว่าด้วยเหตุการณ์แรกตรัสรู้

เมื่อพระพุทธรองค์ทรงตรัสรู้หมดกิเลสสมาสมาโพธิญาณแล้วทรงประทับพักผ่อนเสวยวิมุตติสุข คือความสุขที่เกิดจากการหลุดพ้นจากกิเลสที่ไ้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ใกล้ฝั่งแม่น้ำ เนรัญชราเป็นเวลา ๗ วัน ระหว่างนั้นทรงพิจารณาปัจจุสมุปบาท ทั้งแบบตามลำดับ และทวนลำดับ ตลอดรุ่งหวัค่ำ ตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ - ๒๑.๐๐ น. (ปฐมยาม) พร้อมกับทรงเปล่งอุทานคาถา สลับกับพิจารณาปัจจุสมุปบาทในเวลา นั้นด้วย

พุทธอุทานคาถา

(หันทะ มะยัง พุทธอุทานะคาถาโย ภาณามะ เส.)

เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงกล่าวคาถาพุทธอุทานเถิด

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ธัมมา,

อาตาปิโน ฌายะโต พราหมณะสสะ,

อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา,

ยะโต ปะชานาติ สะเหตุธัมมัง.

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ธัมมา,

อาตาปิโน ฌายะโต พราหมณะสสะ,

อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา,

ยะโต ขะยัง ปัจจะยานัง อะเวทิ.

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ธัมมา,

อาตาปิโน ฌายะโต พราหมณะสสะ,

วิรูปะยัง ติฏฐะติ มาระเสนัง,

สุโรวะ โธภาสะยะมันตะลิกขันติ ฯ

เมื่อใดแล ธรรมทั้งหลาย

ปรากฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่

เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้น

ย่อมสิ้นไป

เพราะมารู้แจ้งธรรมพร้อมทั้งเหตุ.

เมื่อใดแล ธรรมทั้งหลาย ปรากฏแก่

พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่

เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้น

ย่อมสิ้นไป

เพราะได้รู้ความสิ้นแห่งปัจจัยทั้งหลาย.

เมื่อใดแล ธรรมทั้งหลาย ปรากฏแก่

พราหมณ์ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่

เมื่อนั้น พราหมณ์นั้น ย่อมกำจัดการและเสนา

เสียได้

ดุจพระอาทิตย์อุทัยกำจัดความมืดและส่อง

แสงสว่างอยู่ในอากาศ ฉะนั้น.

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๙ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๑

สังยุตตนิกาย มหาวารวรรค

๑๒. สัจจสังยุต ๒. ธัมมจักกัปปวัตตนวรรค

๑. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ขณะที่พระพุทธองค์ทรงประทับเสวยวิมุตติสุขใต้ต้นอชปาลนิโครธ (ต้นไทร) ในสัปดาห์ที่ ๕ ทรงพิจารณาถึงพระธรรมที่พระองค์ได้ตรัสรู้เป็นสิ่งที่ลึกซึ้ง ยากที่มนุษย์โดยทั่วไปจะเข้าใจได้ แต่ด้วยพระมหากรุณาธิคุณและพระปัญญาคุณของพระองค์ ทรงเห็นว่าบุคคลที่มีกิเลสเบาบางมีความเห็น

แก้ตัวน้อยแสวงหาสัจธรรมเพื่อการหลุดพ้น เหมือนดังดอกบัวที่โผล่พ้นน้ำรับแสงอาทิตย์ก็มีอยู่ พระองค์ไม่ควรที่จะเก็บความรู้ประเสริฐไว้เพียงลำพัง ควรจะเผยแผ่ให้รู้กันทุกๆ ไป เพื่อคนเหล่านั้นจะได้ รับประโยชน์จากความรู้ที่ประเสริฐนี้ด้วย เมื่อทรงตกลงพระทัยที่จะประกาศคำสอน ให้แพร่หลายไปจึงทรงระลึกถึงบุคคลที่จะรับฟังคำสอน อันดับแรกทรงระลึกถึงอาหารดาบสและ อุทกดาบสอดีตอาจารย์ของพระองค์ แต่ได้ทราบว่าท่านทั้งสองได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ในที่สุดก็ทรง ระลึกถึงปัญจวัคคีย์ที่ได้เคยอุปฐากปรนนิบัติพระองค์เมื่อตอนบำเพ็ญทุกรกิริยา ซึ่งตอนนี้ได้ไป อาศัยอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสีจึงทรงเสด็จจากอรุณเวลาตรงไปยังป่าอิสิปตน มฤคทายวันจนพบปัญจวัคคีย์เสด็จไปถึงก็ระงับยับยั้งปัญจวัคคีย์ ปัญจวัคคีย์ได้ฟังพระองค์ตกเดือน ได้สติมาตกลงกันว่าจะไม่ต้อนรับพระองค์ แต่เมื่อทรงเสด็จมาถึง ปัญจวัคคีย์ได้สติลืมที่ตกลงกันไว้ เปลี่ยนแปลงไปปรากฏอยู่ที่พระองค์ มีความสง่างาม มีแวแห่งความประเสริฐจึงแตกต่างจากอดีต ลืมข้อตกลงเดิมได้เข้าไปต้อนรับอย่างดีเมื่อพระองค์ประทับบนอาสนะแล้วก็ได้ทรงกล่าวกับปัญจ วัคคีย์ว่าพระทรงแสดงธรรมให้ฟังเหล่าปัญจวัคคีย์มีความสงสัยเกิดขึ้นไม่ยอมเชื่อตกลงกันอย่างได้ โตตอบพระองค์มากมายจนที่สุดพระองค์ก็กล่าวตอบว่า "ตลอดเวลาที่อยู่ด้วยกันครั้งก่อนพระองค์ เคยกล่าวว่าได้บรรลุธรรมสูงสุดที่ทำให้เลื่อนไหลจากความตายหรือไม่" ปัญจวัคคีย์ยอมรับว่า พระองค์ไม่เคยกล่าวเช่นนั้นมาก่อน จึงยอมรับฟังพระธรรมจากพระองค์ คือนั้นพระพุทธร่องค์ทรง พักค้างคั่นกับปัญจวัคคีย์ รุ่งขึ้นเป็นวันเพ็ญอาสาฬหะพระพุทธร่องค์ทรงเทศนาธรรมกัณฑ์แรกที่ชื่อ ว่าธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เมื่อพระพุทธร่องค์ตรัสจบโกณฑัญญะ หนึ่งในปัญจวัคคีย์ซึ่งมีความรู้ได้ ดวงตาเห็นธรรม บรรลุโสดาบันพระพุทธร่องค์จึงทรงเปล่งอุทานว่า "อัญญาสิ วตโก โภณทัญญะ โภณทัญญะได้รู้แล้วหนอ" จากนั้นท่านจึงชื่อว่าอัญญาโกณฑัญญะและพร้อมทั้งขออุปสมบท พระ พุทธร่องค์จึงทรงประทานอุปสมบทให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา ทรงเปล่งวาจาว่า "ท่านจงเป็น ภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว ท่านจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด" พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นพระสาวกองค์แรกในพระพุทธศาสนา วันนั้นตรงกับวันเพ็ญกลางเดือน อาสาฬหะหรือเดือน ๘ เป็นวันที่พระรัตนตรัยเกิดขึ้นในโลกเป็นครั้งแรกก็มีพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ครบถ้วนบริบูรณ์

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรปาฐะ

(หันทะ มะยัง ธัมมจักกัปปะวัตตะนะสูตรปาฐัง ภาณามะ เส.)

เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงกล่าวธัมมจักกัปปวัตตนสูตรเถิด

เทวเม ภิกขเว อันตา,	ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ที่สุดแห่งการกระทำ
	สองอย่างเหล่านี้, มีอยู่,
ปัพเพชิตนะ นะ เสวิตัพพา,	เป็นสิ่งที่บรรพชิตไม่ควรข้องแวะเลย.
โย จายัง กามะสุ	นี่ คือการประกอบตนพัวพันอยู่ด้วย
กามะสุขัลลิกานุโยโค,	ความใคร่ ในกามทั้งหลาย :
หิโน,	เป็นของต่ำทราม,
คัมโม,	เป็นของชาวบ้าน,
โปถุชชะนิโก,	เป็นของคนชั้นปถุชน,
อะนะริโย,	ไม่ใช่ข้อปฏิบัติของพระอริยเจ้า,
อะนัตถะสัณฺหิโต, ฯ	ไม่ประกอบด้วยประโยชน์เลย, อย่างนี้หนึ่ง,
โย จายัง อัตตะกิลมะณานุโยโค,	อีกอย่างหนึ่ง, คือการประกอบการทรมาน
	ตนให้ลำบาก,
ทุกโข,	เป็นสิ่งนำมาซึ่งทุกข์,
อะนะริโย,	ไม่ใช่ข้อปฏิบัติของพระอริยเจ้า,
อะนัตถะสัณฺหิโต,	ไม่ประกอบด้วยประโยชน์เลย.
เอเต เต ภิกขเว อุโ	ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ข้อปฏิบัติเป็นทางสาย
อันเต อะนุปะคัมมะ	กลาง, ไม่เข้าไปหาส่วนสุดแห่งการกระทำสอง
มัชฌิมา ปะฏิปะทา,	อย่างนั้น, มีอยู่,
ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา,	เป็นข้อปฏิบัติที่ตถาคตได้ตรัสรู้พร้อม
	เฉพาะแล้ว,
จักขุกะระณี,	เป็นเครื่องกระทำให้เกิดจักขุ,
ญาณะกะระณี,	เป็นเครื่องกระทำให้เกิดญาณ,
อุปะสะมาเย,	เพื่อความสงบ,

อะภิญญายะ,
สัมโพธายะ,
นิพพานายะ สังวัตตะติ, ฯ
กะตะมา จะ สา ภิกขะเว
มัชฌิมา ปะฏิปะทา,

เพื่อความรู้อย่าง,
เพื่อความรู้พร้อม,
เป็นไปพร้อมเพื่อนิพพาน.
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ข้อปฏิบัติเป็นทางสายกลางนั้น
เป็นอย่างไรเล่า ?

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัณฺโณ มัคโค, ฯ ข้อปฏิบัติเป็นทางสายกลางนั้น คือข้อ

ปฏิบัติเป็นหนทางอันประเสริฐ ประกอบ
ด้วยองค์แปดประการ นั้นนั่นเอง,

เสยยะถิทัง, ฯ
สัมมาทิฏฐิ,
สัมมาสังกัปปो,
สัมมาวาจา,
สัมมากัมมันโต,
สัมมาอาชีโว,
สัมมาวายาโม,
สัมมาสะติ,
สัมมาสะมาธิ, ฯ

ได้แก่สิ่งเหล่านี้ คือ :-

ความเห็นชอบ,
ความดำริชอบ,
การพูดจาชอบ,
การทำการงานชอบ,
การเลี้ยงชีวิตชอบ,
ความ پاکเพียรชอบ,
ความระลึกรู้ชอบ,
ความตั้งใจมั่นชอบ.

อะยัง โข สา ภิกขะเว
มัชฌิมา ปะฏิปะทา,
ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, นี่แล
คือข้อปฏิบัติเป็นทางสายกลาง,
เป็นข้อปฏิบัติที่ตถาคตได้ตรัสรู้พร้อม
เฉพาะแล้ว,

จักขุกะระณิ,
ญาณะกะระณิ,
อุปะสะมาเย,
อะภิญญายะ,

เป็นเครื่องกระทำให้เกิดจักขุ,
เป็นเครื่องกระทำให้เกิดญาณ,
เพื่อความสงบ,
เพื่อความรู้อย่าง,

สัมโพธายะ,
นิพพานายะ สังวัตตะติ, ฯ
อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว
ทุกขัง อะริยะสัจจัง,
ชาติปิ ทุกขา,
ชราปิ ทุกขา,
มรณะมปิ ทุกขัง,
โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัส-
สุปายาสาปิ ทุกขา,
อปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข,
ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข,
ยัมปิฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง,
สังขิตเตนะ ปัญฺจุปาทานักขันธา
ทุกขา, ฯ
อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว
ทุกขะสมมุทะโย อะริยะสัจจัง, ฯ
ยายัง ตัณหา,
โปโนพพะวิกา,
นันทิราคะสะหะคะตา,
ตตฺระ ตตฺราภินันฺธิเน,
เสยยะถิทัง, ฯ

เพื่อความรู้พร้อม,
เป็นไปพร้อมเพื่อนิพพาน.
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ก็อริยสัจคือทุกข์นี้, มีอยู่,
คือ ความเกิด ก็เป็นทุกข์,
ความแก่ ก็เป็นทุกข์,
ความตาย ก็เป็นทุกข์,
ความโศก ความรำไรรำพัน ความ
ไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ความ
คับแค้นใจ ก็เป็นทุกข์,
ความประสบกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจ
ก็เป็นทุกข์,
ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจ
ก็เป็นทุกข์,
มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็
เป็นทุกข์,
ว่าโดยย่อ อุปาทานขันธ์ทั้งห้า
เป็นตัวทุกข์.
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ก็อริยสัจ
คือเหตุให้เกิดทุกข์นี้, มีอยู่,
นี่คือ ตัณหา,
อันเป็นเครื่องทำให้มีการเกิดอีก,
อันประกอบอยู่ด้วย ความกำหนดด้วย
อำนาจความเพลिन,
เป็นเครื่องให้เพลिनอย่างยิ่งในอารมณ์นั้นๆ
ได้แก่ตัณหาเหล่านี้ คือ :-

กามะตัณหา,

ภะวะตัณหา,

วิภะวะตัณหา, ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว

ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง, ฯ

โย ตัสสาเยวะ ตัณหาเย

อะเสสะวีราคะนิโรธो,

จาโค,

ปะภูนิสสัคโค,

มุตติ,

อะนาละโย, ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว

ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา

อะริยะสัจจัง, ฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัณฺโณ มัคโค,

เสยยะถิทัง, ฯ

สัมมาทิฏฐิ,

สัมมาสังกัปป,

สัมมาวาจา,

สัมมากัมมันโต,

สัมมาอาชีโว,

สัมมาวายาโม,

สัมมาสะติ,

สัมมาสะมาธิ, ฯ

ตัณหาในกาม,

ตัณหาในความมีความเป็น,

ตัณหาในความไม่มีไม่เป็น.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, กัอริยัสสัจ

คือความดับไม่เหลือแห่งทุกข์นี้, มีอยู่,

คือความดับไม่เหลือแห่งตัณหานั้น

เพราะคลายความกำหนดโดยไม่มีเหลือ

ของตัณหานั่นนั่นเอง,

เป็นความสละทิ้ง,

เป็นความสละคืน,

เป็นความปล่อย,

เป็นความทำให้มีที่อาศัย, ซึ่งตัณหานั้น.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, กัอริยัสสัจคือข้อปฏิบัติ

ที่ทำให้ตัวให้ถึงความดับไม่เหลือแห่งทุกข์นี้,

มีอยู่,

นี่คือข้อปฏิบัติอันเป็นทางประเสริฐ

ประกอบด้วยองค์แปดประการ,

ได้แก่สิ่งเหล่านี้ คือ :-

ความเห็นชอบ,

ความดำริชอบ,

การพูดจาชอบ,

การทำงานชอบ,

การเลี้ยงชีวิตชอบ,

ความ پاکเพียรชอบ,

ความระลึกรู้ชอบ,

ความตั้งใจมั่นชอบ.

อิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ
เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ
อัมเมสุ, จักขุ อุตตะปาติ,
ญาณัง อุตตะปาติ, ปัญญา
อุตตะปาติ, วิชา อุตตะปาติ,
อาโลโก อุตตะปาติ,

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง
ปะริญญะยันติ,
ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง
ปะริญญะตันติ,

อิหัง ทุกขะสะสมุทะโย อะริยะสัจจันติ
เม ภิกขเว, ปุพเพ
อณะนุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุ
อุตตะปาติ, ญาณัง อุตตะปาติ,
ปัญญา อุตตะปาติ, วิชา อุตตะปาติ,
อาโลโก อุตตะปาติ,

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะสมุทะโย
อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ,
ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะสมุทะโย
อะริยะสัจจัง ปะหีนันติ,

อิหัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจันติ
เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ
อัมเมสุ, จักขุ อุตตะปาติ,
ญาณัง อุตตะปาติ, ปัญญา อุตตะปาติ,
วิชา อุตตะปาติ, อาโลโก อุตตะปาติ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
จักขุเกิดขึ้นแล้วแก่เรา, ญาณเกิด
ขึ้นแล้วแก่เรา, ปัญญาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา,
วิชาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา, แสงสว่างเกิดขึ้น
แล้วแก่เรา, ในธรรมที่เราไม่เคยฟังมา
แต่ก่อน, ว่าอริยสัจคือทุกข์ เป็นอย่างนี้
อย่างนี้ ดังนี้,

ว่า ก็อริยสัจคือทุกข์นี้นั้นแล เป็นสิ่งที่
ควรกำหนดรู้ ดังนี้,

ว่า ก็อริยสัจคือทุกข์นี้นั้นแล
เรากำหนดรู้ได้แล้ว ดังนี้,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, จักขุเกิดขึ้นแล้ว
แก่เรา, ญาณเกิดขึ้นแล้วแก่เรา,
ปัญญาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา, วิชาเกิดขึ้นแล้ว
แก่เรา, แสงสว่างเกิดขึ้นแล้วแก่เรา,
ในธรรมที่เราไม่เคยฟังมาแต่ก่อน, ว่าอริยสัจ
คือเหตุให้เกิดทุกข์ เป็นอย่างนี้อย่างนี้ ดังนี้,
ว่า ก็อริยสัจคือเหตุให้เกิดทุกข์นี้นั้นแล
เป็นสิ่งที่ควรละเสีย ดังนี้,

ว่า ก็อริยสัจคือเหตุให้เกิดทุกข์นี้นั้นแล
เราละได้แล้ว ดังนี้,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, จักขุเกิดขึ้นแล้ว
แก่เรา, ญาณเกิด ขึ้นแล้วแก่เรา,
ปัญญาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา, วิชาเกิดขึ้น
แล้วแก่เรา, แสงสว่างเกิดขึ้นแล้วแก่เรา,
ในธรรมที่เราไม่เคยฟังมาแต่ก่อน, ว่า

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธ
อะริยะสัจจัง สัจจิกาตัพพันติ,
ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธ
อะริยะสัจจัง สัจจิกะตันติ,
อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา
อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุ
อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ,
ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ,
อาโลโก อุทะปาติ,

ตั้ง โข ปะนิทัง
ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา
อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันติ,
ตั้ง โข ปะนิทัง
ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา
อะริยะสัจจัง ภาวิตันติ,
ยาระกัฏฐะ เม ภิกขะเว,
อิเมสุ จะตฺตฺสฺ อะริยะสัจจेषุ,
เอวันติปะริวัฏฐัง ทวาหะสาการัง
ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ
สุวิสุทธัง อะโหสิ, ฯ
เนวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก
โลเก สะมะระเก สะพรัหมะเก,

อริยสัจคือความดับไม่เหลือแห่งทุกข์เป็น
อย่างนี้ อย่างนี้ ดังนี้,
ว่า ก็อริยสัจคือความดับไม่เหลือแห่งทุกข์
นี้นั่นแล เป็นสิ่งที่ควรทำให้แจ้ง ดังนี้,
ว่า ก็อริยสัจคือความดับไม่เหลือแห่งทุกข์
นี้นั่นแล เราทำให้แจ้งได้แล้ว ดังนี้,
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, จักขุเกิดขึ้นแล้ว
แก่เรา, ญาณเกิดขึ้นแล้วแก่เรา, ปัญญาเกิด
ขึ้นแล้วแก่เรา, วิชชาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา,
แสงสว่างเกิดขึ้นแล้วแก่เรา, ในธรรมที่เรา
เคยฟังมาแต่ก่อน, ว่า อริยสัจคือข้อปฏิบัติ
ที่ทำให้สัตว์ถึงความดับไม่เหลือแห่งทุกข์
เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ ดังนี้,
ว่า ก็อริยสัจคือข้อปฏิบัติที่ทำให้ถึง
ความดับไม่เหลือแห่งทุกข์นี้นั่นแล
เป็นสิ่งที่ควรทำให้เกิดมี ดังนี้,
ว่า ก็อริยสัจคือข้อปฏิบัติที่ทำให้ถึง
ความดับไม่เหลือแห่งทุกข์นี้นั่นแล
เราทำให้เกิดมีได้แล้ว ดังนี้.
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ปัญญาเครื่องรู้เห็น
ตามที่เป็นจริง, มีปรีชาสาม
มีอาการสืบสอง เช่นนั้น, ในอริยสัจทั้งสี่
เหล่านี้, ยังไม่เป็นของบริสุทธิ์หมดจด
ด้วยดีแก่เรา อยู่เพียงใด,
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ตลอดกาลเพียงนั้น,
เรายังไม่ปฎิญาณว่าได้ตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว

สัสสะมะณะพราหมะณียา ปะชาเย
สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง
สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ
ปัจจุญญาสิง, ฯ
ยะโต จะ โข เม ภิกขเว,
อิเมสุ จะตฺตฺส อะริยะสัจเจสุ,
เอวันติปะริวัฏฏัง ทวาหะสาการัง
ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง
สุวิสุทฺธัง อะโหสิ, ฯ
อะถาหัง ภิกขเว สะเทวะเก
โลเก สะมาระเก สะพรหมะเก,
สัสสะมะณะพราหมะณียา ปะชาเย
สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง
สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ
ปัจจุญญาสิง, ฯ
ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง
อุทะปาติ,
อะกุปปา เม วิมุตติ,
อะยะมันติมา ชาติ,
นัตถิทานิ ปุนัพพะโว-ติ. ฯ

ซึ่งอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ, ในโลก
พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก,
ในหมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณะพราหมณ์
พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์.
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เมื่อใด,
ปัญญาเครื่องรู้เห็นตามที่เป็นจริง,
มีปริวัฏฏ์สาม มีอาการสิบสอง เช่นนั้น,
ในอริยสัจทั้งสี่เหล่านี้, เป็นของบริสุทธิ์
หมดจดด้วยดีแก่เรา,
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เมื่อนั้น,
เราปฎิญาณว่าได้ตรัสรู้ พร้อมเฉพาะแล้ว,
ซึ่งอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ, ในโลก
พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก,
ในหมู่สัตว์ พร้อมทั้งสมณะพราหมณ์
พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์.
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ก็ญาณและทัสสะนะได้
เกิดขึ้นแล้วแก่เรา,
ว่าความหลุดพ้นของเราไม่กลับกำเริบ,
ความเกิดนี้เป็นการเกิดครั้งสุดท้าย,
บัดนี้ ความเกิดอีกย่อมไม่มี ดังนี้.

อนัตตลักษณะสูตร

(สูตรที่ทำให้ปัญจวัคคีย์เป็นพระอรหันต์)

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๗ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๙

สังยุตตนิกาย ชันธวารวรรค ชันธสังยุต

มัชฌิมปิณณาสก์ ๑. อุปยวรรค

๗. อนัตตลักษณะสูตร ว่าด้วยลักษณะแห่งอนัตตา

นับจากขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตต-สูตรจนท่านอัญญาโกณฑัญญะบรรลุโสดาบัน วันต่อมาพระองค์ได้ทรงสั่งสอนแก่ ปัญจวัคคีย์ที่เหลือ ในอรรถกถา กล่าวว่าปัญจวัคคีย์ได้บรรลุโสดาบันวันละท่านตามลำดับ คือ วันแรม ๑ ค่ำ ท่านวัปปะ วันแรม ๒ ค่ำ ท่านภัททิยะ วันแรม ๓ ค่ำ ท่านมหานามะ วันแรม ๔ ค่ำ ท่านอัสสชิ เมื่อถึงวันแรม ๕ ค่ำ พระพุทธองค์ทรงแสดงอนัตตลักษณะ-สูตร หลังจากแสดงธรรมนี้จบลง พระปัญจวัคคีย์ทั้งหมดได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ ตอนนี้มีพระอรหันต์เกิดขึ้นในโลก ๖ องค์

อนัตตลักษณะสูตรปาฐะ

(หันทะ มะยัง อนัตตะลักษณะสูตรตะปาฐัง ภะณามะ เส.)

เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงกล่าวอนัตตลักษณะสูตรเถิด

รูปร่าง ภิกขเว อนัตตา,

ภิกษุทั้งหลาย รูปร่างนี้ตัวตน,

รูปร่างจะ หิทั้ง ภิกขเว อัตตา

ถ้าหากว่ารูปร่างนี้จักเป็นตัวตนแล้วไซ้,

อะภาวิสสะ, นะ อิทั้ง

รูปร่าง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ,

รูปร่างนี้ก็คงไม่เป็นไปเพื่ออาพาธ,

ลัพเณทะ จะ รูปะ,

ทั้งยังจะได้ตามความปรารถนาในรูปว่า,

เอวัง เม รูปร่าง โหตุ,

ขอรูปของเราจงเป็นอย่างนี้เถิด

เอวัง เม รูปร่าง มา อะโหสีติ,

อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย,

ยัสมา จะ โข ภิกขเว รูปร่าง อนัตตา,

ก็เพราะเหตุที่รูปร่างนี้ตัวตน,

ตัสมา รูปร่าง อาพาธายะ สังวัตเตติ,

ฉะนั้น รูปจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ,

นะ จะ ลัพเณติ รูปะ,

และไม่ได้ตามความปรารถนาในรูปว่า,

เอวัง เม รูปร่าง โหตุ,

ขอรูปของเราจงเป็นอย่างนี้เถิด

เอวัง เม รูปร่าง มา อะโหสีติ,

อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย.

เวทนา อนัตตา,
เวทนา จะ หิทั้ง ภิกขเว
อัตตา อะภาวิสสะ,
นะ อิทัง เวทนา
อาพาธายะ สังวัตเตยยะ,
ลัพเณจะ จะ เวทนายะ,
เอวัง เม เวทนา โหตุ,
เอวัง เม เวทนา มา อะโหสีติ,
ยัสมา จะ โข ภิกขเว
เวทนา อนัตตา,
ตัสมา เวทนา อาพาธายะ สังวัตตะติ,
นะ จะ ลัพเณติ เวทนายะ,
เอวัง เม เวทนา โหตุ,
เอวัง เม เวทนา มา อะโหสีติ,
สัญญา อนัตตา,
สัญญา จะ หิทั้ง ภิกขเว
อัตตา อะภาวิสสะ,
นะ อิทัง สัญญา
อาพาธายะ สังวัตเตยยะ,
ลัพเณจะ จะ สัญญายะ,
เอวัง เม สัญญา โหตุ,
เอวัง เม สัญญา มา อะโหสีติ,
ยัสมา จะ โข ภิกขเว
สัญญา อนัตตา,
ตัสมา สัญญา อาพาธายะ สังวัตตะติ,
นะ จะ ลัพเณติ สัญญายะ,

ภิกษุทั้งหลาย เวทนามิใช่ตัวตน,
ก็หากเวทนานี้จักเป็นตัวตนแล้วไซ้,
ก็คงไม่เป็นไปเพื่ออาพาธ,
ทั้งยังจะได้ตามความปรารถนาในเวทนาว่า,
ขอเวทนาของเราจงเป็นอย่างนี้เถิด
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย.
ก็เพราะเหตุที่เวทนามิใช่ตัวตน,
ฉะนั้น เวทนาจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ,
และไม่ได้ตามความปรารถนาในเวทนาว่า,
ขอเวทนาของเราจงเป็นอย่างนี้เถิด
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย.
ภิกษุทั้งหลาย สัญญามิใช่ตัวตน,
ก็หากสัญญานี้จักเป็นตัวตนแล้วไซ้,
ก็คงไม่เป็นไปเพื่ออาพาธ,
ทั้งยังจะได้ตามความปรารถนาในสัญญาว่า,
ขอสัญญาของเราจงเป็นอย่างนี้เถิด
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย.
ก็เพราะเหตุที่สัญญามิใช่ตัวตน,
ฉะนั้น สัญญาจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ,
และไม่ได้ตามความปรารถนาในสัญญาว่า,

เอวัง เม สัณฺญา โหตุ,
เอวัง เม สัณฺญา มา อะโหสีติ,
สังขารอานัตตา,
สังขารอจะ หิทัง ภิกขเว
อิตฺตา อะภะวิสสังสุ,
นอ อิทัง สังขารอ
อาพาธายะ สังวัตเตยฺย,
ลัพเพธอ จะ สังขารอ,
เอวัง เม สังขารอ โหตุ,
เอวัง เม สังขารอ มา อะหะสฺสนติ,
ยัสมา จะ โข ภิกขเว
สังขารอ อานัตตา,
ตัสมา สังขารอ อาพาธายะ สังวัตตันทิ,
นอ จะ ลัพเพธอ สังขารอ,
เอวัง เม สังขารอ โหตุ,
เอวัง เม สังขารอ มา อะหะสฺสนติ,
วิญญานัง อานัตตา,
วิญญานัญจ จะ หิทัง
ภิกขเว อิตฺตา อะภะวิสสะ,
นอ อิทัง วิญญานัง
อาพาธายะ สังวัตเตยฺย,
ลัพเพธอ จะ วิญญานอ,
เอวัง เม วิญญานัง โหตุ,
เอวัง เม วิญญานัง มา อะโหสีติ,
ยัสมา จะ โข ภิกขเว
วิญญานัง อานัตตา,

ขอสัณญาของเราจงเป็นอย่างนี้เถิด
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย.
ภิกษุทั้งหลาย สังขารมิใช่ตัวตน,
ก็หากสังขารนี้จักเป็นตัวตนแล้วไซ้,
ก็คงไม่เป็นไปเพื่ออาหาร,
ทั้งยังจะได้ตามความปรารถนาในสังขารว่า,
ขอสังขารของเราจงเป็นอย่างนี้เถิด
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย.
ก็เพราะเหตุที่สังขารมิใช่ตัวตน,
ฉะนั้น สังขารจึงเป็นไปเพื่ออาหาร,
และไม่ได้ตามความปรารถนาในสังขารว่า,
ขอสังขารของเราจงเป็นอย่างนี้เถิด
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย.
ภิกษุทั้งหลาย วิญญานมิใช่ตัวตน,
ก็หากวิญญานนี้จักเป็นตัวตนแล้วไซ้,
ก็คงไม่เป็นไปเพื่ออาหาร,
ทั้งยังจะได้ตามความปรารถนาในวิญญานว่า,
ขอวิญญานของเราจงเป็นอย่างนี้เถิด
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย.
ก็เพราะเหตุที่วิญญานมิใช่ตัวตน,

ตัสมา วิญญูณัง
อาพาธายะ สังวัตตะติ,
นะ จะ ลัพพะติ วิญญาเณ,
เอวัง เม วิญญูณัง โหตุ,
เอวัง เม วิญญูณัง มา อะโหสึติ,
ตัง กิง มัญญูณะ ภิกขเว

รูปัง นิจจัง วา
อะนิจจัง วาติ,
อะนิจจัง ภันเต,
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา
ตัง สุขัง วาติ,
ทุกขัง ภันเต,
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง
วิปะริณามะธัมมัง,
กัลลัง นุ ตัง สมะนุปัสสีตุง,
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ
เอโส เม อตตะตาติ,
โน เหตัง ภันเต,
ตัสมาติหะ ภิกขเว
ยังกิญจิ รูปัง
อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง,
อัชฌัตตัง วา พะหิทธา วา,
โอฬาริกัง วา สุขุมัง วา,
หีนัง วา ปะณีตัง วา,
ยันทูเร สันติเก วา,

ฉะนั้น วิญญูณจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ,
และไม่ได้ตามความปรารถนาในวิญญูณว่า,
ขอวิญญูณของเราจงเป็นอย่างนี้เกิด
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย.

ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจะสำคัญ
ความข้อนั้นเป็นไฉน,
รูปเที่ยง หรือ ไม่เที่ยง

ไม่เที่ยง พระเจ้าข้า
ก็สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์
หรือเป็นสุขเล่า

เป็นทุกข์ พระเจ้าข้า
ก็สิ่งใดไม่เที่ยง เป็นทุกข์

มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา,
ควรหรือ เพื่อจะตามเห็นสิ่งนั้น
ว่านั่นของเรา เราเป็นนั่น
นั่นเป็นตัวตนของเรา

หาเป็นอย่างนั้นไม่ พระเจ้าข้า
เพราะฉะนั้นแล ภิกษุทั้งหลาย,

รูปร่างใดอย่างหนึ่ง,
ทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน,

เป็นภายในหรือภายนอก,

หยาบหรือละเอียด,

เลวหรือประณีต,

ทั้งที่อยู่ไกลหรือใกล้,

สัพพัง รูปัง เนตัง มะมะ
เนโสหะมัสมิ นะ เมโส อตฺตาคติ,
เอวะเมตัง ยะถาภูตัง
สัมมปปัญญายะ ทฺวํจฺจํ,

ยา กาจิ เวทะนา
อะตฺตานาคะตะปัจจุปปันนา,
อัสสํมัตตา วา พะหิทฺธา วา,
โอะฬาริกา วา สุขุมมา วา,
หิณา วา ปะณีตา วา,
ยา ทูเร สันติเก วา,
สัพพา เวทะนา เนตัง มะมะ
เนโสหะมัสมิ นะ เมโส อตฺตาคติ,
เอวะเมตัง ยะถาภูตัง
สัมมปปัญญายะ ทฺวํจฺจํ,

ยา กาจิ สัญญา
อะตฺตานาคะตะปัจจุปปันนา,
อัสสํมัตตา วา พะหิทฺธา วา,
โอะฬาริกา วา สุขุมมา วา,
หิณา วา ปะณีตา วา,
ยา ทูเร สันติเก วา,
สัพพา สัญญา เนตัง มะมะ
เนโสหะมัสมิ นะ เมโส อตฺตาคติ,
เอวะเมตัง ยะถาภูตัง
สัมมปปัญญายะ ทฺวํจฺจํ,

รูปทั้งหมดนั้น,
เธอทั้งหลายพึงเห็นด้วยปัญญาอันชอบ
ตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า,
นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่เป็นเรา
นั่นไม่ใช่ตัวตนของเรา,
เวทนาอย่างใดอย่างหนึ่ง,
ทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน,
เป็นภายในหรือภายนอก,
หยาบหรือละเอียด,
เลวหรือประณีต,
ทั้งที่อยู่ไกลหรือใกล้,
เวทนาทั้งหมดนั้น,
เธอทั้งหลายพึงเห็นด้วยปัญญา
อันชอบ ตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า,
นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่เป็นเรา
นั่นไม่ใช่ตัวตนของเรา,
สัญญาอย่างใดอย่างหนึ่ง,
ทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน,
เป็นภายในหรือภายนอก,
หยาบหรือละเอียด,
เลวหรือประณีต,
ทั้งที่อยู่ไกลหรือใกล้,
สัญญาทั้งหมดนั้น,
เธอทั้งหลายพึงเห็นด้วยปัญญา
อันชอบ ตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า,
นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่เป็นเรา นั่นไม่ใช่ตัว

เย เกจิ สังขาร
อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา,
อัชฌัตตา วา พะหิทธา วา,
โอฬาริกา วา สุขุมมา วา,
หีนา วา ปะณีตา วา,
เย ทูเร สันติเก วา,
สัพเพ สังขารา เนตัง มะมะ
เนโสหะมัสมิ นะ เมโส อตฺตาคติ,
เอวะเมตัง ยะถาภูตัง
สัมมปปัญญาเย ทัญญัพพัง,

ยังกิญจิ วิญญาณัง
อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง,
อัชฌัตตัง วา พะหิทธา วา,
โอฬาริกัง วา สุขุมมัง วา,
หีนัง วา ปะณีตัง วา,
ยันทูเร สันติเก วา,
สัพพัง วิญญาณัง เนตัง
มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ เมโส
อตฺตาคติ, เอวะเมตัง ยะถาภูตัง
สัมมปปัญญาเย ทัญญัพพัง,

เอวัง ปัสสัง ภิกขเว
สุตะวา อะริยสวากะโก,
รูปัสสมิงปิ นิพพินทะติ,

ตนของเรา,
สังขารเหล่าใดเหล่าหนึ่ง,
ทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน,
เป็นภายในหรือภายนอก,
หยาบหรือละเอียด,
เลวหรือประณีต,
ทั้งที่อยู่ไกลหรือใกล้,
สังขารทั้งหมดนั้น,
เธอทั้งหลายพึงเห็นด้วยปัญญา
อันชอบ ตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า,
นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่เป็นเรา นั่นไม่ใช่ตัว
ตนของเรา,

วิญญาณอย่างใดอย่างหนึ่ง,
ทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน,
เป็นภายในหรือภายนอก,
หยาบหรือละเอียด,
เลวหรือประณีต,
ทั้งที่อยู่ไกลหรือใกล้,
วิญญาณทั้งหมดนั้น,
เธอทั้งหลายพึงเห็นด้วยปัญญา
อันชอบ ตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า,
นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่เป็นเรา
นั่นไม่ใช่ตัวตนของเรา

ภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกผู้ได้สดับแล้ว
เห็นอยู่อย่างนี้
ย่อมเบื่อหน่ายแม้ในรูป,

เวทนายะปิ นิพพินทะติ,	แม่ในเวทนา,
สัญญาเยปิ นิพพินทะติ,	แม่ในสัญญา,
สังขารสุปิ นิพพินทะติ,	แม่ในสังขาร,
วิญญูณัสสะมิงปิ นิพพินทะติ,	แม่ในวิญญูณ,
นิพพินทัง วิรัชชะติ,	เมื่อเบื่อหน่าย ย่อมคลายกำหนด,
วิราคา วิมูจจะติ,	เพราะคลายกำหนด จึงหลุดพ้น,
วิมุตตัสสะมิง วิมุตตะมิติ ญานัง โหติ,	เมื่อหลุดพ้นแล้ว ย่อมมีญาณหยั่งรู้ว่า
	หลุดพ้นแล้ว,
ชีณา ชาติ, วุสิตัง พรหมะจะริยัง,	รู้ชัดว่า ชาตีสิ้นแล้ว, พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว,
กะตัง กระระณียัง, นาปะรัง	กิจที่ควรทำ ทำเสร็จแล้ว,
อิตถัตตายาติ ปะชานาตีติ.	กิจอื่นเพื่อความเป็นอย่างนี้ มิได้มี.

นาลกสูตร

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๗

ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ-ธรรมบท-อุทาน-อติวุตตะกะ-สุตตนิบาต

มหาวรรค นาลกสูตรที่ ๑๑

อดีตดาบสหรืออีกชื่อหนึ่งว่า กาฬเทวิลดาบส ผู้เป็นที่นับถือของศากยวงศ์ เมื่อทราบข่าวว่า พระเจ้าสุทโธทนะมีพระราชโอรส จึงเข้าเฝ้าเยี่ยม พระราชาทรงนำพระราช โอรสออกมาเพื่อจะให้ มนัสการดาบส เมื่ออดีตดาบสพิจารณาลักษณะของพระราช โอรสแล้ว มั่นใจว่าพระราชโอรสนั้น จักตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแน่นอน จึงได้กราบกราน พระกุมารและแย้มยิ้มแสดงความยินดี แต่เมื่อ เห็นว่าตนจะไม่มีชีวิตอยู่จนถึงเวลา แห่งการตรัสรู้ก็เสียใจร้องไห้ อดีตดาบสจึงได้ไปบอกหลานชาย ของท่าน ชื่อนาลกะ ให้ออกบวชในวันนั้นรอเวลาที่พระโพธิสัตว์จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าอยู่ใน ปาหิมพานต์ ครั้นพระพุทธองค์ตรัสรู้แล้วแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตรที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวันผ่าน ไปได้ ๗ วัน นาลกฤๅษีได้มาทูลถามเรื่องโมเนยยปฏิบัติพา (ข้อปฏิบัติของมุนี) เมื่อทรง แสดงข้อ ปฏิบัติของความเป็นมุนีแก่ท่านแล้ว จึงทูลขออุปสมบททันที และขอถือข้อ ปฏิบัติของมุนี ๓ ประการคือ มักน้อยในการเห็น มักน้อยในการฟัง และมักน้อยในการ ถาม จากนั้นกลับไปบำเพ็ญ สมณธรรมในปาหิมพานต์ ได้บรรลุพระอรหันต์แล้วดำรง อายุอยู่อีก ๗ เดือน เมื่อทราบวาระสิ้น

อายุสังขารชำระร่างกาย ห่มสังฆาฏีสองชั้น หันหน้า ไปทางทิศที่พระพุทธองค์ประทับอยู่ ถวาย
บังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์พนมมือ ยืน ฟังภูเขาชื่อศุกลิกะ แล้วก็นิพพาน พระพุทธองค์เมื่อ
ทราบว่พระนาลกเถระนิพพาน แล้ว จึงเสด็จไปที่ภูเขานั้นพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ จัดการฌาปนกิจศพ
ท่าน แล้วนำอัฐิ บรรจุในเจดีย์ที่ภูเขานั้น พระนาลกะท่านจัดเป็นมหาสาวกองค์หนึ่งในอัสติ
มหาสาวกด้วย

นาลกสูตรปาฐะ

(หันทะ มะยัง นาละกะสูตรตะปาฐัง ภาณามะ เส.)

เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงกล่าวคานานาลกสูตรเถิด

โมเนยยัง เต อุปปัญญิสสัง,

ทุกกะรัง ทุระภิสัมมะวัง,

หันทะ เต ตัง ปะวัจฉามิ,

สัณฐัมภัสสุ ทัพโห ภาวะ,

สะมานะภาวัง กุพเพละ,

คาเม อะกุกฺกุฐะวันทิตัง,

มะโนปะโทสัง รักเขยยะ,

สันโต อะนุณณะโต จะเร,

อุจจาอะจา นิจจะรันติ,

ทาเย อัคคิสิขุปะมา,

นาริโย มุนิง ปะโลเภณติ,

ตา สุ ตัง มา ปะโลกะยุง,

วิระโต เมถุนา ธัมมา,

หิตวา กาเม ปะราวะเร,

อะวิรุทโธ อะสาร์ธโต,

เราตถาคตจักกัปปัญญัติข้อปฏิบัติของมุนี,

ที่บุคคลทำได้ยาก ให้เกิดความยินดีได้ยาก

แก่ท่าน,

เอาเถิด, เราตถาคตจักกัปปบัญญัติข้อปฏิบัติของมุนี

นั้นแก่ท่าน,

ท่านจงเป็นผู้มั่นคงรักษาจิตของตนเถิด,

การดำและการไหว้ในหมู่บ้าน,

พึงกระทำให้เสมอกันเถิด (คือ จิตไม่ฟู

ไม่แฟบ),

พึงรักษาใจไม่ให้โกรธ,

เป็นผู้สงบไม่เย่อหยิ่งเป็นอารมณ์,

อารมณ์ทั้งสูงและต่ำ

เหมือนอย่างเปลวไฟในป่า, ย่อมมาสู่คลอง

จักขุเป็นต้น,

เหล่านาริย่อมประเล้าประโลมมุนีผู้เปลอสติ,

พวกนางอย่าพึงประเล้าประโลมท่านเลย,

มุนีละกามทั้งหลายที่น่ารักน่าพอใจ,

งดเว้นจากเมถุนธรรม,

ไม่ยินดียินร้ายในหมู่มสัตว์ผู้สะดุ้งกลัว

ปาณิสฺส ตะสฺสภาวะเรสุ,
ยะถา อะหัง ตะถา เอเต,
ยะถา เอเต ตะถา อะหัง,
อิตฺตานัง อุปะมํ กัตวา,

นะ หะเนยยะ นะ ฆาตะเย,
อิจฺฉัง โลภณฺจะ วิปปะชาเย,
ยัตถะ สัตฺโต ปุณฺณชะโน,
ตะเรยยะ นระกัง อิมํ,

อุนาทโร มิตาหาโร,

อัปปิฉิสฺสอะ อะโลลฺลโป,
สะทา อิจฺฉายะ นิฉาโต,
อะนิจฺโณ โหติ นิพฺพุโต,

สะ ปิณฺฑะจารัง จะริตฺวา,
วะนัณตะมะภิหาระเย,
อุปัฏฺฐิตो รุกฺขะมุลฺลสมิง,
อาสะนุปะคะโต มุนิ,
สะ ฌานะปะสุตฺโต ธีโร,
วะนัณเต ระมิโต สียา,
ฌาเยถะ รุกฺขะมุลฺลสมิง,

และมันคง,
กระทำตนให้เป็นอุปมาว่า,
สัตว์เหล่านี้รักสุข เกลียดทุกข์
เหมือนกับเรา, เราก็รักสุข เกลียดทุกข์
ไม่พึงฆ่าเอง ไม่พึงสั่งให้คนอื่นฆ่า, เหมือน
กับสัตว์เหล่านี้,
มุนีละความปรารถนาและความโลภ,
ในปัจจุบันที่ปุณฺณติดข้องระคนอยู่,
จักขุมา ปะฏิปัชเชยยะ, มีปัญญจักขุ
พึงปฏิบัติข้อปฏิบัติของมุนี,
จึงจะข้ามพ้นความทะยานอยากในปัจจุบัน,
ซึ่งเป็นเหตุแห่งฉกฉวยที่รู้จักกันว่าเป็นนรก
นั้นนั่น,

ท้องหิวก็ไม่เห็นแก่กิน, รู้จักบริโภคอาหาร
พอประมาณ,

มีความมกน้อย ไม่โลภมาก,
เป็นผู้หายหิว,
ไม่ปรารถนาด้วยความปรารถนา,
ดับเย็นได้ทุกเวลา,
มุนีนั้น เทียวไปรับบิณฑบาตแล้ว
พึงไปยังชายป่า,
เข้าไปนั่งอยู่ที่โคนต้นไม้,

เป็นนักปราชญ์ชอบชวนชวายนในฌาน,
พึงยินดีในป่า,
พึงทำจิตให้ยินดียิ่ง,

อัสตานะมะภีโตสะยัง,
ตะโต รัตติยา วิวะสะเน,
คามันตะมะภีหาระเย,
อะวะหานัง นาภินันทยะเย,
อะภีหารัญจะ คามะโต,
นะ มุณี คามะมาคัมมะ,
กุเลสุ สะหะสา จะเร,
จามาเสสะนัง ฉินนะกะโถ,
นะ วาจัมปะยุตตัง ภาณเณ,

อะลัตถัง ยะทิทัง สาธุ,
นาลัตถัง กุสะลลัง อิติ,
อุกะเยเนวะ โส ตาหิ,
รูกขังวะ อุปาติวัตตะติ,

สะ ปัตตะปาณิ จะรันโตะ,
อะมุโค มุคะสัมมะโต,
อัปปัง ทานัง นะ ทิเพยยะ,
ทาตารัง นาวะชานียา,
อุจจาอะจา หิ ปะฏิปะทา,
สะมะเณนะ ปะกาสิตา,
นะ ปารัง ทิคุณัง ยันติ,

นะ อิทัง เอกะคุณัง มุตัง,

เพ่งฌานอยู่ที่โคนต้นไม้เถิด,
เมื่อราตรีผ่านไป,
พึงเข้าไปยังหมู่บ้าน,
โภชนะที่ยังไม่ได้ และโภชนะที่เขานำไป
แต่บ้าน, ก็ไม่พึงยินดี,
ไปถึงหมู่บ้านแล้ว,
ไม่พึงรีบร้อนเที่ยวไปในสกุลทั้งหลาย,
สำรวจมัจฉา,
ไม่กล่าววาจาเกี่ยวเนื่องด้วยการแสวงหา
ของกิน,
มุณินั้น คำนึงถึงว่า, สิ่งที่เราได้ยังประโยชน์
ให้สำเร็จ, เราไม่ได้ก็เป็นความดี,
เป็นผู้คงที่เพราะการได้และไม่ได้ทั้งสอง
อย่างนั้นแล, ย่อมพ้นทุกข์ได้,
เหมือนอย่างคนผู้แสวงหาผลไม้, เข้าไปถึง
ต้นไม้แล้ว, จะได้ หรือไม่ได้, ก็ไม่ยินดีไม่
เสียใจ, วางจิตเป็นกลางกลับไป,
มุณินั้น ถือนาฏยเที่ยวไปอยู่,
ไม่เป็นคนไข้ ก็แกล้งเป็นคนไข้,
ไม่พึงดูหมิ่นทานว่าเป็นของเล็กน้อย,
ไม่ดูแคลนบุคคลผู้ให้,
ความจริง, พระพุทธสมณะทรงประกาศ
ข้อปฏิบัติทั้งสูงและต่ำไว้แล้ว,
มุณีทั้งหลาย, ย่อมไม่ไปสู่นิพพาน
ถึงสองครั้ง,
นิพพานนี้, จะบรรลุได้ครั้งเดียว ก็หาไม่,

ยัสสะ จะ วิสะตา นัตถิ,
ฉินนะโสตัสสะ ภิกขุโน,
กิจจกัจจปปะหีนัสสะ,
ปะริพาโห นะ วิชชะติ,

อนึ่ง, ภิกษุผู้ไม่มีตัณหา
ตัดกระแสใจได้,
ละกิจน้อยใหญ่ได้เด็ดขาด,
ย่อมไม่มีความเร่าร้อน ดับเย็น.

อาทิตตปริยายสูตร

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๔ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๐

สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค

๑. สฬายตนสังยุต ๑.ปฐมปัณณาสก์ ๓.สัพพวรรค

อาทิตตปริยายสูตรที่ ๖ ว่าด้วยสิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน

หลังจากพระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมแก่พระนาลกะแล้ว ระหว่างนั้นทรงได้ พบกับยสกุลบุตรและเพื่อนรวม ๕๔ คน ได้รับฟังธรรมจากพระพุทธองค์แล้วบรรลอรหัตต์ ทั้งหมด เมื่อออกพรรษาแล้วพระพุทธองค์ทรงส่งสาวกทั้ง ๖๐ องค์ออกไปประกาศ ศาสนาพร้อมทั้งทรงอนุญาตให้สาวกทั้ง ๖๐ องค์ สามารถบวชกุลบุตรผู้ศรัทธาได้ แล้ว พระพุทธองค์ก็เสด็จไปอุรุเวลาเสนานิคมเพียงลำพังระหว่างทางทรงพบกับภททวัคคีย์ ๓๐ คน ทรงแสดงธรรมแก่ภททวัคคีย์บางคนบรรลุโสดาบัน บางคนบรรลุสกทาคามี บางคนบรรลุนาคามี แต่ไม่มีผู้ใดบรรลอรหัตต์ ภททวัคคีย์ได้กราบทูลขออุปสมบท จึงทรงประทานอุปสมบทให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา เมื่อพระพุทธองค์เสด็จไปถึง อุรุเวลาเสนานิคม ทรงขอเข้าพักอาศัยกับอุรุเวลกัสสปผู้ถือตัวว่าเป็นพระอรหันต์ สร้างอาศรมสั่งสอนลัทธิของตนอยู่ใกล้ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา เพราะมีตบะกฤตยาคมและ อยู่ ณ ตำบลอุรุเวลา จึงได้ชื่อว่า อุรุเวลกัสสป ท่านผู้นี้เป็นอาจารย์ใหญ่ที่ชาวเมือง ราชคฤห์นับถือมาก มีน้องชายสองคนชื่อนทีกัสสป และคยากัสสป ล้วนเป็นหัวหน้า ชฎิลตั้งอาศรมอยู่ถัดกันไปบนฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ไม่ห่างไกลจากอาศรมของพี่ชาย ใหญ่ พระพุทธองค์เสด็จมาทำลายทิฐิมานะของพวกชฎิล จนอุรุเวลกัสสปยอมรับ นับถือ ขอบวชเป็นสาวกพร้อมบริวาร ชฎิลพี่น้องทั้งสองพร้อมด้วยบริวารก็ตามมาขอ บวชด้วยทั้งหมด รวม ๑๐๐๓ รูป หลังจากนั้นพระพุทธองค์พร้อมภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่เดินทางไปยังตำบลคยาสีสะ ทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตร เมื่อฟังพระธรรมเทศนานี้ จบลงภิกษุชฎิลได้บรรลอรหัตต์ทุกรูป

อาทิตตปริยายสูตรปาฐะ

(หันทะ มะยัง อาทิตตะปะริยาเยสุตตะปาฐัง ภาณามะ เส.)

เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงกล่าวอาทิตตปริยายสูตรเถิด

สัพพัง ภิกขเว อาทิตตัง,

กิณฺจะ ภิกขเว สัพพัง อาทิตตัง,

จักขุ ภิกขเว อาทิตตัง,

รูปา อาทิตตา,

จักขุวิญญาณัง อาทิตตัง,

จักขุสัมผัสโส อาทิตโต,

ยัมปิทัง จักขุสัมผัสสสะปัจจะยา

อุปฺปะชชะติ เวทะยิตัง,

สุขัง วา ทุกขัง วา,

อะทุกขมะสุขัง วา,

ตัมปิ อาทิตตัง,

เณระ อาทิตตัง,

อาทิตตัง รากคคินา

โทสคคินา โมหคคินา,

อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระณนะ,

โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ

โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, สิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ก็อะไรเล่าชื่อว่า
สิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, จักขุ (คือตา) เป็น
ของร้อน,

รูปทั้งหลายเป็นของร้อน,

จักขุวิญญาณ คือความรู้อารมณ์ทางตา
เป็นของร้อน,

จักขุสัมผัส คือสัมผัสทางตาเป็นของร้อน,

เวทนาคือความรู้สึกเสวยอารมณ์นี้,

เกิดขึ้นเพราะอาศัยจักขุสัมผัส, คือสัมผัส
ทางตา เป็นปัจจัย แม้อันใด,

เป็นสุขก็ดี เป็นทุกข์ก็ดี,

หรือไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,

แม้อันนั้นก็เป็นของร้อน.

ร้อนเพราะอะไร?

ร้อนเพราะไฟคือราคะ

ไฟคือโทสะ ไฟคือโมหะ,

ร้อนเพราะความเกิด ความแก่

และความตาย,

ร้อนเพราะความโศก

ความรำไรรำพัน, ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ, ความคับแค้นใจทั้ง

อาทิตตันติ ะหามิ,

โสตัง อาทิตตัง,

สัททา อาทิตตา,

โสตะวิญญาณัง อาทิตตัง,

โสตะสัมผัสโส อาทิตโต,

ยัมปิทัง โสตะสัมผัสสะปัจจะยา

อุปปชชะติ เวทะยิตัง,

สุขัง วา ทุกขัง วา,

อะทุกขมะสุขัง วา,

ตัมปิ อาทิตตัง,

เณระ อาทิตตัง,

อาทิตตัง ราคคคินา

โทสคคินา โมหคคินา,

อาทิตตัง ชาตียา ชะรามะระณณะ,

โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ

โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ,

อาทิตตันติ ะหามิ,

ฆานัง อาทิตตัง,

คันธา อาทิตตา,

ฆานะวิญญาณัง อาทิตตัง,

หลาย,

เราจึงกล่าวนี้นี้เป็นของร้อน.

โสตะ คือหูเป็นของร้อน,

เสียงทั้งหลายเป็นของร้อน,

โสตะวิญญาณ คือความรู้อารมณ์ทางหูเป็น
ของร้อน,

โสตะสัมผัส คือสัมผัสทางหูเป็นของร้อน,

เวทนา คือความรู้สึกเสวยอารมณ์นี้,

เกิดขึ้นเพราะอาศัยโสตะสัมผัส, คือสัมผัส

ทางหู เป็นปัจจัย แม้อันใด,

เป็นสุขก็ดี เป็นทุกข์ก็ดี,

หรือไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,

แม้อันนั้นก็เป็นของร้อน,

ร้อนเพราะอะไร?

ร้อนเพราะไฟคือราคะ

ไฟคือโทสะ ไฟคือโมหะ,

ร้อนเพราะความเกิด ความแก่

และความตาย,

ร้อนเพราะความโศก

ความรำไรรำพัน, ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ, ความคับแค้นใจทั้งหลาย,

เราจึงกล่าวนี้นี้เป็นของร้อน,

ฆานะ คือจมูกเป็นของร้อน,

กลิ่นทั้งหลายเป็นของร้อน,

ฆานะวิญญาณ คือความรู้อารมณ์ทางจมูก
เป็นของร้อน,

ฆานะสัมผัสโส อาทิตโต,
ยัมปิทัง ฆานะสัมผัสสสะปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

ชีวหา อาทิตตา,
ระสา อาทิตตา,
ชีวหาวิญญูณัง อาทิตตัง,

ชีวหาสัมผัสโส อาทิตโต,
ยัมปิทัง ชิวหาสัมผัสสสะปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

กาโย อาทิตโต,
โผฏฐัพพา อาทิตตา,

กายะวิญญูณัง อาทิตตัง,

กายะสัมผัสโส อาทิตโต,
ยัมปิทัง กายะสัมผัสสสะปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

มะโน อาทิตโต,
อัมมา อาทิตตา,

มะโนวิญญูณัง อาทิตตัง,

ฆานะสัมผัส คือสัมผัสทางจมูกเป็นของร้อน,
เวทนา คือความรู้สึกเสวยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้นเพราะอาศัยฆานะสัมผัส, คือสัมผัส
ทางจมูกเป็นปัจจัย แม้อันใด, *...

ชีวหา (คือลิ้น) เป็นของร้อน,
รสทั้งหลายเป็นของร้อน,
ชีวหาวิญญูณ คือความรู้สึกเสวยอารมณ์
ทางลิ้นเป็นของร้อน,

ชีวหาสัมผัส คือสัมผัสทางลิ้นเป็นของร้อน,
เวทนา คือความรู้สึกเสวยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้นเพราะอาศัยชีวหาสัมผัส, คือสัมผัส
ทางลิ้นเป็นปัจจัย แม้อันใด, *...

กายเป็นของร้อน,
โผฏฐัพพะ (คือสิ่งที่ถูกต้องทางกาย) เป็น
ของร้อน,

กายะวิญญูณ คือความรู้ารมณ์ทางกาย
เป็นของร้อน,

กายะสัมผัส คือสัมผัสทางกายเป็นของร้อน,
เวทนา คือความรู้สึกเสวยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้นเพราะอาศัยกายสัมผัส, คือสัมผัส
ทางกายเป็นปัจจัย แม้อันใด, *...

มะนะ (คือใจ) เป็นของร้อน,
ธรรมทั้งหลาย (คืออารมณ์ที่เกิดกับใจ)
เป็นของร้อน,

มะโนวิญญูณ คือความรู้ารมณ์ทางใจ
เป็นของร้อน,

มะโนสัมผัสโส อาทิตโต,
ยัมปิทัง มะโนสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชติ เวทะยิตัง,

เอวัง ปัสสัง ภิกขเว
สุตวา อะริยะสาวะโก,
จักขุส്മิงปิ นิพพินทะติ,
รูเปสุปิ นิพพินทะติ,
จักขุวิญญาณปิ นิพพินทะติ,

จักขุสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ,

ยัมปิทัง จักขุสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชติ เวทะยิตัง,

** สุขัง वा ทุกञ्च वा,
अतुक्खमस्सुञ्च वा,
त्तस्मिंปิ निपपिण्हत्ति,
โสत्तस्मिंปิ निपपिण्हत्ति,
สत्तत्थेषुปิ निपपिण्हत्ति,
โสत्तत्थविญ्जानापि निपपिण्हत्ति,

โสत्तत्थสัมผัสเสปิ निपपिण्हत्ति,

ยัมปิทัง โสตะสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชติ เวทะยิตัง,

มะโนสัมผัส คือสัมผัสทางใจเป็นของร้อน,
เวทนา คือความรู้สึกส่วยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้นเพราะอาศัยมะโนสัมผัส, คือสัมผัส
ทางใจเป็นปัจจัย แม้อันใด, *...

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
อริยสาวกผู้ได้สดับมาแล้วเห็นอยู่อย่างนี้
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในจักขุตา,
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในรูปทั้งหลาย,
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในจักขุวิญญาณ,
คือความรู้อารมณ์ทางตา,
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในจักขุสัมผัส, คือสัมผัส
ทางตา,

เวทนา คือความรู้สึกส่วยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้นเพราะอาศัยจักขุสัมผัส, คือสัมผัส
ทางตาเป็นปัจจัย แม้อันใด,
เป็นสุขก็ดี, เป็นทุกข์ก็ดี,
หรือไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในสิ่งนั้น,
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในโสตะ (คือหู),
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในเสียงทั้งหลาย,
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในโสตวิญญาณ,
คือความรู้อารมณ์ทางหู,
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในโสตสัมผัส,
คือสัมผัสทางหู,

เวทนา คือความรู้สึกส่วยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้นเพราะอาศัยโสตสัมผัส, คือสัมผัส

ฆานัสมิงปิ นิพพินทะติ,
คันธะสุปิ นิพพินทะติ,
ฆานะวิญญาณปิ นิพพินทะติ,

ฆานะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ,

ยัมปิทัง ฆานะสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชติ เวทะยิตัง,

ชีวหะเยปิ นิพพินทะติ,
ระเสสุปิ นิพพินทะติ,
ชีวหาวิญญาณปิ นิพพินทะติ,

ชีวหาสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ,

ยัมปิทัง ชิวหาสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชติ เวทะยิตัง,

กายัสมิงปิ นิพพินทะติ,
โณฏฐัพพะสุปิ นิพพินทะติ,

กายะวิญญาณปิ นิพพินทะติ,

กายะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ,

ทางหูเป็นปัจจัย แม้อันใด, ...**
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในฆานะ (คือจมูก),
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในกลิ่นทั้งหลาย,
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในฆานวิญญาณ,
คือความรู้อารมณ์ทางจมูก,
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในฆานสัมผัส,
คือสัมผัสทางจมูก,
เวทนา คือความรู้สึกเสวยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้นเพราะอาศัย
คือสัมผัสทางจมูกเป็นปัจจัย แม้อันใด, **...
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในชีวหา (คือลิ้น),
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในรสทั้งหลาย,
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในชีวหาวิญญาณ,
คือความรู้อารมณ์ทางลิ้น,
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในชีวหาสัมผัส, คือ
สัมผัสทางลิ้น,
เวทนา คือความรู้สึกเสวยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้น เพราะอาศัยชีวหาสัมผัส, คือสัมผัส
ทางลิ้นเป็นปัจจัย แม้อันใด, **...
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในกาย,
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในโณฏฐัพพะ, คือสิ่งที่ถูก
ต้องทางกายทั้งหลาย,
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในกายวิญญาณ,
คือความรู้อารมณ์ทางกาย,
ย่อมเปื้อน่าย แม้นในกายสัมผัส,
คือสัมผัสทางกาย,

ยัมปิทั้ง กายะสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

มะนัสสังปิ นิพพินทะติ,
ธัมเมสุปิ นิพพินทะติ,
มะโนวิญญาณปิ นิพพินทะติ,

มะโนสัมผัสสะปิ นิพพินทะติ,

ยัมปิทั้ง มะโนสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

นิพพินทั้ง วิรัชชะติ,
วิราคา วิมุจจะติ,
วิมุตตัสสัง วิมุตตะมิตติ ญาณัง โหติ,

ชีณา ชาติ วุสิตัง พรหมะจะรียัง,

กะตัง กะระณียัง นาปะรัง

อิตถัตตายาติ ปะชานาตตี.

เวทนา คือความรู้สึกส่วยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้น เพราะอาศัยกายสัมผัส, คือสัมผัส
ทางกายเป็นปัจจัย แม้อันใด, **...

ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในมะนะ (คือใจ),
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในธรรมทั้งหลาย,
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในมโนวิญญาณ,
คือความรู้สึกอารมณ์ทางใจ,
ย่อมเบื่อหน่าย แม้ในมโนสัมผัส,
คือสัมผัสทางใจ,

เวทนา คือความรู้สึกส่วยอารมณ์นี้,
เกิดขึ้นเพราะอาศัยมโนสัมผัส, คือสัมผัส
ทางใจเป็นปัจจัย แม้อันใด, **...

เมื่อเบื่อหน่าย ย่อมคลายกำหนด,
เพราะคลายกำหนด จึงหลุดพ้น,
เมื่อหลุดพ้นแล้ว, ก็มีญาณหยั่งรู้ว่า,
หลุดพ้นแล้ว,

อริยสาวกนั้น ย่อมทราบชัดว่า ชาตีสัน
แล้ว, พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว,

กิจที่ควรทำ ทำเสร็จแล้ว,

กิจอื่นอีกเพื่อความเป็นอย่างนี้มีได้มี.

(หมายเหตุ) เมื่อจะสวดเต็มให้ย้อนไปสวดตามเครื่องหมาย *, ** จบ

ทีฆนขสูตร

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๓ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๕

มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ ปริพพาชกวรรค

๔. ทีฆนขสูตร เรื่องทีฆนขปริพาชก

พระพุทธองค์พร้อมภิกษุอดีตขุณฺโณได้เสด็จไปยังกรุงราชคฤห์ เพื่อไปแสดง ธรรมโปรดพระเจ้าพิมพิสารตามที่ทรงให้สัญญาไว้ก่อนตรัสรู้ พระองค์แสดงธรรม โปรดพระเจ้าพิมพิสารและบริวารส่วนใหญ่บรรลुโสดาบันบางส่วนขอรับไตรสรณคมน์ เป็นที่ฟัง พระเจ้าพิมพิสารเลื่อมใสในพระพุทธองค์มากจนน้อมถวายอุทยานเวฬุวัน เป็นอารามแห่งแรกในพระพุทธศาสนาระหว่างที่พระพุทธองค์ประทับอยู่ที่กรุงราชคฤห์ พระอัสสชิพระในกลุ่มปัญจวัคคีย์ออกบิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ระหว่างทางพบกับอุ ปติสสะ อุปติสสะเห็นท่านพระอัสสชิมีกิริยาอาการนำเลื่อมใสจึงเข้าไปสนทนาด้วย และขอให้ท่านแสดงธรรม พระอัสสชิฟังจบได้ไม่นานจึงกล่าวแต่ใจความสำคัญ เมื่อ อุปติสสะ ฟังแล้วบรรลุโสดาบันทันทีจึงกลับไปเล่าให้โกเถาะฟังก็ได้บรรลุโสดาบันเช่น กัน จึงชวนกันไปเฝ้าพระพุทธองค์และทูลขออุปสมบท เมื่อบวชแล้วโกเถาะมีชื่อว่า พระโมคคัลลานะ อุปติสสะมีชื่อว่าพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะบวชได้ ๗ วันก็บรรลु อรหัตต์ พระสารีบุตรบวชได้ ๑๕ วันขณะนั้นพระพุทธองค์ทรง ประทับอยู่ที่ถ้ำสุกร ขาตา เชิงเขาคิณณภู ในการเทศนาพระสูตรครั้งนั้นมีปริพาชกชื่อทีฆนขะ (แปลว่าผู้มีเล็บ ยาว) ซึ่งเป็นหลานชายของพระสารีบุตร ได้เข้าไปเฝ้าพระพุทธองค์ถึงที่ประทับ พุด ถึงความไม่พอใจของตนต่อสิ่งทั้งปวง พระพุทธองค์จึงทรงแสดงทีฆนขสูตรแก่ทีฆนข ปริพาชก พระสารีบุตรนั่งถวายงานพัดอยู่ด้านหลัง ได้พิจารณาธรรมเทศนาที่ทรงแสดงแก่ปริพาชกองค์นั้น ส่วนทีฆนขปริพาชกโสดาบันประกาศตนขอยึดพระ รัตนตรัยเป็นสรณะ

ทีฆนขสูตรตปาฐะ

(หันทะ มะยัง ทีฆะนะชะสุตตะปาฐัง ภาณามะ เส.)

เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงกล่าวทีฆนขสูตรเถิด

อะยัง โข ปะนะ อัคคิเวสสะนะ กาโย,

รูปี จาตุตมะหาภูติโก,

มาตาเปตติสสัมภะโว,

โอทะนะกุมมาสะปะจะโย,

อิจจาเวตานะปะริมัททะนะเกทนะ-

วิทังสะนะธัมโม,

อัคคิเวสสะนะ ร่างกายนี้แล,

มีรูป เป็นที่ประชุมมหาภูตทั้ง ๔,

เกิดแต่มารดาบิดา,

เจริญวัยด้วยข้าวสุกและขนมสด,

ต้องอบขัดสืออยู่เป็นนิจ, และมีความแตก

กระจัดกระจายเป็นธรรมดา,

อะนิจจะโต ทุกจะโต,
โรคะโต คัณทะโต สัลละโต
อะฆะโต อาพาธะโต ปะระโต,
ปะโลกะโต สุญญะโต,
อะนัตตะโต สมะนุปปัสสีตัพโพ,

ตัสสิมิง กายัง อะนิจจะโต ทุกจะโต,
โรคะโต คัณทะโต, สัลละโต อะฆะโต,
อาพาธะโต ปะระโต,
ปะโลกะโต สุญญะโต,
อะนัตตะโต สมะนุปปัสสะโต,

โย กายัสสิมิง กายะฉันโท กายะสีเนโท,
กายันวะยะตา สา ปะหิยะติ,

ทิสโส โข อิมา อัคคิเวสสะนะ เวทะนา,
สุขา เวทะนา ทุกขา เวทะนา
อะทุกขมะสุขา เวทะนา,
ยัสสิมิง อัคคิเวสสะนะ สมะเย สุขัง
เวทะนัง เวเทติ,
เนวะ ตัสสิมิง สมะเย ทุกขัง
เวทะนัง เวเทติ,
นะ อะทุกขมะสุขัง เวทะนัง เวเทติ,
สุขังเยวะ ตัสสิมิง สมะเย

ท่านพึงพิจารณาเห็นโดยความไม่เที่ยง
เป็นทุกข์, เป็นโรค เป็นดังหัวฝี,
เป็นดังลูกศร เป็นความลำบาก,
เป็นความเจ็บไข้ เป็นดังผู้อื่น,
เป็นสภาวะทรุดโทรม, เป็นสภาวะว่างจาก
ตัวตนและสิ่งที่มีเนื่องกับตน, เป็นสภาวะมิใช่
ตัวตน,

เมื่อท่านพิจารณาเห็นกายนี้,
โดยความไม่เที่ยง เป็นทุกข์,
เป็นโรค เป็นดังหัวฝี, เป็นดังลูกศร
เป็นความลำบาก, เป็นความเจ็บไข้
เป็นดังผู้อื่น, เป็นสภาวะทรุดโทรม,
เป็นสภาวะว่างจากตัวตนและสิ่งที่มีเนื่องกับ
ตน, เป็นสภาวะมิใช่ตัวตนอยู่นั้น,

ท่านย่อมละความพอใจในกาย
ความรักในกาย, ความอยู่ในอำนาจของ
กายในกายได้,

อัคคิเวสสะนะ เวทนา ๓ อย่างเหล่านี้ คือ,

สุขเวทนา ๑ ทุกขเวทนา ๑

อทุกขมสุขเวทนา ๑,

อัคคิเวสสะนะ เวลาใด

ได้เสวยสุขเวทนา,

เวลานั้น ไม่ได้เสวยทุกขเวทนา,

ไม่ได้เสวยอทุกขมสุขเวทนา,

ได้เสวยสุขเวทนาอย่างเดียว,

เวทะนั้น เวเทติ,

ยัสฺมิํ อคฺคิเวสสะนะ สะมะเย

ทุกฺขํ เวทะนั้น เวเทติ,

เนวะ ตัสฺมิํ สะมะเย สุขํ

เวทะนั้น เวเทติ,

นะ อะทุกฺขมะสุขํ เวทะนั้น เวเทติ,

ทุกฺขํเยวะ ตัสฺมิํ สะมะเย

เวทะนั้น เวเทติ,

ยัสฺมิํ อคฺคิเวสสะนะ สะมะเย

อะทุกฺขมะสุขํ เวทะนั้น เวเทติ,

เนวะ ตัสฺมิํ สะมะเย

สุขํ เวทะนั้น เวเทติ,

นะ ทุกฺขํ เวทะนั้น เวเทติ,

อะทุกฺขมะสุขํเยวะ

ตัสฺมิํ สะมะเย เวทะนั้น เวเทติ,

อคฺคิเวสสะนะ สุขาปี เวทนา,

ปะฏิจจะสสมุปปันนา,

ชะยะธัมมา ะยะธัมมา,

วิราคะธัมมา นิโรธะธัมมา,

ทุกฺขาปี โห อคฺคิเวสสะนะ เวทนา,

ปะฏิจจะสสมุปปันนา,

ชะยะธัมมา ะยะธัมมา,

วิราคะธัมมา นิโรธะธัมมา,

อะทุกฺขมะสุขาปี โห อคฺคิเวสสะนะ

เวทนา ปะฏิจจะสสมุปปันนา,

ชะยะธัมมา ะยะธัมมา,

เวลาใด ได้เสวยทุกขเวทนา,

เวลานั้น ไม่ได้เสวยสุขเวทนา,

ไม่ได้เสวยอทุกขมสุขเวทนา,

ได้เสวยทุกขเวทนาอย่างเดียว,

เวลาใด ได้เสวยอทุกขมสุขเวทนา,

เวลานั้น ไม่ได้เสวยสุขเวทนา,

ไม่ได้เสวยทุกขเวทนา,

ได้เสวยอทุกขมสุขเวทนาอย่างเดียว,

อคฺคิเวสสะนะ สุขเวทณาก็ดี,

ถูกปัจจัยปรุงแต่ง อาศัยปัจจัยเกิดขึ้น,

มีความสิ้นไป เสื่อมไปเป็นธรรมดา,

มีความจางคลายไป ดับไปเป็นธรรมดา,

แม้ทุกขเวทณาก็ดี,

ถูกปัจจัยปรุงแต่ง อาศัยปัจจัยเกิดขึ้น,

มีความสิ้นไป เสื่อมไปเป็นธรรมดา,

มีความจางคลายไป ดับไปเป็นธรรมดา,

เมื่ออทุกขมสุขเวทณาก็ดี,

ถูกปัจจัยปรุงแต่ง อาศัยปัจจัยเกิดขึ้น,

มีความสิ้นไป เสื่อมไปเป็นธรรมดา,

วิราคะธัมมา นิโรธะธัมมา,
เอวัง ปัสสัง อัคคิเวสสะนะ
สุตะวา อะริยะสาวะโก,
สุขายะปิ เวทะนายะ นิพพินทะติ,
ทุกขายะปิ เวทะนายะ นิพพินทะติ,
อะทุกขมะสุขายะปิ
เวทะนายะ นิพพินทะติ,
นิพพินทัง วิรัชชะติ,
วิราคา วิมุจจะติ,
วิมุตตัสสัมมิง วิมุตตะมิตติ ญาณัง โหติ,

ชีณา ชาติ วุสิตัง พรหมะจะริยัง,
กะตัง กะระณียัง นาปะรัง
อิตถัตตายาติ ปะชานาติ,

เอวัง วิมุตตะจิตโต โข
อัคคิเวสสะนะ ภิกขุ,
นะ เกณะจิ สังวะทะติ,
นะ เกณะจิ วิวะทะติ,
ยัญจะ โลเก วุตตัง,
เตนะ โวหะระติ อะปะรามาสังติ,

เตนะ โข ปะนะ สะมะเยนะ
อายัสมา สารีปุตโต,
ภะคะวะโต ปิณฺณุตโต นิสินโน
ภะคะวันตัง วีชะยะมาโน,

มีความจางคลายไป ดับไปเป็นธรรมดา,
อริยสาวกผู้ได้สดับแล้ว,
เมื่อเห็นอยู่อย่างนี้,
ย่อมเบื่อหน่ายแม้ในสุขเวทนา,
ย่อมเบื่อหน่ายแม้ในทุกขเวทนา,
ย่อมเบื่อหน่ายแม้ในทุกขมสุขเวทนา,

เมื่อเบื่อหน่าย ย่อมคลายกำหนด,
เพราะคลายกำหนด จึงหลุดพ้น,
เมื่อหลุดพ้นแล้ว, ก็มีญาณหยั่งรู้ว่า,
หลุดพ้นแล้ว,
ย่อมรู้ชัดว่า ชาตีสิ้นแล้ว,
พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว, กิจที่ควรทำ
ทำเสร็จแล้ว, กิจอื่นเพื่อความเป็นอยู่อย่างนี้
มิได้มี,
ภิกษุผู้มีจิตหลุดพ้นแล้วอย่างนี้แล,

ย่อมไม่วิวาทแก่งแย่งกับใครๆ,

โวหารใดที่ชาวโลกพูดกัน,
ก็พูดไปตามโวหารนั้น แต่ไม่ยึดมั่นด้วย
ทิฐิ,
ก็โดยสมัยนั้นแล,
ท่านพระสารีบุตรนั่งถวายนานพักอยู่,
ณ เบื้องพระปฤษฎางค์ของพระผู้มี
พระภาคเจ้า,

อะหะ โข อายัสมะโต	ได้มีความดำริว่า,
สารีปุตตัสสะ เอตะทะโหสิ,	
เตสัง เตสัง กิระ โน ภาคะวา	พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสการละกรรมเหล่านั้น,
อัมมานัง อะภิญญา	ด้วยปัญญาอันยิ่งแก่เราทั้งหลาย,
ปะหานะมาหะ,	
เตสัง เตสัง กิระ โน	พระสุคตเจ้าตรัสการสละคิณกรรมเหล่านั้น,
สุคะโต อะภิญญา	ด้วยปัญญาอันยิ่งแก่เราทั้งหลาย,
ปะฏินิสสัคคะมาหาติ,	
อิติ หิทัง อายัสมะโต	เมื่อท่านพระสารีบุตรพิจารณาเห็นอยู่อย่าง นี้แล,
สารีปุตตัสสะ ปะฏิจัจจะโต,	เพราะไม่ยึดมั่นถือมั่นด้วยอุปาทาน
อะนุปาทายะ อาสะเวหิ จิตตัง วิมุจจิ,	จิตจึงหลุดพ้นแล้วจากอาสวะทั้งหลาย,
ทีฆะนะขัสสะ ปะริพพาชะกัสสะ,	ธรรมจักขุปราศจากอฐี ปราศจากมลทิน,
วิระชัง วีตะมะลัง	ได้เกิดขึ้นแล้วแก่ที่ชนขปริพาชกว่า,
อัมมะจักขุ อุตตะปาติ,	
ยังักขุจิ สะมุทะยะอัมมัง	สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา,
สัพพันตัง นิโรธะอัมมันติ,	สิ่งนั้นทั้งหมดมีความดับไปเป็นธรรมดา.

โอวาทปาติโมกขคาถา

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๗

ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ-ธรรมบท-อุทาน-อิติวุตตะกะ-สุตตนิบาต

คาถาธรรมบท พุทธวรรคที่ ๑๔

๔. ปัญหาพระอานนทเถระ

“โอวาทปาติโมกข์” พระพุทธองค์ทรงแสดงแก่พระสงฆ์เป็นครั้งแรกหลังจาก ตรัสรู้มาแล้วเป็นเวลา ๙ เดือน (๔๕ ปีก่อนพุทธศักราช) ในวันเพ็ญมาฆมาส เดือน ๓ วัดเวฬุวัน กรุงราชคฤห์

แคว้นมคธ (และทรงแสดงถัดมาทุกกึ่งเดือน ตลอดมาจนถึง พรรษาที่ ๒๐ จึงทรงบัญญัติให้ลงอุโบสถและสวดปาติโมกข์กันเอง) ในวันนั้นมี เหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น ๔ ประการคือ

๑. พระสงฆ์ ๑,๒๕๐ รูปที่ออกเผยแผ่พระพุทธศาสนาตาม แคว้นต่าง ๆ ได้กลับมาเฝ้าพระพุทธเจ้า อย่างพร้อมเพรียงกัน

๒. พระสงฆ์ทั้งหมดล้วนเป็นภิกษุที่พระพุทธเจ้าทรงบวชให้ด้วยพระองค์ เองทั้งสิ้น ซึ่งเรียกว่า เอหิภิกขุอุปสัมปทา

๓. พระสงฆ์ทั้งหมดล้วนเป็นพระอรหันต์ คือผู้ได้อภิญญา ๖

๔. วันที่พระสงฆ์ทั้งหมดมาชุมนุมกันตรงกับวันเพ็ญเดือนมาฆะ (วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓)

พระอรหันต์ทั้งหลายที่ไปเฝ้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ณ วัดเวฬุวันมหาวิหารประกอบ ด้วย ๔ คณะ คือ คณะศิษย์ของชฎิล ๓ พี่น้อง คือ คณะพระอรุเวลกัสสปะ (มีศิษย์ ๕๐๐ องค์) คณะพระนทีกัสสปะ (มีศิษย์ ๓๐๐ องค์) คณะพระคยากัสสปะ (มีศิษย์ ๒๐๐ องค์) และคณะของพระอัครสาวกคือ พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ (มีศิษย์ ๒๕๐ องค์) รวมนับจำนวนได้ ๑,๒๕๐ รูป (จำนวนนี้ไม่ได้นับรวมชฎิล ๓ พี่น้อง และ พระอัครสาวกทั้งสอง) พระพุทธองค์เห็นเป็นโอกาสเหมาะที่สาวกต่างมาชุมนุมกัน หมู่มากจึงทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์เพื่อเป็นหลักในการประพฤติธรรม และเผยแผ่ ธรรม การประชุมในครั้งนั้นเป็นที่เล่าลือสืบมา และได้จัดพิธีมาบูชาเพื่อรำลึกถึง เหตุการณ์ครั้งนั้นมาจนบัดนี้

โอวาทปาติโมกขคาถา

(หันทะ มะยัง โอวาทะปาติโมกขะคาถาโย ภะณามะ เส.)

เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงกล่าวคาถาโอวาทปาติโมกข์เถิด

สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง,	การไม่ทำบาปทั้งปวง;
กุสะลัสสุปะสัมปะทา,	การทำกุศลให้ถึงพร้อม;
สะจิตตะปะริโยทะปะนัง,	การชำระจิตของตนให้ขาวรอบ;
เอตัง พุทธฐานะสาสะณัง,	ธรรม ๓ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของ พระพุทธเจ้าทั้งหลาย.
ขันติ ปะระมัง ตะโป ตีติกขา,	ขันติ คือความอดกลั้น เป็นธรรมเครื่องเผา กิเลสอย่างยิ่ง;
นิพพานัง ปะระมัง ะหันทิ พุทธา,	ผู้รู้ทั้งหลาย กล่าวพระนิพพานว่าเป็นธรรม อันยิ่ง;

นะ หิ ปัพพะชิตो ปะรุปะฆาติ,

สะมะโณ โหติ ปะรัง วิหะระยันโต,

อะนุปะวาโท อะนุปะฆาโต,

ปาติโมกเข จะ สังวะโร,

มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสสัม,

ปันตัญจะ สะยะนาสะนัง,

อะธิจิตเต จะ อาโยโค,

เอตัง พุทธฐานะสาสะนัง.

ผู้ทำสัตว์อื่นให้ลำบากอยู่ ไม่ถือว่าเป็นบรรพชิต
เลย;

ผู้เบียดเบียนสัตว์อื่นอยู่ ไม่ถือว่าเป็น
สมณะเลย.

การไม่พูดร้าย, การไม่ทำร้าย;

การสำรวมในปาติโมกข์;

ความเป็นผู้รู้ประมาณในการบริโภค,

การนอน การนั่ง ในที่อันสงัด;

ความหมั่นประกอบในการทำจิตให้ยิ่ง;

ธรรม ๖ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของ

พระพุทธเจ้าทั้งหลาย.

บทสวด อนัตตลักขณสูตร

เอวัมเม สุตัง

เอกัง สะมะยัง ภาวะะวา

พาราณสียัง วิหะระติ

อิสิปตะเน มิคะทาเย

ตัตระ โข ภาวะะวา ปัญจะวัคคิเย

ภิกขุ อามันเตสิ

รูปัง ภิกขะเว อนัตตา,

รูปัญจะ หิทัง ภิกขะเว

อัตตา อะภาวิสสะ,

นะยิทัง รูปัง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ,

ลัพเพถะ จะ รูเป,

ข้าพเจ้า (คือพระอานนทเถระ)

ได้สดับมาแล้วอย่างนี้

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า

เสด็จประทับอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

ใกล้เมืองพาราณสี

ในกาลนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเตือน

พระภิกษุปัญจวัคคีย์ (ให้ตั้งใจฟังภาชิตนี้ว่า)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย รูป (คือร่างกายนี้)

เป็นอนัตตา (มิใช่ตัวตนของเรา)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ก็ถ้ารูปนี้จักได้เป็นอัตตา (ตัวตนของเรา) แล้ว

รูปนี้ก็ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ (ความลำบาก)

อนึ่ง บุคคลพึงได้ในรูปตามใจหวัง

เอวัง เม รุปัง โหตุ, เอวัง เม
รูปัง มา อะโหสีติ,
ยัสส์มา จะ โข ภิกขะเว รุปัง อะนัตตา,

ตัสส์มา รุปัง อาพาธายะ สังวัตตะติ,
นะ จะ ลัพพะติ รูปะ,
เอวัง เม รุปัง โหตุ, เอวัง เม
รูปัง มา อะโหสีติ,
เวทนา อะนัตตา,

เวทนา จะ หิทัง ภิกขะเว
อัตตา อะระหังสะ,

นะยิทัง เวทนา
อาพาธายะ สังวัตเตยยะ,
ลัพเพถะ จะ เวทนายะ,
เอวัง เม เวทนา โหตุ, เอวัง
เม เวทนา มา อะโหสีติ,
ยัสส์มา จะ โข ภิกขะเว
เวทนา อะนัตตา,
ตัสส์มา เวทนา อาพาธายะ สังวัตตะติ,
นะ จะ ลัพพะติ เวทนายะ,
เอวัง เม เวทนา โหตุ, เอวัง
เม เวทนา มา อะโหสีติ,
สัญญา อะนัตตา,

ว่ารูปของเรา จงเป็นอย่างนี้เถิด
รูปของเรา อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย
ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะเหตุที่รูปร่างนี้เป็น
อนัตตา (มิใช่ตัวตนของเรา)
เพราะเหตุนี้ รูปจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ
บุคคลย่อมไม่ได้ในรูปตามใจหวัง
ว่ารูปของเรา จงเป็นอย่างนี้เถิด
รูปของเรา อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย
เวทนา (คือความรู้สึกอารมณ์) เป็นอนัตตา
(มิใช่ตัวตนของเรา)
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ก็เวทนาจักได้เป็นอัตตา (ตัวตนของเรา)
แล้ว
เวทนานี้ก็ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ
(ความลำบาก)
อนึ่ง บุคคลพึงได้ในเวทนาตามใจหวัง
ว่าเวทนาของเรา จงเป็นอย่างนี้เถิด
เวทนาของเรา อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย
ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะเหตุที่เวทนานั้น
มิใช่ตัวตนของเรา
เพราะเหตุนี้ เวทนาจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ
อนึ่ง บุคคลย่อมไม่ได้ในเวทนาตามใจหวัง
ว่าเวทนาของเรา จงเป็นอย่างนี้เถิด
เวทนาของเรา อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย
สัญญา (คือความจำ) เป็นอนัตตา (มิใช่ตัว
ตนของเรา)

สัญญา จะ หิทั้ง ภิกขะเว
อตตะ อะระหิสสะ,
นะยิทั้ง สัญญา
อาพาธายะ สังวัตเตยยะ,
ลัพเณทะ จะ สัญญาเย,
เอวัง เม สัญญา โหตุ, เอวัง
เม สัญญา มา อะโหสีติ,
ยัสมา จะ โข ภิกขะเว สัญญา อะนัตตา,

ตัสมา สัญญา อาพาธายะ สังวัตตะติ,
นะ จะ ลัพเณติ สัญญาเย,
เอวัง เม สัญญา โหตุ, เอวัง เม
สัญญา มา อะโหสีติ,
สังขาระ อะนัตตา,

สังขาระ จะ หิทั้ง ภิกขะเว
อตตะ อะระหิสสังสุ,

นะ ยิทั้ง สังขาระ
อาพาธายะ สังวัตเตยยุง,
ลัพเณทะ จะ สังขาระสุ,

เอวัง เม สังขาระ โหนตุ, เอวัง เม
สังขาระ มา อะเหสุณติ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ถ้าสัญญาจักได้เป็น
อตตะ (ตัวตนของเรา) แล้ว
สัญญานี้ก็ไม่พึงเป็นไป
เพื่ออาพาธ (ความลำบาก)
อนึ่ง บุคคลพึงได้ในสัญญาตามใจหวัง
ว่าสัญญาของเรา จงเป็นอย่างนี้เถิด
สัญญาของเรา อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย
ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะเหตุที่สัญญานั้น
มิใช่ตัวตนของเรา

เพราะเหตุนั้น สัญญาจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ
อนึ่ง บุคคลย่อมไม่ได้ในสัญญาตามใจหวัง
ว่าสัญญาของเรา จงเป็นอย่างนี้เถิด
สัญญาของเรา อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย
สังขารทั้งหลาย (คือสภาพที่เกิดกับใจ ปปรุง
ใจให้ติบ้าง ชั่วบ้าง) เป็นอนัตตา
(มิใช่ตัวตนของเรา)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ก็ถ้าสังขารทั้งหลายจักได้เป็นอตตะ
(ตัวตนของเรา) แล้ว
สังขารทั้งหลายนี้ก็ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ

อนึ่ง บุคคลพึงได้ในสังขารทั้งหลาย
ตามใจหวัง
ว่าสังขารทั้งหลายของเรา จงเป็นอย่างนี้เถิด
สังขารทั้งหลายของเรา อย่าได้เป็นอย่าง
นั้นเลย

ยัสฺมา จะ โข ภิกขเว
สังขารอานัตตา,
ตัสฺมา สังขารอปาธายะ สังวัตตันติ,

นะ จะ ลัพพะติ สังขารesu,

เอวัง เม สังขารอโหนตุ, เอวัง เม
สังขารอมา อหะเสนฺติ,

วิญญานัง อานัตตา,

วิญญานัญจะ หิทฺธํ ภิกขเว

อิตฺตา อหะวิสสะ,

นะยิทฺธํ วิญญานัง

อปาธายะ สังวัตเตยยะ,

ลัพพะเต จะ วิญญาเณ,

เอวัง เม วิญญานัง โหนตุ, เอวัง เม

วิญญานัง มา อหะโหสีติ,

ยัสฺมา จะ โข ภิกขเว

วิญญานัง อานัตตา,

ตัสฺมา วิญญานัง

อปาธายะ สังวัตตะติ,

นะ จะ ลัพพะติ วิญญาเณ,

เอวัง เม วิญญานัง โหนตุ, เอวัง เม

วิญญานัง มา อหะโหสีติ,

ตัง กิง มัญญะถะ ภิกขเว

ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะเหตุที่สังขาร

ทั้งหลายนั้นมีใช้ตัวตนของเรา

เพราะเหตุนั้น สังขารทั้งหลายจึงเป็นไป
เพื่ออาพาธ

อนึ่ง บุคคลย่อมไม่ได้ในสังขารทั้งหลาย
ตามใจหวัง

ว่าสังขารทั้งหลายของเรา จงเป็นอย่างนี้เกิด
สังขารทั้งหลายของเรา อย่าได้เป็นอย่าง
นั้นเลย

วิญญาน (คือใจ) เป็นอนัตตา
(มิใช่ตัวตนของเรา)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ถ้าวิญญานจักได้เป็น
อิตฺตา (ตัวตนของเรา) แล้ว

วิญญานนี้ก็ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ

อนึ่ง บุคคลพึงได้วิญญานตามใจหวัง

ว่าวิญญานของเรา จงเป็นอย่างนี้เกิด

วิญญานของเรา อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย

ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะเหตุที่วิญญานนั้น

มิใช่ตัวตนของเรา

เพราะเหตุนั้น วิญญานจึงเป็นไป

เพื่ออาพาธ

อนึ่ง บุคคลย่อมไม่ได้ในวิญญานตามใจหวัง

ว่าวิญญานของเรา จงเป็นอย่างนี้เกิด

วิญญานของเรา อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย

ท่านทั้งหลาย จะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน

รูปัง นิจจัง วา อะนิจจัง วา ตี,
อะนิจจัง ภัณฑะ,
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตัง
สุขัง วาตี,
ทุกขัง ภัณฑะ,
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง
วิปะริณามะธัมมัง,
กัลลัง นุ ตัง สะมะนุปปัสสิตุง
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ
เอโส เม อตฺตาทิ,
โน เหตัง ภัณฑะ,
ตังกิง มัญญะถะ ภิกขะเว

เวทะนา นิจจา วา อะนิจจา วาตี,
อะนิจจา ภัณฑะ,
ยัมปะนานิจจัง
ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาตี,
ทุกขัง ภัณฑะ,
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง
วิปะริณามะธัมมัง,
กัลลัง นุ ตัง สะมะนุปปัสสิตุง
เอตัง มะมะ เอโส หะมัสมิ
เอโส เม อตฺตาทิ,
โน เหตัง ภัณฑะ,
ตังกิง มัญญะถะ ภิกขะเว

รูปเทียง หรือ ไม่เทียง
ไม่เทียง พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เทียง
สิ่งนั้นเป็นทุกข์หรือเป็นสุขเล่า
เป็นทุกข์ พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เทียง เป็นทุกข์
มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา
ควรหรือ เพื่อจะตามเห็นสิ่งนั้น
ว่านั่นของเรา เราเป็นนั่น
นั่นเป็นตนของเรา
หาอย่างนั้นไม่ พระเจ้าข้า
ท่านทั้งหลาย ย่อมสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน
ภิกษุทั้งหลาย
เวทนาเทียง หรือ ไม่เทียง
ไม่เทียง พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เทียง
สิ่งนั้นเป็นทุกข์หรือเป็นสุขเล่า
เป็นทุกข์ พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เทียง เป็นทุกข์
มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา
ควรหรือเพื่อจะตามเห็นสิ่งนั้น
ว่านั่นของเรา เราเป็นนั่น
นั่นเป็นตนของเรา
หาอย่างนั้นไม่ พระเจ้าข้า
ท่านทั้งหลาย ย่อมสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน
ภิกษุทั้งหลาย

สัญญา นิจจา วา อะนิจจา วาติ,
อะนิจจา ภันเต,
ยัมปะนานิจจัง
ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ,
ทุกขัง ภันเต,
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง
วิปะริณามะธัมมัง,
กัลลัง นุ ตัง สมะนุปปัสสีตุ
เอตัง มะมะ เอโส หะมัสมิ
เอโส เม อตฺตาทิ,
โน เหตัง ภันเต,
ตังกิง มัญญะถะ ภิกขะเว

สังขารานิจจา วา อะนิจจา วาติ,
อะนิจจา ภันเต,
ยัมปะนานิจจัง
ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ,
ทุกขัง ภันเต,
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง
วิปะริณามะธัมมัง,
กัลลังนุตัง สมะนุปปัสสีตุ
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ
เอโส เม อตฺตาทิ,
โน เหตัง ภันเต,
ตังกิง มัญญะถะ ภิกขะเว

สัญญาเที่ยง หรือ ไม่เที่ยง
ไม่เที่ยง พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เที่ยง
สิ่งนั้นเป็นทุกข์หรือเป็นสุขเล่า
เป็นทุกข์ พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เที่ยง เป็นทุกข์
มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา
ควรหรือ เพื่อจะตามเห็นสิ่งนั้น
ว่านั่นของเรา เราเป็นนั่น
นั่นเป็นตนของเรา
หาอย่างนั้นไม่ พระเจ้าข้า
ท่านทั้งหลาย ย่อมสำคัญความข้อนั้นเป็นฉนวน
ภิกษุทั้งหลาย
สังขารทั้งหลาย เที่ยง หรือ ไม่เที่ยง
ไม่เที่ยง พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เที่ยง
สิ่งนั้นเป็นทุกข์หรือเป็นสุขเล่า
เป็นทุกข์ พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เที่ยง เป็นทุกข์
มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา
ควรหรือ เพื่อจะตามเห็นสิ่งนั้น
ว่านั่นของเรา เราเป็นนั่น
นั่นเป็นตนของเรา
หาอย่างนั้นไม่ พระเจ้าข้า
ท่านทั้งหลาย ย่อมสำคัญความข้อนั้นเป็นฉนวน
ภิกษุทั้งหลาย

วิญญูณัง นิจจังวา อะนิจจัง วาติ,
อะนิจจัง ภัณฑะ,
ยัมปะนานิจจัง
ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ,
ทุกขัง ภัณฑะ,
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง
วิปะริณามะธัมมัง,
กัลลัง นุ ตัง สะมะนุปัสสิตุง
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ
เอโส เมอตฺတာติ,
โน เหตัง ภัณฑะ,
ตัสมาติหะ ภิกขะเว
ยังฺกิญฺจิ รูปัง
อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง,
อัสสัณฺตัง วา พะหิทฺธา วา,
โอฬาริกัง วา สุขุมัง วา,
หีนัง วา ปะณีตัง วา,
ยันทุเร สันติเก วา,
สัพพัง รูปัง
เนตัง มะมะ
เนโสหะมัสมิ
นะ เมโส อตฺတာติ,
เอวะ เมตัง ยะถาภูตัง
สัมมปปัญญาเย ทัฏฐัพพัง,
ยาภาจิ เวทะนา

วิญญูณเตยฺยัง หรือ ไม่เตยฺยัง
ไม่เตยฺยัง พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เตยฺยัง
สิ่งนั้นเป็นทุกข์หรือเป็นสุขเล่า
เป็นทุกข์ พระเจ้าข้า
สิ่งใดไม่เตยฺยัง เป็นทุกข์
มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา
ควรหรือ เพื่อจะตามเห็นสิ่งนั้น
ว่านั่นของเรา เราเป็นนั่น
นั่นเป็นตนของเรา
หาอย่างนั้นไม่ พระเจ้าข้า
เพราะเหตุนั้นแล ภิกษุทั้งหลาย
รูปอย่างใดอย่างหนึ่ง
ที่เป็นอดีตก็ดี อนาคตก็ดี ปัจจุบันก็ดี
ภายในก็ดี ภายนอกก็ดี
หยาบก็ดี ละเอียดก็ดี
เลวก็ดี ประณีตก็ดี
อันใด มีในที่ไกลก็ดี ในที่ใกล้ก็ดี
รูปทั้งหมด ก็เป็นสักว่ารูป
นั่นไม่ใช่ของเรา
เราไม่เป็นนั่น
นั่นไม่ใช่ตนของเรา ดังนี้
ข้อนี้ท่านทั้งหลาย
พึงเห็นด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริง
แล้วอย่างนี้
เวทนาอย่างใดอย่างหนึ่ง

อะติตานาคะตะปัจจุปปันนา,
อัสฉัตตา วา พะหิทธา วา,
โอฬาริกา วา สุขุมมา วา,
หีนาวา ปะณีตา วา,
ยาทุเร สันติเก วา,
สัพพา เวทะนา

เนตัง มะมะ

เนโสหะมัสมิ

นะ เมโส อตฺตาทิ,

เอวะ เมตัง ยะถา ภูตัง

สัมมปปัญญาเย ทัญญัพพัง,

ยากาจิ สัญญา

อะติตานาคะตะปัจจุปปันนา,

อัสฉัตตา วา พะหิทธา วา,

โอฬาริกา วา สุขุมมา วา,

หีนาวา ปะณีตา วา,

ยาทุเร สันติเก วา,

สัพพา สัญญา

เนตัง มะมะ

เนโสหะมัสมิ

นะ เมโส อตฺตาทิ,

เอวะ เมตัง ยะถา ภูตัง

สัมมปปัญญาเย ทัญญัพพัง,

เยเกจิ สังขารา

ที่เป็นอดีตก็ดี อนาคตก็ดี ปัจจุบันก็ดี

ภายในก็ดี ภายนอกก็ดี

หยาบก็ดี ละเอียดก็ดี

เลวก็ดี ประณีตก็ดี

อันใด มีในที่ไกลก็ดี ในที่ใกล้ก็ดี

เวทนาทั้งหมด ก็เป็นสักว่าเวทนา

นั่นไม่ใช่ของเรา

เราไม่เป็นนั่น

นั่นไม่ใช่ตนของเรา ดังนี้

ข้อนี้ท่านทั้งหลาย

พึงเห็นด้วยปัญญาอันชอบตามเป็นจริง

แล้วอย่างนี้

สัญญาอย่างใดอย่างหนึ่ง

ที่เป็นอดีตก็ดี อนาคตก็ดี ปัจจุบันก็ดี

ภายในก็ดี ภายนอกก็ดี

หยาบก็ดี ละเอียดก็ดี

เลวก็ดี ประณีตก็ดี

อันใด มีในที่ไกลก็ดี ในที่ใกล้ก็ดี

สัญญาทั้งหมด ก็เป็นสักว่าสัญญา

นั่นไม่ใช่ของเรา

เราไม่เป็นนั่น

นั่นไม่ใช่ตนของเรา ดังนี้

ข้อนี้ท่านทั้งหลาย

พึงเห็นด้วยปัญญาอันชอบตามเป็นจริง

แล้วอย่างนั้น

สังขารทั้งหลายอย่างใดอย่างหนึ่ง

อะติตานาคะตะปัจจุปปันนา,
อัสสัตตะตา วา พะหิทธา วา,
โอฬาริกา วา สุขุมมา วา,
หีนา วา ปะณีตา วา,
เยทุเร สันติเก วา,
สัพเพ สังขารา
เนตัง มะมะ
เนโสหะมัสมิ
นะ เมโส อตตะตาติ,
เอวะ เมตัง ยะถาภูตัง
สัมมัมปัญญายะ ทัญญัพพัง,

ยังกิญจิ วิญญาณัง
อะติตานาคะตะปัจจุปปันนัง,
อัสสัตตัง วา พะหิทธา วา,
โอฬาริกัง วา สุขุมมัง วา,
หีนัง วา ปะณีตัง วา,
ยันทุเร สันติเก วา,
สัพพัง วิญญาณัง
เนตัง มะมะ
เนโสหะมัสมิ
นะ เมโส อตตะตาติ,
เอวะเมตัง ยะถาภูตัง
สัมมัมปัญญายะ ทัญญัพพัง,
เอวัง ปัสสัง ภิกขเว
สุตะวา อะริยะสาวะโก,

ที่เป็นอดีตก็ดี อนาคตก็ดี ปัจจุบันก็ดี
ภายในก็ดี ภายนอกก็ดี
หยาบก็ดี ละเอียดก็ดี
เลวก็ดี ประณีตก็ดี
อันใด มีในที่ไกลก็ดี ในที่ใกล้ก็ดี
สังขารทั้งหลายทั้งหมด ก็เป็นสักว่าสังขาร
นั่นไม่ใช่ของเรา
เราไม่เป็นนั่น
นั่นไม่ใช่ตนของเรา ดังนี้
ข้อนี้ท่านทั้งหลาย
พึงเห็นด้วยปัญญาอันชอบตามเป็นจริง
แล้วอย่างนั้น

วิญญาณอย่างใดอย่างหนึ่ง
ที่เป็นอดีตก็ดี อนาคตก็ดี ปัจจุบันก็ดี
ภายในก็ดี ภายนอกก็ดี
หยาบก็ดี ละเอียดก็ดี
เลวก็ดี ประณีตก็ดี
อันใด มีในที่ไกลก็ดี ในที่ใกล้ก็ดี
วิญญาณทั้งหมด ก็เป็นสักว่าวิญญาณ
นั่นไม่ใช่ของเรา
เราไม่เป็นนั่น
นั่นไม่ใช่ตนของเรา ดังนี้
ข้อนี้ท่านทั้งหลาย พึงเห็นด้วยปัญญา
อันชอบตามเป็นจริงแล้วอย่างนั้นดังนี้
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
อริยสาวกผู้ได้สดับแล้วเห็นอยู่อย่างนี้

รูปสี่มิงปี นิพพินทะติ,
เวทะนายะปี นิพพินทะติ,
สัจญญายะปี นิพพินทะติ,
สังขาเรสุปี นิพพินทะติ,
วิญญูณัสมิงปี นิพพินทะติ,
นิพพินทัง วิรัชชะติ,
วิราคา วิมุจจะติ,
วิมุตตัสสมิง วิมุตตะมิตติ ญาณัง โหติ,
ชีณา ชาติ, วุสิตัง พรหมะจะริยัง,
กะตัง กะระณียัง นาปะรัง
อิตถัตตายาติ ปะชานาตีติ,

อิทะมะโวจะ ภาคะวา,
อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ
ภาคะวะโต ภาสิตัง อะภินันทุง,
อิมัสสมิญจะ ปะนะ
เวยยากระณัสมิง ภัญญะมานะ,
ปัญจะวัคคิยานัง ภิกขุณัง
อะนุปาทายะ อาสะเวหิ
จิตตานิ วิมุจจิงสุติ.

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในรูป
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในเวทนา
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในสัจญญา
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในสังขารทั้งหลาย
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในวิญญูณ
เมื่อเปื้อน่าย ย่อมคลายความติด
เพราะคลายความติด จึงหลุดพ้น
เมื่อจิตพ้นแล้ว ก็เกิดญาณรู้ว่าพ้นแล้ว ดังนี้
อริยสาวกนั้น ย่อมทราบชัดว่า
ชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์เราได้อยู่จบแล้ว
กิจที่ควรทำเราได้ทำเสร็จแล้ว
กิจอื่นอีกเพื่อความเป็นอย่างนี้มีได้มี
พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสพระสูตรนี้จบลง
พระภิกษุปัญจวัคคีย์ก็มีใจยินดี
เปลितเพลินภาสิตของพระผู้มีพระภาคเจ้า
ก็แลเมื่อเวยยากรณ์นี้
อันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอยู่
จิตของพระภิกษุปัญจวัคคีย์ทั้งหลาย
จากอาสวะทั้งหลาย
เพราะไม่ถื้อมันด้วยอุปาทาน ดังนี้แล

บทขัดอาทิตตปริยายสูตร

เวเนยยะทมะโนปาเย สัพพะโส

ปาระมิง คะโต, อะโหมชะวะจะโน

พุทโธ อะภิญญานุสาสะโก,

จิณณานุรูปโต จาปี

ธัมเมนะ วินัยยัง ปะชัง,

จิณณาคคิปปาจริยานัง,

สัมโพธาระหะโยคินัง,

ยะมาทิตตะปะริยายัง

เทสะยันโต มะโนระมัง,

เต โสตาโร วิโมเจสิ

อะเสสะขายะ วิมุตติยา,

ตะเตวะปะณิธายะ วิญญูหัง

โสตุมิจจะตัง, ทุกขะตาลิกะโนปายัง

ตังสุตตันตัง ภาณามะ เส.

เอวัมเม สุตัง,

เอกัง สะมะยัง ภาคะวา,

คะยายัง วิหะระติ คะยาสีเส,

สัทธิง ภิกขุสะหัสเสนะ,

ตัตตระ โข ภาคะวา ภิกขุ อามันเตสิ,

สัพพัง ภิกขะเว อาทิตตัง,

พระพุทเจ้า ได้สำเร็จพระบารมีแล้ว

โดยประการทั้งปวง, พระพุทองค์มีพระวาจา

ไม่เปล่าจากประโยชน์, ทรงพร้าสอนในอุบาย

เครื่องฝึกเวไนยสัตว์ เพื่อความตรัสรู้ยิ่ง,

ทรงแนะนำหมู่สัตว์โดยธรรม

แม้ตามสมควรแก่อุปนิสัยที่ตนสั่งสมมา,

ทรงแสดง อาทิตตปริยายอันใดเป็นเครื่องนำใจ

ของพวกพระโยคีผู้ควรจะตรัสรู้,

ซึ่งเป็นขุฎิเคยบำเรอไฟมา,

ได้ทรงยังพระโยคีผู้ดับเหล่านั้นให้พ้นแล้ว

จากอัสวะด้วย อเสขวิมุตติ,

เราทั้งหลาย จงสวดอาทิตตปริยาย อันนั้น

ซึ่งเป็นส่วนพระสูตร เป็นอุบายเครื่องกำหนด

ความทุกข์, เพื่อวิญญูชนทั้งหลายผู้ปรารถนา

เพื่อจะฟัง โดยความใคร่ครวญอยู่อย่างนั้น

เทอญ.

ข้าพเจ้าได้ฟังมาแล้วอย่างนี้,

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า,

เสด็จประทับอยู่ที่คยาสีสะประเทศใกล้

แม่น้ำคยา,

กับด้วยพระภิกษุ ๑,๐๐๐ รูป,

ในกาลนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสเตือน

พระภิกษุทั้งหลายให้ตั้งใจฟังภาชิตนี้ว่า,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน,

กิญจะ ภิกขเว สัพพัง อาทิตตัง,

จักขุ ภิกขเว อาทิตตัง,

รูปา อาทิตตา,

จักขุวิญญาณัง อาทิตตัง,

จักขุสัมผัสโส อาทิตโต,

ยัมปิหัง จักขุสัมผัสสะ

ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

สุขัง वा ทุกขัง वा,

อะทุกขมะสุขัง वा,

ตัมปิ อาทิตตัง,

เณระ อาทิตตัง,

อาทิตตัง ราคคคินา

โทสคคินา โมหคคินา,

อาทิตตัง ชาตียา ชะรามะระณณะ,

โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ

โทะมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ

อาทิตตันติ วะทามิ,

โสตัง อาทิตตัง,

สัททา อาทิตตา,

โสตะวิญญาณัง อาทิตตัง,

โสตะสัมผัสโส อาทิตโต,

ยัมปิหัง โสตะสัมผัสสะ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ก็อะไรเล่าชื่อว่า
สิ่งทั้งปวง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, จักขุ (คือนัยน์ตา)
เป็นของร้อน,

รูปทั้งหลาย เป็นของร้อน,

ความรู้อารมณ์ ทางตา เป็นของร้อน,

สัมผัสทางตา เป็นของร้อน,

ความรู้สึกรมณ์ (คือเวทนา),

เกิดขึ้นเพราะอาศัยสัมผัสทางตาเป็นปัจจัยนี้
แม้อันใด,

เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี,

ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,

แม้อันนั้นก็เป็นของร้อน,

ร้อนเพราะอะไร

เรากล่าวว่า ร้อนเพราะไฟ คือ ราคะ,

เพราะไฟคือ โทสะ เพราะไฟคือ โมหะ,

ร้อนเพราะความเกิด เพราะความแก่

แล ความตาย, ร้อนเพราะความโศก

เพราะความรำไรรำพัน, เพราะความ

ไม่สบายกาย เพราะความไม่สบายใจ

เพราะความคับแค้นใจทั้งหลาย,

โสตะ (คือหู) เป็นของร้อน,

เสียงทั้งหลายเป็นของร้อน,

ความรู้อารมณ์ทางหู เป็นของร้อน,

สัมผัสทางหูเป็นของร้อน,

ความรู้สึกรมณ์ (คือเวทนา)

ปัจจะยา อุปปัชชติ เวทะยิตัง,

สุขัง वा ทุกขं वा,

अतुक्खमस्सुखं वा,

तम्पि आतित्तं,

गेणस्स आतित्तं,

आतित्तं राक्कคินา

โทสคคินา โมหคคินา,

आतित्तं चाटिया चरामะระณन्ने,

โสเกहि परिเทवेहि ทุกเขहि

โทมะนัสเสहि อุปายาเสहि

आतित्तन्ति वะทามि,

ฆानัง आतित्तं,

คัณธา आतิตตา,

ฆานะวิญญาณัง आतित्तं,

ฆานะสัมผัสโส आतिโต,

ยัมปิหัง ฆานะสัมผัสสะปัจจะยา

อุปปัชชติ เวทะยิตัง,

สุขัง वा ทุกखं वा,

अतुक्खमस्सुखं वा,

तम्पि आतित्तं,

गेणस्स आतित्तं,

आतित्तं राक्कคินา

โทสคคินา โมหคคินา,

เกิดขึ้นเพราะสัมผัสทางหูเป็นปัจจัยนี้
อันใด,

เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี,

ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,

แม้อันนั้นก็เป็นอย่างอื่น,

ร้อนเพราะอะไร

เรากล่าวว่า ร้อนเพราะไฟ คือ ราคะ,

เพราะไฟคือ โทสะ เพราะไฟคือ โมหะ,

ร้อนเพราะความเกิด เพราะความแก่

แลความตาย, ร้อนเพราะความโศก

เพราะความรำไรรำพัน,

เพราะความไม่สบายกาย เพราะความไม่

สบายใจ เพราะความคับแค้นใจทั้งหลาย,

ฆานะ (คือ) จมูกเป็นของร้อน,

กลิ่นทั้งหลายเป็นของร้อน,

ความรู้อารมณ์ทางจมูก เป็นของร้อน,

สัมผัส ทางจมูกเป็นของร้อน,

ความรู้อารมณ์ (คือ เวทนา)

เกิดขึ้นเพราะสัมผัสทางจมูกเป็นปัจจัยนี้

แม้อันใด,

เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี,

ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,

แม้อันนั้นก็เป็นอย่างอื่น,

ร้อนเพราะอะไร

เรากล่าวว่า ร้อนเพราะไฟ คือ ราคะ,

เพราะไฟคือ โทสะ เพราะไฟคือ โมหะ,

อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระณนะ,
โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ
โถมะนัสเสหิ
อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ,

ชีวหา อาทิตตา,
ระสา อาทิตตา,
ชีวหาวิญญาณัง อาทิตตัง,
ชีวหาสัมผัสโส อาทิตโต,
ยัมปิทัง ชิวหาสัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

สุขัง วา ทุกขัง วา,
อะทุกขมะสุขัง วา,
ตัมปิ อาทิตตัง,
เกนะ อาทิตตัง,
อาทิตตัง ราคคคินา
โทสคคินา โมหคคินา,
อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระณนะ,
โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ
โถมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ
อาทิตตันติ ะหามิ,
กาโย อาทิตโต,

ร้อนเพราะความเกิด เพราะความแก่
คือ ราคะ, เพราะไฟคือ โทสะ
เพราะไฟคือ โมหะ, ร้อนเพราะความเกิด
เพราะความแก่ ความตาย, ร้อนเพราะ
ความโศก เพราะความร่ำไรร่ำพัน, เพราะ
ความไม่สบายกาย เพราะความไม่สบายใจ
เพราะความคับแค้นใจทั้งหลาย,
ชีวหา (คือลึน) เป็นของร้อน,
รสทั้งหลาย เป็นของร้อน,
ความรู้อารมณ์ทางลึน เป็นของร้อน,
สัมผัสทางลึนซึ่งอาหาร เป็นของร้อน,
ความรู้อารมณ์ (คือเวทนา),
เกิดขึ้น เพราะสัมผัสทางลึนเป็นปัจจัยนี้
แม้อันใด,
เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี,
ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,
แม้อันนั้นก็ เป็นของร้อน,
ร้อนเพราะอะไร
เรากล่าวว่า ร้อนเพราะไฟ คือ ราคะ,
เพราะไฟคือ โทสะ เพราะไฟคือ โมหะ,
ร้อนเพราะความเกิด เพราะความแก่
แลความตาย, ร้อนเพราะความโศก
เพราะความร่ำไรร่ำพัน, เพราะความ
ไม่สบายกาย เพราะความไม่สบายใจ
เพราะความคับแค้นใจทั้งหลาย,
กายเป็นของร้อน,

โผฏฐัพพา อาทิตตา

กายะวิญญาณัง อาทิตตัง,
กายะสัมผัสโส อาทิตโต,
ยัมปิทัง กายะสัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชชติ เวทะยิตัง,

สุขัง วา ทุกขัง วา,
อะทุกขมะสุขัง วา,
ตัมปิ อาทิตตัง,
เณระ อาทิตตัง,
อาทิตตัง รากัคคินา
โทสัคคินา โมหัคคินา,
อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระณณะ,
โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ
โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ
อาทิตตันติ ะทามิ,

มะโน อาทิตโต,
ธัมมา อาทิตตา,

มะโนวิญญาณัง อาทิตตัง,
มะโนสัมผัสโส อาทิตโต,
ยัมปิทัง มะโนสัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชชติ เวทะยิตัง,

โผฏฐัพพะ (คืออารมณ์ที่จะพึงถูกต้องกาย)
เป็นของร้อน,

ความรู้อารมณ์ทางกายเป็นของร้อน,
สัมผัสทางกายเป็นของร้อน,
ความรู้อารมณ์ (คือเวทนา),
เกิดขึ้นเพราะสัมผัสทางกายเป็นปัจจัยนี้
แม้อันใด,

เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี,
ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,
แม้อันนั้นก็เป็นของร้อน,
ร้อนเพราะอะไร
เรากล่าวว่า ร้อนเพราะไฟ คือ รากะ,
เพราะไฟคือ โทสะ เพราะไฟคือ โมหะ,
ร้อนเพราะความเกิด เพราะความแก่แล
ความตาย, ร้อนเพราะความโศก
เพราะความร่ำไรรำพัน, เพราะความ
ไม่สบายกาย เพราะความไม่สบายใจ
เพราะความคับแค้นใจทั้งหลาย,
มะนะ (คือใจ) เป็นของร้อน,
ธรรมทั้งหลาย (คืออารมณ์ที่เกิดกับใจ)
เป็นของร้อน,

ความรู้อารมณ์ทางใจเป็นของร้อน,
สัมผัส ทางใจเป็นของร้อน,
ความรู้สึกอารมณ์ (คือเวทนา),
เกิดขึ้นเพราะสัมผัสทางใจ เป็นปัจจัยนี้
แม้อันใด,

สุขัง วา ทุกขัง วา,
อะทุกขมะสุขัง วา,
ตัมปิ อาทิตตัง,
เณระ อาทิตตัง,
อาทิตตัง รากัคคินา
โทสัคคินา โมหัคคินา,
อาทิตตัง ชาตียา ชะรามะระณณะ,
โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ
โถมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ
อาทิตตันติ วะทามิ,

เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว
สุตะวา อะริยะสาวะโก,
จักขุส്മิงปิ นิพพินทะติ,
รูเปสุปิ นิพพินทะติ,
จักขุวิญญาเณปิ นิพพินทะติ,
จักขุสัมผัสสะปิ นิพพินทะติ,
ยัมปิทัง จักขุสัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชเชติ เวทะยิตัง,

สุขัง วา ทุกขัง วา,
อะทุกขมะสุขัง วา,
ตัสสึงปิ นิพพินทะติ,
โสตัสสึงปิ นิพพินทะติ,
สัททสุปิ นิพพินทะติ,
โสตะวิญญาเณปิ นิพพินทะติ,

เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี,
ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,
แม้อันนั้นก็เป็นของร้อน,
ร้อนเพราะอะไร
เรากล่าวว่า ร้อนเพราะไฟ คือ รากะ,
เพราะไฟคือ โทสะ เพราะไฟคือ โมหะ,
ร้อนเพราะความเกิด เพราะความแก่แล
ความตาย, ร้อนเพราะความโศก
เพราะความรำไรรำพัน, เพราะความ
ไม่สบายกาย เพราะความไม่สบายใจ
เพราะความคับแค้นใจทั้งหลาย,
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
อริยสาวก ผู้ได้สดับแล้ว มาเห็นอยู่อย่างนี้,
ย่อมเบื่อหน่าย ทั้งในจักขุ คือตา,
ย่อมเบื่อหน่าย ทั้งในความรู้ารมณ์ทางตา
ย่อมเบื่อหน่าย ทั้งในความรู้ารมณ์ทางตา
ย่อมเบื่อหน่าย ทั้งในสัมผัส ทางตา,
ความรู้สึกอารมณ์ (คือเวทนา),
เกิดขึ้นเพราะสัมผัสทางตาเป็นปัจจัยนี้
แม้อันใด,
เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี,
ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,
ย่อมเบื่อหน่าย ทั้งในความรู้สึคนั้น,
ย่อมเบื่อหน่าย ทั้งในโสตะ คือหู,
ย่อมเบื่อหน่าย ทั้งในเสียงทั้งหลาย,
ย่อมเบื่อหน่าย ทั้งในความรู้ารมณ์ทางหู,

โสตะสัมผัสเสปี นิพพินทะติ,
ยัมปิทัง โสตะสัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

สุขัง วา ทุกขัง วา,
อะทุกขมะสุขัง วา,
ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ,
ฆานัสส์มิงปิ นิพพินทะติ,
คันเธสุปิ นิพพินทะติ,
ฆานะวิญญาณปิ นิพพินทะติ,

ฆานะสัมผัสเสปี นิพพินทะติ,
ยัมปิทัง ฆานะสัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,
สุขัง วา ทุกขัง วา,
ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ,
ชีวหาเยปิ นิพพินทะติ,
ระเสสุปิ นิพพินทะติ,
ชีวหาวิญญาณปิ นิพพินทะติ,
ชีวหาสัมผัสเสปี นิพพินทะติ,
ยัมปิทัง ชิวหาสัมผัสสะ ปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

สุขัง วา ทุกขัง วา,
อะทุกขมะสุขัง วา,
ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในสัมผัส ทางหู,
ความรู้สึกอารมณ์ (คือเวทนา),
เกิดขึ้น เพราะสัมผัสทางหูเป็นปัจจัยนี้
แม้อันใด,
เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี,
ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในความรู้สึกนั้น,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในฆานะ คือจมูก,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในกลิ่นทั้งหลาย,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในความรู้สึกอารมณ์
ทางจมูก,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในสัมผัส ทางจมูก,
ความรู้สึกอารมณ์ (คือเวทนา), เกิดขึ้น
เพราะสัมผัสทางจมูกเป็นปัจจัยนี้แม้อันใด,
เป็นสุขก็ดี, ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในความรู้สึกนั้น,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในชีวหา คือลิ้น,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในรสทั้งหลาย,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในความรู้สึกอารมณ์ทางลิ้น,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในสัมผัสทางลิ้น,
ความรู้สึกอารมณ์ (คือเวทนา),
เกิดขึ้นเพราะสัมผัสทางลิ้นเป็นปัจจัยนี้แม้
อันใด,

เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี,
ไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุขก็ดี,
ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในความรู้สึกนั้น,

กายัสสัมปิ นิพพินทะติ,
โณฏฐัพเพสุปิ นิพพินทะติ,

กายะวิญญาณะปิ นิพพินทะติ,

กายะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ,

ยัมปิทัง กายะสัมผัสสะ

ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

สุขัง วา ทุกขัง วา, อะทุกขะมะสุขัง วา,

ตัสสัมปิ นิพพินทะติ,

มะนัสสัมปิ นิพพินทะติ,

ธัมเมสุปิ นิพพินทะติ,

มะโนวิญญาณะปิ นิพพินทะติ,

มะโนสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ,

ยัมปิทัง มะโนสัมผัสสะ

ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง,

สุขัง วา ทุกขัง วา,

อะทุกขะมะสุขัง วา,

ตัสสัมปิ นิพพินทะติ,

นิพพินทัง วิรัชชะติ,

วิราคา วิมุจจะติ,

วิมุตตัสสัมปิ วิมุตตะมิติ ญาณัง โหติ,

ชีณา ชาติ วุสิตัง

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในกาย,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในโณฏฐัพพะ

คือสิ่งที่ถูกต้องกายทั้งหลาย,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในความรู้อารมณ์

ทางกาย,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในสัมผัสทางกาย,

ความรู้สึกอารมณ์ (คือเวทนา),

เกิดขึ้นสัมผัสทางกายเป็นปัจจัยนี้แม้อันใด

เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี, ไม่ใช่ทุกข์

ไม่ใช่สุขก็ดี,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในความรู้สึกนั้น,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในมะนะ คือใจ,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในธรรมทั้งหลาย,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในความรู้อารมณ์ทางใจ,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในสัมผัสทางใจ,

ความรู้สึกอารมณ์ (คือเวทนา),

เกิดขึ้นเพราะสัมผัสทางใจเป็นปัจจัยนี้

แม้อันใด,

เป็นสุขก็ดี ทุกข์ก็ดี, ไม่ใช่ทุกข์

ไม่ใช่สุขก็ดี,

ย่อมเปื้อน่าย ทั้งในความรู้สึกนั้น,

เมื่อเปื้อน่าย ย่อมคลายความติด,

เพราะคลายกำหนด จิตก็หลุดพ้น,

เมื่อจิตหลุดพ้นแล้ว ก็เกิดญาณรู้ว่า

หลุดพ้นแล้ว ดังนี้,

อริยสาวกนั้น ย่อมทราบชัดว่าชาติสิ้นแล้ว,

พรหมจะริยัง,
กะตัง กระณียัง, นาปะรัง
อิตถิตายาติ ปะชานาตติ,
อิทะมะโวจะ ภาคะวา,

อิตตะมะนา เต ภิกขุ
ภาคะวะโต ภาสีตัง อะภินันทุง,
อิมัสมิญจะปะนะ เวยยากระณัสสัง
ภัญญะมานะ,
ตัสสะ ภิกขุสะหัสสะสสะ
อะนุปาทายะ อาสะเวหิ
จิตตานิ วิมูจจิงสูติ.

พรหมจรรย์เราได้อยู่จบแล้ว,
กิจที่ควรทำ เราทำเสร็จแล้ว, กิจอื่นอีก
เพื่อความเป็นอย่างนี้ไม่มี,
พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสธรรมปริยาย
อันนี้แล้ว,
พระภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นก็มีใจยินดี,
เพเลินภาสิตของพระผู้มีพระภาคเจ้า,
ก็แลเมื่อเวยยากรณ์นี้
อันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอยู่,
จิตของพระภิกษุพันธุ์นั้นก็พ้นจาก
อาสวะทั้งหลาย, เพราะไม่ถือมั่น
ด้วยอุปาทาน ดังนี้แล.

ธัมมสังคินีมาติกา

หันทะ มะยัง ธัมมสังคินีมาติกาปาฐัง ภาณามะ เส ฯ

กุสะลา ธัมมา

ธรรมที่เป็นกุศล ก็มี

อะกุสะลา ธัมมา

ธรรมที่เป็นอกุศล ก็มี

อัปฺยาเกตา ธัมมา

ธรรมที่ไม่เป็นทั้งกุศลและอกุศล ก็มี

สุขาเย เวทะนายะ

ธรรมที่ประกอบความรู้สึกละเป็นสุข ก็มี

สัมปะยุตฺตา ธัมมา

ธรรมที่ประกอบความรู้สึกละเป็นทุกข์ ก็มี

ทุกขาเย เวทะนายะ

สัมปะยุตฺตา ธัมมา

ธรรมที่ประกอบด้วยความรู้สึกละไม่สุข

อะทุกขะมะสุขาเย

ไม่ทุกข์ ก็มี

เวทะนายะ สัมปะยุตฺตา

วิปากา ธัมมา

ธรรมที่เป็นผล ก็มี

วิปากะธัมมะธัมมา

ธรรมที่เป็นเหตุแห่งผล ก็มี

เนวะวิปากะนะวิปากะธัมมะธัมมา

อุปาทินนุปาทานิยา ธัมมา

อะนุปาทินนุปาทานิยา ธัมมา

อะนุปาทินนानุปาทานิยา ธัมมา

สังกิลิฏฐะสังกิลิสสิกา ธัมมา

อะสังกิลิฏฐะสังกิลิสสิกา ธัมมา

อะสังกิลิฏฐาสังกิลิสสิกา ธัมมา

สะวัตถกะสะวิจารณ์า ธัมมา

อะวัตถกะวิจารณ์ัตตา ธัมมา

อะวัตถกาวิจารา ธัมมา

ปีติสะหะคะตา ธัมมา

สุขะสะหะคะตา ธัมมา

อุเปกขาสะหะคะตา ธัมมา

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพา ธัมมา

ภาวะนายะ ปะหาตัพพา ธัมมา

เนวะ ทัสสะเนนะ นะ ภาวะนายะ

ปะหาตัพพา ธัมมา

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา

ภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา

เนวะ ทัสสะเนนะ นะ ภาวะนายะ

ธรรมที่ไม่เป็นผล และไม่เป็นเหตุแห่งผล ก็มี

ธรรมที่ถูกยึดมั่น และเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น ก็มี

ธรรมที่ไม่ถูกยึดมั่น แต่เป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น ก็มี

ธรรมที่ไม่ถูกยึดมั่น และไม่เป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น ก็มี

ธรรมที่เศร้าหมอง และเป็นที่ตั้งแห่งความเศร้าหมอง ก็มี

ธรรมที่ไม่เศร้าหมอง แต่เป็นที่ตั้งแห่งความเศร้าหมอง ก็มี

ธรรมที่ไม่เศร้าหมอง และไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเศร้าหมอง ก็มี

ธรรมที่มีวิตก และมีวิจารณ์ก็มี

ธรรมที่ไม่มีวิตก แต่มีวิจารณ์ก็มี

ธรรมที่ไม่มีวิตก ไม่มีวิจารณ์ก็มี

ธรรมที่ทำให้ความรู้สึกเิบอาบ ก็มี

ธรรมที่ทำให้ความรู้สึกเป็นสุข ก็มี

ธรรมที่เป็นไปด้วยความวางเฉย ก็มี

ธรรมที่พึงละด้วยทัสสะเน

ธรรมที่พึงละด้วยการภาวนา ก็มี

ธรรมที่ละไม่ได้ด้วยทัสสะเน

และด้วยการภาวนา ก็มี

ธรรมมีสาเหตุที่พึงละด้วยทัสสะเน ก็มี

ธรรมที่มีสาเหตุพึงละด้วยการภาวนา ก็มี

ธรรมที่มีสาเหตุที่จะมิได้ละด้วยทัสสะเน

ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา

อาจะยะคามิโน ธัมมา

อะปะจะยะคามิโน ธัมมา

เนาจะยะคามิโน

นาปะจะยะคามิโน ธัมมา

เสกขา ธัมมา

อะเสกขา ธัมมา

เนวะเสกขา นาเสกขา ธัมมา

ปะริตตา ธัมมา

มะหัคคะตา ธัมมา

อัปปะมาณา ธัมมา

ปะริตตารัมมะณา ธัมมา

มะหัคคะตารัมมะณา ธัมมา

อัปปะมานารัมมะณา ธัมมา

หีนา ธัมมา

มัชฌิมา ธัมมา

ปะณีตา ธัมมา

มิจฉัตตะนิยะตา ธัมมา

สัมมัตตะนิยะตา ธัมมา

อะนิยะตา ธัมมา

มัคคารัมมะณา ธัมมา

มัคคะเหตุกา ธัมมา

มัคคาธิปะติโน ธัมมา

และละมิได้ด้วยภาวนา ก็มี

ธรรมที่นำไปสู่การสั่งสม สะสม ก็มี

ธรรมที่นำไปสู่ความไม่สะสม ก็มี

ธรรมที่นำไปสู่การสั่งสม และสู่ความ

ปราศจากการสั่งสม ก็มี (คือไม่แน่)

ธรรมของอริยบุคคลที่ยังไม่เป็นอรหัตต์

คือต้องศึกษาอยู่ต่อไปอีก ก็มี

ธรรมของพระอรหัตต์ ไม่ต้องศึกษาอีก ก็มี

ธรรมที่ไม่เป็นทั้งของผู้ที่ยังต้องศึกษา และ

ไม่เป็นของผู้ที่ไม่ต้องศึกษาแล้ว ก็มี

ธรรมที่มีสภาวะยังเล็กน้อย ก็มี

ธรรมที่ถึงสภาวะใหญ่แล้ว ก็มี

ธรรมที่มีสภาวะอันประมาณมิได้ ก็มี

ธรรมที่มีสภาวะเล็กน้อยเป็นอารมณ์ ก็มี

ธรรมที่มีสภาวะใหญ่แล้วเป็นอารมณ์ ก็มี

ธรรมที่มีสภาวะอันประมาณมิได้เป็น

อารมณ์ ก็มี

ธรรมจัดเป็นอย่างทรมาน ก็มี

ธรรมเป็นอย่างกลางๆ ก็มี

ธรรมอย่างประณีต ก็มี

ธรรมที่แน่นนอนฝ่ายผิด ก็มี

ธรรมที่แน่นนอนฝ่ายชอบ ก็มี

ธรรมที่ไม่แน่นนอนฝ่ายใด ก็มี

ธรรมที่มีมรรค เป็นอารมณ์ ก็มี

ธรรมที่มีมรรค เป็นเหตุ ก็มี

ธรรมที่มีมรรค ๔ เป็นประธานนำ ก็มี

อุปปันนา ธัมมา
อะนุปปันนา ธัมมา
อุปปาทีโน ธัมมา
อะตีตา ธัมมา
อะนาคะตา ธัมมา
ปัจจุปปันนา ธัมมา
อะตีตารัมมะณา ธัมมา
อะนาคะตารัมมะณา ธัมมา
ปัจจุปปันนารัมมะณา ธัมมา
อัชฌัตตา ธัมมา
พะหิทธา ธัมมา
อัชฌัตตะพะหิทธา ธัมมา
อัชฌัตตารัมมะณา ธัมมา
พะหิทธารัมมะณา ธัมมา
อัชฌัตตะพะหิทธารัมมะณา ธัมมา

สะนัทธะสะนะสัปปะภูชา ธัมมา
อะนัทธะสะนะสัปปะภูชา ธัมมา
อะนัทธะสะนาปปะภูชา ธัมมา

ธรรมที่เกิดขึ้น แล้ว ก็มี
ธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้น ก็มี
ธรรมที่จักเกิดขึ้น ก็มี
ธรรมที่เป็นอดีต ก็มี
ธรรมที่เป็นอนาคต ก็มี
ธรรมที่เป็นปัจจุบัน ก็มี
ธรรมที่เป็นอดีตเป็นอารมณ์ ก็มี
ธรรมที่มีอนาคตเป็นอารมณ์ ก็มี
ธรรมที่มีปัจจุบันเป็นอารมณ์ ก็มี
ธรรมภายใน ก็มี
ธรรมภายนอก ก็มี
ธรรมทั้งภายใน ภายนอก ก็มี
ธรรมที่มีสภาวะภายในเป็นอารมณ์ ก็มี
ธรรมที่มีสภาวะภายนอกเป็นอารมณ์ ก็มี
ธรรมที่มีทั้งสภาวะภายในและภายนอก
เป็นอารมณ์ ก็มี

ธรรมที่เห็นได้ และกระทบได้ ก็มี
ธรรมที่เห็นไม่ได้ แต่กระทบได้ ก็มี
ธรรมที่เห็นไม่ได้และกระทบไม่ได้ ก็มี

พระมหาปัญฐาน

เหตุปัจจัย
อารมณ์เป็นปัจจัย,
อธิปัตติปัจจัย,
อนันตาระปัจจัย,
สมะนันตาระปัจจัย,

ธรรมที่มีเหตุเป็นปัจจัย
อารมณ์เป็นปัจจัย
ที่มีอธิปัตติเป็นปัจจัย
ปัจจัยไม่มีอะไรคั่นในระหว่าง
ปัจจัยมีที่สุตเสมอ

สหะชาตะปัจจะโย,
อัญญะมัญญะปัจจะโย,
นิสสะยะปัจจะโย,
อุปะนิสสะยะปัจจะโย,
ปุเรชาตะปัจจะโย,
ปัจฉาชาตะปัจจะโย,
อาเสวะนะปัจจะโย,
กัมมะปัจจะโย,
วิปากะปัจจะโย,
อาหาระปัจจะโย,
อินทริยะปัจจะโย,
ฌานะปัจจะโย,
มัคคะปัจจะโย,
สัมปะยุตตะปัจจะโย,
วิปปะยุตตะปัจจะโย,
อัติปัจจะโย,
นัตติปัจจะโย,
วิคะตะปัจจะโย,
อะวิคะตะปัจจะโย ฯ

ธรรมที่เกิดพร้อมกับปัจจัย
เป็นปัจจัยของกันและกัน
มีนิสสัยเป็นปัจจัย
มีอุปนินิสสัยเป็นปัจจัย
มีการเกิดก่อนเป็นปัจจัย
มีการเกิดภายหลังเป็นปัจจัย
มีการเสพเป็นปัจจัย
มีกรรมเป็นปัจจัย
มีวิบากเป็นปัจจัย
มีอาหารเป็นปัจจัย
มีอินทริย์เป็นปัจจัย
มีฌานเป็นปัจจัย
มีมรรคเป็นปัจจัย
มีการประกอบกันเป็นปัจจัย
ไม่มีการประกอบเป็นปัจจัย
ธรรมที่มีปัจจัย
ธรรมที่ไม่มีปัจจัย
มีการอยู่อย่างไม่มีปัจจัย
มีการอยู่อย่างมีเป็นปัจจัย

พระสหัสสนัย

สุทธิกะปะฏิปะทา

กะตะเม อัมมา กุสะลา,
ยัสฺมิง สะมะเย โลกุตตะรัง ฌานัง
ภาเวติ,
นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง,

ทิฏฐิคะตานัง ปะหานายะ,
ปะฐะมาเย ภูมียา ปัตติยา,
วิวิจเจะ กาเมหิ,
ปะฐะมัง ฌานัง อูปะสัมปัชชะ
วิหะระติ

ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง,
ทุกขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง,
สุขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง,
สุขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง,
ตัสฺมิง สะมะเย ผัสโส โหติ
อะวิกเขโป โหติ,

อิเม อัมมา กุสะลา,
กะตะเม อัมมา กุสะลา,
ยัสฺมิง สะมะเย โลกุตตะรัง
ฌานัง ภาเวติ,
นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง,

ทิฏฐิคะตานัง ปะหานายะ,
ปะฐะมาเย ภูมียา ปัตติยา,

สภาวะธรรมที่เป็นกุศล เป็นไฉน,
ในสมัยใด โยคาวจรบุคคล เจริญ
ฌาน อันเป็นโลกุตตระ,
ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากวัฏฏทุกข์ ให้ถึง
พระนิพพาน
เพื่อละทิฏฐิทั้งหลาย,
เพื่อบรรลุมิเบื้องต้น,
สังัดแล้ว จากกามและอกุศลธรรมทั้งหลาย
เข้าถึงปฐมฌานอยู่,

เป็นประเภทปฏิบัติลำบาก รู้ได้ช้าบ้าง
เป็นประเภทปฏิบัติลำบาก รู้ได้ไวบ้าง
เป็นประเภทปฏิบัติสะดวก รู้ได้ช้าบ้าง
เป็นประเภทปฏิบัติสะดวก รู้ได้ไวบ้าง
ในสมัยนั้น ผัสสะคือสิ่งกระทบ
ย่อมเกิดขึ้นได้ ความไม่ซัดส่ายยังคงมีอยู่
สภาวะธรรมเหล่านี้ ชื่อว่าเป็นกุศล
สภาวะธรรมที่เป็นกุศล เป็นไฉน,
ในสมัยใด โยคาวจรบุคคล เจริญฌาน
อันเป็นโลกุตตระ,
ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากวัฏฏทุกข์
ให้ถึงพระนิพพาน,
เพื่อละทิฏฐิทั้งหลาย,
เพื่อบรรลุมิเบื้องต้น,

วิตักกะวิจารณ์ัง วูปะสะมา,
ทุติยัง ฌานัง ตะตียัง ฌานัง
จะตุตถัง ฌานัง ปะฐะมมัง ฌานัง
ปัญจะมมัง ฌานัง อูปะสัมปัชชะ
วิหะระติ,
ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง,
ทุกขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง,
สุขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง,
สุขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง,
ตัสส์มิง สะมะเย ผัสโส โหติ
อะวิกเขโป โหติ
อิเม ฌัมมา กุสะลาฯ

เพราะวิตกวิจารณ์สงบระงับไปแล้ว
เข้าถึงทุติยฌาน ตติยฌาน
จตุตถฌาน ปฐมฌาน และปัญจฌาน
อยู่,
เป็นประเภทปฏิบัติลำบาก รู้ได้ช้าบ้าง
เป็นประเภทปฏิบัติลำบาก รู้ได้ไวบ้าง
เป็นประเภทปฏิบัติสะดวก รู้ได้ช้าบ้าง
เป็นประเภทปฏิบัติสะดวก รู้ได้ไวบ้าง
ในสมัยนั้น ผัสสะคือสิ่งกระทบ
ย่อมเกิดขึ้นได้ ความไม่ซัดส่ายยังคงมีอยู่
สภาวะธรรมเหล่านี้ ถือว่าเป็นกุศล

สุญญะตะมุละกะปะฏิปะทา

กะตะเม ฌัมมา กุสะลา,
ยัสส์มิง สะมะเย โลกุตตะรัง
ฌานัง ภาเวติ,
นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง,
ทิกฺขุคะตานัง ปะหานายะ
ปะฐะมาเย ภูมียา ปัตติยา,
วิวิจเจวะ กาเมหิ,
ปะฐะมมัง ฌานัง อูปะสัมปัชชะ
วิหะระติ ทุกขาปะฏิปะทัง
ทันธาภิญญัง สุญญะตัง,
ทุกขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง

สภาวะธรรมที่เป็นกุศล เป็นไฉน,
ในสมัยใด โยคาวจรบุคคล เจริญ
ฌาน อันเป็นโลกุตตระ,
ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากวัฏฏทุกข์ ให้ถึง
พระนิพพาน
เพื่อละทิกฺขุทั้งหลาย,
เพื่อบรรลุมิเบื้องต้น,
สังัดแล้วจากกามและอกุศลธรรมทั้งหลาย
เข้าถึงอยู่ ซึ่งปฐมฌาน อันเป็นสุญญะ
ประเภทปฏิบัติลำบาก รู้ได้ช้าบ้าง,
อันเป็นสุญญะตะ ประเภทปฏิบัติลำบาก

สุญญะตัง,
สุขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง
สุญญะตัง,
สุขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง
สุญญะตัง,
ตัสส์มิง สะมะเย ผัสโส โหติ
อะวิกเขโป โหติ
อิเม อัมมา กุสะลา,
กะตะเม อัมมา กุสะลา,
ยัสส์มิง สะมะเย โลกุตตะรัง
ณานัง ภาเวติ,
นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง,

ทิกฺขุคະဓာနံ ပာဏာယေ
ပဉ္စမာယေ ဂ္ဂမိယာ ပိတတိယာ,
ဝိတံကမ္မာဘိဇ္ဇာနံ ဝုပဓမ္မာ,
တုတိယံ ဇာနိသံ တတိယံ ဇာနိသံ
ဇာတုတံ ဇာနိသံ ပဉ္စမံ ဇာနိသံ
ပိယဇာနိသံ ဇာနိသံ ဝုပဓမ္မာ
ဝိဟာရေတိ,
တုကပါပေတိပေတံ တန်ထာဂါယန္တံ
သုဗ္ဗန္တံ,
တုကပါပေတိပေတံ ခိပ္ပာဂါယန္တံ
သုဗ္ဗန္တံ,
တုကပါပေတိပေတံ တန်ထာဂါယန္တံ
သုဗ္ဗန္တံ,

รู้ได้ไบบ้าง,
อันเป็นสุญญะตะ ประเภทปฏิบัติสะดวง
รู้ได้เข้าบ้าง,
อันเป็นสุญญะตะ ประเภทปฏิบัติ
สะดวง รู้ได้ไบบ้าง,
ในสมัยนั้น ผัสสะคือสิ่งกระทบย่อม
เกิดขึ้นได้ ความไม่ขัดส่ายยังคงมีอยู่
สภาวะธรรมเหล่านี้ ชื่อว่าเป็นกุศล,
สภาวะธรรมที่เป็นกุศล เป็นไฉน,
ในสมัยใด โยคาวจรบุคคล เจริญฌาน
อันเป็นโลกุตตระ
ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากวัฏฏทุกข์ ให้ถึง
พระนิพพาน,
เพื่อละทิฏฐิทั้งหลาย,
เพื่อบรรลุมิเบื้องต้น,
เพราะวิตกพิจารณา สงบระงับไปแล้ว,
เข้าถึงอยู่ ซึ่งทุติยฌาน ตติยฌาน
จตุตถฌาน ปฐมฌาน
และปัญจฌาน

อันเป็นสุญญะตะ ประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้เข้าบ้าง,
อันเป็นสุญญะตะ ประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้ไบบ้าง,
อันเป็นสุญญะตะ ประเภทปฏิบัติ
สะดวง รู้ได้เข้าบ้าง

สุขาปะฏิปะทั้ง ขิปปาภิญญัง
สุญญะตัง,
ตัสส์มิง สะมะเย ผัสโส โหติ,
อะวิกเขโป โหติ,
อิเม ธัมมา กุสะลา,

อันเป็นสุญญะ ประเภทปฏิบัติ
สะดวก รู้ได้ไวบ้าง
ในสมัยนั้น ผัสสะคือสิ่งกระทบ ย่อม
เกิดขึ้นได้ ความไม่ขัดส่าย ยังคงมีอยู่,
สภาวะธรรมเหล่านี้ เชื่อว่าเป็นกุศล

อัปปะณิหิตะปะฏิปะทา

กะตะเม ธัมมา กุสะลา,
ยัสส์มิง สะมะเย โลกุตตะรัง
ฌานัง ภาเวติ,
นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง,

ทิฏฐิคะตานัง ปะหานายะ
ปะฐะมาเย ภูมียา ปัตติยา,
วิวิจจะระ กาเมหิ,
ปะฐะมัง ฌานัง อุกะสัมปัชชะ
วิหะระติ,

ทุกขาปะฏิปะทั้ง ทันธาภิญญัง
อัปปะณิหิตัง,
ทุกขาปะฏิปะทั้ง ขิปปาภิญญัง
อัปปะณิหิตัง,
สุขาปะฏิปะทั้ง ทันธาภิญญัง
อัปปะณิหิตัง,
สุขาปะฏิปะทั้ง ขิปปาภิญญัง
อัปปะณิหิตัง
ตัสส์มิง สะมะเย ผัสโส โหติ,

สภาวะธรรมที่เป็นกุศล เป็นไฉน,
ในสมัยใด โยคาวจรบุคคล เจริญฌาน
อันเป็นโลกุตตระ
ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากวัฏฏทุกข์
ให้ถึงพระนิพพาน,
เพื่อละทิฏฐิทั้งหลาย,
เพื่อบรรลุมิเบื้องต้น,
สังัดแล้ว จากกามและอกุศลธรรมทั้งหลาย
เข้าถึงอยู่ซึ่งปฐมฌาน

อันเป็นอัปปะณิหิตะ ประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้ช้าบ้าง,
อันเป็นอัปปะณิหิตะ ประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้ไวบ้าง
อันเป็นอัปปะณิหิตะ ประเภทปฏิบัติ
สะดวก รู้ได้ช้าบ้าง
อันเป็นอัปปะณิหิตะ ประเภทปฏิบัติ
สะดวก รู้ได้ไวบ้าง
ในสมัยนั้น ผัสสะคือสิ่งกระทบ ย่อม

อะวิกเขโป โหติ,
อิเม อัมมา กุสะลา,
กะตะเม อัมมา กุสะลา,
ยัสฺมิง สะมะเย โลกุตตะรัง
ณานัง ภาเวติ,
นियยานิกัง อะปะจะยะคามิง,

ทิกฺขุคະตานัง ปะหานายะ,
ปะฐะมาเย ภูมียา ปัตติยา,
วิตักกะวารานัง วุปะสะมา,
ทุตฺติยัง ฌานัง ตะตฺติยัง ฌานัง
จะตุตถัง ฌานัง ปะฐะมัง ฌานัง
ปัญจะมัง ฌานัง อูปะสัมปัชชะ
วิหะระติ

ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธะภาณูญัง
อัปปะณฺหิตัง

ทุกขาปะฏิปะทัง ขิปปาภาณูญัง
อัปปะณฺหิตัง

สุขาปะฏิปะทัง ทันธะภาณูญัง
อัปปะณฺหิตัง

สุขาปะฏิปะทัง ขิปปาภาณูญัง
อัปปะณฺหิตัง

ตัสฺมิง สะมะเย ผัสโส โหติ

อะวิกเขโป โหติ,

อิเม อัมมา กุสะลาฯ

เกิดขึ้นได้ ความไม่ซัดส่าย ยังคงมีอยู่,
สภาวะธรรมเหล่านี้ ชื่อว่าเป็นกุศล
สภาวะธรรมที่เป็นกุศล เป็นไฉน,
ในสมัยใด โยคาวจรบุคคล เจริญฌาน
อันเป็นโลกุตตระ,
ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากวัฏฏทุกข์ ให้ถึง
พระนิพพาน

เพื่อละทิกฺขุทั้งหลาย,
เพื่อบรรลุมิเบื้องต้น,
เพราะวิตกวิจารณ์สงบระงับไปแล้ว,
เข้าถึงอยู่ยิ่ง ทุตฺติฌาน ตติยฌาน
จตุตถฌาน ปฐมฌาน และปัญจฌาน

อันเป็นอัปปณฺหิตะ ประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้ช้าบ้าง

อันเป็นอัปปณฺหิตะ ประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้ไวบ้าง

อันเป็นอัปปณฺหิตะ ประเภทปฏิบัติ
สะดวก รู้ได้ช้าบ้าง

อันเป็นอัปปณฺหิตะ ประเภทปฏิบัติ
สะดวก รู้ได้ไวบ้าง

ในสมัยนั้น ผัสสะคือสิ่งกระทบ

ย่อมเกิดขึ้นได้ ความไม่ซัดส่ายยังคงมีอยู่
สภาวะธรรมเหล่านี้ ชื่อว่าเป็นกุศล

อธิปตี

กะตะเม อัมมา กุสะลา,
ยัสฺสิมัง สะมะเย โลกุตตะรัง
ณานัง ภาเวติ,
นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง,

ทิฏฺฐิคะตานัง ปะหานายะ,
ปะฐะมาเย ภูมียา ปัตติยา,
วิวิจจะระ กาเมหิ,
ปะฐะมัง ณานัง อุกะสัมปะชชะ
วิหะระติ

ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธะภาณูญัง
ฉันหาธิปะเตยยัง วิริยาธิปะเตยยัง
จิตตาธิปะเตยยัง วิมังสาธิปะเตยยัง
ทุกขาปะฏิปะทัง ขิปปาภาณูญัง
ฉันหาธิปะเตยยัง วิริยาธิปะเตยยัง
จิตตาธิปะเตยยัง วิมังสาธิปะเตยยัง
สุขาปะฏิปะทัง ทันธะภาณูญัง
ฉันหาธิปะเตยยัง วิริยาธิปะเตยยัง
จิตตาธิปะเตยยัง วิมังสาธิปะเตยยัง
สุขาปะฏิปะทัง ขิปปาภาณูญัง
ฉันหาธิปะเตยยัง วิริยาธิปะเตยยัง
จิตตาธิปะเตยยัง วิมังสาธิปะเตยยัง
ตัสฺสิมัง สะมะเย ผัสโส โหติ

อะวิกเขโป โหติ

อิเม อัมมา กุสะลา

สภาวะธรรมที่เป็นกุศล เป็นไฉน,
ในสมัยใด โยคาวจรบุคคล เจริญฌาน
อันเป็นโลกุตตระ,
ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากวัฏฏทุกข์
ให้ถึงพระนิพพาน
เพื่อละทิฏฐิทั้งหลาย,
เพื่อบรรลุมิเบื้องต้น,
สังต์แล้วจากกาม และอกุศลธรรมทั้งหลาย
เข้าถึงอยู่ซึ่ง ปฐมฌาน

อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้ช้าบ้าง,
อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้ไวบ้าง,

อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภทปฏิบัติ
สะดวก รู้ได้ช้าบ้าง,
อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภท
ปฏิบัติสะดวก รู้ได้ไวบ้าง

ในสมัยนั้น ผัสสะคือสิ่งกระทบ
ย่อมเกิดขึ้นได้ ความไม่ซัดส่ายยังคงมีอยู่
สภาวะธรรมเหล่านี้ เชื่อว่าเป็นกุศล

กะตะเม ธัมมา กุสะลา,
ยัสฺมิํ สมะเย โลกุตตเร
ณานํ ภาเวติ,
นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง,

ทิฏฺฐิเคตานัง ปะหานายะ,
ปะฐะมาเย ภูมียา ปัตติยา,
วิตักกะวิจารานัง วุปะสสะมา,
ทุติยํ ฌานัง ตะติยํ ฌานัง
จะตุตถัง ฌานัง ปะฐะมัง ฌานัง
ปัญจะมํ ฌานัง อุปะสัมปัชชะ
วิหะระติ

ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง
ฉันทาธิปะเตยยัง วิริยาธิปะเตยยัง
จิตตาธิปะเตยยัง วิมังสาธิปะเตยยัง
ทุกขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง
ฉันทาธิปะเตยยัง วิริยาธิปะเตยยัง
จิตตาธิปะเตยยัง วิมังสาธิปะเตยยัง
สุขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง
ฉันทาธิปะเตยยัง วิริยาธิปะเตยยัง
จิตตาธิปะเตยยัง วิมังสาธิปะเตยยัง
สุขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง
ฉันทาธิปะเตยยัง วิริยาธิปะเตยยัง
จิตตาธิปะเตยยัง วิมังสาธิปะเตยยัง
(อะทุกขะมะสุขาปะฏิปะทัง
ทันธาภิญญัง ฉันทาธิปะเตยยัง

สภาวะธรรมที่เป็นกุศล เป็นไฉน,
ในสมัยใด โยคาวจรบุคคล เจริญฌาน
อันเป็นโลกุตตระ,
ซึ่งเป็นเหตุนำออกจากวัฏฏทุกข์
ให้ถึงพระนิพพาน
เพื่อละทิฏฐิทั้งหลาย,
เพื่อบรรลุมิเบื่องตัน,
เพราะวิตก วิจารสงบระงับไปแล้ว,
เข้าถึงอยู่ ซึ่งทุติยฌาน ตติยฌาน
จตุตถฌาน ปฐมฌาน และปัญจฌาน

อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้ช้าบ้าง,
อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภทปฏิบัติ
ลำบาก รู้ได้ไวบ้าง,
อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภทปฏิบัติ
สะดวก รู้ได้ช้าบ้าง,
อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภทปฏิบัติ
สะดวก รู้ได้ไวบ้าง
(อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภทปฏิบัติ

วิริยาธิปะเตยยัง จิตตาธิปะเตยยัง
วิมังสาธิปะเตยยัง)

(อะทุกขะมะสุขาปะฏิปะทัง
ชิปปาภิญญัง ฉันทาธิปะเตยยัง
วิริยาธิปะเตยยัง จิตตาธิปะเตยยัง
วิมังสาธิปะเตยยัง)

ตัสส์มิง สะมะเย ผัสโส โหติ
อะวิกเขโป โหติ,
อิเม อัมมา กุสะลาฯ

ไม่เชิงลำบากและไม่เชิงสะดวก
รู้ได้ช้าบ้าง)

(อันมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา
เป็นใหญ่ แต่เป็นประเภทปฏิบัติ
ไม่เชิงลำบากและไม่เชิงสะดวก
รู้ได้ไวบ้าง)

ในสมัยนั้น ผัสสะคือสิ่งกระทบ
ย่อมเกิดขึ้นได้ ความไม่ชัดสายยังคงมีอยู่
สภาวะธรรมเหล่านี้ เชื่อว่าเป็นกุศลฯ

ภาค ๔. บทสวดมนต์และพระคาถา ที่เป็นมงคลต่อชีวิต

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก

อิติปิ โส ภาคะวา	แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
อะระหัง วาตะ โส ภาคะวา	พระองค์นั้น เป็นผู้ไกลจากกิเลส
อิติปิ โส ภาคะวา	แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
สัมมาสัมพุทโธ วาตะ โส ภาคะวา	พระองค์นั้น เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ
อิติปิ โส ภาคะวา	แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
วิชชาจะระณะ สัมปันโน	พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพatti
วาตะ โส ภาคะวา	แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
อิติปิ โส ภาคะวา	พระองค์นั้น เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว
สุคะโต วาตะ โส ภาคะวา	แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
อิติปิ โส ภาคะวา โลกะวิทู	พระองค์นั้น เป็นผู้รู้แจ้งโลก
วาตะ โส ภาคะวา	ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้เป็นพระอรหันต์
อะระหัง ตัง สะระณัง คัจฉามิ	ว่าเป็นที่พึ่งกำจัตถัยได้จริง
อะระหัง ตัง สิริสะ นะมามิ	ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้เป็นพระอรหันต์ด้วยเศียรเกล้า
สัมมาสัมพุทัง สะระณัง คัจฉามิ	ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้ตรัสรู้เอง
สัมมาสัมพุทัง สิริสะ นะมามิ	โดยชอบ ว่าเป็นที่พึ่งกำจัตถัยได้จริง
วิชชาจะระณะสัมปันนัง	ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้ตรัสรู้เอง
สะระณัง คัจฉามิ	โดยชอบด้วยเศียรเกล้า
วิชชาจะระณะสัมปันนัง	ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้
สิริสะ นะมามิ	และความประพatti ว่าเป็นที่พึ่งกำจัตถัยได้จริง
สุคะตัง สะระณัง คัจฉามิ	ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้ถึงพร้อม
สุคะตัง สิริสะ นะมามิ	ด้วยความรู้ และความประพatti
	ด้วยเศียรเกล้า
	ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้เสด็จไปดีแล้ว ว่า
	เป็นที่พึ่งกำจัตถัยได้จริง
	ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้เสด็จ

โลกะวิทุง สะระณัง คัจฉามิ

โลกะวิทุง สิริสะสา นะมามิ

อิติปิ โส ะกะคะวา

อะนุตตะโร วาตะ โส ะกะคะวา

อิติปิ โส ะกะคะวา

ปุริสะธัมมะสาระะถิ วาตะ โส ะกะคะวา

อิติปิ โส ะกะคะวา

สัตถา เทวะมะนุสสานัง

วาตะ โส ะกะคะวา

อิติปิ โส ะกะคะวา

พุทโธ ะตะ โส ะกะคะวา

อะนุตตะรัง สะระณัง คัจฉามิ

อะนุตตะรัง สิริสะสา นะมามิ

ปุริสะธัมมะสาระะถิง สะระณัง คัจฉามิ

ปุริสะธัมมะสาระะถิง สิริสะสา นะมามิ

สัตถารัง เทวะมะนุสสานัง

สะระณัง คัจฉามิ

สัตถารัง เทวะมะนุสสานัง

สิริสะสา นะมามิ

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

พุทธัง สิริสะสา นะมามิ

ไปดีแล้วด้วยเศียรเกล้า

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้รู้แจ้งโลก ว่าเป็น
ที่พึงก่การจัดกัณฑ์ได้จริง

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้รู้แจ้งโลก
ด้วยเศียรเกล้า

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น เป็นผู้ยอดเยี่ยมไม่มีใครยิ่งกว่า

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น เป็นนายสารถิผู้ฝึกบุรุษ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น เป็นศาสดาของเทวดาและ

มนุษย์ทั้งหลาย

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้ยอดเยี่ยม ไม่มี
ใครยิ่งกว่า ว่าเป็นที่พึงก่การจัดกัณฑ์ได้จริง

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้ยอดเยี่ยม
ด้วยเศียรเกล้า

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้เป็นนายสารถิ
ผู้ฝึกบุรุษว่าเป็นที่พึงก่การจัดกัณฑ์ได้จริง

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้เป็นนาย
สารถิผู้ฝึกบุรุษด้วยเศียรเกล้า

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้เป็นศาสดาของ
เทวดา และมนุษย์ว่าเป็นที่พึงก่การจัดกัณฑ์ได้จริง

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้เป็นศาสดา
ของเทวดา และมนุษย์ด้วยเศียรเกล้า

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
ว่าเป็นที่พึงก่การจัดกัณฑ์ได้จริง

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้รู้ ผู้ตื่น

อิติปิ โส ะคะวา

อิติปิ โส ะคะวา ฐปะขันโธ

อะนิจจะลักกะณะปะระมี

จะ สัมปันโน

อิติปิ โส ะคะวา เวทนาขันโธ

อะนิจจะลักกะณะปะระมี

จะ สัมปันโน

อิติปิ โส ะคะวา สัญญาขันโธ

อะนิจจะลักกะณะปะระมี

จะ สัมปันโน

อิติปิ โส ะคะวา สังขาระขันโธ

อะนิจจะลักกะณะปะระมี

จะ สัมปันโน

อิติปิ โส ะคะวา วิญญาณะขันโธ

อะนิจจะลักกะณะปะระมี

จะ สัมปันโน

อิติปิ โส ะคะวา

ปะฐะฐะฐะฐะฐะฐะฐะ สัมปันโน

อิติปิ โส ะคะวา

อาโปธาตุมะธาธิญญะ สัมปันโน

อิติปิ โส ะคะวา

เตโชธาตุมะธาธิญญะ สัมปันโน

อิติปิ โส ะคะวา

ผู้เบิกบาน ด้วยเศียรเกล้า

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น กอไปด้วย
ดังว่ามานี้แล

พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น

แม้จะมีรูปขันธ เป็นอนิจจลักษณะ

คือไม่เที่ยงแท้ แต่ทรงเพียบพร้อมด้วย

พระบารมี

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้จะมี

เวทนาขันธ เป็นอนิจจลักษณะ คือไม่

เที่ยงแท้ แต่ทรงเพียบพร้อมด้วยพระบารมี

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้จะมี

สัญญาขันธ เป็นอนิจจลักษณะ คือไม่

เที่ยงแท้ แต่ทรงเพียบพร้อมด้วยพระบารมี

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้จะมี

สังขารขันธ เป็นอนิจจลักษณะ คือไม่

เที่ยงแท้ แต่ทรงเพียบพร้อมด้วยพระบารมี

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้จะมี

วิญญาณขันธ เป็นอนิจจลักษณะ คือไม่

เที่ยงแท้ แต่ทรงเพียบพร้อมด้วยพระบารมี

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือการหยั่งรู้ในธาตุดิน

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือการหยั่งรู้ในอาโปธาตุ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือการหยั่งรู้ในเตโชธาตุ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

วาโยธาตฺสสมาธิญาณสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา

อากาศธาตฺสสมาธิญาณสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา

วิญญูณธาตฺสสมาธิญาณ

สัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา

จักกะวาพะธาตฺสสมาธิญาณ

สัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา

จาตุมมะหาราชิกาธาตฺ

สมาธิญาณสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา

ดาวะตังสาธาตฺ

สมาธิญาณสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา ยามาธาตฺ

สมาธิญาณสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา ตุสสีตาธาตฺ

สมาธิญาณสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา นิมมานะระตธาตฺ

สมาธิญาณสัมปันโน

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือการหยั่งรู้ในวาโยธาตุ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือการหยั่งรู้ในอากาศธาตุ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือการหยั่งรู้ในวิญญูณธาตุ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือการหยั่งรู้ในจักรวาลธาตุ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือการหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นที่สถิต

ของเทวดาชั้นจาตุมหาราช

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือการหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นที่สถิต

ของเทวดาชั้นดาวดึงส์

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือการหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นที่สถิต

ของเทวดาชั้นยามา

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือการหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นที่สถิต

ของเทวดาชั้นดุสิต

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

อิติปิ โส ะกะวะ

ปะระนิมิตะวะสะวัตติธาดุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ะกะวะ กามะวะจะระธาดุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ะกะวะ รูปะวะจะระธาดุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ะกะวะ อะรูปะวะจะระธาดุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ะกะวะ โลกุตตะระธาดุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ะกะวะ ปะฐะมะฌานะธาดุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ะกะวะ ทุตติยะฌานะธาดุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน

ปัญญา คือการหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นที่สถิต
ของเทวดาชั้นนิมมานรดี

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือการหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นที่สถิต
ของเทวดาชั้นปรนิมิตวสวัตดี

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือการหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
เทวโลกชั้นกามาวจร

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือการหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
พรหมโลกชั้นรูปาวจร

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
พรหมโลกชั้นอรูปาจร

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
ธาตุที่เป็นโลกุตตระ คืออยู่เหนือโลกทั้งปวง

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
ปฐมฌาน

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ

ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน

อิติปิ โส ภะคะวา ตะติยะฉณานะธาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา จะตุตถะฉณานะธาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา ปัญจะฉณานะธาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
อาภาสานัญญาเยตะนะธาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
วิญญาณัญญาเยตะนะธาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
อาภิกขัญญาเยตะนะธาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
เนวะสัณญานาสัณญาเยตะนะธาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน

ทุติยฉณาน

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
ตติยฉณาน

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
จตุตถฉณาน

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
ปัญจฉณาน

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นที่
อรุปาวจรภูมิ คืออาภาสานัญญาเยตะนะ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นไปใน
อรุปาวจรภูมิ คือวิญญาณัญญาเยตะนะ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นไปใน
อรุปาวจรภูมิ คืออาภิกขัญญาเยตะนะ

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุอันเป็นไปใน
อรุปาวจรภูมิ คือเนวะสัณญานาสัณญาเยตะนะ

อิติปิ โส ภะคะวา
โสดาปัตติมัคคะชาตุ
สมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
สะกิทาคามิมัคคะชาตุ
สมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
อนาคามิมัคคะชาตุ
สมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
อะระหัตตะมัคคะชาตุ
สมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
โสดาปัตติผละชาตุ
สมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
สะกิทาคามิผละชาตุ
สมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา
อนาคามิผละชาตุ
สมาธิญาณะสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
โสดาปัตติมรรค

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
สกิทาคามิมรรค

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
อนาคามิมรรค

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
อรหัตตมรรค

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
โสดาปัตติผล

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
สกิทาคามิผล

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
อนาคามิผล

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า

อะระหัตตะพะละชาตุ
สมาธิญาณะสัมปันโน

กุสะละ ธัมมา
อิติปิ โส ภะคะวา

อะ อ่า
ยาวะชีวัง พุทัง สะระณัง คัจฉามิ

ซัมพุทีปัญจะอิสสะโร กุสะลา ธัมมา

นะโม พุทธายะ
นะโม ธัมมายะ
นะโม สังขายะ
ปัญจะ พุทธา นะมามิหัง
อา ปา มะ จุ ปะ
ที มะ สัง อัง ขุ
สัง วิ ธา ปุ กะ ยะ ปะ
อุ ปะ สะ สะ สุ เหา ปา สา ยะ
โส โส สะ สะ อะ อะ อะ อะ นิ

เต สะ สุ เน มะ ภู จะ นา วิ เว

อะ สัง วิ สุ โล ปุ สะ พุ ภะ
อิ สวา สุ สุ สวา อิ
กุสะลา ธัมมา จิตติ วิธัตถิ
อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง

พระองค์นั้น ทรงถึงพร้อมด้วยสมาธิและ
ปัญญา คือความหยั่งรู้ในธาตุที่เป็นไปใน
อรหัตตผล

ธรรมฝ่ายกุศล
พระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น มีพระคุณดัง
พรรณนามานี้แล

(มนต์คาถา)
ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้า
ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้เป็นอิสระแห่งชมพู
ทวีป ธรรมฝ่ายกุศล เป็นใหญ่เหนือชมพู
ทวีป

ขอนอบน้อมแด่พระพุทเจ้า
ขอนอบน้อมแด่พระธรรมเจ้า
ขอนอบน้อมแด่พระสังฆเจ้า
ขอนอบน้อมแด่พระพุทเจ้าห้าพระองค์
หัวใจพระวินยปิฎก
หัวใจพระสุตตันตปิฎก
หัวใจพระอภิธรรมปิฎก

(มนต์คาถา)
หัวใจโลกุตตรธรรม คือมรรคสี่ ผลสี่
นิพพานหนึ่ง

หัวใจพระเจ้าสิบชาติแสดงการบำเพ็ญ
บารมีสิบ

หัวใจพระพุทคุณเก้า (นวหรรคุณ)
หัวใจคุณของพระรัตนตรัย
ธรรมฝ่ายกุศล มีนัยวิจิตรพิสดาร
แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น เป็นผู้ไกลจากกิเลส

อะอา

ยาวะชีวัง พุทัง สะระณัง คัจฉามิ

สา โภธิ ปัญจะ อิสสระโร ัมมา

กุสะลา ัมมา

นันทะวิวังโก

อิติ สัมมาสัมพุทโธ

สุ คะ ลา โน

ยาวะชีวัง พุทัง สะระณัง คัจฉามิ

จาตุมมะหาราชิกา อิสสระโร

กุสะลา ัมมา

อิติ อิสสระระพะละสัมปันโน

อุ อุ

ยาวะ ชีวัง พุทัง สะระณัง คัจฉามิ

ดาวะตังสา อิสสระโร อิสสระระ

กุสะลา ัมมา

นันทะปัญจะ

สุคะโต โลกะวิทู

มะหาเอโ

ยาวะชีวัง พุทัง สะระณัง คัจฉามิ

ยามา อิสสระโร กุสะลา ัมมา

พรัหมาสัททะ ปัญจะ สัตตะ

สัตตะปาละมี อะนุตตะโร

(มนต์คาถา)

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้า ว่าเป็นที่พึ่ง
ตลอดชีวิต

(มนต์คาถา)

ธรรมฝ่ายกุศล

(มนต์คาถา)

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบแล้วแล

(มนต์คาถา)

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้า
ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

ธรรมฝ่ายกุศล เป็นใหญ่เหนือ

เทวโลกชั้นจาตุมหาราช

พระองค์ผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และ
ความประพฤติ

(มนต์คาถา)

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้า
ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

ธรรมฝ่ายกุศล เป็นใหญ่เหนือสวรรค์ชั้น
ดาวดึงส์

(มนต์คาถา)

พระพุทเจ้า ผู้เสด็จไปดีแล้ว ผู้รู้แจ้งโลก

(มนต์คาถา)

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้า
ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

ธรรมฝ่ายกุศล เป็นใหญ่เหนือสวรรค์
ชั้นยามา

พระโพธิสัตว์ห้า (และ) บารมีของ

พระโพธิสัตว์ ยอดเยี่ยม

ยะมะกะพะ

ยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ตุสสีตา อิสสะโร กุสะลา อัมมา

ปุ ยะ ปะ กะ

ปุริสัทธัมมะสาระถิ

ยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

นิมมานะระติ อิสสะโร

กุสะลา อัมมา

เหตุโปวะ

สัตถา เทวะมะนุสสานัง

ตะกะ ยาวะชีวัง

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ปะระนิมมิตะวะสะวัตถิ

อิสสะโร กุสะลา อัมมา

สังขาระขันโธ

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา

รูปะขันโธ พุทธะปะจะ

ยาวะชีวัง พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

พรัหมา อิสสะโร กุสะลา อัมมา

นัตถิปัจจะยา วินะปัญจะเย ภาคะวา

กว่าเสียงแห่งพระพรหม

(มนต์คาถา)

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้า

ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

ธรรมฝ่ายกุศล เป็นใหญ่เหนือ

สวรรค์ชั้นดุสิต

(มนต์คาถา)

พระพุทเจ้า พระองค์ผู้เป็นนายสารถิ

ผู้ฝึกบุรุษ

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้า ว่าเป็นที่พึ่ง

ตลอดชีวิต

ธรรมฝ่ายกุศล เป็นใหญ่เหนือสวรรค์

ชั้นนิมมานรดี

(มนต์คาถา)

พระองค์ผู้เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์

ทั้งหลาย

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้า ว่าเป็นที่พึ่ง

ตลอดชีวิต

ธรรมฝ่ายกุศล เป็นใหญ่เหนือสวรรค์

ชั้นปรนิมมิตวสวัตติ

ชั้นคือการปรุ้งแต่ง

ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตน

รูปชั้นที่ที่เกิดจากการกระทำ (ก็ไม่เที่ยง แปร

เปลี่ยนไปและเป็นอนัตตา)

ข้าพเจ้า ขอถึงพระพุทเจ้า

ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

ธรรมฝ่ายกุศล เป็นใหญ่กว่าพระพรหม

แม้ธรรมที่กล่าวถึงความไม่มีเป็นปัจจัย

พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ตรัสไว้ มีนัยกว้างขวาง

ยวาระนิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ

นะโม พุทธัสสะ

นะโม อัมมัสสะ

นะโม สังฆัสสะ

พุทฺธิลา โลกะกะลา กะระกะนา

เอเตนะ สัจเจนะ สุวตฺถิ โหตุ

หุตุ หุตุ หุตุ สะวาหายะ ฯ

นะโม พุทธัสสะ

นะโม อัมมัสสะ

นะโม สังฆัสสะ

วิตติ วิตติ มิตติ มิตติ

จิตติ จิตติ วัตติ วัตติ

มะยะสุ สุวตฺถิ โหตุ

หุตุ หุตุ หุตุ สะวาหายะ

อินทะสาวัง มะหาอินทะสาวัง

พรหมะสาวัง มะหาพรหมะสาวัง

จักกะวัตติสาวัง มะหาจักกะวัตติสาวัง

เทวาสาวัง มะหาเทวาสาวัง อีสีสาวัง

มะหาอีสีสาวัง มุนีสาวัง

มะหามุนีสาวัง สัมปฐิสาวัง

มะหาสัมปฐิสาวัง พุทธะสาวัง

ปัจเจกะพุทฺธะสาวัง อะระหัตตะสาวัง

สัพพะสิทธิวิชาละรานังสาวัง

สัพพะโลกา อิริยานังสาวัง

เอเตนะ สัจเจนะ สุวตฺถิ โหตุฯ

สาวัง คุณัง วัชระพะลัง เตชะ วิริยํ

ข้าพเจ้าขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า

ว่าเป็นที่พึ่ง ตราบเท่าเข้าสู่พระนิพพาน

ขอนอบน้อมแด่พระพุทฺธเจ้า

ขอนอบน้อมแด่พระธรรมเจ้า

ขอนอบน้อมแด่พระสงฆ์เจ้า

(มนต์คาถา)

ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอความสวัสดี

จงมีแก่ข้าพเจ้าเถิด

(มนต์คาถา)

ขอนอบน้อมแด่พระพุทฺธเจ้า

ขอนอบน้อมแด่พระธรรมเจ้า

ขอนอบน้อมแด่พระสงฆ์เจ้า

(มนต์คาถา)

ขอความสวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้าเถิด

(มนต์คาถา)

(มนต์คาถาจากพระคาถามหาทิพยมนต์)

ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่

ข้าพเจ้าเถิด

(มนต์คาถาจากพระมหาทิพยมนต์)

สิทธิกัมมัง นิพพานัง โมกขัง คุยหะกัง
ทานัง สีลลัง ปัญญานิกขัง ปุญญัง
ภาคะยัง ปปปัง สุขัง สิริรูปัง
จะตุวีสะติ เทสะนัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ

หุตุ หุตุ หุตุ สวาหายะ ฯ
นะโม พุทธัสสะ
ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา
รูปะขันโธ เวทนาขันโธ
สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ
วิญญณะขันโธ
นะโม อิติปิ โส ภาคะวา

นะโม ธัมมัสสะ
ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ
เวทนาขันโธ สัญญาขันโธ
สังขาระขันโธ
นะโม สวาชาโต
นะโม สังฆัสสะ
ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา
รูปะขันโธ เวทนาขันโธ
สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ
วิญญณะขันโธ
นะโม สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต
สาวะกะสังโฆ
วาทะปะริตตัง
นะโม พุทธายะ
มะอะอุ

ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่
ข้าพเจ้าเกิด

(มนต์คาถา)
ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า
รูปขันธ เวทนาขันธ สัญญาขันธ
สังขารขันธ วิญญานขันธ
ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตน ของเราจริง

ขอนอบน้อมพระธรรมที่พระพุทธเจ้า
ตรัสไว้ดีแล้ว
ขอนอบน้อมแด่พระสงฆ์
รูปขันธ เวทนาขันธ สัญญาขันธ
สังขารขันธ วิญญานขันธ
เป็นทุกข์มิใช่ตัวตนของเราจริง
ขอนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
ขอนอบน้อมแด่พระสงฆ์ สาวกของพระผู้มี
พระภาคเจ้า ผู้ปฏิบัติดีงามมาให้
ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า
พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
ตราบไต่ความไม่เที่ยง เป็นทุกข์
มิใช่ตัวตนของเราจริง ๆ นี้
ทุกสิ่งมีความแปรเปลี่ยนไปและเสื่อมไปเป็น
ธรรมดาอยู่ผ่านพ้น
ขอนอบน้อมพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา

ยาวะ ตัสสะ หาโย

โม นะ อุมะ

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา

อุ มะ อะ วันทา

นะโม พุทธายะ

นะ อะ กะ ตี นิ สะ ระ ณะ

อา ระ ปะ พุท ธัง

มะ อะ อุ

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา

ความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง

ขอกราบไหว้พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์

ขอนอบน้อมแด่พระพุทฺธเจ้า

(มนต์คาถา)

พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์

(มนต์คาถา)

ความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง

ฯ

พระคาถาชินบัญชร

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

ในการสวด คาถาชินบัญชร เพื่อให้เกิดอานุภาพยิ่งๆ ขึ้น ก่อนจะเจริญภาวนา จึงขอให้ตั้งนะโม ๓ จบ และน้อมจิตระลึกถึงคุณพระคุณสมเด็จพระโต ด้วยคำบูชาดังนี้

ปุตตะกาโมละเภปุตัง

ธะนะกาโมละเภธะนัง

อติถิกายะกายะ ญาเย

เทวานังปิยะตังสุตตะวา

อิติปิโสภะคะวา ยะมะราชาโน

ท้าวเวสสุวรรณโณ

มรณังสุขัง อะระหังสุขะโต

นะโมพุทธานะ

๑. ชะยา สะนา กะตา พุทธา

พระพุทเจ้าและพระนราสภทั้งหลาย

เซตวา มารัง สะวา หะนัง

ผู้ประทับนั่งแล้วบนชัยบัลลังก์

จะตุ สัจจา สะกัง ระลัง

ทรงพิชิตพระยามาราธิราชผู้พรั่งพร้อมด้วย

เย ปิวิงสุ ณะรา สะภา

เสนาราชพาหนะแล้ว เสวยอมตรสคือ

อริยสัจธรรมทั้งสี่ประการ เป็นผู้นำสรรพ

สัตว์ให้ข้ามพ้นจากกิเลสและกองทุกข์

๒. ตัณหังกะราทะโย พุทธา

มี ๒๘ พระองค์ คือ พระผู้ทรงนามว่า

อัญญะวีระติ นา ยะกา

ตัณหังกร เป็นอาทิ พระพุทเจ้าจอมมุนี

สัพเพ ปะติภูจฺจिता มัยหัง

ทั้งหมดนั้น

มัตถะเก เต มุนิส สะรา

๓. สีเส ปะติภูจฺจิต มัยหัง

ข้าพระพุทธเจ้าขออัญเชิญมาประดิษฐาน

พุทโธ ธัมโม เทวโวลจะเน

เหนือเศียรเกล้า องค์สมเด็จพระ

สังโฆ ปะติภูจฺจิต มัยหัง

สัมมาสัมพุทเจ้า ประดิษฐานอยู่บนศิรัษะ

อุเร สัพพะคุณา กะโร

พระธรรมอยู่ที่ดวงตาทั้งสอง พระสงฆ์ผู้

เป็นอากรบ่อเกิดแห่งสรรพคุณอยู่ที่อก

๔. หะทะเย เม อะนุรุทโธ

พระอนุรุทธะอยู่ที่ใจ

สารีปุตโต จะ ทักขิณ

พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวา

โกณฑัญโญ ปิฎฐิภา คัสสิมิง

พระโมคคัลลาน์อยู่เบื้องซ้าย

โมคคัลลาโน จะ วา มะเก

พระอัญญาโกณฑัญญะอยู่เบื้องหลัง

๕. ทักขิณ สะวะเน มัยหัง

พระอานนทกับพระราหุลอยู่หุขวา

อาสุง อานันทะราหุโล
กัสสะโป จะ มะหา นาโม
อุภาสุง วาเมโส ตะเก
๖. เกสะโต ปิณฺณิกา คัสสิมิง
สุริโย วะ ปะกังกะโร
นิสินโน สิริสัม ปันโน
โสภิตो มุนิปุง คะโว
๗. กุมาระกัสสะโป เถโร
มะเหสี จิตตะวา ทะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจิง
ปะติฏฐาสี คุณา กะโร
๘. ปุณฺณ อังคฺลิมาโล จะ
อุปาสี นันทะสึวะลี
เถรา ปญฺจะอิมะ ชาตา
นะลาเต ติละกา มะมะ
๙. เตสา สิตฺติ มะหาเถรา
วิชิตา ชินะสา วะกา
เอเตสิตฺติ มะหาเถรา
ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเต เชนะ
อังคะมังเค สุสัณฺณ จิตฺตา
๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสี
ทักขิณเมตตะสุตตะกัง
ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสี
วาเม อังคฺลิมา ละกัง
๑๑. ชันธะโม ระปะริตตัญญุ จะ
อาภานาภียะสุตตะกัง
อาภาเส ฉะทะนัง อาสี
เสสา ปาการะ สัณฺณจิตฺตา

พระกัสสปะกับพระมหานามะอยู่ที่หุซ่าย

มุนีผู้ประเสริฐ คือ พระโสภิตะผู้สมบูรณ์
ด้วยสิริดังพระอาทิตย์ส่องแสง
อยู่ที่ทุกเส้นขน ตลอดร่างทั้งข้างหน้า
และข้างหลัง

พระเถระกุมาระกัสสปะผู้แสวงบุญ

ทรงคุณอันวิเศษ

มีวาตะอันวิจิตรไพเราะ

อยู่ปากเป็นประจำ

พระปุนณะ พระอังคฺลิมาล

พระอุปาสี พระนันทะ และพระสึวลี

พระเถระทั้ง ๕ นี้ จงปรากฏเกิด

เป็นกระแจะจุนเจิมที่หน้าผาก

ส่วนพระอสีติมหาเถระที่เหลือ

ผู้มีชัยและเป็นพระโอรสเป็นพระสาวก

ของพระพุทธเจ้าผู้ทรงชัย

แต่ละองค์ล้วนรุ่งโรจน์ด้วยเดชแห่งศีล

ให้ดำรงอยู่ทั่วอวยวะนั้นใหญ่

พระรัตนสูตรอยู่เบื้องหน้า

พระเมตตาสสูตรอยู่เบื้องขวา

พระอังคฺลิมาลปริตรอยู่เบื้องซ้าย

พระธชัคคสูตรอยู่เบื้องหลัง

พระชันธปริตร พระโมรปริตร

และพระอาภานาภียสูตร

เป็นเครื่องกางกั้นดุจ

หลังคาอยู่บนนภากาศ

๑๒. ชินานา วรระสัง ยุตตา
สัตตปภาการะลัง กะตา
วาตะปิตตาทิสัญ ชาตา
พาหิรัช ฌัตตูปัท ทะวา

๑๓. อะเสสา วินะยัง ยันตุ
อะนันตะ ชินะเต ชะสา
วะสะโต เม สะกัจเจ นะ

อนึ่งพระชินเจ้าทั้งหลาย
นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วนี้
ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังนานาชนิด
มีศีลาทศคุณอันมั่นคง คือ สัตตะปภาการ
เป็นอาภรณ์มาตั้งล้อมเป็นกำแพงคุ้มครอง
เจ็ดชั้น

ด้วยเดชานุภาพแห่งพระอนันตชินเจ้า
ไม่ว่าจะทำกิจการใดๆ
เมื่อข้าพระพุทธเจ้าเข้าอาศัยอยู่ใน

พระคาถาอิติปิโส ๘ ทิศ (ยันต์เกราะเพชร) สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตั้งนะโม ๓ จบ

๑. อิ ระ ชา คะ ตะ ระ สา

บทนี้ชื่อ กระหู่ ๗ แยก ประจำอยู่ทิศบูรพา (ทิศตะวันออก) บทที่ ๑ เสกเป่าป้องกันสัตว์รบกวน ต่อได้

๒. ตี หัง จะ โต โร ถิ นัง

บทนี้ชื่อ ฝนแสนห่า ประจำอยู่ทิศอาคเนย์ (ทิศตะวันออกเฉียงใต้) บทที่ ๒ เสกทำนํ้ามนต์ รดคนเจ็บไข้ได้ป่วย ผีเจ้าเข้าทรง

๓. ปี สัม ระ โล ปุ สัต พุท

บทนี้ชื่อ นารายณ์เกลื่อนสมุทร ประจำอยู่ทิศทักษิณ (ทิศใต้) บทที่ ๓ เสกภาวนากันภูตผีปีศาจ เป่าพิษบาดแผล

๔. โส มา ณะ กะ ริ ถา โธ

บทนี้ชื่อ นารายณ์ถอดจักร ประจำอยู่ทิศเหนือ (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) บทที่ ๔ เสกจนครบ ๑๐๘ จบ
ทำนํ้ามนต์ ไถ่ผี หรือ ให้คนท้องกิน จะคลอดลูกง่าย

๕. กะ สัม สัม วิ สะ เท ภา

บทนี้ชื่อ นารายณ์ขว้างจักรตรึงไตรภพ ประจำอยู่ทิศประจิม (ทิศตะวันตก) บทที่ ๕ เสกพรมร่าง
คนไข้ ไส้ภูตผีปีศาจร้าย ดินนัก

๖. คะ พุท ปัน ทุ ทัม วะ คะ

บทนี้ชื่อ นารายณ์พลิกแผ่นดิน ประจำอยู่ทิศพายัพ (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) บทที่ ๖ เสกน้ำมนต์
ป้องกันผีเจ้าเข้าทรง หรือถูกคุณกระทำชะงัดนัก

๗. วา โธ โน อะ มะ มะ วา

บทนี้ชื่อ ตวาดป่าหิมพานต์ ประจำอยู่ทิศอุดร (ทิศเหนือ) บทที่ ๗ เสกด้าย หวาย มีด ข้าวสาร ขับ
ไล่ผีบ้าน ผีป่าเวลาเดินทางดินนัก

๘. อา วิช สุ นุต สา นุส ตี

บทนี้ชื่อ นารายณ์แปลงรูป ประจำอยู่ทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) บทที่ ๘ เสกเป่าตัวเอง
ป้องกันตัวเองเวลาเดินทางออกจากบ้าน แคล้วคลาดได้

กายะคะตาสติภาวะนา

(นำ) หันทะ มะยัง กายะคะตาสติภาวะนาปาฐัง ภาณามะ เส

เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงกล่าวคาถาแสดงอาการ ๓๒ ในร่างกายเถิด

อะยัง โข เม กาโย

กายของเราี้แล

อุทัง ปาทะตะลา

เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา

อะโธ เกสะมัตถะกา

เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป

ตะจะปะริยันโต

มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุตรอบ

บุโร นานุปะการัสสะ อะสุจิโน

เต็มไปด้วยของไม่สะอาดมีประการต่างๆ

อตถิ อิมัสมิง กายะ

มีอยู่ในกายนี้

เกสา คือผมทั้งหลาย

โลมา คือขนทั้งหลาย

นะขา คือเล็บทั้งหลาย

ทันตา คือฟันทั้งหลาย

ตะโจ คือหนัง

มังสั คือเนื้อ

นหารู คือเอ็นทั้งหลาย
อัญญิมิณฺขัง เยื่อในกระดูก
หะทะยัง หัวใจ
กิโถมะกัง พังผืด
ปโปผาสัง ปอด
อันตะคุณฺฆัง ใส่น้อย
กะรีสัง อาหารเก่า
ปิตตัง น้ำดี
พุพฺโพ น้ำเหลือง
เสโท น้ำเหงื่อ
อัสสุ น้ำตา
เชโฟ น้ำลาย
ละสิกา น้ำไขข้อ
เอวะมะยัง เม กาโย
อุทธัง ปาทะตะลา
อะโธ เกสมะตฺถะกา
ตะจะปะริยันโต
ปุโร นานุปะการัสสะ อะสุจิโน

อัญฺญิ คือกระดูกทั้งหลาย
วักกัง ม้าม
ยะกะนัง ตับ
ปิหะกัง ไต
อันตัง ใสใหญ่
อุทะริยัง อาหารใหม่
มัตตะเก มัตตะลุงคัง เยื่อในสมองศีรษะ
เสมหัง น้ำเสลด
โลหิตัง น้ำเลือด
เมโท น้ำมันข้น
วะสา น้ำมันเหลว
สิงฆาณิกา น้ำมูก
มุตตัง น้ำมูตร
กายของเราเป็นอย่างนี้
เปื่องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา
เปื่องต่ำแต่ปลายผมลงไป
มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุตรอบ
เต็มไปด้วยของไม่สะอาดมีประการต่างๆ
อย่างนี้แล

คาถาโพธิบาท

๑. บุรพารัสมิง พระพุทธรคุณัง บุรพารัสมิง พระธัมเมตัง บุรพารัสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะธะนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สุรักขันตุ

๒. อาคะเนยรัสสมิง พระพุทธรคุณัง อาคะเนยรัสสมิง พระธัมเมตัง อาคะเนยรัสสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะธะนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สุรักขันตุ

๓. ทักขิณรัสสมิง พระพุทธรคุณัง ทักขิณรัสสมิง พระธัมเมตัง ทักขิณรัสสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะธะนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สุรักขันตุ

๔. หรดีรัสสมิง พระพุทธรคุณัง หรดีรัสสมิง พระธัมเมตัง หรดีรัสสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะธะนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สุรักขันตุ

๕. ปัจจิมรัสสมิง พระพุทธรคุณัง ปัจจิมรัสสมิง พระธัมเมตัง ปัจจิมรัสสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะธะนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สุรักขันตุ

๖. พายัปรัสสมิง พระพุทธรคุณัง พายัปรัสสมิง พระธัมเมตัง พายัปรัสสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสก สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะระนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สຸรักขันตุ

๗. อุดรรัสมิง พระพุทธรคณััง อุดรรัสมิง พระธัมเมตัง อุดรรัสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสก สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะระนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สຸรักขันตุ

๘. อีสานรัสมิง พระพุทธรคณััง อีสานรัสมิง พระธัมเมตัง อีสานรัสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสก สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะระนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สຸรักขันตุ

๙. ปะฐะวีรัสมิง พระพุทธรคณััง ปะฐะวีรัสมิง พระธัมเมตัง ปะฐะวีรัสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสก สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะระนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สຸรักขันตุ

๑๐. อาภาสะรัสมิง พระพุทธรคณััง อาภาสะรัสมิง พระธัมเมตัง อาภาสะรัสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสก สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะระนัง

สัพพะลาภัง ภะวันตุเม รักขันตุ สຸรักขันตุ

๑๑. เตโชรัสมิง พระพุทธรคณััง เตโชรัสมิง พระธัมเมตัง เตโชรัสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสก สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะธะนัง

สัพพะลาภัง ภาวันตุเม รักขันตุ สຸรักขันตุ

๑๒. อาโปรัสมิง พระพุทธรคณัง อาโปรัสมิง พระธัมเมตัง อาโปรัสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะธะนัง

สัพพะลาภัง ภาวันตุเม รักขันตุ สຸรักขันตุ

๑๓. วาโยรัสมิง พระพุทธรคณัง วาโยรัสมิง พระธัมเมตัง วาโยรัสมิง พระสังฆานัง

ทุกขะโรคภะยะ วิวิญชัยเย

สัพพะทุกข์ สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย

สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวิญชัยเย สัพพะธะนัง ส

พพะลาภัง ภาวันตุเม รักขันตุ สຸรักขันตุ

หมายเหตุ: ถ้าสวดให้ผู้อื่นเปลี่ยน เม... เป็น เต...

คาถามงคลจักรวาล ๘ ทิศ

อิมัสมิมมงคลจักรวาลทั้ง ๘ ทิศ

ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้ง ๗ ชั้น

มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอนัตตา

ราชะ เสมานา เขตเต สะมันตา

สะตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ พุทธะชาละ

ปะริกเขตเต รักขันตุ สຸรักขันตุ

อิมัสมิมมงคลจักรวาลทั้ง ๘ ทิศ

ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้ง ๗ ชั้น

มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอนัตตา

ราชะ เสมานา เขตเต สะมันตา

สะตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ ธัมมะชาละ

ปะริกเขตเต รักขันตุ สຸรักขันตุ

อิมฺมิงมงคลจักรวาลทั้ง ๘ ทิศ
ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้ง ๗ ชั้น
มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอนัตตา
ราชะ เสมานา เขตเต สะมันตา
สะตะโยชนะนะสะตะสะหัสสานิ ปัจเจกะพุทฺธะชาละ
ปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

อิมฺมิงมงคลจักรวาลทั้ง ๘ ทิศ
ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้ง ๗ ชั้น
มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอนัตตา
ราชะ เสมานา เขตเต สะมันตา
สะตะโยชนะนะสะตะสะหัสสานิ สังฆะชาละ
ปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

คาถา ปาละมี สามสิบทัศ บารมี ครูบาเจ้าศรีวิชัย

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ (๓ จบ)

ทานะ ปาละมี สัมปันโน, ทานะ อูปะปาละมี สัมปันโน, ทานะ ปะระมัตตะปาละมี สัมปันโน เมตตา
ไมตรี ภาละณัณ มุทิตา อูปะกขา ปาละมีสัมปันโน, อิตฺติปิ โส ภาละวา สีละ ปาละมี สัมปันโน,
สีละ อูปะปาละมี สัมปันโน, สีละ ปะระมัตตะปาละมี สัมปันโน เมตตา ไมตรี ภาละณัณ มุทิตา อูปะ
กขา ปาละมีสัมปันโน, อิตฺติปิ โส ภาละวา

เนกขัมมะ ปาละมี สัมปันโน, เนกขัมมะ อูปะปาละมี สัมปันโน, เนกขัมมะ ปะระมัตตะปาละมี สัม
ปันโน, เมตตา ไมตรี ภาละณัณ มุทิตา อูปะกขา ปาละมีสัมปันโน, อิตฺติปิ โส ภาละวา

ปัญญา ปาละมี สัมปันโน, ปัญญา อูปะปาละมี สัมปันโน, ปัญญา ปะระมัตตะปาละมี สัมปันโน,
เมตตา ไมตรี ภาละณัณ มุทิตา อูปะกขา ปาละมีสัมปันโน, อิตฺติปิ โส ภาละวา

วิริยะ ปาละมี สัมปันโน, วิริยะ อูปะปาละมี สัมปันโน, วิริยะ ปะระมัตตะปาละมี สัมปันโน เมตตา
ไมตรี ภาละณัณ มุทิตา อูปะกขา ปาละมีสัมปันโน, อิตฺติปิ โส ภาละวา ชันตี ปาละมี สัมปันโน,

ขันตี อุปะปาละมี สัมปันโน, ขันตี ปะระมัตตะปาละมี สัมปันโน เมตตา ไมตรี กะรุณา มุทิตา อุเปก
ขา ปาละมีสัมปันโน, อิติปิ โส ภาคะวา

สัจจะ ปาละมี สัมปันโน, สัจจะ อุปะปาละมี สัมปันโน, สัจจะ ปะระมัตตะปาละมี สัมปันโน เมตตา
ไไมตรี กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัมปันโน, อิติปิ โส ภาคะวา

อะธิฏฐานะ ปาละมี สัมปันโน, อะธิฏฐานะ อุปะปาละมี สัมปันโน, อะธิฏฐานะ ปะระ มัตตะปาละมี
สัมปันโน, เมตตา ไไมตรี กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัมปันโน, อิติปิ โส ภาคะวา

เมตตา ปาละมี สัมปันโน, เมตตา อุปะปาละมี สัมปันโน, เมตตา ปะระมัตตะปาละมี สัมปันโน,
เมตตา ไไมตรี กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัมปันโน, อิติปิ โส ภาคะวา

อุเปกขา ปาละมี สัมปันโน, อุเปกขา อุปะปาละมี สัมปันโน, อุเปกขา ปะระมัตตะ ปาละมี สัมปันโน,
เมตตา ไไมตรี กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัมปันโน, อิติปิ โส ภาคะวา

ทะสะ ปาละมี สัมปันโน ทะสะ อุปะปาละมี สัมปันโน ทะสะ ปะระมัตตะปาละมี สัม ปันโน เมตตา
ไไมตรี กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัมปันโน อิติปิ โส ภาคะวา

พุทัง สะระณัง คัจฉามิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ นะมามิหัง

คาถาป้องกันมหันตภัย

ทิฏฐิลา ทณฺฑิลา	โจรคิดร้ายขอให้พ่ายแพ้ไป หอก ดาบ ปืนไฟ อย่าแผ้วพาน
มันติลา โรคิลา	เวทมนตร์ ศักดิ์สิทธิ์เรื่องฤทธิ์กล้า โรคา เบาคลาย หายผ่าน
ชะระลา ทุพพิลา	รอดพ้นโรคภัยในจักรวาล เครื่อง พันธนาการหลุดพ้นที่
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	ด้วยอำนาจแห่งสัจจะวาจา
โสตฺถิ เม (เต) โหตุ สัพพะทา	ขอความสุขสวัสดิ์ จงมีแก่ข้าพเจ้า (ปวงท่าน) ทุกเมื่อเทอญ ฯ

(พึงให้ท่าน รักษาศีลห้า และเจริญภาวนาเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ของพระคาถานี้)

รักษาความเจ็บป่วย

นะ โม พุท ทา ยะ
ยะ ทา พุท โม นะ

ความสุข และ เงินตรา

สุกิตติมา สุภาจาโร
สุสีละวา สุปาคะโต
ยัสสะสิมา วะเจธิโร
เกสะโรวา อะสัมภิโต

เมตตา

นะ – โอม
ธา – เมตตา
นอ - เสน่หา

พระปิติ พระพุทธเจ้า ๒๘ พระองค์

มิ มะ มะ เม
นะ มะ พะ ทะ

อิทธิบาท ๔

ฉันทะ วิริยะ
จิตตะ วิมังสา

ความปรารถนา

ที่เจ็บก็หาย ที่หน่ายก็รัก
ที่หนักก็เบา ที่อยากก็ได้

พละ ๕ อิทธิ ๕

ศรัทธา วิริยะ
สติ
สมาธิ ปัญญา

ถอนลมเพลมพัด

ถอดถอน อ่อนเคลื่อนไหว เลื่อนหลุด

บทห้ามทุกข์

ทุ สะ นะ มิ

พระคาถาบูชาพระแม่ธรณี

ตัสสาเกชีสะโต	ยะถาคงคา	โสตังปะวัตตันติ	มาระเสนาปะติฏฐาตุง
อาสั๊กโกนโต	ปะลาอิงสุ	ปะริมานานุภาเวนะ	มาระเสนาปะราชิตา
ทิสทิสัง	ปะลายันติ	วิทังเสนติ	อะเสสะโต

คาถาบูชาหลวงพ่อรวย

ตั้งนะโม ๓ จบ

ชนะโกตัง หุละมะนิ อะนังโกคัง ทะสะมะนิ อุอิมะมะ มะหิสุตัง สุนะพุทัง

อะสุณะอะ นะมะพะทะ จะกะกะสะ

คาถาบูชาหลวงพ่отันใจ

ตั้งนะโม ๓ จบ

ตะกุกะกะ จายะริโย เอวังวันตา

อะหัง วันทามิ สัพพะทา

คาถาบูชาหลวงพ่อลาก

ตั้งนะโม ๓ จบ

นะชาลิตี ประสิทธิลาภา ปะสันนะจิตตา

สะทาโหนดุ ปิยังมะมะ สัพพะชะนา พะหุชะนา

สัพเพทิสสา สะมาคะตา กาละโกชะนา

วิกะละโกชะนา อาคัจฉันติ ปิยังมะมะ เอหิมะมะ

เงินมา ลากมา อุภากะสะ ะวันตุเมตตา เมตตามิมี

คาถาบูชาหลวงพ่อโต

วันทามิ พุทธะรูปัง โตติทามะนัง

สึบนีวักขณัฏฐลึ สึระสา นะมามิ

คาถาบูชาพระสืวลี

(สวดขอลาก สักการะ อันชอบธรรม จะสมปรารถนา)

สืวลี จะ มะหาเถโร ชัยยะสิทธิ

มะหิทธิโก เถรัสสะ นุภาเวนะ

นะชาลิตี ประสิทธิลาภา (สวดเวลาติดต่อยุธิก)

คำกราบไหว้พระบรมครูการแพทย์

ตั้งนะโม ๓ จบ

โอม นะโม ชีวะโก สिरสา อะหัง กะรุณโก สัพพะ สัตตานัง

โอสระทะ ทิพพะมันตัง ปะภาโส สุริยาจันตัง โอมาระภักโจ

ปะกาเสสิ วันทามิ ปณฺธิโต สุเมธโส อะโรคา สุเมนา โหมิ (๓ จบ)

ไหว้พระธาตุประจำปีเกิด ๑๒ นักษัตร

คติการไหว้

ความเชื่อเรื่องไหว้พระธาตุประจำปีเกิด ๑๒ นักษัตรนี้ เป็นคติความเชื่อดั้งเดิมของ ชาวล้านนา ปรากฏในตำราพื้นเมืองโบราณ ที่เชื่อว่า ก่อนที่วิญญาณจะมาปฏิสนธิในครรภ์ของ ผู้เป็นมารดานั้น วิญญาณจะลงมา “ชุธาตุ” ซึ่งหมายถึงการที่ดวงวิญญาณจะลงมาพักอยู่ที่เจดีย์ แห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมี “ตัวเป้ง” (สัตว์ประจักษ์นักษัตร) พามาพักไว้ และเมื่อได้เวลา ดวงวิญญาณ ก็จะเคลื่อนจากพระเจดีย์ ไปสถิตอยู่บนกระหม่อมของผู้เป็นบิดาเป็นเวลา ๗ วัน ก่อนที่จะเคลื่อนเข้าสู่ครรภ์ของมารดา

ดังนั้น บุคคลซึ่งเกิดในปีนักษัตรใดก็ตาม จึงควรที่จะหาโอกาสไปกราบไหว้พระธาตุประจำปีเกิดของตน ให้ได้อย่างน้อยครั้งหนึ่งในชีวิต เพื่อความเป็นมงคลและได้รับอานิสงส์ทำให้เป็นผู้มีอายุยืนยาวและเข้าสู่สุคติภูมิ เพราะการได้กราบไหว้พระธาตุเจดีย์ ย่อมก่อให้เกิดความ ปิติสุข แก่สาธุชนผู้มีความมุ่งมั่นในการเดินทางไปกราบไหว้ ภาพของพระธาตุเจดีย์ที่ตั้งตระหง่าน อยู่เบื้องหน้าจะก่อให้เกิดความอิมอกอิมใจ ประทับติดตรึงตราอยู่ในใจ เมื่อใดด้วยกายถึงกาล แรกดับไปตามธรรมชาติ จิตก่อนตายจะไขว่คว้าหาบุญกุศลที่เคยทำมา เมื่อนั้น ภาพการไปกราบ ไหว้พระธาตุเจดีย์ และความรู้สึกสุขใจในบุญกุศลจะปรากฏสว่างไสวในวาระจิต ซึ่งจะเป็นเหตุปัจจัยให้ไปสู่สุคติภพตามหลักคำสอนในพุทธศาสนาที่ว่า...

“จิตเต สังกิลิฏฐะ สุคะติ ปาณิกังขา... จิตไม่เศร้าหมอง สุคติ เป็นอันหวังได้”

พระธาตุประจำปีเกิด ๑๒ นักขัตร์

สังคมไทยมีความเชื่อเรื่องปีนักษัตรที่สัมพันธ์กับปีเกิดและการนับอายุของแต่ละคน โดยในแต่ละปีนักษัตรจะกำหนดด้วยสัญลักษณ์เป็นสัตว์ประจำปีเกิดหรือที่เรียกว่า ๑๒ นักษัตร สัมพันธ์กับคติการบูชาพระบรมธาตุ ปรากฏเป็นประเพณีการไหว้พระธาตุประจำปีเกิด ตามความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ที่ว่า ครั้งหนึ่งในชีวิตควรมีโอกาสเดินทางไปไหว้พระธาตุ ประจำปีเกิดของตนเพื่อความเป็นสิริมงคลพระธาตุและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำปีเกิดได้แก่

พระธาตุประจำปี ชวด	พระธาตุศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
พระธาตุประจำปี ฉลู	พระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง
พระธาตุประจำปี ขาล	พระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่
พระธาตุประจำปีเถาะ	พระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน
พระธาตุประจำปี มะโรง	พระธาตุวัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่
พระธาตุประจำปี มะเส็ง	พระเจดีย์เจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่
พระธาตุประจำปี มะเมีย	พระบรมธาตุเจดีย์ จังหวัดตาก
พระธาตุประจำปี มะแม	พระธาตุดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่
พระธาตุประจำปี วอก	พระธาตุนม จังหวัดนครพนม
พระธาตุประจำปี ระกา	พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน
พระธาตุประจำปี จอ	พระธาตุวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่
พระธาตุประจำปี กุน	พระธาตุดอยตุง จังหวัดเชียงราย

บทสวดมนต์พระธาตุประจำปีเกิด

คนเกิดปีชวด มีขวัญอยู่ที่พระธาตุศรีจอมทอง ณ วัดศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
พระธาตุนี้บรรจุพระทักษิณโมลีธาตุ (กระดูกพระยอดเบ็องขวา) ของพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า

บทสวดบูชา พระธาตุศรีจอมทอง

นะมามิ ตีโลกะโมลี โลหะกุณฺฐะ นะมัสสฺสิตัง ปุชิตัง สัพพะโลเกหิ กิตติมันตัง มะโนระมัง
อะหังวันทามิ สัพพะทา อังคะวะหะเย ปุเรรัมเม โกวิสาร์คคะ ปัพพะเต สะหิเนมะคุหาคัพเภา
ทักษิณะ โมลีธาตุโย อะหังวันทามิ สัพพะทา

คนเกิดปีฉลู มีขวัญอยู่ที่พระธาตุลำปางหลวง ณ วัดลำปางหลวง เกาะคา จังหวัด
ลำปาง พระธาตุนี้บรรจุอัฐิธาตุลำคอหน้า-หลัง และอัฐิพระนลาฏ (หน้าผาก) ข้างขวาของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บทสวดบูชา พระธาตุลำปางหลวง

ปายาตะภูตา อะนุรานุภาวา จิรังปะติฏฺฐิตุ สัมภะกะปปะปุเร เทเวนะ คุดตา อันตรายิกา
ยา นิมิตา หันตัง วะระชินะธาตุง กุมาระกัสสะปัง นราตะ ธาตุโยเมทะเกรูกะ
ภันณะทารุฑตะปะติ มหาฐานะ เจตียัง ปุชิตา นะระเทเวหิ อะหัง วันทามิ ธาตุโยฯ

คนเกิดปีขาล มีขวัญอยู่ที่พระธาตุช่อแฮ ณ วัดพระธาตุช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัด
แพร่ พระธาตุนี้บรรจุพระเกศาธาตุและพระอัฐิธาตุข้อศอกซ้ายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บทสวดบูชาพระธาตุช่อแฮ

ปายาตะภูตา อะนุรานุภาวา จิรังปะติฏฺฐิตุ สัมภะกะปปะปุเร เทเวนะ คุดตา อันตรายิกา
ยา นิมิตา หันตัง วะระชินะธาตุง กุมาระกัสสะปัง นราตะ ธาตุโยเมทะเกรูกะ
ภันณะทารุฑตะปะติ มหาฐานะ เจตียัง ปุชิตา นะระเทเวหิ อะหัง วันทามิ ธาตุโย

คนเกิดปีเถาะ มีขวัญสถิตอยู่ที่พระธาตุแช่แห้ง ณ วัดแช่แห้ง จังหวัดน่าน พระธาตุ
แช่แห้งนี้บรรจุพระบรมอัฐิข้อพระกรซ้ายและพระเกศาธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บทสวดบูชาพระธาตุแช่แห้ง

ปายาตะภูตา อะนุรา ภาวะจิรัง ปะติฏฺฐิตา นันทักปปัญญานะปุระ เทเวนะคุดตา วะระกะ
พุทธาตุง จิรัง อะหัง วันทามิ ตัง ชินะธาตุง โกศาธาตุโยฯ

คนเกิดปีมะโรง มิ่งขวัญสถิตอยู่ที่พระธาตุวัดพระสิงห์ ณ วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ พระธาตุนี้บรรจุพระบรมธาตุ และมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ ณ วัดนี้ด้วย ซึ่งบางตำราว่าให้คนเกิดปีมะโรงกราบไหว้พระพุทธรูปสิหิงค์ ไม่ใช่พระธาตุเจดีย์

บทสวดบูชาพระธาตุวัดพระสิงห์และพระพุทธรูปสิหิงค์

นะมามิ สิหิงคะพิมพัง สุวัณณะรัชชะตัง ลังกานะกะตัง โสภาภิโสกะกัง สะระณากิเกตัง
นะมามิหังฯ

คนเกิดปีมะเส็ง มิ่งขวัญสถิตอยู่ที่พระธาตุ ณ วัดพระเจดีย์พุทธรายา ประเทศอินเดีย ต้นศรีมหาโพธิ์หรือโพธิ์บัลลังก์ ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ ณ ที่นั้น แต่คนเกิดปีมะเส็งที่ไม่มีโอกาสเดินทางไปประเทศอินเดีย ก็สามารถไหว้บูชาต้นมหาโพธิ์ หรือต้นโพธิ์ใหญ่ๆ ตามวัดต่างๆ ใกล้บ้านของท่านก็ถือว่าแทนกันได้

บทสวดบูชา พระเจดีย์ศรีมหาโพธิ์

ปะฐะมัง โพธิปัลลังก์ ทุตยััง อะนิมิสสะกัง ตะติยััง จังกะมะเสฏฐััง จะตุตถััง
ระตะนะฆะรัง ปัญจะมัง อะชะปาละนิโคธััง ฉัฏฐััง มุจะลินทัง สัตตะมัง ราชายะตะนััง
อะหัง วันทาமி ทูระโตฯ

คนเกิดปีมะเมีย มิ่งขวัญสถิตอยู่ที่พระธาตุ ณ วัดพระเจดีย์พุทธรายา ประเทศอินเดีย ต้นศรีมหาโพธิ์หรือโพธิ์บัลลังก์เป็นสถานที่ ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ ณ ที่นั้น แต่คนเกิดปีมะเมียที่ไม่มีโอกาสเดินทางไปประเทศอินเดีย ก็สามารถไหว้บูชาต้นมหาโพธิ์ หรือต้นโพธิ์ใหญ่ๆ ตามวัดต่างๆ ใกล้บ้านท่านก็ถือว่าแทนกันได้

บทสวดบูชาพระเจดีย์ชเวดากอง

ปะฐะมัง โพธิปัลลังก์ ทุตยัังอะนิมิสสะกัง ตะติยััง จังกะมะเสฏฐััง จะตุตถััง
ระตะนะฆะรัง ปัญจะมัง อะชะปาละนิโคธััง ฉัฏฐัังมุจะลินทัง สัตตะมัง มุจะลินทัง
อะหัง วันทาไม ทูระโตฯ

คนเกิดปีมะแม มิ่งขวัญสถิตอยู่ที่พระธาตุดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ พระธาตุองค์นี้บรรจุพระบรมธาตุและพระเศียรธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บทสวดบูชาพระธาตุดอยสุเทพ

สุวัณณะเจติยััง เกสาวะระมัตถะลุงคัง อะรัญญะธาตุ สุเทวะ ปัพพะตัง นะมามิ
หิรัญญะราชัง อะหัง วันทาไม สัพพะทาฯ

คนเกิดปีวอก มิ่งขวัญสถิตอยู่ที่พระธาตุพนม จังหวัดนครพนม พระธาตุนี้บรรจุ
พระอัฐิธาตุ(กระดูกหน้าอก)ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บทสวดบูชาพระธาตุพนม

กะปะณะคิริมิง ปัพพะเต มะหากัสสะเปนะ ฐาปิตัง พุทธะอัฐิธาตุัง สิริสา นะมามิ

คนเกิดปีระกา มิ่งขวัญสถิตอยู่ที่พระธาตุหริภุญชัย วัดพระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน
พระธาตุนี้เป็นที่สถิตแห่งพระเกศาธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บทสวดบูชาพระธาตุหริภุญชัย

สุวัณณะเจติยัง หะริภุญชะยฺหฺณฐัง ะระโมลีธารัง อัฐิเสฏฐัง สะหะอังคฺลิฏฐัง
กัจจายะเนนาทิตะปัตตปปะการัง สีเสนะ มัยหัง ปะณะมามิ ธาตุัง อะหัง วันทาமி สัพพะทา

คนเกิดปีจอ มิ่งขวัญสถิตอยู่ที่ พระเจดีย์เกตุแก้ว วัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่

บทสวดบูชาพระธาตุเจดีย์เกตุแก้ว

จัตตาฬีสะสะมา ทันตา เกสา โลมา นัชชาปิจะ เทวา หะรันติ เอเกกัง จักกะวาพะปะรัม
ปะรา ปุชิตา นะระเทเวหิ อะหัง วันทาமி ธาตุโย

คนเกิดปีกุน มิ่งขวัญสถิตอยู่ที่ พระธาตุดอยตุง จังหวัดเชียงราย พระธาตุแห่งนี้บรรจุ
พระบรมธาตุรากขวัญ (กระดูกไหปลาร้าซ้าย-ขวา) ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บทสวดบูชาพระธาตุดอยตุง

พิมพา ะคัคคะ ปัพพะเต นะจุฬาธาตุ จิรัง มะหาคะมานะมามิ อะหัง วันทาமி สัพพะทาฯ

บทสวดมนต์พระประจำวันเกิด

พระประจำวันเกิดและคาถาบูชาพระประจำวันเกิด สำหรับคนเกิดวันทั้ง ๘ คือคนเกิดวันอาทิตย์ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธกลางวัน วันพฤหัสบดี วันศุกร์ วันเสาร์ วันพุธกลางคืน

๑. เกิดวันอาทิตย์ พระประจำวันเกิดคือ ปางถวายเนตร

ลักษณะพระพุทธรูป

พระพุทธรูปปางนี้อยู่ในพระอิริยาบถยืน ลืมพระเนตรทั้งสองข้างเพ่งไปข้างหน้า ทอดพระเนตรดูต้นศรีโพธิ์พฤกษ์ พระหัตถ์ทั้งสองลงมาประสานกันอยู่ข้างหน้า ระหว่างพระเพลา พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย อยู่ในอาการสังวร

คาถาสวดบูชา

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปะ
ภาโส ตัง ตัง นะมัสสามิ
หะริสสะวัณณัง ปะฐะวีปะภาสัง
ตะยัสสะ คุดตา วิหะเรมุ
ทิวะสัง เย พราหมะณา เวทะคุ
สัพพะธัมเม เต เม นะโม เต จะ มัง
ปาละยันตุ นะมัตถุ
พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
อิมัง โส ปะริตตัง กัตวา โมโร
จะระติ เอสะนา ฯ

๒. เกิดวันจันทร์ พระประจำวันเกิดคือ ปางห้ามญาติ

ลักษณะพระพุทธรูป

พระพุทธรูปปางนี้อยู่ในพระอิริยาบถยืน พระหัตถ์ทั้งสองข้างยกขึ้นเสมอพระอุระ ตั้งฝ่าพระหัตถ์ยื่นออกไปข้างหน้า เป็นกิริยาทรงห้าม เป็นแบบทรงเครื่องก็มี

คาถาสวดบูชา

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ โยจามะนาโป
สะกุณัสสะ สัทโท ปาปัคคะโห
ทุสสุปินัง อะกันตัง พุทธานุภาเวนนะ
วินาสะเมนตุ ฯ ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ โย
จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท ปาปัคคะโห
ทุสสุปินัง อะกันตัง ธัมมานุ
ภาเวนนะ วินาสะเมนตุ ฯ ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ โย
จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท ปาปัคคะโห
ทุสสุปินัง อะกันตัง สังฆานุภาเวนนะ
วินาสะเมนตุ ฯ

๓. เกิดวันอังคาร พระประจำวันเกิดคือ ปางไสยาสน์

ลักษณะพระพุทธรูป

พระพุทธรูปปางนี้ อยู่ในพระอิริยาบถบรรทมตะแคงขวา เมื่อคราวจะปรินิพพาน หลับพระเนตร พระเศียรหนุนพระเขนย พระหัตถ์ซ้ายทอดหาไปตามพระวรกายเบื้องซ้าย พระหัตถ์ขวาวางหงาย อยู่พื้นข้างพระวรกาย พระบาทซ้ายทับพระบาทขวา ลักษณะตั้งซ้อนกัน

คาถาสวดบูชา

ยัสสานุภาวะโต ยักขา เนวะ ทัสเสนติ ภิงสะนัง ยัมहि เจวานุ
ยุญชันโต รัตตินทิวะมะตันทีโต สุขัง สุขะติ สุขโต จะ ปาปัง
ภิกฺขุ จิ นะ ปัสสะติ เอวะมาทิคุณูปตัง ปะริตตันตัมภะณามะ เห ฯ

๔. เกิดวันพุธ กลางวัน พระประจำวันเกิดคือ ปางอุ้มบาตร

ลักษณะพระพุทธรูป

พระพุทธรูปปางนี้ อยู่ในพระอิริยาบถยืน สันพระบาททั้งสองชิดติดกัน พระหัตถ์ทั้งสองข้างชิดกัน พระหัตถ์ทั้งสองยกประคองบาตรราวสะเอว มีบาตรอยู่ฝ่าพระหัตถ์ในท่าประคอง

คาถาสวดบูชา

สัพพาสิวิสะชาตินัง ทิพพะมันตาคะทัง วียะ ยันนาเสติวิสัง
โฆรัง เสสฺสญจาปิ ปะริสสะยัง อาณักเขตตัมहि สัพพัตถะ
สัพพะทา สัพพะปาณินัง สัพพะโสปี นิวาเรติ ปะริตตัน
ตัมภะณามะ เห ฯ

๕. เกิดวันพฤหัสบดี พระประจำวันเกิดคือ ปางตรัสรู้หรือปางสมาธิ

ลักษณะพระพุทธรูป

พระพุทธรูปปางนี้ อยู่ในพระอิริยาบถประทับนั่งขัดสมาธิราบพระหัตถ์ทั้งสองหงายวางซ้อนกัน บนพระเพลา คือพระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย พระชงฆ์ขวาทับพระชงฆ์ซ้าย

คาถาสวดบูชา

ปุเรนตัมโพธิสัมภारे निपट्ठत्तं मोरयेनियं येन सङ्गविहिता
रक्खं महासत्तत्तं वะเนจระรา จิรฺรสัง วายะมันตาปิ เนวะ สักขิง
สุคฺคินฺทิจฺจ พริหมะมันตันติ อักขาตัง ปะริตตันตัมภะณามะ เห ฯ

๖. วันศุกร์ พระประจำวันเกิดคือ ปางรำพึง

ลักษณะพระพุทธรูป

พระพุทธรูปปางนี้ อยู่ในพระอิริยาบถยืน พระหัตถ์ทั้งสองประสานยกขึ้นประทับที่พระอุระ พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย พระบาททั้งสอง ประทับยืนชิดติดกัน

คาถาสวดบูชา

อัปปะสันเนหิ นาถัสสะ สาสะเน สารุสสัมมะเต อะมะนุสเสหิ
จันเทหิ สะทา กิพพิ สะการิกิ ปะริสาณัญจะตัสสันนะมะ
หิงสายะจะ คุตติยา ยันเทเสสิ มะหาวิโร ปะริตตัน
ตัมภะณามะ เท ฯ

๗. เกิดวันเสาร์ พระประจำวันเกิดคือ ปางนาคปรก

ลักษณะพระพุทธรูป

พระพุทธรูปปางนี้ อยู่ในพระอิริยาบถนั่งขัดสมาธิราบ ทรงหงายพระหัตถ์ทั้งสองแบว่งซ้อนกัน บนพระเพลา พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย มีพญานาคแผ่พังพานปกคลุมเบื้องพระเศียร

คาถาสวดบูชา

ยะโตหัง ภาคินี อะริยาเย ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ
สัจจะจจะ ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา ฯ เตนะ สัจจะนะ โสตถิ เต
โหตุ คัมภัสสะ ฯ

๘. เกิดวันพุธ กลางคืน พระประจำวันเกิดคือ ปางป่าเลไลย์

ลักษณะพระพุทธรูป

พระพุทธรูปปางนี้ อยู่ในพระอิริยาบถประทับนั่งบนก้อนศิลาห้อยพระบาททั้งสองข้างลง ทอดพระบาทเล็กน้อย พระหัตถ์ซ้ายคว่ำวางบนพระชานุซ้าย พระหัตถ์ขวาหงายวางบนพระชานุขวาเป็นกิริยาทรงรับ มีช้างหมอบถือกะบอกรน้ำถวายและมีลิงหมอบถือรวงผึ้งถวายอยู่ข้างหน้า

คาถาสวดบูชา

กินนุ สันตะระมาโน ะ ราหุ จันทั้ง ปะมุญจะสิ
สังวิคคะรูปุ อาคัมมะ กินนุ ภาโต ะ ติฏฐะสีติ
สัตตะธา เม ะเล มุทธา ชีวันโต นะ สุขัง
ละเภ พุทธะคาถาภิกิโตมहि โน เจ มุญเญยะ จันทิมันติ ฯ

คำอธิษฐานขอโหสิกรรม

ข้าพเจ้าขอโหสิกรรม กรรมใดที่ทำให้แก่ผู้ใดในชาติใดๆ ก็ตาม ขอให้เจ้ากรรมนายเวรโปรดโหสิกรรมให้แก่ข้าพเจ้า อย่าได้จองเวรจองกรรมต่อไปเลย แม้แต่กรรมใดที่ใครๆ ทำแก่ข้าพเจ้าก็ตาม ข้าพเจ้าขอโหสิกรรมให้ทั้งสิ้น ยกถวายพระพุทธเจ้าเป็นอภัยทาน เพื่อจะได้ไม่มีเวรกรรมต่อไป ด้วยอานิสงส์แห่งอภัยทานนี้ ขอให้ข้าพเจ้า ครอบครัว บุตรหลาน ตลอดจนวงศาคณาญาติ และผู้มีอุปการะคุณของข้าพเจ้า มีความสุข ความเจริญ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี และ สิ่งที่ชอบด้วยเทอญ ฯ

ให้ทานก่อนกิน ถือศีลก่อนไป ทำใจก่อนนอน

(๓ จบ)

ภาค ๕. บทสวด การขอบวชเนกขัมมะ

พิธีการบวชเนกขัมมะ

คำอาราธนาศีล ๘

มะยัง ภันเต ติสระณณะ สะหะ

อัญญะ สีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต ติสระณณะ

สะหะ อัญญะ สีลานิ ยาจามะ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต ติสระณณะ

สะหะ อัญญะ สีลานิ ยาจามะ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้า (ทั้งหลาย) ขอศีล ๘

พร้อมด้วยไตรสรณะคมน์

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอศีล ๘

พร้อมด้วยไตรสรณะคมน์

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอศีล ๘

พร้อมด้วยไตรสรณะคมน์

* คำอาราธนานี้ใช้สำหรับการสมათานศีลพร้อมกันหลายๆ คน

ถ้าคนเดียว เปลี่ยนคำว่า “มะยัง” เป็น “อะหัง” และ “ยาจามะ” เป็น “ยาจามิ”

ไตรสรณคมน์

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโตอะระหะโตสัมมาสัมชอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นซึ่ง

พุทฺธัสสะ ฯ(กล่าว ๓ จบ)

เป็นผู้ไกลจากกิเลสตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ฯ

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่ระลึก,

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นที่พึ่งที่ระลึก,

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่ระลึก,

ทุติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่ระลึก,

ทุติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นที่พึ่งที่ระลึก,

ทุติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่ระลึก

ตะตียัมปิ พุทฺธัง สະระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธเจ้าเป็นที่
พึ่งที่ระลึก

ตะตียัมปิ ธัมมัง สະระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นที่พึ่ง
ที่ระลึก

ตะตียัมปิ สังฆัง สະระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่
ระลึก ฯ

เมื่อพระภิกษุกล่าวว่า “ติสฺสະระณะ คมะนัง นิฏฐิตัง” (ไตรสรณคมน์จบแล้ว)
ผู้สมาทานรับว่า “อามะ ภันเต” (ครับ/ค่ะ ท่านผู้เจริญ)

คำสมาทานสิกขาบท ๘ (ศีล ๘)

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือตั้งใจงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตผู้อื่น)

๒. อทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือตั้งใจงดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้)

๓. อะพรัหมะจะรียา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือตั้งใจงดเว้นจากการประพฤติด่วงละเมิด และกรรมอันเป็นข้าศึก
แก่พรหมจรรย์)

๔. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือตั้งใจงดเว้นจากการพูดคำไม่จริง)

๕. สุราเมรัยเมถุนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือตั้งใจงดเว้นจากการดื่มสุรา และเครื่องดองของเมา อันเป็น
ที่ตั้งแห่งความประมาทขาดสติ)

๖. วิกาละโภชนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ ตั้งใจงดเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล)

**๗. นัจจะคีตะวาทีตะวิสวกะทัสสะนา มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะ มัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา เว
ระมะณี ลิกขาปะทัง สะมาทียามิ**

(ข้าพเจ้าขอสมทวนสิกขาบท คือ ตั้งใจ งดเว้นจากการฟ้อนรำ จากการขับร้อง จากการประโคม
ดนตรี จากการดูการเล่นชนิดที่เป็นข้าศึกต่อพรหมจรรย์ และงด เว้นจากการทัดทรงสวมใส่ประดับ
ตกแต่ง พวงดอกไม้มาลา ของหอม เครื่องย้อม เครื่องทาผิวทั้งหลาย)

๘. อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี ลิกขาปะทัง สะมาทียามิ

(ข้าพเจ้าขอสมทวนสิกขาบท คือ ตั้งใจงดเว้นจากการนั่งและนอนบนที่นอนสูง และที่นอนใหญ่ซึ่ง
ภายในยัดด้วยขนหรือสำลี)

ท่านจะแสดงสรุปอานิสงส์ของสิกขาบทคือศีลเหล่านี้ว่า

อิมานิ อัมมัญจะ ลิกขาปะทานิ สะมาทียามิ (ว่าตาม ๓ ครั้ง)

สีเลนะ สุคะติง ยันติ,

(รับว่า สาธุ) สัตว์โลกจะไปสู่สุคติ (คือโลกมนุษย์
และเทวโลก) ได้ด้วยศีล

สีเลนะ โภคะสัมปะทา,

(รับว่า สาธุ) โภคทรัพย์จะเพียบพร้อมบริบูรณ์ได้ด้วยศีล,

สีเลนะ นิพพุติง ยันติ,

(รับว่า สาธุ) สัตว์โลกจะบรรลุพระนิพพานอันเป็นสันติได้
ด้วยศีล,

ตัสมา สีลัง วิโสธะเย ฯ

(รับว่า สาธุ) เพราะฉะนั้น บัณฑิตพึงมีปัญญารักษาศีล
ให้บริสุทธิ์ ฯ

ตั้งขณิกปัจจเวกขณาปาฐะ

บทพิจารณาอาหาร

ปะภูิสั่งขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง

ปะภูิสเควมิ,

เนวะ ทวายะ

นะ มะทายะ

นะ มัณฑะนายะ

นะ วิภูสะนายะ,

ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ ฐิตียา

ยาปะนายะ

วิหิงสุปะระติยา

พรัหมะจะรียานุคคะหายะ,

อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะภูหังขามิ

นะวัญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ,

ยาตรา จะ เม ภาะวิสสะติ

อะนะวัชชะตา จะ ผาสุวิหาโร จาติ ฯ

เราย่อมพิจารณาโดยแยกคายแล้ว

รับประทานอาหาร

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเพลิดเพลิน

สนุกสนาน

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเมามัน เกิดกำลัง

พลังทางกาย

ไม่ให้เป็นไปเพื่อประดับ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อตกแต่ง

แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่ง
กายนี้

เพื่อความเป็นไปได้ของอรรถภาพ

เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย

เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพฤติพรหมจรรย์

ด้วยการทำอย่างนี้ เราย่อมระงับเสียได้

ซึ่งเวทนาเก่าคือความหิว

และไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น

อนึ่ง ความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอรรถภาพนี้
ด้วย

ความเป็นผู้หาโทษมิได้ด้วย และความเป็น

อยู่โดยผาสุกด้วย จักมีแก่เรา ดังนี้ ฯ

(อนุโมทนาวิธี)
สามัญญอนุโมทนาคาถา

ยะธา วาริจะหา ปุรา
ปะริปุเรนติ สาคะรัง
เอวะเมวะ อีโต ทินนัง
เปตานัง อุปะกัปปะติ

อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง
จิปปะเมวะ สะมิชชะตุ
สัพเพ ปุเรนตุ สังกัปปา
จันโท ปิณณะระโส ยะธา
มะณี โชติระโส ยะธา ฯ
สัพพีติโย วิวัชขันตุ
สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ภาวัตวันตะราโย
สุขี ทีฆายุกะ ภาวะ ฯ
อะภิวาตะนะสีลิสสะ
นิจจัง วุฑฒาปะจาโยโน
จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ
อายุ วณโณ สุขัง พะลัง ฯ

ห้วงน้ำที่เต็มย่อมยังสมุทรสาครให้บริบูรณ์
ได้ฉันท
ทานที่ท่านอุทิศให้แล้วแต่โลกนี้,
ย่อมสำเร็จประโยชน์แก่ผู้ที่ละโลกนี้ไปแล้ว
ได้ฉันทนั้น

ขออริยผลที่ท่านปรารถนาแล้ว ตั้งใจแล้ว
จงสำเร็จโดยฉับพลัน
ขอความดำริทั้งปวงจงเต็มที่
เหมือนพระจันทร์ในวันเพ็ญ
เหมือนแก้วมณีอันสว่างไสว ควรยินดี ฯ
ความจัญไรทั้งปวง จงบำราศไป
โรคทั้งปวงของท่านจงหาย
อันตรายอย่ามีแก่ท่าน
ท่านจงเป็นผู้มีความสุข มีอายุยืน
ธรรมสี่ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ

ย่อมเจริญแก่บุคคลผู้มีปกติไหว้กราบ, มีปกติ
อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ เป็นนิตย์ ฯ

ภาวะตุสัพพะ

ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาวนะ
สะทา โสตถี ภาวันตุ เต ฯ

ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพ แห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาวนะ
สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาวนะ
สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ

ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพ แห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ
ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพ แห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ